

วารสาร

ISSN 3056 - 9176 (Print)

ISSN 2985 - 2382 (Online)

การอาชีวศึกษาภาคกลาง

Vocational Education Central Region Journal

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2567 Vol. 8 No. 2 July - December 2024

บทความวิจัย (Research Article)

- 👉 การสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์โดยการออกแบบบล็อก-เบ้น์เคนในการทำนายสมบัติทางกลของกรรมวิธีทางความร้อนสำหรับ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งาน
- 👉 การออกแบบลวดลายพิมพ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน สูการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยว
- 👉 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลภาคกลาง
- 👉 การพัฒนารูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- 👉 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา
- 👉 การออกแบบสื่อฟ้าสำหรับสตรีฟลัสโซ
- 👉 การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน สาขาวิชาเทคนิคเครื่องกลสถานศึกษาอาชีวศึกษา
- 👉 แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- 👉 ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการวิทยาลัยพณิชยการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน
- 👉 การติดตามการแนะแนว ประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษาและการค้นหา นักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง
- 👉 ผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- 👉 การพัฒนาชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี
- 👉 การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
- 👉 การบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา

วารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง (Vocational Education Central Region Journal)

เจ้าของ ที่ปรึกษา	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา		
	ดร.สาโรจน์	ขจรจันต์	นายกสภาสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4
	ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1		
	นายเรวัช	ศรีแสงอ่อน	ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2
	นายบุญลือ	ทองเกตแก้ว	ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3
บรรณาธิการอาวุโส	ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5		
	ศาสตราจารย์ ดร.ธีรวุฒิ	บุญยโสภณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
	ศาสตราจารย์ ดร.สันต์	ศิริอนันต์ไพบูลย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
	รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด	พรมจัญ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
	รองศาสตราจารย์ ดร.จิรวัฒน์	พิระสันต์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
หัวหน้ากองบรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย	สิงห์ยะบุศย์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม	นิลพันธุ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
	ดร.อินดา	แดงอ่อน	ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4
	ดร.วีระ	ทองประสิทธิ์	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤกษ์ชัย	ศรีสมบัติ	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4
ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ	ศาสตราจารย์ ดร.พัลลภ	พิริยะสุรวงศ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
	รองศาสตราจารย์ ดร.สักรินทร์	อยู่ผ่อง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
	รองศาสตราจารย์ ดร.อลิสสา	ทรงศรีวิทยา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
	รองศาสตราจารย์ ดร.อัศรินทร์	พูลกระจำง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
	รองศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์	สุขสเดี้ยว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
กองบรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ	วณิชวัฒน์วรชัย	มหาวิทยาลัยศิลปากร
	รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท	แสนสา	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
	รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา	ชัยรัตน์วรรณ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
	รองศาสตราจารย์ ดร.บุญธง	วสุรีย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.वासูกาญจน์	งามโณม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
เลขานุการกองบรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต	ภูขำนิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
	ดร.คันสนีย์	สายะสนธิ	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1
	ดร.เขาวรัตน์	เดมิยกุล	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2
	ดร.สุกัญญา	สุขสถาน	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3
	ดร.สมพงษ์	พนมชัย	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4
ผู้ประสานงาน	ดร.ทรงวุฒิ	เรือนไทย	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4
	ดร.ชนะคมศร	คงเย็น	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4
	ดร.ศรายุทธ	ทองอุทัย	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5
	นายภานุพันธ์	พันธ์นิตย์	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4
	นายพงศ์เชษฐ	ธีระคานนท์	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4
ผู้ประสานงาน	นางสาวดลนภา	พิมพ์พา	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4
	นางอักษรา	บังชะภา	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4
	นางสาวอรอนงค์	เงาจินดา	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4

ที่อยู่กองบรรณาธิการ	อาคารสำนักงานอาชีวศึกษาระดับอุดมศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 เลขที่ 90 ถนนเทศบาลประมาท ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000 โทรศัพท์ 0-3424-2856 โทรสาร 0-3424-2858 E-mail : ivec4journal@gmail.com เว็บไซต์สถาบัน : www.ivec4.ac.th
กำหนดออก พิมพ์ที่	ปีละ 2 ฉบับ (มกราคม - มิถุนายน และกรกฎาคม - ธันวาคม) บริษัท ธรรมรักษ์การพิมพ์ จำกัด

-
- เนื้อหาและข้อมูลในบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง ถือเป็นแนวคิดและความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความโดยตรง ซึ่งกองบรรณาธิการวารสาร และสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยหรือร่วมรับผิดชอบใด ๆ
 - บทความ ข้อมูล เนื้อหา รูปภาพ ฯลฯ ที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง หากบุคคลหรือหน่วยงานใดต้องการนำทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่งไปเผยแพร่ต่อหรือเพื่อกระทำการใด ๆ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอกบทความเพื่อการศึกษาแต่ให้อ้างอิงแหล่งที่มาให้ครบถ้วนสมบูรณ์

บทบรรณาธิการ

วารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานการศึกษา การวิจัยด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีแก่ชุมชนและสังคม ส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย และผู้ที่สนใจทั่วไป พร้อมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา การค้นคว้าให้เกิดการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ องค์ความรู้ทางวิชาการในวิชาชีพแก่บุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวและเทคนิคศึกษา รวมถึงการได้พัฒนาคุณภาพวารสารเพื่อทำให้เป็นวารสารที่มีมาตรฐานสูง

วารสารปีที่ 8 ฉบับที่ 2 มีบทความนำเสนอทั้งหมด 14 เรื่อง เป็นบทความวิจัยจำนวน 14 เรื่อง ซึ่งล้วนแต่มีความน่าสนใจ มีคุณค่าทางวิชาการ และสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการจัดการอาชีวศึกษา

วารสารฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่าย คือ คณะที่ปรึกษาวารสาร คณะทำงานวารสาร การอาชีวศึกษาภาคกลาง กองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกที่กรุณาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขบทความให้มีความสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

กองบรรณาธิการหวังว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการสำหรับผู้อ่านทุกท่าน ถ้าท่านใดมีความประสงค์ที่จะส่งบทความเพื่อเผยแพร่ กองบรรณาธิการยินดีรับตีพิมพ์ โดยผ่านกระบวนการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอก และหากท่านมีข้อเสนอแนะประการใดกองบรรณาธิการยินดีน้อมรับคำแนะนำเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพวารสารให้มีความดียิ่งขึ้นต่อไป

ดร.อินดา แดงอ่อน
หัวหน้ากองบรรณาธิการ

บทความวิจัย (Research Article)

การสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์โดยการออกแบบบล็อก-เบ้นเคนในการทำนายสมบัติทางกลของกรรมวิธีทางความร้อนสำหรับ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งาน สุภวรรณ กริ่งรัมย์ และสุจรรยา แก้วพรายตา	1
การออกแบบลวดลายพิมพ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน สู่การเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยว จรัสพิมพ์ วังเย็น	8
ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรุงเทพมหานคร วาสนา วงษ์สังข์, พิษณุภา ยืนยาว, อีรวิธ ธาดาดันติโชค และนภาพรณ ยอดสิน	17
การพัฒนาแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จักรพันธ์ แก้วกัญหา, นภาพรณ ยอดสิน, บุญเชิดชู, ดวงใจ ชนะสิทธิ์ และนภาพรณ ยอดสิน	29
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา นรรนิติ พรหมพิน, ชาคิต สุริยะฉาย, ปราโมทย์ กล้าหาญ, จักรินทร์ คำรักษ์, และชัยวิจิต เขียวชนะ	44
การออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีพลัสไซส์ จิตาภา สารเชชู และจรัสพิมพ์ วังเย็น	52
การพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน สาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา ชุมพล คำเทียน และธนาศักดิ์ กุสุจรีต	59
แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ธนิษฐา สมัย และมัทนา วังถนอมศักดิ์	67
ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการวิทยาลัยพณิชยการบางนา ตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน ชลธิชา บุญสอง และธีรภัทร ภูโสภาส	80
การติดตามการแนะแนว ประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษาและการคั่นหานักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง อัศรัตน์ พูลกระจ่าง, รินดี ปาปะโน, วณิชย์ อ่วมศรี และปานเพชร ชินนทร	95
ผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มณีนรัตน์ เจริญศรี, ดลดาว วงศ์ธีระธรรม และสุริพร อนุศาสนนันท์	104
การพัฒนาชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี เศวตโชติ บุญจีน	118
การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัชรา กาจุลศรี, ขาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์ และอรสา จรูญธรรม	125
การบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา วุฒิชัย รักชาติ	139

การสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์โดยการออกแบบบล็อก-เบห์นเคนในการทำนาย
สมบัติทางกลของกรรมวิธีทางความร้อนสำหรับ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งาน
Mathematical Model of Box-Behnken Design for Predicting
Mechanical Properties of Heat Treatment of Inconel 738 Through the Use

สุภวรรณ์ กริ่งรัมย์^{1*} และสุจรรยา แก้วพรายตา²

Supawan Kringram^{1*} and Sujanya Kaewphrayta²

^{*1} สาขาวิชาเทคนิคอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ราชบุรี 70000

^{*1} Industrial Technology, Ratchaburi Technical College, Ratchaburi 70000

² สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ราชบุรี 70000

² Logistics and Supply Chain Management, Ratchaburi Technical College, Ratchaburi 70000

Received : October 30, 2024 Revised : December 12, 2024 Accepted : December 18, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์โดยประยุกต์ใช้วิธีการออกแบบการทดลองแบบบล็อก - เบห์นเคนในการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์จากการทำกรรมวิธีทางความร้อนเพื่อทำนายค่าความแข็งสำหรับ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งานโดยทำการศึกษา 3 ปัจจัยหลัก คือ อุณหภูมิในการอบละลาย (X_1) อุณหภูมิในการบ่มแข็ง (X_2) และเวลาในการบ่มแข็ง (X_3) ศึกษาด้วยวิธีการออกแบบการทดลองแบบบล็อก - เบห์นเคน เพื่อกำหนดผลการทดสอบค่าความแข็ง ผลการศึกษาพบว่า สมการทำนายสมบัติทางกลด้านความแข็งที่เหมาะสม คือ สมการเต็มรูปแบบยกกำลัง ปัจจัยที่เหมาะสมที่สุดต่อค่าความแข็ง คือ อุณหภูมิที่อุณหภูมิ 930 องศาเซลเซียส บ่มแข็งที่อุณหภูมิ 600 องศาเซลเซียส และใช้เวลาในการบ่มแข็ง 20 ชั่วโมง สรุปได้ว่าอุณหภูมิในการอบละลาย อุณหภูมิในการบ่มแข็ง และเวลาในการบ่มแข็งมีอิทธิพลต่อสมบัติทางกลด้านความแข็งอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่าชิ้นงานมีความแข็งมากที่สุดจะมีปริมาณของแทนทาลัมคาร์ไบด์หนาแน่น ซึ่งผลจากการทดลองครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการทำกรรมวิธีทางความร้อนของ Inconel 738 ได้

คำสำคัญ : แบบจำลองทางคณิตศาสตร์, ความแข็ง, Inconel 738, การออกแบบบล็อก-เบห์นเคน

Abstract

This research studied the application of Box – Behnken Design for mathematical model for predicting mechanical properties on the Inconel 738 through the use. The three main factors were studied: Solution temperature (X_1), Aging temperature (X_2) and Aging time (X_3). The resulting materials were examined using Box - Behnken experimental design to determine the resulting material hardness test. The experimental results show that using a full quadratic model with the proposed mathematical model. The most appropriate parameter for highest hardness is solution temperature 930 °C Aging temperature 600 °C and Aging time 20 hr. It can be concluded that the solution temperature, aging temperature and aging time have an influence on the hardness at statistically significant value of 0.05. The hardness of the specimen was highest with the amount of titanium carbide. The results of this research can be used as data for the heat treatment processing of Inconel 738.

Keyword : Mathematical Model, Hardness, Inconel 738, Box-Behnken Design

*สุภวรรณ์ กริ่งรัมย์

E-mail : p.ksupawan@gmail.com

1. บทนำ

ปัจจุบันการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยระบบเครื่องจักรเชื้อเพลิงจากก๊าซธรรมชาติหรือระบบกังหันก๊าซธรรมชาติมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลิตกระแสไฟฟ้าของประเทศเนื่องจากมีปริมาณมลพิษต่ำกว่าการผลิตจากเชื้อเพลิงชนิดอื่น และด้วยระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงของกังหันก๊าซธรรมชาติ จำเป็นต้องใช้ชิ้นส่วนเครื่องจักรกลที่มีสมรรถนะและเหมาะสมกับการใช้งาน ชิ้นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในระบบเครื่องจักร คือ ใบพัดกังหันหรือเทอร์ไบน์เบลต (อภินันท์ แต่ตระกูล และ จิรรัตน์ ธีระวรพฤษ, 2554) ผลิตด้วยโลหะที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการใช้งานที่อุณหภูมิสูงในปัจจุบันได้แก่ นิกเกิลผสม และโคบอลต์ผสม (สิรินญา จันทรศักดิ์สูง, 2550) สำหรับในการทำงานของชุดใบพัดกังหันที่จำเป็นต้องใช้ในการปรับปรุงเร่งด่วนเพื่อลดภาระการบำรุงรักษาและมูลค่าอะไหล่ทดแทนในระบบหมุนคือ ใบพัดกังหันก๊าซโลหะผสมพิเศษแบบนิกเกิล (Inconel 738) เนื่องจากสภาพการใช้งานที่รุนแรงภายใต้อุณหภูมิสูงในขณะเดียวกันกับการรับความเค้นซึ่งส่งผลโดยตรงต่อสมบัติทางกลและความเสี่ยงต่อการเกิดความเสียหายที่สูงขึ้นขณะใช้งาน (นพลสิทธิ์ ภูณเมฆ, 2556)

ในการทำงานของเครื่องยนต์กังหันก๊าซเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าเป็นระยะเวลานาน ๆ นั้น ใบพัดกังหันก๊าซ ซึ่งทำด้วยโลหะผสมพิเศษที่ผลิตด้วยวิธีการหล่อนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงและเสื่อมสภาพทางโครงสร้างจุลภาค โดยจะขึ้นอยู่กับอุณหภูมิและระยะเวลาที่สัมผัสความร้อนขณะใช้งาน (วัลย์วิภา แก่นจันทร์, 2555) ลักษณะโครงสร้างดังกล่าวจะส่งผลต่อความแข็งแรงที่อุณหภูมิและความต้านทานต่อการคืบ นอกจากนี้การใช้งานไปนาน ๆ จะมีผลของการคืบมาเกี่ยวข้องด้วยโดยจะเกิดช่องว่าง และรอยแตกเล็ก ๆ โดยปริมาณข้อบกพร่องต่าง ๆ เหล่านี้จะแปรผันกับเวลาและอุณหภูมิที่ใบพัดกังหันก๊าซถูกใช้งานในการผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งบริเวณเหล่านี้จะเป็นแหล่งกำเนิดของรอยแตกตามขอบเกรนและส่งผลให้ชิ้นงานเกิดการแตกหัก จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้อายุการใช้งานของใบพัดกังหันก๊าซมีอย่างจำกัด แต่เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาแนวทางการซ่อมบำรุงชิ้นส่วนที่สำคัญในการผลิตกระแสไฟฟ้าจะใช้การเปลี่ยนชิ้นส่วนใหม่เป็นหลักเพื่อความมั่นใจในการใช้งาน โดยเมื่อผู้พิจารณาว่าใบพัดกังหันดังกล่าวมีความไม่เหมาะสมที่จะใช้งานต่อไป (Hill & Hunter, 1966) การแก้ปัญหาดังกล่าวจึงมีการเปลี่ยนใบพัดกังหันใบใหม่หรือเปลี่ยนทั้งชุดเพียงอย่างเดียว ซึ่งโลหะผสมพิเศษเบสนิกเกิลมีราคาสูงถึงประมาณหนึ่งหมื่นจนถึงห้าแสนบาท ต่อใบ และมีช่วงอายุการใช้งานประมาณสองหมื่นถึงหนึ่งแสนชั่วโมงนับเป็นจำนวนเงินที่สูงมากใน

การนำเข้าใบพัดกังหันที่ทำจากโลหะผสมเบสนิกเกิลต่อปีเพื่อใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า

แต่ในปัจจุบันวิศวกรและนักวิจัยในประเทศให้ความสนใจการทำวิจัยเกี่ยวกับโลหะที่อุณหภูมิสูงมากขึ้น จึงได้เริ่มมีการศึกษาแนวความคิดการเพิ่มอายุการใช้งานของใบพัดกังหันที่ทำจากโลหะผสมพิเศษเบสนิกเกิล ภายใต้เงื่อนไขการปรับปรุงสมบัติด้วยกระบวนการทางความร้อน และความรู้ทางโลหะวิทยา (อภิชาติ พานิชกุล และ อุษณีย์ กิตกัธ, 2554) เพื่อให้สมบัติด้านต่าง ๆ กลับคืนสู่สภาพใกล้เคียงชิ้นส่วนใหม่เป็นการต่ออายุการใช้งานให้นานขึ้น (วีรเทพ เณลิมสมิทธิชัย, 2550) ซึ่งเป็นการลดต้นทุนในการเปลี่ยนชิ้นส่วนใหม่ ตลอดจนเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนการซ่อมบำรุงรักษาเชิงป้องกัน สอดคล้องการดำเนินการด้านการบำรุงรักษาเครื่องจักร ดังนั้นจึงได้มีการประยุกต์ใช้หลักการออกแบบการทดลอง (สมเกียรติ ตั้งจิตตติเจริญ และ ภูมินทร์ แจ่มเชื้อ, 2554) ในการหาวิธีการทำนายการปรับปรุงคุณสมบัติทางกลของกรรมวิธีทางความร้อนสำหรับ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งานแล้วให้สามารถนำกลับมาใช้งานได้ใกล้เคียงเดิมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Gunaraj & Murugan, 1999)

ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้จึงได้ทำการสร้างแบบจำลองการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์โดยการออกแบบบล็อก - เบ้นเคนในการทำนายสมบัติทางกลของกรรมวิธีทางความร้อนสำหรับ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งานเพื่อให้ได้สมการในการคำนวณหาค่าความแข็งของวัสดุ นั้น ๆ เพื่อใช้ในการปรับปรุงคุณสมบัติของวัสดุ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งานมาแล้วให้มีคุณสมบัติใกล้เคียงเดิมมากที่สุด เพื่อยืดอายุการใช้งานของวัสดุซึ่งทำให้ลดค่าใช้จ่ายอย่างมากในด้านต้นทุนและสามารถประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตเครื่องยนต์กังหันก๊าซให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากที่สุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาและประยุกต์ใช้หลักการออกแบบการทดลองแบบบล็อก - เบ้นเคนในการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์สำหรับทำนายสมบัติทางกล

2.2 เพื่อหาสมบัติทางกลด้านความแข็งด้วยกรรมวิธีทางความร้อนสำหรับ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งาน

3. สมมติฐานการวิจัย

แบบจำลองทางคณิตศาสตร์โดยการออกแบบบล็อก - เบ้นเคนในการทำนายสมบัติทางกลของกรรมวิธีทางความร้อนสำหรับ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งานมีผลใกล้เคียงกับผลการทดลองจริง

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 เครื่องมือและวัสดุในการทดลอง

4.1.1 เตาอบความร้อนสูง

เป็นเตาอบความร้อนสูง Linn High Therm สามารถอบได้ที่อุณหภูมิตั้งแต่ 0 ถึง 1,800 องศาเซลเซียส

4.1.2 เครื่องขัดผิวมัน ยี่ห้อ JEAN WIRTZ

สามารถปรับอัตราความเร็วรอบได้ตั้งแต่ 30 รอบต่อนาที ถึง 600 รอบต่อนาที

4.1.3 เครื่องทดสอบความแข็งวิกเกอร์ (Hardness Vickers Tester)

4.1.4 วัสดุ

วัสดุที่ใช้ในการทดลองเป็น Inconel 738 โดยจะทำการตัดโดยใช้เครื่อง Wire Cut ตัดชิ้นงาน ขนาดความกว้าง 9 มิลลิเมตร ความยาว 9 มิลลิเมตร ทั้งหมด 45 ชิ้น

ภาพที่ 1 ภาพวัสดุ Inconel 738 ที่ใช้งานแล้ว

4.2 ปัจจัยที่ใช้ในการทดลอง

การสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์โดยการออกแบบบล็อก - เบห์นเคนในการทำนายสมบัติทางกลของกรรมวิธีทางความร้อนสำหรับ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งาน (Balasubramanian, 2015) ครั้งนี้ได้กำหนดให้มีปัจจัยหลักและปัจจัยตอบสนอง ดังนี้

ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยที่ปรับเปลี่ยนไประหว่างการทดลอง ปัจจัยชนิดนี้มีผลต่อการทดลองค่อนข้างมาก ซึ่งปัจจัยหลักที่ใช้ในการทดลองนี้มี 3 ปัจจัย ได้แก่ อุณหภูมิการอบละลาย (Solution Temperature) (X_1) อุณหภูมิในการบ่มแข็ง (Aging Temperature) (X_2) และเวลาในการบ่มแข็ง (Aging Time) (X_3)

ปัจจัยตอบสนอง คือ ปัจจัยที่เปลี่ยนไปตามปัจจัยหลัก มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ความแข็ง (Hardness) และความหนาแน่น (Density) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

4.2.1 การกำหนดปัจจัยที่ใช้ในการทดลอง

กำหนดระดับปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยโดยพิจารณาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อจำกัดของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองโดยออกแบบการทดลองแบบบล็อก - เบห์นเคน ซึ่งระดับปัจจัยที่ใช้ในการทดลองมี 3 ระดับ

คือ ระดับต่ำ (-1) ระดับกลาง (0) และระดับสูง (+1) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัจจัยและระดับของแต่ละปัจจัยที่ใช้ในการทดลอง

ปัจจัย	ระดับ		
	-1	0	+1
Solution Temperature (X_1) ($^{\circ}\text{C}$)	930	1030	1130
Aging Temperature (X_2) ($^{\circ}\text{C}$)	600	670	740
Aging Time (hrs.) (X_3)	16	18	20

4.3 การออกแบบการทดลองแบบบล็อก-เบห์นเคน

การสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์โดยการออกแบบบล็อก - เบห์นเคนในการทำนายสมบัติทางกลของกรรมวิธีทางความร้อนสำหรับ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งาน ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติกำหนดลำดับการทดลองและออกแบบการทดลองแบบบล็อก - เบห์นเคนที่มี 3 ปัจจัยแต่ละปัจจัยมี 3 ระดับ ดังนั้นเมื่อโปรแกรมประมวลผลการออกแบบการทดลองจึงมีจำนวน 15 หน่วยการทดลองดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การออกแบบการทดลองแบบบล็อก-เบห์นเคน (Box-Behnken Design)

การทดลอง	X_1	X_2	X_3
1	-1	-1	0
2	-1	+1	0
3	+1	-1	0
4	+1	+1	0
5	-1	0	-1
6	-1	0	+1
7	+1	0	-1
8	+1	0	+1
9	0	-1	-1
10	0	+1	+1
11	0	-1	-1
12	0	+1	+1
13	0	0	0
14	0	0	0
15	0	0	0

จากตารางที่ 2 พบว่าการทำการทดลองซ้ำจำนวน 3 ครั้ง ดังนั้นจึงมีหน่วยการทดลองทั้งหมด 45 หน่วยการทดลอง

4.4 ขั้นตอนการทดลองด้วยกรรมวิธีทางความร้อน

4.4.1 การอบละลาย (Solution Treatment)

ทำการอบละลายในอุณหภูมิที่ 930, 1030 และ 1130 องศาเซลเซียส ในเวลา 1 ชั่วโมง

4.4.2 การบ่มแข็ง (Aging)

ทำการบ่มแข็งที่อุณหภูมิ 600, 670 และ 740 องศาเซลเซียส ในเวลา 16, 18 และ 20 ชั่วโมง โดยทำตามลำดับการออกแบบการทดลองทั้ง 45 หน่วยการทดลอง

4.5 การเตรียมชิ้นงานเพื่อทดสอบสมบัติทางกล

4.5.1 ขั้นตอนการเตรียมชิ้นงาน

ตัดชิ้นงานให้ได้ขนาดความกว้าง 9 มิลลิเมตร ความยาว 9 มิลลิเมตร และนำชิ้นงานทั้ง 45 ชิ้นไปทำตัวเรื่อนดังแสดงในภาพที่ 2

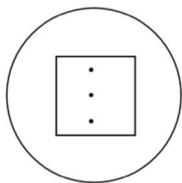
4.5.2 นำชิ้นงานมาขัดหยาบ ขัดละเอียด และขัดมัน โดยการขัดแบบน้ำ

ภาพที่ 2 ชิ้นงานที่ทำตัวเรื่อน

4.5.3 การทดสอบความแข็ง

นำชิ้นงานมาทดสอบความแข็งด้วยเครื่องทดสอบแบบวิกเกอร์ โดยใช้หัวกดเพชรน้ำหนักที่ 500 gf ใช้เวลาในการกด 10 วินาที และกำหนดตำแหน่งการทดสอบความแข็งทั่วบริเวณชิ้นงานโดยเฉลี่ยให้เท่ากัน ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ชิ้นงานที่ทำตัวเรื่อน

4.6 การวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติ

การวิเคราะห์ผลการทดลองโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ การตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (R-Square : R^2) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.6.1 การตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการทดลองก่อนนำไป

วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจและวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยข้อมูลที่ได้จากการทดลองต้องเป็นไปตามสมมติฐาน 3 ข้อ คือ (1) ส่วนตกค้างมีการแจกแจงแบบปกติ (2) ค่าส่วนตกค้างมีความเป็นอิสระต่อกันและ (3) ค่าความแปรปรวนมีเสถียรภาพ ถ้าหากค่าส่วนตกค้างเป็นไปตามสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ ถือว่าข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องและเหมาะสมสำหรับนำไปวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจและวิเคราะห์ความแปรปรวน

4.6.2 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ เป็นการวิเคราะห์ว่าการออกแบบที่ใช้ในการทดลองมีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในการทดลองทุกครั้งจะต้องมีความผันแปรที่อธิบายไม่ได้หรือความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นเสมอ

4.6.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เป็นการตรวจสอบแหล่งผันแปรของแบบจำลองโดยพิจารณาจากค่า P-Value ของเทอมต่าง ๆ ในตารางของการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนที่ได้เปรียบเทียบกับค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด

4.6.4 การสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์โดยการออกแบบบล็อก - เบห์นเคนในการทำนายสมบัติทางกลของกรรมวิธีทางความร้อนสำหรับ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งาน

โดยนำค่าของปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ของสมการของค่าความแข็งชิ้นงาน Inconel 738 ที่ผ่านกรรมวิธีทางความร้อนแล้วมาเขียนให้อยู่ในรูปแบบของสมการต่อไปนี้

$$Y = \sum A_0 + \sum_{i=1}^3 A_i X_i + \sum_{i=1}^3 A_{ii} X_i^2 + \sum_{i=1}^2 \sum_{j=i+1}^3 A_{ij} X_i X_j$$

ซึ่งเป็นสมการเต็มรูปแบบยกกำลัง เมื่อ Y เป็นตัวแปรตาม A_0 A_i A_{ii} A_{ij} เป็นค่าสัมประสิทธิ์ ขณะที่ X_i และ X_j เป็นตัวแปรอิสระ โดยที่

X_1 = อุณหภูมิในการอบละลาย (Solution Temperature), °C

X_2 = อุณหภูมิในการบ่มแข็ง (Aging Temperature), °C

X_3 = เวลาในการบ่มแข็ง (Aging Time), ชั่วโมง

4.6.5 การหาค่าปัจจัยที่เหมาะสมที่สุด

การหาค่าปัจจัยที่เหมาะสมที่สุดเพื่อให้ได้ค่าความแข็งของชิ้นงาน Inconel 738 ที่ผ่านกรรมวิธีทางความร้อนมากที่สุดโดยใช้ฟังก์ชัน response optimizer ในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติซึ่งเป็นฟังก์ชันที่ใช้หาค่าที่เหมาะสมที่สุดของปัจจัยและใช้วัดความพึงพอใจโดยรวมของผลตอบ (Composite Desirability : D) ซึ่งค่าความพึงพอใจของผลตอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 ถ้า D มีค่าเท่ากับ 1 หมายถึง ผลตอบนั้นได้รับความพึงพอใจอย่างสมบูรณ์

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการทดสอบค่าความแข็งของ Inconel 738 หลังทำการอบละลาย (Solution)

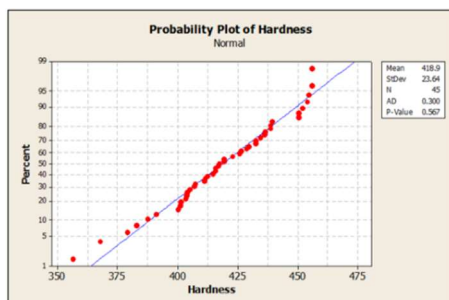
เมื่อทำการทดลองเพื่อทดสอบหาค่าความแข็งขึ้นงานก่อนทำการอบละลายอยู่ที่ 404.30 HV และพบว่าเมื่อขึ้นงานหลังทำการอบละลายส่งผลให้มีความแข็งที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความแข็งของ Inconel 738 หลังทำการอบละลาย

SolutionTemp (°C)	ครั้งที่			ค่าเฉลี่ย (HV)
	1	2	3	
930	448.4	390.3	436.4	425.03
1030	437.5	449.5	442.8	443.27
1130	452.3	451.6	453.2	452.37

5.2 ผลการทดสอบค่าความแข็งของ Inconel 738 ที่ผ่านการทำการกรรมวิธีทางความร้อน

ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติกำหนดลำดับการทดลองและออกแบบการทดลองแบบบล็อก - เบห์นเคน จำนวน 45 การทดลอง พบว่าขึ้นงานที่ผ่านกรรมวิธีทางความร้อนมีค่าความแข็งเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 455.60 HV เมื่ออบละลายที่อุณหภูมิ 1130°C บ่มแข็งที่อุณหภูมิ 740°C และใช้เวลาในการบ่มแข็ง 18 ชั่วโมง ส่วนค่าความแข็งเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ 371.77 HV เมื่ออบละลายที่อุณหภูมิ 930°C บ่มแข็งที่อุณหภูมิ 740°C และใช้เวลาในการบ่มแข็ง 18 ชั่วโมง และเมื่อนำข้อมูลผลการทดลองมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (R-Square:R²) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ของข้อมูลว่ามีการกระจายตัวตามแนวเส้นตรง แสดงให้เห็นว่าผลการทดลองค่าความแข็งไม่แสดงสิ่งผิดปกติให้เห็นโดยพิจารณาจากค่า P - Value ได้เท่ากับ 0.567 ซึ่งมีค่ามากกว่านัยสำคัญ 0.05 จึงสรุปได้ว่าการแจกแจงแบบปกติดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แสดงการแจกแจงแบบปกติของค่าความแข็ง Inconel 738 ที่ผ่านการทำการกรรมวิธีทางความร้อน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าความแข็งของ Inconel 738 ที่ผ่านกรรมวิธีทางความร้อนที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

Source	DF	Seq SS	Adj SS	Adj MS	F	P
Regression	8	21979.0	21979.0	2747.37	38.00	0.000
Linear	3	15453.1	15453.1	5151.05	71.24	0.000
Square	3	713.7	713.7	237.89	3.29	0.031
Interaction	2	5812.2	5812.2	2906.08	40.19	0.000
Residual Error	36	2603.0	2603.0	72.31		
Lack-of-Fit	2	394.6	394.6	197.31	3.04	0.061
Pure Error	34	2208.4	2208.4	64.95		
Total	44	24582.0				

จากตารางที่ 4 พบว่าค่า P - value ของ Linear มีค่าเท่ากับ 0.000 และของ Interaction มีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด (0.05) แสดงให้เห็นว่ามีส่วนโค้งเกิดขึ้นที่พื้นผิวตอบสนองและปัจจัยหลักทั้ง 3 ปัจจัยมีอิทธิพลต่อค่าความแข็ง ดังนั้นจึงสามารถใช้สมการในการทำนายสมบัติทางกลของ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งาน

ผลการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์สำหรับทำนายความแข็งของ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งาน โดยนำค่าของปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยของค่าความแข็ง ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร

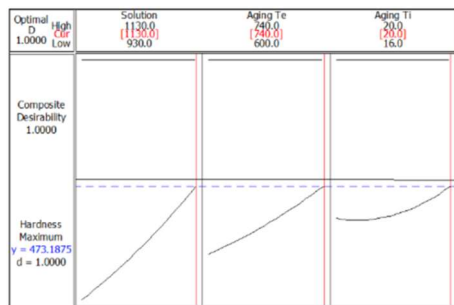
Term	Coef	Symbol
Constant	2608.86	-
Solution Temp.	-1.85040	X ₁
Aging Temp.	-3.77561	X ₂
Aging Time	-16.5744	X ₃
Solution Temp.*Solution Temp.	0.000366944	X ₁ ²
Aging Temp.*Aging Temp.	0.000536281	X ₂ ²
Aging Time*Aging Time	1.78819	X ₃ ²
Solution Temp.*Aging Temp.	0.00294881	X ₁ X ₂
Solution Temp.*Aging Time	-0.0381667	X ₁ X ₃

จากตารางที่ 5 สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมาเขียนให้อยู่ในรูปของสมการได้ดังนี้

$$Y_{HN} = 2608.86 - 1.850X_1 - 3.775X_2 - 16.574X_3 + 1.788X_3^2 + 0.002X_1X_2 - 0.038X_1X_3$$

จากสมการเมื่อพิจารณาการขาดความเหมาะสมของสมการ (Lack of fit) ในตารางที่ 4 พบว่าค่า P-Value ของ Lack of fit มีค่าเท่ากับ 0.061 ซึ่งมากกว่า 0.05 ดังนั้นสมการที่ได้มีความแม่นยำ เพียงพอสำหรับการทำนายสมบัติทางกลของ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งาน

5.3 ปัจจัยที่เหมาะสมที่สุดในการทำกรรมวิธีทางความร้อน การหาค่าปัจจัยที่เหมาะสมที่สุดเพื่อให้ได้ค่าความแข็งแรงมากที่สุดโดยใช้ฟังก์ชัน Response Optimizer ในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติซึ่งเป็นฟังก์ชันที่ใช้หาค่าที่เหมาะสมที่สุดของปัจจัยและใช้ความพึงพอใจโดยรวมของผลตอบ ซึ่งค่าความพึงพอใจของผลตอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0 - 1 ถ้า D มีค่าเท่ากับ 1 หมายถึงผลตอบนั้นได้รับความพึงพอใจอย่างสมบูรณ์

ภาพที่ 5 การวิเคราะห์ระดับที่เหมาะสมของปัจจัยที่ใช้ในกรรมวิธีทางความร้อนของ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งาน

จากภาพที่ 5 พบว่าสภาวะระดับที่เหมาะสมของปัจจัยที่ใช้ในกรรมวิธีทางความร้อนของ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งานเพื่อให้ได้ความแข็งแรงมากที่สุด คือ อุณหภูมิในการอบละลายที่ 1130°C อุณหภูมิในการบ่มแข็งที่ 740°C และเวลาในการบ่มแข็งที่ 20 ชั่วโมง โดยมีค่าความพึงพอใจรวมเท่ากับ 1.0000

6. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของค่าความแข็งแรงของ Inconel 738 ที่ผ่านการทำการกรรมวิธีทางความร้อน พบว่า ค่าความแข็งแรงสูงสุดอยู่ที่ 455.60 HV เมื่ออบละลายที่อุณหภูมิ 1130°C บ่มแข็งที่อุณหภูมิ 740°C และใช้เวลาในการบ่มแข็ง 18 ชั่วโมง ส่วนค่าความแข็งแรงเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ 371.77 HV เมื่ออบละลายที่อุณหภูมิ 930°C บ่มแข็งที่อุณหภูมิ 740°C และใช้เวลาในการบ่มแข็ง 18 ชั่วโมง

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการทดสอบค่าความแข็งแรงโดยใช้หลักการออกแบบการทดลองแบบบล็อก - เบห์นเคน (Box - Behnken Design) พบว่า ปัจจัยหลักทั้ง 3 ปัจจัยคือ อุณหภูมิในการอบละลาย (X_1) อุณหภูมิในการบ่มแข็ง (X_2) และเวลาที่ใช้ในการบ่มแข็ง (X_3) โดยทั้ง 3 ปัจจัยมีอิทธิพลต่อค่าความแข็งแรงอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งสามารถแสดงในรูปของสมการสำหรับทำนายค่าความแข็งแรงของ Inconel 738 ที่ผ่านการใช้งาน คือ

$$Y_{HN} = 2608.86 - 1.850X_1 - 3.775X_2 - 16.574X_3 + 1.788X_3^2 + 0.002X_1X_2 - 0.038X_1X_3$$

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจเท่ากับร้อยละ 89.41 เมื่อนำค่าปัจจัยที่เหมาะสมที่สุดโดยฟังก์ชัน Response Optimizer พบว่า สภาวะที่เหมาะสมที่สุดต่อค่าความแข็งแรง คือ อุณหภูมิในการอบละลายที่ 1130°C อุณหภูมิในการบ่มแข็ง 740°C และเวลาในการบ่มแข็งที่ 20 ชั่วโมง โดยมีค่าความพึงพอใจรวมเท่ากับ 1.0000 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นค่าปัจจัยที่เหมาะสมในการปรับปรุงสมบัติทางกลของวัสดุได้ผลใกล้เคียงคุณสมบัติก่อนการนำมาใช้งาน เนื่องจากมีการปรับโครงสร้างของวัสดุให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ละมีประสิทธิภาพใกล้เคียงเดิม

8. ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับนำค่าของอุณหภูมิการอบละลาย อุณหภูมิการบ่มแข็ง และเวลาในการบ่มแข็งที่ได้จากการทดลอง ไปใช้ในกรรมวิธีทางความร้อนสำหรับชิ้นงานประเภท Inconel และยังเป็นข้อมูลอ้างอิงในงานวิจัยอื่น ๆ ที่ปรับปรุงพัฒนาต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

- นพลสิทธิ์ ภูมเมฆ. (2556). ศึกษาเปรียบเทียบกลไกการเกิดความเสียหายของวัสดุ Nickel base superalloy เกรด GTD-111 และเกรด Inconel -738 ของชิ้นส่วนใบพัดเทอร์โบที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว. โครงการวิจัย ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมอุตสาหการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- วีรเทพ เฉลิมสมิทธิ์ชัย. (2550). การศึกษาปริมาณธาตุที่เหมาะสมในอุตสาหกรรมการผลิตเหล็กดิบโดยวิธีการออกแบบการทดลอง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วัลย์วิภา แก่นจันทร์. (2555). การเพิ่มปริมาณธาตุซิลิกอนในผิวเคลือบอลูมิเนียมในโลหะผสมพิเศษเบสนิเกิลเกรด INCONEL 939. โครงการวิจัย ปริญญา วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโลหการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

สมเกียรติ ตั้งจิตสิตเจริญ และ ภูมินทร์ แจ่มเชื้อ. 2554. การลดฟองอากาศในกระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกโดยการประยุกต์ใช้การออกแบบการทดลองแบบบล็อกซ์-เบห์นเคน. ในการประชุมวิชาการ ข่ายงานวิศวกรรมอุตสาหการ ประจำปี 2554 (IE Network 2011) (20-21 ตุลาคม หน้า 171-175). ชลบุรี: โรงแรมแอมบาสเดอร์ซิตี จอมเทียน.

สิรินญา จันทร์ศักดิ์สูง. (2550). ผลของอุณหภูมิและเวลาต่อความหนาและโครงสร้างชั้นเคลือบในกระบวนการ Pack-Aluminizing ของโลหะผสมพิเศษนิกเกิลชนิด IN 738 และ GTD 111. วิทยานิพนธ์ ปริญญา วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโลหการ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิชาติ พานิชกุล และ อุษณีย์ กิตกำธร. (2554). การอบชุบทางความร้อนของโลหะ. ค้นเมื่อ ตุลาคม 23, 2566, จาก http://personal.sut.ac.th/heattreatment/context/Measurement_Of_Hardness.html

อภินันท์ แต้ตระกูล และ จิรรัตน์ อีระวรพฤกษ์. (2554, มกราคม-มิถุนายน). การศึกษาหาค่าการติดตั้งที่เหมาะสมสำหรับเครื่องจักรเชื่อมอัตโนมัติ: กรณีศึกษาชิ้นส่วนเครื่องบิน. **บริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร**, 8, (1), หน้า 47-58.

Balasubramanian, M. (2015, July). Application of Box–Behnken design for fabrication of titanium alloy and 304 stainless steel joints with silver interlayer by diffusion bonding. **Materials & Design**, 77, pp.161-169.

Gunaraj, V., & Murugan, N. (1999). Application of response surface methodologies for predicting weld base quality in submerged arc welding of pipes. **Journal of Materials Processing Technology**, 88, (1-3), pp. 266-275.

Hill, W.J. & Hunter, W.G. (1966, November). A Review of Response Surface Methodology. **Technometrics**, 8, (4), pp. 571-590.

การออกแบบลวดลายพิมพ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน สู่การเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยว Printing Design Reflects of Identity Wisdom Pha Jok Tai-Yuan Weaving for toward Value Added on Tourism Products

จรัสพิมพ์ วังเย็น^{1*}

Jaratpim Wangyen^{1*}

^{*1} สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

^{*1} Fashion and Textile Design, Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design,
Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Bangkok 10300

Received : November 11, 2024 Revised : December 21, 2024 Accepted : December 23, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี และเพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน สู่การเพิ่มมูลค่าในกลุ่มสินค้าทางการท่องเที่ยว การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ร่วมกับการใช้ข้อมูลเชิงสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านลวดลาย และนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าพิมพ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน ร่วมกับการสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการ/นักออกแบบ จำนวน 5 คน และกลุ่มผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว จำนวน 100 คน จากการศึกษา ลวดลายผ้าพิมพ์ที่พัฒนาสามารถต่อยอดเพื่อการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทางการท่องเที่ยวของชุมชน และสามารถส่งเสริมการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นสู่การต่อยอดในการผลิตเป็นสินค้าในกลุ่มของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว โดยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.28$

คำสำคัญ : การออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์, อัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน

Abstract

This research is intended to design printed fabric patterns that reflect the identity wisdom of the Pha Jok Tai-Yuan weaving, Ratchaburi province, and to create products in a group of souvenirs that reflect the identity of the Pha Jok Tai-Yuan weaving to increase the value of the tourist product group. Data Analysis together with statistical data in analyzing pattern data and using the information received in the development of patterns that reflect the wisdom of the Pha Jok Tai-Yuan weaving together with the survey of satisfaction of the sample group to design the printed patterns and the souvenirs the number of 2 groups are 5 people entrepreneurs/designers groups and 100 people consumers and tourists. From the study, the development of printed patterns can be further added to the community tourist products and can promote the development of local products to produce souvenirs. The satisfaction is very high, the average $\bar{X} = 4.28$.

Keywords : Fabric Print Pattern Design, Identity of Wisdom Pha Jok Tai-Yuan Weaving

*จรัสพิมพ์ วังเย็น

E-mail : jaratpim.w@rmutp.ac.th

1. บทนำ

ผ้าจากไท-ยวน เป็นผ้าทอพื้นเมือง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่บรรพบุรุษของชาวไท-ยวน ผู้สืบเชื้อสายจากชาวยุโรปเมืองเชียงแสนแห่งอาณาจักรล้านนา มีการสืบทอดการทอผ้าจากมาหลายชั่วอายุคน เป็นการทอผาลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วง ๆ การจักจะใช้ไม้หรือขม้นหรือไม้มีเยกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีต่าง ๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ ซึ่งในประเทศไทยมีการทอผ้าจากในภาคเหนือและภาคกลาง ด้านรูปแบบ ลวดลาย สี ของผ้าจะมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่นหรือเอกลักษณ์ผ้าจากเป็นผ้าทอที่มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะชาติพันธุ์ ปัจจุบันผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี เป็นผ้าจากที่พบในหมู่ช่างทอผ้าชาวไท-ยวน ในจังหวัดราชบุรีมีความละเอียดอ่อนทั้งด้านการเลือกใช้สี ซึ่งนิยมใช้สีแดงเป็นพื้นทั้งแดงสดและแดงครึ่ง นอกจากนี้ยังมีลวดลายที่ประณีตวิจิตรงดงาม โดยเฉพาะผ้าจากตระกูลควักเป็นผ้าจากที่มีลายที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง เช่น ลายดอกเซีย ลายหักนกคู่ ลายโค้งเก้ง ลายหน้าหมอน และลายนกคู่กินน้ำอ่วมเต้า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตพื้นฐานของการดำรงชีวิต ศาสนา ความเชื่อ ซึ่งแฝงไว้ด้วยภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ปัจจุบันศิลปะการทอผ้าจากได้รับการสนับสนุนและสืบทอดโดยกลุ่มลูกหลานชาวไท-ยวน (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2564)

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้ศึกษามีแนวคิดในการออกแบบลวดลายพิมพ์จากภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน ด้วยการพัฒนาลวดลายพิมพ์ โดยการนำอัตลักษณ์ของลวดลายผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี พัฒนาลวดลายเพื่อการส่งเสริมแนวคิดการออกแบบและการพัฒนาลวดลายให้มีความหลากหลาย มุ่งตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค ด้วยการต่อยอดสู่การเพิ่มมูลค่าและส่งผลสู่การเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน เนื่องจากปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญและกำลังได้รับความนิยม โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยการนำวัฒนธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งในการดึงดูดความสนใจเพื่อการเรียนรู้ วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชุมชน รวมถึงการบริโภคสินค้าที่เป็นงานหัตถกรรมและงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญา ซึ่งแต่ละชุมชนจะมีผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สร้างความแตกต่างสอดคล้องกับกระแสแนวคิดเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2557)

ดังนั้นการส่งเสริมการนำลวดลายผ้าจากไท-ยวน ที่เป็นอัตลักษณ์ทางภูมิปัญญามาต่อยอดด้วยการพัฒนาลวดลายสู่การเพิ่มมูลค่าในกลุ่มสินค้าทางการท่องเที่ยว จึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทุนทางสังคมวัฒนธรรม เพื่อการสร้างรายได้ให้กับชุมชนและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้วยการพัฒนาแนวคิดสู่การนำลวดลายผ้าจากแบบดั้งเดิมมาพัฒนาลวดลายใหม่ด้วยเทคนิคการพิมพ์ผ้าเพื่อการสร้างสรรค์รูปแบบให้มีความสอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น และการพัฒนาลวดลายที่มีความเหมาะสมกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว และการลดต้นทุนการผลิตที่สามารถเพิ่มมูลค่าสู่การผลิตสินค้าที่แสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทางเลือกให้กับกลุ่มผู้บริโภคในการซื้อสินค้าอัตลักษณ์ของชุมชนในราคาที่เหมาะสม ที่สำคัญคือการเผยแพร่ภูมิปัญญาของลวดลายผ้าจากไท-ยวนและการสร้างรายได้ให้กับชุมชนด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ยังคงอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาลวดลายผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี สู่การผลิตสินค้าในกลุ่มของผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว และการต่อยอดองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนต่อไป

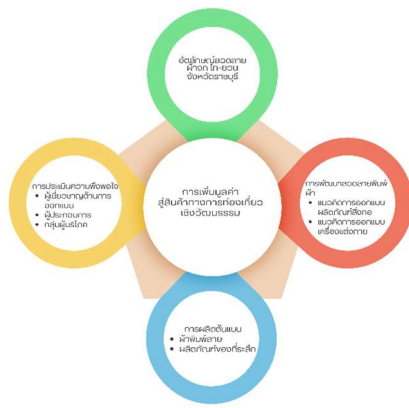
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี

2.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน สู่การเพิ่มมูลค่าในกลุ่มสินค้าทางการท่องเที่ยว

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาอัตลักษณ์ของลวดลายภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี และออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์โดยมีแนวคิดการต่อยอดสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก เพื่อการเพิ่มมูลค่าสู่สินค้าทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

4.1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำการออกแบบลวดลายตามแนวคิดจากลวดลายผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี โดยวิเคราะห์จากลวดลายหลัก จำนวน 8 ลวดลาย เพื่อสรุปข้อมูลสำหรับการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าพิมพ์จากลวดลายดั้งเดิมสู่การพัฒนาารูปแบบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

4.2 ดำเนินการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ จำนวน 2 ลวดลาย และนำมาต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก โดยทำการออกแบบจำนวน 3 ผลิตภัณฑ์ และทำการเลือกเพื่อผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์

4.3 ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการ/นักออกแบบ ที่ประกอบธุรกิจด้านการออกแบบแฟชั่นและลวดลายผ้า ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 5 คน และผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวภาคใต้ชุมชนคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 100 คน และทำการสรุปผลความพึงพอใจ

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed Questionnaire) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยเลือกตอบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) โดยจำแนกออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจลวดลายผ้าพิมพ์และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรีสู่การเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลมุ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าพิมพ์และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสารเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาลวดลายผ้าพิมพ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติด้วยโปรแกรม Microsoft Excel

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบลวดลาย

ลวดลายผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี มีการพัฒนารูปแบบของลวดลายผ้าไปตามวิถีความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคโดยมีแนวคิดในการทอผ้าแบบวิถีดั้งเดิมร่วมกับการผลิตเพื่อการค้า โดยสามารถสรุปประเด็นได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 การทอผ้าเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าแบบดั้งเดิมโดยการถ่ายทอดสู่ระบบเครือข่ายดี ลักษณะของลวดลายเป็นลวดลายดั้งเดิมที่มีความประณีตและคงเอกลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี

ประเด็นที่ 2 การทอผ้าเพื่อการค้า เป็นการทอผ้าที่มีลักษณะของลวดลายที่มีการพัฒนารูปแบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งลักษณะของลวดลายมีการลดทอนเพื่อให้เหมาะกับการใช้งานในชีวิตประจำวัน ทำให้มีลักษณะของลวดลายที่หลากหลายขึ้น และมีการผลิตซ้ำหากลวดลายดังกล่าวเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ลักษณะของลวดลายจะมีความละเอียดน้อยกว่าลวดลายดั้งเดิม เป็นการนำลวดลายหลักหรือลวดลายประกอบมาจัดวางลายใหม่ลงบนผืนผ้า โดยกำหนดให้มีการกระจายของลวดลายเป็นจังหวะสม่ำเสมอทั่วทั้งผืนผ้า

จากการศึกษาข้อมูลลักษณะของลวดลาย พบว่าลวดลายในกลุ่มลวดลายหลักมีรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะ อีกทั้งเป็นลวดลายที่มีขนาดใหญ่ที่อยู่ตรงกลางของผืนผ้า ลวดลายในผ้าจากของชาวไท-ยวน จังหวัดราชบุรี มีจำนวน 8 ลายหลัก ได้แก่ ลายกาบ ลายกาบซ้อนหัก ลายกาบดอกแก้ว ลายดอกเซีย ลายไก่อ้งแก้ง ลายไก่อ้งแก้งซ้อนเซีย ลายหน้าหมอน ลายหักนกคู่ ซึ่งลวดลายมีโครงสร้างที่มีแนวคิดจากการนำธรรมชาติแวดล้อมมาเชื่อมโยงในการสร้างลวดลายโดยใช้รูปทรงเรขาคณิตสำหรับสร้างรูปร่างที่เชื่อมโยงแนวคิด สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านโครงสร้าง ลวดลายมีลักษณะเป็นรูปร่างเรขาคณิต โดยลวดลายหลักส่วนใหญ่มีโครงสร้างเป็นสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด และมีการจัดวางรายละเอียดของลายที่มีความเฉพาะลงในกรอบสี่เหลี่ยม และล้อมรอบสี่เหลี่ยมจึงทำให้สามารถสร้างกรอบสำหรับการวางลวดลาย ซึ่งจากลวดลายหลักจำนวน 8 ลวดลาย มีโครงสร้างลายหลักที่เป็นรูปร่างสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดจำนวน 6 ลวดลาย คิดเป็นร้อยละ 75 โดยที่การต่อลายจะอาศัยการวางลายสลับระหว่างรูปร่างสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด และเส้นสามเหลี่ยมที่มีการจัดวางร่วมกับลวดลายเส้นที่ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ เช่น หงส์ นก ดอกไม้ เป็นต้น อีกทั้งยังมีการประยุกต์เพื่อสร้างรายละเอียดให้กับลวดลาย เช่น ลายขอ เป็นต้น ซึ่งจะมีการจัดวางลวดลายร่วมกันโดยมีขนาดเล็ก - ใหญ่ เพื่อให้ลวดลายบนผืนผ้ามีความสวยงามด้วยการใช้จังหวะสลับแถวและใช้พื้นที่ว่างเพื่อให้ลวดลายมีความเด่นชัด

ด้านรูปแบบลวดลาย มีลักษณะของลายที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติด้วยการนำธรรมชาติแวดล้อมมาสร้างสรรค์เป็นลวดลายเฉพาะของชาติพันธุ์ เช่น ลายดอกไม้พืชพันธุ์ ลายสัตว์ เป็นต้น โดยการผูกโยงเรื่องราวด้วยจินตนาการ เช่น นกคู่ที่กำลังกินน้ำร่วมกัน สำหรับกลุ่มลวดลายหลักจำนวน 8 ลวดลาย เป็นรูปแบบของลวดลายที่มีการเชื่อมโยงกับดอกไม้และสัตว์ ที่มีรายละเอียดแตกต่างกันตามรูปแบบเฉพาะ จากการวิเคราะห์พบว่า ลายนก

ถือเป็นลายที่นำมาเชื่อมโยงในการสร้างลวดลายผ้าจากที่เป็นอัตลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี พบมีการนำลายนกคู่มาใช้ จากลายหลักจำนวน 6 ลวดลาย คิดเป็นร้อยละ 75 โดยการนำมาเชื่อมโยงกับลวดลายหลักเพื่อให้มีรูปแบบลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์

ด้านสี ลักษณะของการใช้สีมีรูปแบบที่คงความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม คือ การใช้สีในกลุ่มสีสดและมีความเข้ม มีการใช้สีต่างวรรณะแต่จะมีสัดส่วนการใช้งานแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์ของผู้ทอ เพื่อให้มีสีที่สวยงามและไม่ดูฉูดฉาดจนเกินไป ด้วยการผสมสีที่มีค่าน้ำหนักอ่อนเพื่อให้เห็นลักษณะของลาย เช่น ลายสีแดง พื้นสีดำ แคมด้วยสีเหลือง สีฟ้า เป็นต้น กลุ่มสีที่นิยมใช้เป็นสีหลักได้แก่ สีแดงเข้ม สีดำ โดยมักจะใช้สีดำเป็นสีพื้น และมีการแคมด้วยสีเขียว สีเหลือง สีฟ้า และสีชมพู เพื่อให้ลวดลายมีความโดดเด่นด้วยค่าน้ำหนักสีที่อ่อนสำหรับการใช้สีเข้มหรืออ่อนขึ้นอยู่กับผู้ทอหรือวัสดุที่หาได้ตามท้องถิ่น

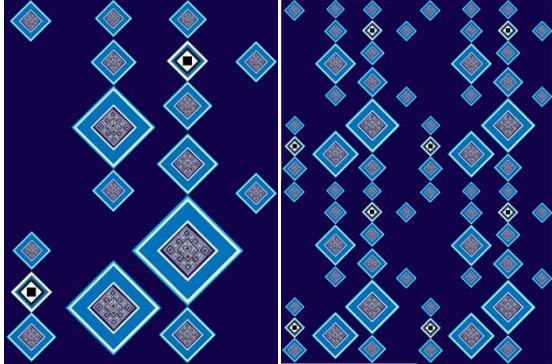
5.2 ผลการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

เป็นการออกแบบลวดลายที่สะท้อนอัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน สูการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายการนำเสนอรูปแบบลวดลายที่มีการประยุกต์จากลวดลายดั้งเดิมโดยนำอัตลักษณ์ของลวดลายมาทำการตัดทอนและใช้รูปร่างเรขาคณิตเชื่อมโยงในการสร้างสรรค์ร่วมกับการปรับสีให้มีความสอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น 2022 เพื่อการสร้างสรรค์ที่มีความสอดคล้องกระแสความนิยมและพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยแบ่งเป็นการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ จำนวน 2 ลวดลาย และการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์

5.2.1 การออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ มุ่งการออกแบบที่นำอัตลักษณ์ของลวดลายผ้าจากไท-ยวน มาเชื่อมโยงกับกระแสแนวโน้มแฟชั่น โดยเน้นรูปแบบลวดลายที่สามารถต่อยอดในการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ทั้งในกลุ่มเครื่องแต่งกายและผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ด้วยการนำลวดลายหลักของผ้าจากไท-ยวน มาพัฒนารูปแบบด้วยการนำโครงสร้างของลวดลายมาใช้ในการออกแบบและอาศัยการซ้ำและจังหวะในการจัดวาง รวมถึงการจัดวางขนาดของลวดลายที่มีสัดส่วนแตกต่าง เพื่อให้ลวดลายมีจังหวะที่สมดุล

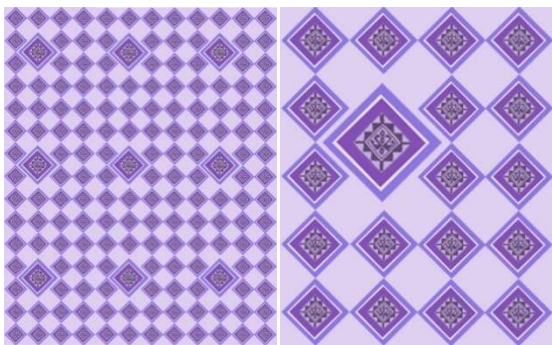
ด้านการใช้สี เป็นการนำแนวโน้มแฟชั่น 2022 มาประยุกต์ใช้ด้วยการจัดวางสีในรูปแบบของสีเอกรงค์ ด้วยการปรับค่าน้ำหนักสีให้มีความเข้มอ่อนเพื่อเป็นการสร้างมิติให้กับลวดลาย เน้นการใช้สีที่มีความอ่อนหวานที่มีสีขาวยุติในกลุ่มโทนสีน้ำเงินและทำการปรับสีให้น้ำหนัก

อ่อนลงในกลุ่มของสีฟ้า Stratosphere และกลุ่มโทนสีม่วง Puple Rose เพื่อเชื่อมลวดลายผ่านสีที่สะท้อนบริบทของสังคมสู่การตอบโต้การใช้ชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย โดยการออกแบบลวดลายพิมพ์แบ่งเป็น 2 ลวดลาย ดังนี้

ภาพที่ 2 ภาพการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ 1

ลวดลายที่ 1 ลวดลายนำโครงร่างสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดมาใช้ในการออกแบบร่วมกับลายหักนกคู่ที่เป็นอัตลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน ด้วยการสร้างโครงร่างของสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดซ้อนเรียงกันและทำการปรับค่าสีโดยอาศัยเทคนิคสีเอกรงค์ เพื่อปรับค่าน้ำหนักของสีตรงกลางของลายและวางลายหักนกคู่ โดยการจัดวางใช้การซ้ำและการปรับขนาดเพื่อให้มิติของลวดลาย พร้อมการจัดวางแบบจังหวะสลับในแต่ละแถวเพื่อให้ลวดลายโดยรวมมีการเคลื่อนไหว กลุ่มสีที่ใช้เป็นโทนสีน้ำเงินและสีฟ้า Stratosphere ซึ่งเป็นกลุ่มสีที่เป็นตัวแทนของการผลักดันให้เกิดการตระหนักถึงปัญหาของอากาศและชั้นบรรยากาศของโลก

ภาพที่ 3 ภาพการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ 2

ลวดลายที่ 2 ลวดลายนำโครงร่างสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดมาใช้ในการออกแบบร่วมกับการนำลายกาดอกแก้วที่เป็นอัตลักษณ์ของลวดลายผ้าจากไท-ยวน ด้วยการสร้างโครงร่างของสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดซ้อนเรียงกันและทำการปรับค่าน้ำหนักของสี โดยอาศัยเทคนิคการใช้สีเอกรงค์

ตรงกลางวางลายกาดอกแก้วและลายหักนกคู่ จัดวางโดยใช้การซ้ำและการปรับขนาดเพื่อให้มิติของลวดลาย พร้อมจัดวางเป็นแถวด้วยการจัดจังหวะช่องไฟเท่ากัน ทำการจัดวางขนาดของลายที่มีขนาดใหญ่แตกต่างในบางตำแหน่งเพื่อสร้างทำให้ภาพรวมมีจุดเด่น ซึ่งเมื่อนำมาต่อริฟท์จะมีการซ้ำของขนาดเป็นจังหวะสลับ กลุ่มสีที่ใช้เป็นกลุ่มโทนสีม่วง Puple Rose ซึ่งเป็นกลุ่มสีที่เป็นตัวแทนที่สามารถลดความตึงเครียดทางอารมณ์ที่สามารถสร้างพลังของการใช้ชีวิตในโลกของสื่อดิจิทัล

5.2.2 การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก มุ่งออกแบบในกลุ่มกระเป๋าเนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนได้หลากหลาย และง่ายต่อการมอบเป็นของขวัญของที่ระลึกให้กับกลุ่มคนทุกเพศทุกวัย ลักษณะของโครงร่างเน้นรูปร่างสี่เหลี่ยม เพื่อให้เหมาะสมกับการต่อยอดในการนำผ้าที่ทำการออกแบบลวดลายมาใช้ร่วมกับการดัดลวดลายที่ออกแบบมาจัดวางเพื่อให้มีความหลากหลายในรูปแบบการจัดวางลวดลายที่สามารถตอบโต้กลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลายด้วยการใช้สีเชื่อมโยง

ภาพที่ 4 ภาพการออกแบบของที่ระลึก 1

ภาพที่ 5 ภาพการออกแบบของที่ระลึก 2

5.3 ผลการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

จากการดำเนินการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการ/นักออกแบบ ที่ประกอบธุรกิจด้านการออกแบบแฟชั่นและลวดลายผ้า ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล จำนวน 5 คน และผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว กาดวิถีชุมชนคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 100 คน สามารถสรุปผลความพึงพอใจได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของผู้ประกอบการ/นักออกแบบ

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	ระดับความพึงพอใจ
รูปแบบลวดลายผ้าพิมพ์			
1. ลวดลายมีความสวยงามและมีรูปแบบเป็นไปตามสมัยนิยม	4.15	0.13	มาก
2. ลวดลายสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน	4.19	0.36	มาก
3. ลวดลายมีความทันสมัยสื่อถึงรูปแบบของผ้าจากไท-ยวน	4.53	0.27	มากที่สุด
4. ลวดลายสามารถนำมาต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย	4.61	0.37	มากที่สุด
5. ลวดลายมีรูปแบบมีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย	4.43	0.35	มาก
6. ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเสื้อผ้า	4.24	0.33	มาก
7. ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	4.20	0.23	มาก
8. ลวดลายมีการใช้สีที่เหมาะสมและมีความกลมกลืน	4.16	0.14	มาก
9. ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.56	0.19	มากที่สุด
10. ราคามีความเหมาะสม	3.68	0.28	มาก
รูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก			
1. ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม และเป็นไปตามสมัยนิยม	4.15	0.13	มาก
2. ผลิตภัณฑ์สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน	4.39	0.36	มาก
3. รูปแบบและลวดลายมีความกลมกลืน	4.12	0.27	มาก
4. ขนาดมีความเหมาะสมกับการเป็นของที่ระลึก	4.43	0.35	มาก
5. ผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นของที่ระลึกเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.35	0.33	มาก
6. ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.13	0.37	มาก
7. ราคามีความเหมาะสม	4.34	0.23	มาก
8. สามารถต่อยอดในการผลิตในระบบอุตสาหกรรม	4.23	0.14	มาก
เฉลี่ยรวม	4.26	0.26	มาก

จากตาราง 1 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

การสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.26$ สามารถสรุปได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าพิมพ์ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.27$ พบว่า ลวดลายสามารถนำมาต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมา ได้แก่ ง่ายต่อการดูแลรักษา ($\bar{X} = 4.56$) ลวดลายมีความทันสมัยสื่อถึงรูปแบบของผ้าจากไท-ยวน ($\bar{X} = 4.53$) ลวดลายมีรูปแบบมีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.43$) ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ($\bar{X} = 4.21$) ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเสื้อผ้า ($\bar{X} = 4.20$) ลวดลายสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน ($\bar{X} = 4.19$) ลวดลายมีการใช้สีที่เหมาะสมและมีความกลมกลืน ($\bar{X} = 4.16$) ลวดลายมีความสวยงามและมีรูปแบบเป็นไปตามสมัยนิยม ($\bar{X} = 4.15$) ราคามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.26$ พบว่า ขนาดมีความเหมาะสมกับการเป็นของที่ระลึก มีค่าคะแนนสูงสุด ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา ผลิตภัณฑ์สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ผ้าจากไท-ยวน ($\bar{X} = 4.39$) ผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นของที่ระลึกเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.35$) ราคามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.34$) สามารถต่อยอดในการผลิตในระบบอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 4.23$) ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม และเป็นไปตามสมัยนิยม ($\bar{X} = 4.15$) ง่ายต่อการดูแลรักษา ($\bar{X} = 4.13$) และรูปแบบและลวดลายมีความกลมกลืน ($\bar{X} = 4.12$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก ของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว กาดวิถีชุมชนคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	ระดับความพึงพอใจ
รูปแบบลวดลายผ้าพิมพ์			
1. ลวดลายมีความสวยงามและมีรูปแบบเป็นไปตามสมัยนิยม	4.43	0.37	มาก
2. ลวดลายสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน	4.32	0.28	มาก

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบ ลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก ของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว กาดวิถีชุมชนคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	ระดับความพึงพอใจ
3. ลวดลายมีความทันสมัยถึงรูปแบบของผ้าจกไทยวน	4.50	0.23	มาก
4. ลวดลายสามารถนำมาต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย	4.27	0.36	มาก
5. ลวดลายมีรูปแบบมีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย	4.38	0.37	มาก
6. ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเสื้อผ้า	4.15	0.33	มาก
7. ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	4.64	0.22	มากที่สุด
8. ลวดลายมีการใช้สีที่เหมาะสมและมีความกลมกลืน	4.10	0.32	มาก
9. ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.16	0.41	มาก
10. ราคาเหมาะสม	4.08	0.39	มาก
เฉลี่ย	4.30	0.32	มาก
รูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก			
1. ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม และเป็นไปตามสมัยนิยม	4.36	0.32	มาก
2. ผลิตภัณฑ์สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจกไทยวน	4.58	0.28	มากที่สุด
3. รูปแบบและลวดลายมีความกลมกลืน	4.12	0.19	มาก
4. ขนาดมีความเหมาะสมกับการเป็นของที่ระลึก	4.43	0.26	มาก
5. ผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นของที่ระลึกเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.30	0.13	มาก
6. ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.22	0.37	มาก
7. ราคาเหมาะสม	4.41	0.23	มาก
8. สามารถต่อยอดในการผลิตในระบบอุตสาหกรรม	4.10	0.34	มาก
เฉลี่ย	4.31	0.26	มาก
เฉลี่ยรวม	4.30	0.29	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก สามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

การสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบ ลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.30$ สามารถสรุปได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าพิมพ์ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.22$ พบว่า ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก มีค่าคะแนนสูงสุด ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา ได้แก่ ลวดลายมีความทันสมัยถึงรูปแบบของไท-ยวน ($\bar{X} = 4.50$)

ลวดลายมีความสวยงามและมีรูปแบบเป็นไปตามสมัยนิยม ($\bar{X} = 4.43$) ลวดลายมีรูปแบบมีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.38$) ลวดลายสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจกไท-ยวน ($\bar{X} = 4.32$) ลวดลายสามารถนำมาต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย ($\bar{X} = 4.27$) ง่ายต่อการดูแลรักษา ($\bar{X} = 4.16$) ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเสื้อผ้า ($\bar{X} = 4.15$) ลวดลายมีการใช้สีที่เหมาะสมและมีความกลมกลืน ($\bar{X} = 4.10$) และราคามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.08$) ตามลำดับ

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก $\bar{X} = 4.31$ พบว่า ผลิตภัณฑ์สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจกไท-ยวน มีค่าระดับคะแนนสูงสุด ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมา ได้แก่ ขนาดมีความเหมาะสมกับการเป็นของที่ระลึก ($\bar{X} = 4.43$) ราคามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.41$) ผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงาม และเป็นไปตามสมัยนิยม ($\bar{X} = 4.36$) ผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นของที่ระลึกเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.30$) ง่ายต่อการดูแลรักษา ($\bar{X} = 4.22$) รูปแบบและลวดลายมีความกลมกลืน ($\bar{X} = 4.12$) และสามารถต่อยอดในการผลิตในระบบอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

6. สรุปผลการวิจัย

ลวดลายผ้าจกไท-ยวน จังหวัดราชบุรี มีการพัฒนารูปแบบของลวดลายผ้าไปตามวิถึความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคโดยมีแนวคิดในการทอผ้าแบบวิถีดั้งเดิมร่วมกับการผลิตเพื่อการค้า โดยสามารถสรุปประเด็นได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การทอผ้าเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าแบบดั้งเดิมโดยการถ่ายทอดสู่ระบบเครือญาติ ลักษณะของลวดลายจะเป็นลวดลายดั้งเดิมที่มีความประณีตและคงเอกลักษณ์ และการทอผ้าเพื่อการค้า เป็นการทอผ้าที่มีการพัฒนารูปแบบลวดลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ลวดลายมีการลดทอนทำให้มีลักษณะของลวดลายที่มีความหลากหลาย

การศึกษา พบว่า ลวดลายในกลุ่มลวดลายหลักมีรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะ อีกทั้งยังเป็นลวดลายที่มีขนาดใหญ่ที่ใช้จกอยู่ตรงกลางของตีนซิ่น สามารถสรุปลวดลายหลักที่เป็นลวดลายดั้งเดิมได้จำนวน 8 ลวดลาย ได้แก่ ลายกาบ ลายกาบซ้อนหัก ลายกาบดอกแก้ว ลายดอกเซีย ลายโค้งแก้ง ลายโค้งแก้งซ้อนเซีย ลายหน้าหมอน ลายหักนกคู่ ซึ่งมีโครงร่างของลวดลายที่มีแนวคิดจากการนำธรรมชาติแวดล้อมมาสร้างลวดลาย โดยใช้รูปร่างเรขาคณิตสำหรับสร้างโครงร่างที่เชื่อมโยงแนวคิดสามารถสรุปได้ดังนี้

โครงร่าง ลักษณะของลวดลายมีโครงร่างเป็นสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด และมีการจัดวางรายละเอียดของลวดลายที่มีความเฉพาะลงในกรอบสี่เหลี่ยม ทำให้สามารถสร้างกรอบสำหรับการวางขนาดของลวดลาย การต่อลายจะอาศัยการวางลายสลับระหว่างรูปร่างสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดและเส้นสามเหลี่ยมที่มีการจัดวางร่วมกับลวดลายเส้นที่ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ

รูปแบบลวดลาย ลักษณะของลวดลายเชื่อมโยงกับธรรมชาติด้วยการนำธรรมชาติแวดล้อมมาสร้างสรรค์เป็นลวดลายเฉพาะของชาติพันธุ์ เช่น ดอกไม้พืชพันธุ์ ลายสัตว์ เป็นต้น ด้วยการผูกโยงเรื่องราวด้วยจินตนาการ เช่น นกคู่ที่กำลังกินน้ำร่วมกัน จากการวิเคราะห์พบว่าลายนก ถือเป็นลวดลายที่นำมาเชื่อมโยงในการสร้างลวดลายผ้าจากไท-ยวน ที่เป็นอัตลักษณ์ พบมีการนำลายนกมาใช้ในการเชื่อมโยงกับลวดลายหลักต่าง ๆ

สี ลักษณะของการใช้สีมีรูปแบบที่คงความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม คือ การใช้สีในกลุ่มสีสดและมีความเข้ม และการใช้สีต่างวรรณะกันแต่จะมีสัดส่วนการใช้กันแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์ของผู้ทอ เพื่อให้มีสีที่สวยงามและไม่ฉูดฉาดด้วยการแทรกสีที่มีค่าน้ำหนักอ่อนส่งผลให้เห็นลักษณะของลวดลาย เช่น สีแดง พื้นสีดำ แซมด้วยสีเหลือง สีฟ้า เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงนำลักษณะโครงร่างรูปแบบลวดลาย และเทคนิคการใช้สีของภูมิปัญญาการทอผ้าจากไท-ยวน มาประยุกต์ร่วมกับแนวโน้มแฟชั่น โดยการลดทอนลวดลายและนำลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์มาใช้ในการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ เพื่อให้มีความร่วมสมัยและสามารถต่อยอดสู่การนำไปใช้ในการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ที่สำคัญเป็นการพัฒนาแนวคิดเพื่อเพิ่มทางเลือกในการบริโภคแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวและผู้สนใจสินค้าภูมิปัญญาที่สามารถแสดงอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาที่เชื่อมโยงสู่การส่งเสริมการเรียนรู้และการอนุรักษ์ อีกทั้งยังการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อการสร้างรายได้ให้กับชุมชน

ผลการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึกอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มผู้บริหารและนักท่องเที่ยวภาควิถีชุมชนคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี มีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับสูงมาก และผู้ประกอบการ/นักออกแบบที่ประกอบธุรกิจด้านการออกแบบแฟชั่นและลวดลายผ้ามีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมาก

7. อภิปรายผลการวิจัย

ผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี ผ้าทอพื้นเมืองซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ที่มีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นและมีการพัฒนารูปแบบตามบริบทการเปลี่ยนแปลง ของชุมชนจากวิถีการผลิตเพื่อใช้ในชีวิตรประจำวันสู่การผลิตเพื่อการค้าในสังคมยุคใหม่ เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดในการพัฒนาสังคมไทยสู่ความทันสมัยส่งผลให้เกิดการปรับตัวตามกระแส วิถีชีวิตและการสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างสรรค์คุณค่าอันเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการเสริมสร้างความสามารถการแข่งขันในยุคที่ต้องขับเคลื่อนด้วยทุนสมอง สติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ (อรรพรรณ บุญพัฒน์ และ ปรีพรรณ แก้วเนตร, 2562) ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งภายในท้องถิ่นและภายนอกท้องถิ่นเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนและสามารถต่อยอดองค์ความรู้ในประเด็น ดังนี้

1) การสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาลวดลายผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี สู่งานออกแบบแฟชั่นเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ในการออกแบบลวดลายให้กับกลุ่มชุมชนโดยการนำภูมิปัญญาการทอผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี บูรณาการร่วมกับการออกแบบลวดลายสิ่งทอ เพื่อสร้างลวดลายใหม่ที่คงความเป็นอัตลักษณ์ของลวดลายดั้งเดิมและต่อยอดสู่การผลิตผ้าผืนเพื่อใช้ในงานแฟชั่น

2) ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมในการผลิต เพื่อการสร้างสรรคเชิงพาณิชย์ในระดับสากล อีกทั้งยังเป็นการสร้างอัตลักษณ์ให้กับชุมชนอันส่งผลสู่การพัฒนาศักยภาพและอาชีพของชุมชนอย่างยั่งยืน (จรัสพิมพ์ วังเย็น, 2557) นอกจากนี้ยังมุ่งส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว กระบวนการที่สำคัญ คือการสะท้อนความเป็นมาและอัตลักษณ์ของท้องถิ่นผ่านรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถสื่อสารเรื่องราวที่มีความสอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมของพื้นที่ มุ่งการสนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่มาจากฐานความรู้เดิมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นและการต่อยอดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่การผลิตเพื่อการวางจำหน่ายเท่านั้นแต่ต้องเป็นสิ่งที่นำไปสู่การเรียนรู้ทั้งในด้านของคุณค่า แหล่งที่มา ที่ก่อให้เกิดประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว หรืออาจจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่เคลื่อนย้ายกระบวนการเรียนรู้ไปได้ทุกหนแห่ง (วรพงศ์ ผูกฤ, 2563)

ผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี เป็นกลุ่มสินค้าที่สามารถเชื่อมโยงสู่การผลิตในฐานะผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

ที่แสดงอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวของบริบทและวัฒนธรรมของพื้นที่ เพื่อเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดการกระบวนการการเรียนรู้ภายในชุมชนให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อบูรณาการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ (จิตพนธ์ ชุมเกตุ, 2560) อีกทั้งยังสามารถพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากฐานความรู้เดิมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ต่อยอดและสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว ปัจจัยที่สำคัญคือ คุณภาพของสินค้า กระบวนการผลิตสินค้า รูปแบบมีความสวยงามสามารถสร้างความแตกต่างที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ด้านของราคาที่มีความเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์ และที่สำคัญคือ รูปแบบผลิตภัณฑ์ต้องมีความสอดคล้องกับการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว ทั้งนี้การพัฒนาลวดลายพิมพ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน สู่อการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยวเป็นการต่อยอดการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากพื้นฐานวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีการประยุกต์ให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดไปพร้อมกับการสะท้อนมรดกทางวัฒนธรรมผ่านประโยชน์ใช้สอยที่เพิ่มมูลค่า สิ่งที่สำคัญคือการร่วมมือกันของชุมชนที่ร่วมกันกำหนดอัตลักษณ์เพื่อให้เกิดเอกภาพของการนำเสนอและการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวอันจะนำไปสู่การปรับตัวภายใต้พลวัตการตลาดการท่องเที่ยว ที่สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจอย่างยั่งยืน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 การส่งเสริมการเรียนรู้และการต่อยอดองค์ความรู้ลวดลายผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี สู่อการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของใช้และของที่ระลึก เพื่อการเพิ่มมูลค่าด้วยอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

8.2 การส่งเสริมให้ชุมชนผลิตสินค้าบนพื้นฐานปัจจัยการผลิตและความชำนาญของชุมชน ไปพร้อมกับการสร้างความเข้าใจต่อกระแสความนิยมหรือพฤติกรรมของผู้บริโภคในตลาด เพื่อการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของตลาด

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2564). “ผ้าจาก”มรดกทางวัฒนธรรมไท-ยวน จังหวัดราชบุรี. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 30, 2564, จาก https://www.culture.go.th/culture_th/ew_t_news.php?nid=5848&filename=in
- ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2557). การพัฒนานโยบายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยใช้หลักการจัดการโซ่อุปทานการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- จรัสทิพย์ วังเย็น. (2557). การพัฒนาลวดลายผ้าจากไท-ยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- จิตพนธ์ ชุมเกตุ. (2560). การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิมอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรพงศ์ ผูกู. (2563). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อการท่องเที่ยว. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 17, 2564 , จาก <https://www.randdcreation.com/content/4738/การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน-เพื่อการท่องเที่ยว->
- อรรธรณ บุญพัฒน์ และ ปรีพจน์ แก้วเนตร. (2562, พฤษภาคม-สิงหาคม). การสร้างอัตลักษณ์ของผ้าทอเชิงแสน จังหวัดเชียงราย สู่อการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยว. วิทยาลัยดุสิตธานี, 13, (2), หน้า 117-133.

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐเขตภาคกลาง

Causal Relationship of Factors Influencing the Educational Supervision Model of Public Secondary Schools in the Central Region

วาสนา วงษ์สังข์^{1*}, พิชญาภา ยืนยาว²,ธีรวิธ ธาดาทันติโชค³ และนภาพรณ์ ยอดสิน⁴

Wasana Wongsung^{1*}, Pitchayapa Yuenyaw², Theerawoot Thadatontichok³ and Napaporn Yodsin⁴

^{*1,2,3,4}

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม นครปฐม 73000

^{*1,2,3,4} Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University,
Nakhon Pathom 73000

Received : October 29, 2024 Revised : December 11, 2024 Accepted : December 14, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของการบริหารสถานศึกษาและการนิเทศการศึกษา 2) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา 3) ยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธีกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคกลาง จำนวน 968 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบเชิงยืนยันที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาประกอบด้วย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะครูทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการนิเทศการศึกษา

2. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 731.901$, $\chi^2/df = 1.091$, CFI = 0.997, GFI = 0.959, AGFI = 0.953, RMR = 0.010, RMSEA = 0.010) ค่าอิทธิพลรวมจำแนกตามองค์ประกอบประกอบด้วยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเท่ากับ 0.25 หลักการบริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.54 สมรรถนะครู มีค่าเท่ากับ 0.34 ทักษะการนิเทศ

ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.33 และกระบวนการนิเทศการศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.21

3. ยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษามีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และนำไปใช้ได้จริงสามารถนำมาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามบริบทที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ, รูปแบบการนิเทศการศึกษา, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) study the confirmatory elements of educational institution administration and educational supervision. 2) study the causal relationships of the elements that influence the educational supervision style. 3) confirm the causal relationships of the elements that influence the style educational supervision using integrated research methods. A sample group of 968 educational institutions under the Office of the Basic Education Commission, Central Region, was obtained using a multi-stage random sampling method. The research instrument were a questionnaire, statistics used to analyze the data include mean, standard deviation, exploratory factor analysis, and causal influence analysis.

*วาสนา วงษ์สังข์

E-mail : kunwas48@gmail.com

The research results found that

1. Confirming elements of educational institution administration and educational supervision that have an overall influence on the educational supervision style, consisting of principles of educational institution administration, competency of school administrators, teacher competency, educational supervision process and supervision skills of educational institution administrators, respectively.

2. The causal relationships among the components influencing educational supervision styles are consistent with empirical data ($\chi^2 = 731.901$, $\chi^2/df = 1.091$, GFI = 0.959, AGFI = 0.953, RMR = 0.010, RMSEA = 0.010) the total influence value classified by component consists of competencies of school administrators with a value of 0.25, principles of school administration with a value of 0.54, teacher competencies with a value of 0.34, supervision skills of school administrators with a value of 0.33, and educational supervision processes with a value of 0.21

3. Confirm the causal relationship of the elements that influence the educational supervision model to be accurate, appropriate, feasible, and actually usable. It can be used as a guideline for developing educational management and educational supervision in secondary schools according to the context that is more appropriate and efficient.

Keywords : Causal Relationship, Educational Supervision Model, Secondary Schools

1. บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา จึงจำเป็นที่มนุษย์จะต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายของกระแสโลก ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงความท้าทายดังกล่าวคือ คุณภาพของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งและจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการ

พัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์รู้จักการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 1) ซึ่งสอดคล้องกับตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลาย ประกอบด้วย กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ ติดตามประเมินผล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, น. 29) มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนา” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้ตอบรับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา การนิเทศภายใน โดยวางกรอบแนวคิดไว้คือ การนิเทศภายในโรงเรียนยุคใหม่ มีห้องเรียนคุณภาพเป็นหัวใจสำคัญในการนิเทศ และเชื่อว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้นได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบและปัจจัยที่ส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียนนั้น โรงเรียนและครูผู้สอนต้องมีการจัดการศึกษาที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยผู้เรียน ซึ่งการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีการวัดและประเมินคุณภาพการสอนของครู ส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครู มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือชี้แนะและพัฒนางานด้านคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้ใหม่ ๆ การใช้และการสร้างนวัตกรรมด้านการสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ครูสามารถปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของประเทศที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

(ศิริวรรณ ลี้กิจเจริญผล, ประเสริฐ อินทร์รักษ์, และ นพดล เจนอักษร, 2561)

การนิเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยิ่ง เป็นระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการบริหารการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพราะการนิเทศการศึกษาเป็นการรวมความคิดทางสมองของผู้ให้การนิเทศ ผู้รับการนิเทศและผู้สนับสนุนการนิเทศเข้าด้วยกันเพื่อผลสุดท้ายที่แท้จริงคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและนักเรียนที่มีคุณภาพตามที่หวังไว้ทุกประการ ในการดำเนินการประสบความสำเร็จลุล่วงด้วยดีและมีประสิทธิภาพให้สนองตอบกับสภาพปัจจุบันที่โรงเรียนมีความเหลื่อมล้ำและแตกต่างหลากหลายทั้งมาตรฐานและคุณภาพ โดยมุ่งหวังให้เกิดการนิเทศด้วยวิธีการที่หลากหลายและเข้าถึงสถานศึกษาทุกกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงครูทุกพื้นที่อย่างเท่าเทียมกันเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดสภาพที่มีความเท่าเทียมกันทุกแห่งทั้งนี้เพื่อลดช่องว่างทางการเรียนรู้และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนบนฐานของระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ให้เป็นไปตามนโยบายและเจตนารมณ์ของหน่วยงานต้นสังกัดต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 1) ซึ่งสอดคล้องกับศรัณย์ภัทร์ อินทร์รักษาทรัพย์ (2558, น. 13) ที่กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันประสานงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนแนะนำให้คำปรึกษาซึ่งกันและกันในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ทำให้การศึกษابรรลุเป้าหมายเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับวันชัย อยู่ตรง (2557, น. 17) ที่กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่ปฏิบัติในโรงเรียน โดยความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศและเป็นวิธีการที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับจิตติมา วรณศรี (2557, น. 107) ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศกับครูเพื่อดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ครูในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพแก่ครู ดังนั้นผู้บริหารจึงมุ่งบริหารโดยกำกับติดตามการทำงานของครูเพื่อหวังให้เกิดผลสำเร็จของการดำเนินงาน การนิเทศภายในสถานศึกษายังขาดการนิเทศแบบจริงจังและต่อเนื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาซึ่งประกอบด้วยกระบวนการเรียนการสอน กระบวนนิเทศการศึกษา กระบวนการบริหารจัดการดังกล่าวที่ว่า การจัดการที่ดีเป็นกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร การนิเทศการศึกษาที่ดีนำไปสู่การจัดการที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, น. 46) ปัจจุบันการนิเทศการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรนั้น คือบุคลากรในโรงเรียนไม่มีส่วนร่วมใน การวางแผนการนิเทศและวางแผนการนิเทศไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อเสนอแนะของโรงเรียนสภาพปัญหาของการนิเทศ ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะ การนิเทศ ผู้บริหารไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศ ผู้บริหารขาดทักษะการนิเทศที่ดี ครูมีทัศนคติทางลบต่อการนิเทศ ขาดการเตรียมความพร้อม ไม่ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นไม่ดำเนินการตามแผน และขาดการประเมินผล และไม่สามารถนำผลการนิเทศไปใช้ประโยชน์ได้ แนวโน้มของการนิเทศในอนาคตเป็นการนิเทศที่ใช้รูปแบบไม่มีการขึ้นและนิเทศแบบไม่มีการร่วมมือ โดยผู้บริหารนั้นต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำ ผู้เอื้ออำนวย ผู้ประเมิน ผู้เสริมกำลังใจ และสอนแนะนำ หรือเป็นพี่เลี้ยงให้กับครู (เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2559, น. 12) ดังนั้น การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นจะต้องใช้กระบวนการการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการบริหาร การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การนิเทศการศึกษาจึงเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาที่จะมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ มุ่งพัฒนาบุคลากรให้ได้รับความรู้ ความสามารถในการพัฒนางานปฏิบัติงาน ซึ่งหมายถึงการเรียนการสอนโดยปรับปรุงเทคนิควิธีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุผลตามเป้าหมาย ผู้บริหารและครูต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดซึ่งต้องอาศัยกระบวนการสำคัญ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการ

นิเทศการศึกษา ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องสอดคล้อง ควบคู่กันไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, น. 2) กระบวนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนสำหรับผู้เรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศ ภายในสถานศึกษา และต้องเป็นความร่วมมือกันระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาคุณภาพทาง การศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษาจะคำนึงถึงทุก องค์ประกอบทางการศึกษาที่จะทำให้การสอนของครูมี คุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรงให้มีการปรับปรุง การสอนด้วยตัวครูเองอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาทักษะ การทำงานกลุ่มการพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูทำให้ผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการเรียนการสอนได้รับผล ประโยชน์จากการสอนของครู (Glickman, et al., 2009, p. 11) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ (2557, น. 20-21) ที่กล่าวว่ากระบวนการนิเทศมีความ สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ในโลกยุคศตวรรษที่ 21 เพราะกระบวนการนิเทศการ ศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาที่สำคัญยิ่งอันเป็น 1 ใน 3 ของกระบวนการหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากรายงานการวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาของ สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา (2553, น. ๗) สรุปผลการวิจัย ผลการศึกษา สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่าได้รับ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างและระบบ บริหารทำให้มีการกิจเพิ่มขึ้น และมีวิกฤติการขาดแคลน ครูผู้สอนในทุกช่วงชั้น และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล พงษ์ไพโรจน์ (2558, น. 91) พบปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาบุคลากรทาง การศึกษาของสถานศึกษาส่วนของงบประมาณสนับสนุน ไม่เพียงพอ บุคลากรได้รับการพัฒนาไม่ตรงตามความ ต้องการ รวมทั้งครูสอนไม่ตรงกับความต้องการ ขาดการ นิเทศการสอนที่จริงจัง

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยการนิเทศ

การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญและต้องดำเนินการอย่างเป็น ระบบและสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา องค์ประกอบและความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อ รูปแบบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา และ นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษา นำข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาใน โรงเรียน มัธยมศึกษาไปใช้ในการขับเคลื่อนการบริหาร จัดการ การพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาและพัฒนา ตนเองในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 ศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารสถานศึกษา และการนิเทศการศึกษา

2.2 ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา

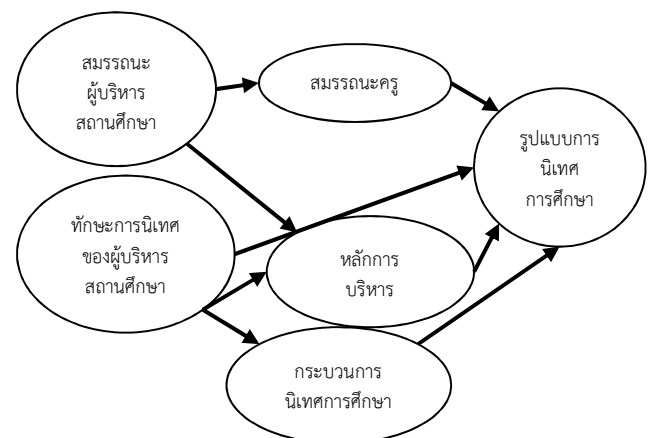
2.3 ยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา

3. สมมติฐานของการวิจัย

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพล ต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืน กับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการดำเนินงานวิจัยนี้ มีกรอบแนวคิดจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยขององค์ประกอบที่มีอิทธิพล ต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 กำหนดกลุ่มประชากรและตัวอย่างที่ใช้งานวิจัย

5.1.1 ประชากรที่ใช้งานวิจัย ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคกลาง จำนวน 636 โรงเรียน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคกลาง จำนวน 242 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายตามตารางของเครซีและมอร์แกน Krejcie & Morgan, 1970

5.2 การพัฒนาเครื่องมือในงานวิจัย มีดังนี้

5.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อกำหนดนิยามตัวแปรและใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

5.2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) เกี่ยวกับองค์ประกอบและความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5.2.3 นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน

5.2.4 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น (opinion naire) โดยกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ตามนิยามตัวแปรที่กำหนด รวมทั้งนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาร่วมพิจารณา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามวิธีการของ Likert (1961:134) แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษาและประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา

การกำหนดค่าคะแนนของแบบสอบถาม ตอนที่ 2

ผู้วิจัยได้กำหนดเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยหาค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา การใช้ภาษาและความเหมาะสม

5.2.6 นำแบบสอบถามที่สร้างภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item – objective congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 โดยนำข้อแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเพื่อให้มีความตรงและใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ

5.2.7 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู จำนวน 40 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาตรวจสอบด้านความเที่ยง (reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

5.2.8 ปรับปรุงข้อกระทงคำถามในด้านการใช้ภาษา ให้มีความเหมาะสมถูกต้องยิ่งขึ้น โดยผ่านการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

5.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

5.3.1 ขอความอนุเคราะห์สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเพื่อจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

5.3.2 ส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือราชการ และ Link/QR Code แบบสอบถามผ่าน Google Form

ไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคกลางที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 242 โรงเรียน จำนวน 968 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และครู 2 คน โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจาก Google Form ได้ข้อมูลกลับมา 867 คน คิดเป็นร้อยละ 89.56 นำข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจาก Google Form มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis)

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.4.1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.4.2 แบบสอบถามใช้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ

5.4.3 แบบตรวจสอบรายการและยืนยันใช้ความถี่ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

6. ผลการวิจัย

6.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไป

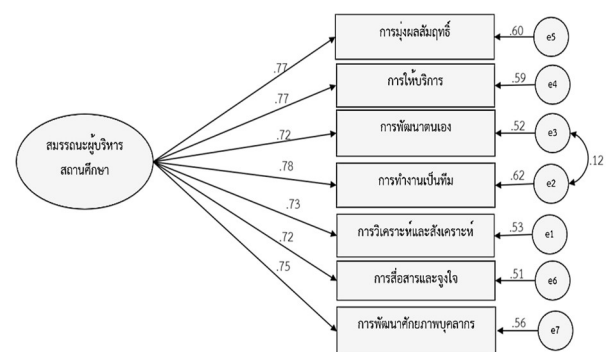
6.1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 559 คิดเป็นร้อยละ 64.48 เป็นชาย จำนวน 308 คน คิดเป็น 35.52 ด้านระดับการศึกษาชั้นสูงสุดพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 411 คิดเป็นร้อยละ 47.41 รองลงมาปริญญาตรี จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 41.06 และน้อยสุดปริญญาเอก จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 11.53 ในด้านตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นตำแหน่งครู จำนวน 436 คน คิดเป็นร้อยละ 50.29 รองลงมาคือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 26.18 และน้อยที่สุดคือผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 ตามลำดับ

6.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory Factor Analysis : CFA) ที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา

6.2.1 องค์ประกอบเชิงยืนยันที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะครู ทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการนิเทศการศึกษา

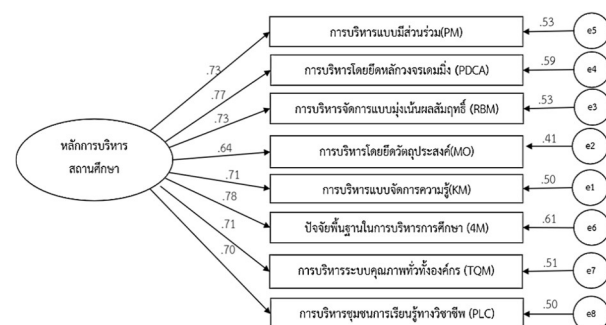
6.2.2 องค์ประกอบเชิงยืนยันที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ทุกองค์ประกอบเป็นองค์ประกอบที่แท้จริง ดังนี้

1) องค์ประกอบด้านสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การให้บริการ การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม วิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและแรงจูงใจ และพัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยมีค่าเท่ากับ $\chi^2=18.869$, $\chi^2/df=1.451$, CFI=0.998, GFI=0.994, AGFI=0.987, RMSEA=0.023, RMR=0.004

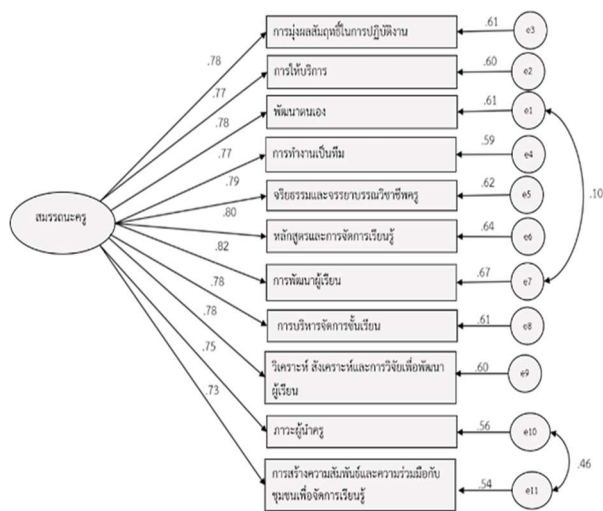
ภาพที่ 2 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรแฝงสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

2) องค์ประกอบด้านหลักการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารโดยหลักวงจรเดมมิง การบริหารจัดการแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ การบริหารจัดการความรู้ การบริหารการศึกษา 4M การบริหารระบบคุณภาพทั่วทั้งองค์กร และการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีค่าเท่ากับ $\chi^2=28.919$, $\chi^2/df=1.446$, CFI=0.997, GFI=0.992, AGFI=0.985, RMSEA=0.023, RMR=0.004

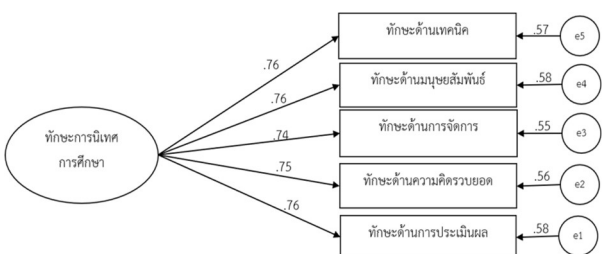
ภาพที่ 3 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรแฝงหลักการบริหารสถานศึกษา

3) องค์ประกอบด้านสมรรถนะครู ประกอบด้วย มุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การให้บริการ การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน วิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ภาวะผู้นำครู และการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ โดยมีค่าเท่ากับ $\chi^2=57.837, \chi^2/df=1.377, CFI=0.998, GFI=0.988, AGFI=0.982, RMSEA=0.021, RMR=0.005$

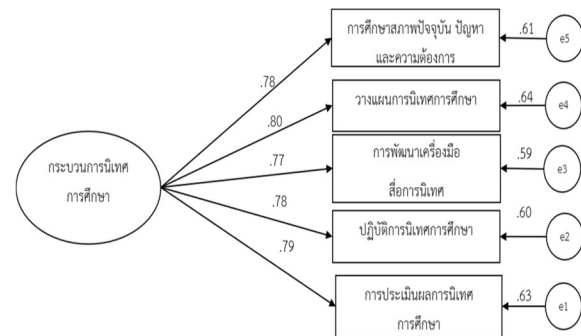
ภาพที่ 4 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรแฝงสมรรถนะครู

4) องค์ประกอบด้านทักษะการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการจัดการ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านการประเมินผล โดยมีค่าเท่ากับ $\chi^2=1.094, \chi^2/df=.219, CFI=1.000, GFI=0.999, AGFI=0.998, RMSEA=0.000, RMR=0.002$

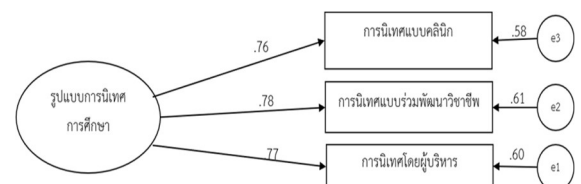
ภาพที่ 5 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรแฝงทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

5) องค์ประกอบด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ วางแผนการนิเทศการศึกษา การพัฒนาเครื่องมือ สื่อการนิเทศ ปฏิบัติการนิเทศการศึกษา และการประเมินผลการนิเทศการศึกษา โดยมีค่าเท่ากับ $\chi^2=2.969, \chi^2/df=0.594, CFI=1.000, GFI=0.999, AGFI=0.996, RMSEA=0.000, RMR=0.002$

ภาพที่ 6 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรแฝงกระบวนการนิเทศการศึกษา

6) องค์ประกอบด้านรูปแบบการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ การนิเทศโดยผู้บริหาร โดยมีค่าเท่ากับ $\chi^2=0.190, CMIN/df=0.190, CFI=1.000, GFI=1.000, AGFI=0.999, RMSEA=0.000, RMR=0.002$

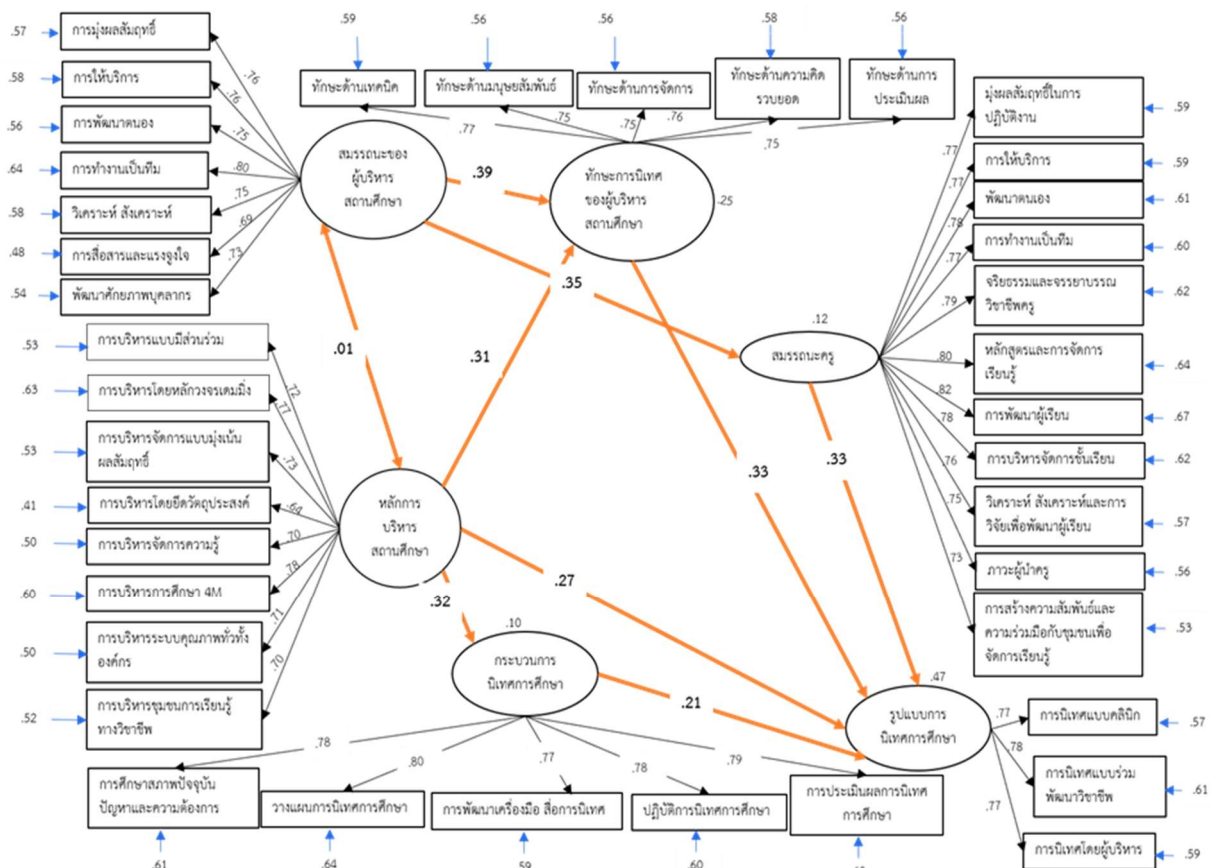

ภาพที่ 7 โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรแฝงรูปแบบนิเทศการศึกษา

6.3 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=731.901, \chi^2/df=1.091, GFI=0.959, AGFI=0.953, RMR=0.010, RMSEA=0.010$) ค่าอิทธิพลรวมจำแนกตามองค์ประกอบ ประกอบด้วย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.25 หลักการบริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.54 สมรรถนะครู มีค่าเท่ากับ 0.34 ทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.33 และกระบวนการนิเทศการศึกษามีค่าเท่ากับ 0.21 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อรูปแบบการ

นิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ สมรรถนะครู โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.34 ทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.33 หลักการบริหารสถานศึกษา โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.27 และกระบวนการนิเทศการศึกษา โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.21 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมผ่าน

สมรรถนะครูและตัวแปรทักษะการนิเทศของผู้บริหาร ไปยังตัวแปรรูปแบบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยค่าอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.25 และตัวแปรหลักการบริหารสถานศึกษา มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรกระบวนการนิเทศการศึกษาและ ไปยังตัวแปรรูปแบบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วย ค่าอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.54

ภาพที่ 8 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา

6.4 ยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และนำไปใช้ได้จริง

7. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

7.1 องค์ประกอบเชิงยืนยันของการบริหารสถานศึกษา และการนิเทศการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบ

การนิเทศการศึกษา สามารถสรุปได้ 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะครู กระบวนการนิเทศการศึกษา และทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา

7.2 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.3 ยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลมี

ความคิดเห็นว่าความสัมพันธ์ทั้งหมด มีความถูกต้องเหมาะสม และเป็นไปได้ที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา และนำไปใช้ได้จริงสามารถนำมาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามบริบทที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8. อภิปรายผลการวิจัย

8.1 องค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารสถานศึกษาและการนิเทศการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะครู ทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของกรวิรุ์ เกษบรรจง และ สุเทพ ลิ้มอรุณ (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านภาวะผู้นำอยู่ในอันดับสูงสุด 2) ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน ด้านการสื่อสาร ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม ด้านภาวะผู้นำ ด้านการปฏิสัมพันธ์และอิทธิพลและด้านแรงจูงใจ โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 59.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพวรรณ สิริรักษ์ (2559) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับดี ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมทุกปัจจัยส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอก ในระดับดีมาก โดยปัจจัยด้านการบริหาร มีค่าเฉลี่ย มากที่สุดรองลงมาคือ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนและสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคสิทธิ์ ภูผิวนัน, นวัตร หอมสิน,

และ ประพทธิพย์ คุณากรพิทักษ์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารกับการนิเทศภายในของผู้บริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านการจูงใจ ปัจจัยด้านทักษะการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร และปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การนิเทศภายในของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้ร้อยละ 86.00 และสอดคล้องกับงานวิจัยของปาลจริย หงส์แก้ว (2563, น. 195) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า แบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในขอข่ายการนิเทศภายในกระบวนการนิเทศภายในและประสิทธิผลการนิเทศภายในซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ 1.ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายใน ประกอบด้วย ความรู้และทักษะของบุคลากรการนิเทศ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ บรรยายภาคในการนิเทศและแรงจูงใจ 2.ขอข่ายการนิเทศภายใน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล 3.กระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติตามแผนและการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ 4.ประสิทธิผลการนิเทศภายในประกอบด้วย คุณภาพครู คุณภาพนักเรียน คุณภาพผู้บริหาร คุณภาพสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรชัย ภิรมย์ (2559, น. 231-232) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ประกอบด้วย 7 ปัจจัยเรียงตาม

ลำดับความสำคัญ คือ ภาวะผู้นำ การบริหาร บรรยากาศองค์การ การมีส่วนร่วมของชุมชน แรงจูงใจในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์การและจิตวิญญาณของความเป็นครู

8.2 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า

8.2.1 องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาและการนิเทศการศึกษาที่มีอิทธิพลทางตรงต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษามี 4 องค์ประกอบ คือ สมรรถนะครู ทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการบริหารสถานศึกษา กระบวนการนิเทศการศึกษา ส่วนองค์ประกอบที่มีอิทธิพลทางอ้อม คือ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านสมรรถนะครูและทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา และหลักการบริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านกระบวนการนิเทศการศึกษาและทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ทองไชย (2558, น. 89-91) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กมีปัจจัยเชิงบวกสนับสนุนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 3 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 พฤติกรรมของผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับนิเทศ ประการที่ 2 ความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้นิเทศ ประการที่ 3 สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมีประโยชน์และมีประสิทธิภาพต่อการดำเนินงานนิเทศภายใน

8.2.2 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา พบว่ามีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ทองไชย (2558, น. 89-91) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กมีกระบวนการนิเทศภายในมีการดำเนินการใน 4 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศและการสร้างเสริม

กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติการนิเทศ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ขั้นที่ 3 การดำเนินการนิเทศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาภาญจศรีเนตร (2558, น. 117-118) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการนิเทศภายใน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจความต้องการและความจำเป็น ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการประเมินและรายงานผลการนิเทศ และด้านการขยายผล ยกย่องและเชิดชูเกียรติ ผลการประเมินรูปแบบพบว่ามีเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

8.3 ยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ได้แก่ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน นักวิชาการหรือศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน และครู จำนวน 3 คน ใช้วิธีการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (purposive sampling) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เห็นพ้องกันว่ามีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ สามารถนำมาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามบริบทที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัณฑิรา สุภากร (2557, น. 262) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศ สำหรับศตวรรษที่ 21 ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และนำไปใช้ได้จริง สามารถนำมาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามบริบทที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

9.1.1 จากผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะครู ทักษะการนิเทศของผู้บริหาร

สถานศึกษา และกระบวนการนิเทศการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำองค์ประกอบเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในการนิเทศการศึกษาย่างจริงจัง เพื่อจะทำให้การนิเทศการศึกษามีประสิทธิภาพ

9.1.2 จากผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบด้านหลักการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สมรรถนะครู กระบวนการนิเทศการศึกษา และทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา จะส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาหากจะนิเทศให้เกิดประสิทธิภาคนั้นควรจะต้องพัฒนาปัจจัยดังกล่าวเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานออกมาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

9.1.3 ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษา สถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยเป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนา หรือกลยุทธ์การนิเทศการศึกษ ของสถานศึกษาตามบริบทที่เหมาะสมกับตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

9.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรมีการทำวิจัยและพัฒนาารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เป็นต้นแบบของโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

9.2.2 ควรมีการถอดบทเรียนลักษณะการนิเทศการศึกษาที่โดดเด่น และเป็นประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

10. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ:กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2551). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรวีร์ เกษบรรจง และ สุเทพ ลิ้มอรุณ. (2557, มกราคม-เมษายน). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วิชาการ Veridian E-Journal, 7, (1), หน้า 73-80.

- เก็จนงก์ เอื้อวงศ์. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). การชี้แนะ : การประยุกต์ใช้เพื่อการนิเทศการศึกษา Coaching :An Application for Educational Supervision. ศึกษาศาสตร์ มสธ, 9, (1), หน้า 1-13.
- จิตติมาวรรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รัตนสุวรรณาการพิมพ์ 3.
- ชญาภาญจ์ ศรีเนตร. (2558). รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปาจารย์ หงษ์แก้ว. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ. (2557). อนาคตภาพของการนิเทศการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2556 - 2565). วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พงษ์ศักดิ์ ทองไชย. (2558). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัณฑิรา สุปการ. (2557). รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันชัย อยู่ตรง. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วรชัย ภิรมย์. (2559). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ศรันย์ภัทร อินทรรักษาทรัพย์. (2558). แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ศศิวิมล พงษ์ไพโรจน์. (2558). การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ศิริวรรณ ลี้กิจเจริญผล, ประเสริฐ อินทร์รักษ์, และ นพดล เจนอักษร. (2561, พฤษภาคม-สิงหาคม). การนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาอังกฤษ. วิชาการครูศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 9, (2), หน้า 226-234.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). รายงานประจำปี 2558 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2562). แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อังคลิตร ภูผิวนัน, นวัตร ทอมสิน, และ ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์. (2562, ธันวาคม). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, (ฉบับเสริม), หน้า 59-75.
- อัมพวรรณ สิริรักษ์. (2559). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการนิเทศภายในตามความเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับดีมาก. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2009). The Basic Guide to Supervision and Instructional Leadership (2nd ed). Boston: Pearson Education.
- Krejcie, Robert V., & Morgan, Daryle W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3).
- Likert, Rensis. (1961). New Pattern of Management. New York : McGraw – Hill.

การพัฒนารูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Development of Big Data Management Model for Improving Educational Quality of Institutions under the Vocational Education Commission

จักรพันธ์ แก้วกัญหา^{1*}, นภาเดช บุญเชิดชู², ดวงใจ ชนะสิทธิ์³ และนภาพรณ ยอดสิน⁴
Jakrapan Kaewkanha^{1*}, Napadech Booncherdchoo², Duangjai Chanasid³
and Napaporn Yodsin⁴

^{*1,2,3,4} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม นครปฐม 73000

^{*1,2,3,4} Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University,
Nakhon Pathom 73000

Received : November 5, 2024 Revised : December 15, 2024 Accepted : December 17, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการจัดระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารสถานศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา 3) ประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการจัดระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา และนักวิชาการการศึกษา จำนวน 5 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 105 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนก หัวหน้างานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมจำนวน 420 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนกระจายตามกลุ่มภูมิภาคของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ระยะที่ 2 การพัฒนาและประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับ

คุณภาพการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้ข้อมูลและประเมินรูปแบบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา และนักวิชาการศึกษา จำนวน 9 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คู่มือสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของการจัดระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา 2) การใช้ระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา 3) การดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษา 4) การปรับปรุงการยกระดับคุณภาพการศึกษา

2. รูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา (DDIA Model) ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบายการใช้ฐานข้อมูล (D: Data Policy) 2) การจัดฐานข้อมูล (D: Data Management Activity) 3) การรวบรวมข้อมูล (I: Integrating Data) 4) การปรับปรุงฐานข้อมูล (I: Improving Data) และ 5) การใช้ฐานข้อมูล (A: Applying Data)

3. การประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นประโยชน์ และเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.04)

*จักรพันธ์ แก้วกัญหา

E-mail : klee79const@gmail.com

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหาร, ฐานข้อมูลขนาดใหญ่, คุณภาพการศึกษา, อาชีวศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) study the components of a big data system organization for educational institution administration; 2) develop a big data management model for improving educational quality; and 3) evaluate the big data management model for educational quality enhancement. This mixed - methods research was divided into two phrases. Phrase 1 involved the study of components of big data system organization for educational institution administration to improve quality of education. Data were collected through interviews of experts. The informants included 5 experts in educational administration and academic in education, obtained from purposive selection based on the set criteria. The instrument used was a semi-structured interview, Data were analyzed using content analysis. The research sample comprised 105 educational institutions under the Office of the Vocational Education Commission. The informants consisted of 420 administrators. Heads of departments, and heads of working units in educational institutions under the Office of the Vocational Education Commission. They were selected using proportional stratified random sampling, distributed by the regions of the institutions. The research instrument used was a questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and confirmatory factor analysis. Phrase 2 involved the development and evaluation of the big data management model for educational quality improvement. Data were collected through a connoisseurship seminar. The informants and model evaluators included 9 experts in educational administration and academics in education, obtained from purposive selection based on the set criteria. The research instruments were a connoisseurship manual and model evaluation form. Data were analyzed using mean,

standard deviation, confirmatory factor analysis, and content analysis.

The research results were as follows:

1. The organization of the big data system for educational institution administration to enhance the quality of education comprised four components: 1) organizing the database system of educational institutions; 2) utilizing the educational institution's database system; 3) upgrading the quality of education; and 4) revising the upgrade of education quality.

2. The big data management model for enhancing education quality, called the DDIIA Model, included: 1) D: Data Policy, 2) D: Data Management Activity, 3) I: Integrating Data, 4) I: Improving Data, and 5) A: Applying Data.

3. The evaluation of the big data management model for enhancing educational quality demonstrated its accuracy, appropriateness, benefits, and practicality at the highest level ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.04)

Keywords : Management Model, Big Data, Quality of Education, Vocational Education

1. บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 มีวิสัยทัศน์ (Vision) ว่า “คนไทยทุกคนจะได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21” มีเป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspiration) กล่าวโดยสรุป 5 ประการ ได้แก่ 1) การเข้าถึงการศึกษา ประชาชนทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานได้อย่างทั่วถึง (Access) 2) ผู้เรียนทุกคนทุกกลุ่มได้รับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equality) 3) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มศักยภาพ (Quality) 4) ระบบบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) 5) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

ระบบบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสนองตอบ และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและ บริบทที่เปลี่ยนแปลง เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่า และบรรลุเป้าหมาย จึงเป็นแนวทางที่สำคัญในกำหนดการ จัดทำระบบฐานข้อมูล เพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ สอดคล้องและสนองต่อความต้องการของประเทศ ภูมิภาค และท้องถิ่น ให้สามารถบูรณาการและเชื่อมโยงกับระบบ บริหารจัดการศึกษาที่สามารถใช้ประโยชน์ และประสิทธิภาพ ได้ นอกจากการจัดการศึกษาที่ดี ยังจำเป็นต้องมีระบบ ฐานข้อมูล ช่วยในการตัดสินใจอย่างเป็นระบบครอบคลุม ในการจัดการศึกษา เพื่อมีความเสมอภาคในการเข้าถึง แหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ รวมถึงโอกาสการเรียนรู้ และพัฒนา ศักยภาพในระบบการศึกษาที่มีฐานข้อมูล สำหรับการ วางแผน ติดตามผลการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ และ เป็นไปอย่างยั่งยืนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนา ประเทศ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2563, น. 21-29)

การจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เป็น วาระสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ มีกรอบแนวความคิด การออกแบบระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ได้แก่ 1) ความ สัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Education Stakeholder) 2) กระบวนการเชื่อมโยงและการประมวลผลข้อมูล 3) ผู้ใช้งานและผู้จัดการข้อมูล 4) สถาปัตยกรรมคอมพิวเตอร์ 5) ความสอดคล้องต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล พ.ศ.2552 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการ กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่2) พ.ศ. 2560

ปัจจุบันระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการใช้งานระบบฐานข้อมูล หลากหลายระบบ เช่น ระบบบริหารสถานศึกษา ศร02 ออนไลน์ , ระบบกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.), ระบบการประเมินการทดสอบทางการศึกษา ระบบการ ประกันคุณภาพและอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ให้มีคุณภาพ แต่ในการทำงานระบบฐานข้อมูลที่ใช้งาน นั้น ไม่สามารถทำงานร่วมฐานข้อมูลร่วมกันได้ ต้องแยก ส่วนฐานข้อมูลในการทำงานของแต่ละระบบ ทำงาน ซ้ำซ้อนกัน และส่งผลให้เกิดความล่าช้าและความถูกต้อง ของข้อมูลในการทำงาน ดังนั้นการใช้งานระบบฐานข้อมูล ของสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษา ให้มีคุณภาพ มีสอดคล้องรายงานทางการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาและจัดทำฐานข้อมูล และสารสนเทศทางการ ศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษา และการตัดสินใจเชิงนโยบาย ของหน่วยงานส่วนกลาง กรุงเทพฯฯ ดังนั้นการใช้งานระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา

เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ ควรสามารถใช้ ฐานข้อมูลเดียวกันได้ ไม่ทำงานซ้ำซ้อน สามารถดึงข้อมูล ร่วมกัน และใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้อง กับรายงานวิจัยและพัฒนาระบบฐานข้อมูลสำหรับการ ประเมินผลการจัดการศึกษาของประเทศ (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) โดยอ้างอิงการศึกษา ระบบเครือข่ายสารสนเทศทางการศึกษาในประเทศ สหรัฐอเมริกา พบว่า การจะทำให้ระบบฐานข้อมูลสำหรับ การประเมินผลการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์แบบจำเป็นต้อง มีระบบโครงข่าย และการนำเข้าข้อมูลอย่างเป็นระบบ ระเบียบ ครบถ้วน ถูกต้องจากระดับหน่วยงานย่อย หรือหน่วยงานภายในสถานศึกษาขึ้นมาตามระดับ ซึ่งใน ประเทศไทยจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านนโยบาย อย่างจริงจังและต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ ต้องมีการพัฒนา ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ทางการศึกษา ในรูปแบบ ระดับชาติ ระดับพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เพื่อให้ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพ มี ความคุ้มค่า ที่สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ตอบสนอง ต่อความต้องการของประเทศ ภูมิภาคและท้องถิ่น (ศูนย์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2563, น. 52-58)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

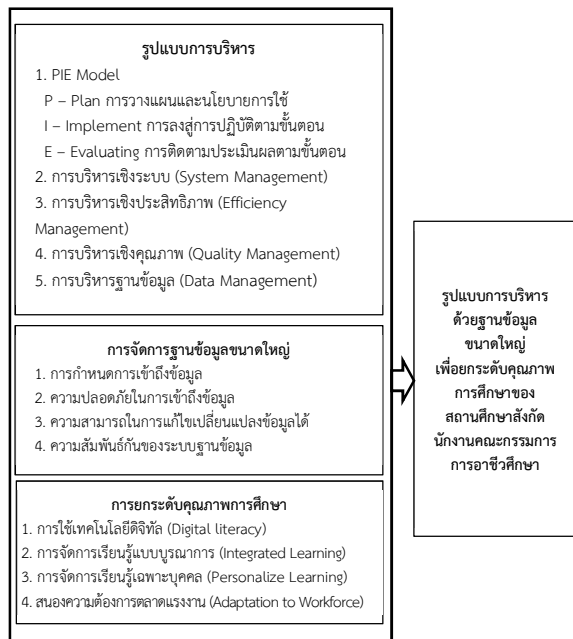
2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการจัดระบบฐาน ข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับ คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูล ขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.3 เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูล ขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการและ ทฤษฎีในการบริหารสถานศึกษาการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย รูปแบบดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของการจัดระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งที่มาของฐานข้อมูล การจัดเก็บฐานข้อมูล นวัตกรรมและการใช้ฐานข้อมูล การบริหารสถานศึกษา การบริหารจัดการทรัพยากรสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในสถานศึกษา การบริหารทรัพยากรสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่การบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แหล่งข้อมูล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจัดการระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในสถานศึกษา และด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน

การพัฒนาเครื่องมือและการหาคุณภาพ

แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารสถานศึกษา วิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. สร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3. นำแบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เสนอแนะพร้อมนำมาปรับปรุงแก้ไข และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพความตรง (validity) ของเนื้อหาและการใช้ภาษาของข้อคำถามและวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) มีค่าระหว่าง 0.60 - 1.00

4. แก้ไขปรับปรุงคำถามและจัดทำแบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบวิเคราะห์เอกสาร ไปวิเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจัดการระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในสถานศึกษา และด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ข้อมูลจากสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 ยืนยันองค์ประกอบของจัดระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แหล่งข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนก หัวหน้างาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 6 ภาค จำนวน 433 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนก หัวหน้างาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งได้จากการคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power จำนวน 420 คน รวมสถานศึกษา 105 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน

การพัฒนาเครื่องมือและการหาคุณภาพ

1. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง นำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ตอน

ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) สภาพปัจจุบัน ความต้องการจำเป็นเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 63 ข้อ

2. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ พร้อมนำมาปรับปรุงแก้ไข และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพความตรง (validity) ของเนื้อหาและการใช้ภาษาของข้อคำถาม และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงต์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) มีค่าระหว่าง 0.60 - 1.00

3. แก้ไขปรับปรุงคำถามและจัดทำแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนก หัวหน้างานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยเลือกมาอย่างเจาะจง จำนวน 10 แห่ง ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90

4. ปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดทำแบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง สอบถามผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนก หัวหน้างาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 420 คน การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์แบบสอบถาม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 พัฒนาและประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แหล่งข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 นำมาสร้างรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาการพัฒนาเครื่องมือและการหาคุณภาพ

1. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. นำมาสร้างรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ พร้อมนำมาปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เป็นรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล

ร่างรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

แหล่งข้อมูล

เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ด้วยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อสรุปรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การพัฒนาเครื่องมือและการหาคุณภาพ

แบบประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีวิธีการพัฒนาและหาคุณภาพดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินรูปแบบการบริหาร

2. สร้างแบบประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ประเมิน 4 ประเด็น ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

3. นำแบบประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา เสนอแนะ พร้อมนำมาปรับปรุงแก้ไข และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพความตรง (validity) ของเนื้อหาและการใช้ภาษาของข้อคำถาม และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงต์ (Index of Item - Objective Congruence: IOC) มีค่าเท่ากับ 0.80

4. แก้ไขปรับปรุงคำถามและจัดทำแบบประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อสรุปรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 9 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5. ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของการจัดระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5.1 จากการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สามารถสรุปองค์ประกอบ ได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดระบบการฐานข้อมูลของสถานศึกษา 2) การใช้ระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา 3) การดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ และ 4) การปรับปรุงการใช้รูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา

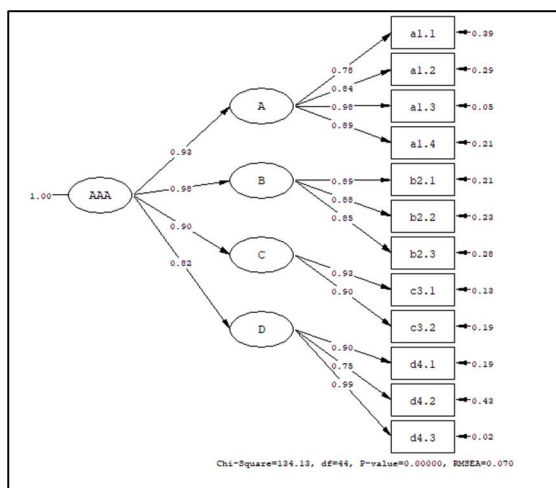
5.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน มีรายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และลำดับขององค์ประกอบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ที่	องค์ประกอบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1	การจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา	4.47	0.42	มากที่สุด	4
2	การใช้ระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา	4.58	0.41	มากที่สุด	1
3	การดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่	4.56	0.42	มากที่สุด	2
4	การปรับปรุงการใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา	4.49	0.40	มากที่สุด	3
	รวม	4.53	0.37	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็น และลำดับขององค์ประกอบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $S.D.=0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ โดยเรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การใช้ระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.58$, $S.D.=0.41$) รองลงมา ได้แก่ การดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.56$, $S.D.=0.42$) การปรับปรุงการใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.49$, $S.D.=0.40$) การจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, $S.D.=0.42$)

3. การวิเคราะห์เพื่อยืนยันองค์ประกอบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง (first-order confirmatory factor analysis: first-order CFA) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ขององค์ประกอบในการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการซึ่งไม่สามารถวัดได้โดยตรง หรือเรียกว่าตัวแปรแฝง (latent variables) จำนวน 12 ตัว โดยวัดจากข้อคำถามหรือเรียกว่าตัวแปรสังเกตได้ (observed variables) จำนวน 63 ตัว ดังภาพที่ 2 และตารางที่ 2

$\chi^2 = 134.12$, $df = 578$, $\chi^2/df = 3.048$, $P\text{-value} = 0.00$, $RMSEA = 0.070$, $CFI = 0.99$, $TLI = 0.99$, $GFI = 0.95$, $AGFI = 0.91$, $RMR = 0.023$, $HOELTER = 471.00$

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง (first-order confirmatory factor analysis: first-order CFA) ขององค์ประกอบของการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง (first-order confirmatory factor analysis)

ดัชนีความสอดคล้อง	เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา	ผล	ผลการพิจารณาความสอดคล้อง
χ^2	$0.05 < p \leq 1.00$	134.12	สอดคล้อง
χ^2/df	$0 < \chi^2/df \leq 2$	3.048	สอดคล้อง
RMR	$0 \leq RMR \leq 0.05$	0.023	สอดคล้อง
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	0.070	สอดคล้อง
NFI	$0.95 \leq NFI \leq 1.00$	0.99	สอดคล้อง
IFI	$0.95 \leq IFI \leq 1.00$	0.99	สอดคล้อง
NNFI	$0.97 \leq NNFI \leq 1.00$	0.99	สอดคล้อง
CFI	$0.97 \leq CFI \leq 1.00$	0.99	สอดคล้อง
GFI	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	0.95	สอดคล้อง
AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	0.91	สอดคล้อง

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า เมื่อนำค่าดัชนีความสอดคล้อง $\chi^2 = 0.134.13$, $\chi^2/df = 3.048$, $RMR = 0.023$, $RMSEA = 0.070$, $NFI = 0.99$, $IFI = 0.99$, $NNFI = 0.99$, $CFI = 0.99$, $GFI = 0.95$, $AGFI = 0.91$ มีค่าเป็นไปตามเกณฑ์ หมายความว่า องค์ประกอบของการบริหารด้วย

ฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากนั้นผู้วิจัยจึงตรวจสอบความตรงแบบรวมศูนย์ (convergent validity) ตามแนวคิดของHair, et al. (2010) และ Knight and Cavusgil (2004) เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรสังเกตได้วัดตัวแปรแฝงเดียวกัน ซึ่งมีข้อกำหนด 3 ข้อ ดังนี้

1. น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (standardize factor loading) หากค่าของน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีค่าสูง แสดงว่าการมีจุดศูนย์รวมร่วมกันสูงค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2. ค่า Average Variance Extracted (AVE) มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

3. ค่าความเที่ยงเชิงโครงสร้าง (construct reliability) มีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ความตรงแบบรวมศูนย์ แสดงดังตารางที่ 2

ระยะที่ 2 พัฒนาและประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาประกอบด้วยหลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา 2) การใช้ระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา 3) การดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ 4) การปรับปรุงการใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา และดำเนินการโดยกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) D - Data Policy กำหนดนโยบายการใช้ฐานข้อมูล กระบวนการส่วนงานที่จะใช้ กำหนดผู้ใช้งาน รหัสผ่าน 2) M-Management Data การจัดฐานข้อมูล จัดระบบ จัดกลุ่มของฐานข้อมูล การเข้าและออกของข้อมูล 3) I-Integrate Data การรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ ตามวัตถุประสงค์ของการใช้ข้อมูล 4) I-Improve Data การปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบัน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน 5) A-Activities การใช้ฐานข้อมูล การนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและผลที่เกิดขึ้นหลังการใช้รูปแบบ โดยมีรายละเอียดกระบวนการ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ร่างกระบวนการของรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตอนที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

นำร่างรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ด้วยการสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อสรุปรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีดังนี้

1. ผลการสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน เพื่อสรุปรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ลักษณะสำคัญขององค์ประกอบ)

ที่	ประเด็นสำหรับการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ลักษณะสำคัญขององค์ประกอบ				
องค์ประกอบที่ 1 การจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา				
1.1	การบริหารทรัพยากรสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้ในการนำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2	การใช้ข้อมูลเพื่อการจัดการเรียนการสอน	4.97	0.08	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้ในการนำไปใช้	4.89	0.33	มากที่สุด
1.3	วิธีการจัดการระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของสถานศึกษา	4.89	0.18	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	4.89	0.33	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	4.89	0.33	มากที่สุด
	เป็นไปได้ในการนำไปใช้	4.78	0.44	มากที่สุด
1.4	ความต้องการจัดการระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของสถานศึกษา	4.85	0.18	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	4.89	0.33	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้ในการนำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 การใช้ระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา				
2.1	สภาพทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการนำระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่มาใช้ในการบริหารทรัพยากร และการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้ในการนำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2	ปัญหา ในการใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ในการบริหารทรัพยากร และการบริหารงานวิชาการ	5.00	0.00	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้ในการนำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3	ความต้องการ ของสถานศึกษาในการใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ในการบริหารทรัพยากร และการบริหารงานวิชาการ	4.89	0.13	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้ในการนำไปใช้	4.56	0.53	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 การดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่				
3.1	ความสำเร็จของการพัฒนาและ การใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของสถานศึกษา	4.94	0.17	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	4.89	0.33	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้ในการนำไปใช้	4.89	0.33	มากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ลักษณะสำคัญขององค์ประกอบ) (ต่อ)

ที่	ประเด็นสำหรับการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
3.2	วิธีการพัฒนาการใช้งานใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ของสถานศึกษา	4.92	0.13	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	4.89	0.33	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	4.78	0.44	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 การปรับปรุงการใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา				
4.1	การปรับปรุงการใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา	4.89	0.18	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	4.89	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	4.67	0.50	มากที่สุด
4.2	แนวทางการปรับปรุงการใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ด้านวิชาการ ในสถานศึกษา	4.92	0.60	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	4.67	0.60	มากที่สุด
4.3	แนวทางการปรับปรุงการใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ด้านการส่งเสริมความร่วมมือภายนอกสถานศึกษา	4.92	0.17	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	4.89	0.33	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	4.94	0.80	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.80)

ตารางที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ที่	ประเด็นสำหรับการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	หลักการของรูปแบบ	5.00	0.00	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
2	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	5.00	0.00	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
3	เป้าหมายของรูปแบบ	5.00	0.00	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
4	ลักษณะสำคัญของกระบวนการ	5.00	0.00	มากที่สุด
	4.1 กำหนดนโยบายการใช้ (D - Data Policy)	5.00	0.00	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
	4.2 การจัดฐานข้อมูล (D - Management Data)	5.00	0.00	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
	4.3 การรวบรวมข้อมูล (I - Integrating Data)	4.97	0.80	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	4.89	0.33	มากที่สุด
	4.4 การปรับปรุงฐานข้อมูล (I - Improving Data)	4.89	0.18	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	4.89	0.33	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	4.67	0.50	มากที่สุด
	4.5 การใช้ฐานข้อมูล (A - Applying Data)	4.86	0.22	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	4.78	0.44	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	4.89	0.33	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	4.78	0.44	มากที่สุด
5	การนำไปใช้ด้วยกระบวนการ PAT Model	4.97	0.80	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	4.89	0.33	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
6	ผลที่เกิดขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
	ความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	เป็นไปได้นำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.04)

2. การปรับปรุงรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ได้รูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย หลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กระบวนการบริหาร การนำไปใช้ และผลที่เกิดขึ้นหลังการใช้รูปแบบ มีรายละเอียดดังนี้

เป้าหมาย เพื่อเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

หลักการการบริหารสถานศึกษาดูด้วยฐานข้อมูลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโดย หลักการบริหารแบบ PIE Model การจัดการเชิงระบบ (System management) การจัดการเชิงประสิทธิภาพ (Efficiency Management) การจัดการเชิงคุณภาพ (Quality Management) การจัดการฐานข้อมูล (Data Management) โดยบูรณาการตามหลักการของรูปแบบการบริหารวางแผนและกำหนดเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพช่วยในการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล ตอบสนองต่อความต้องการบุคลากรของตลาดแรงงาน

วัตถุประสงค์ 1) เพื่อใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2) เพื่อยกระดับการบริหารสถานศึกษาดูด้วยระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กระบวนการบริหารประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา 2) การใช้ระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา 3) การดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ 4) การปรับปรุงการใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา และมี 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) D: Data Policy กำหนดนโยบายการใช้ เช่น กำหนดผู้มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูล วิธีการเข้าถึงข้อมูล วัตถุประสงค์การใช้งานข้อมูล 2) D: Data Management Activity

การจัดฐานข้อมูล ได้แก่ กิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูล ตั้งแต่การรวบรวม จัดเก็บ จัดระเบียบ วิเคราะห์ ค้นหา นำไปใช้ และรักษาความปลอดภัยข้อมูล 3) I: Integrating Data การรวบรวมข้อมูล การนำข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของข้อมูลทั้งหมดในรูปแบบเดียว 4) I: Improving Data การปรับปรุงฐานข้อมูลให้ข้อมูลมีความถูกต้อง แม่นยำ สมบูรณ์ น่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) A: Applying Data การใช้งานข้อมูล การนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม จัดการ และวิเคราะห์แล้ว ไปใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างมูลค่า สร้างผลลัพธ์ และแก้ไขปัญหาตอบโต้ความต้องการของการบริหารสถานศึกษา

การนำไปใช้ด้วยกระบวนการ PAT Model

P - Process: กำหนดกระบวนการนำรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้ โดยการจำแนกงานตามลักษณะงาน ได้แก่ กำหนดคุณลักษณะของผลที่ต้องการ กำหนดปัจจัยที่สามารถวัดได้ภายในกระบวนการ

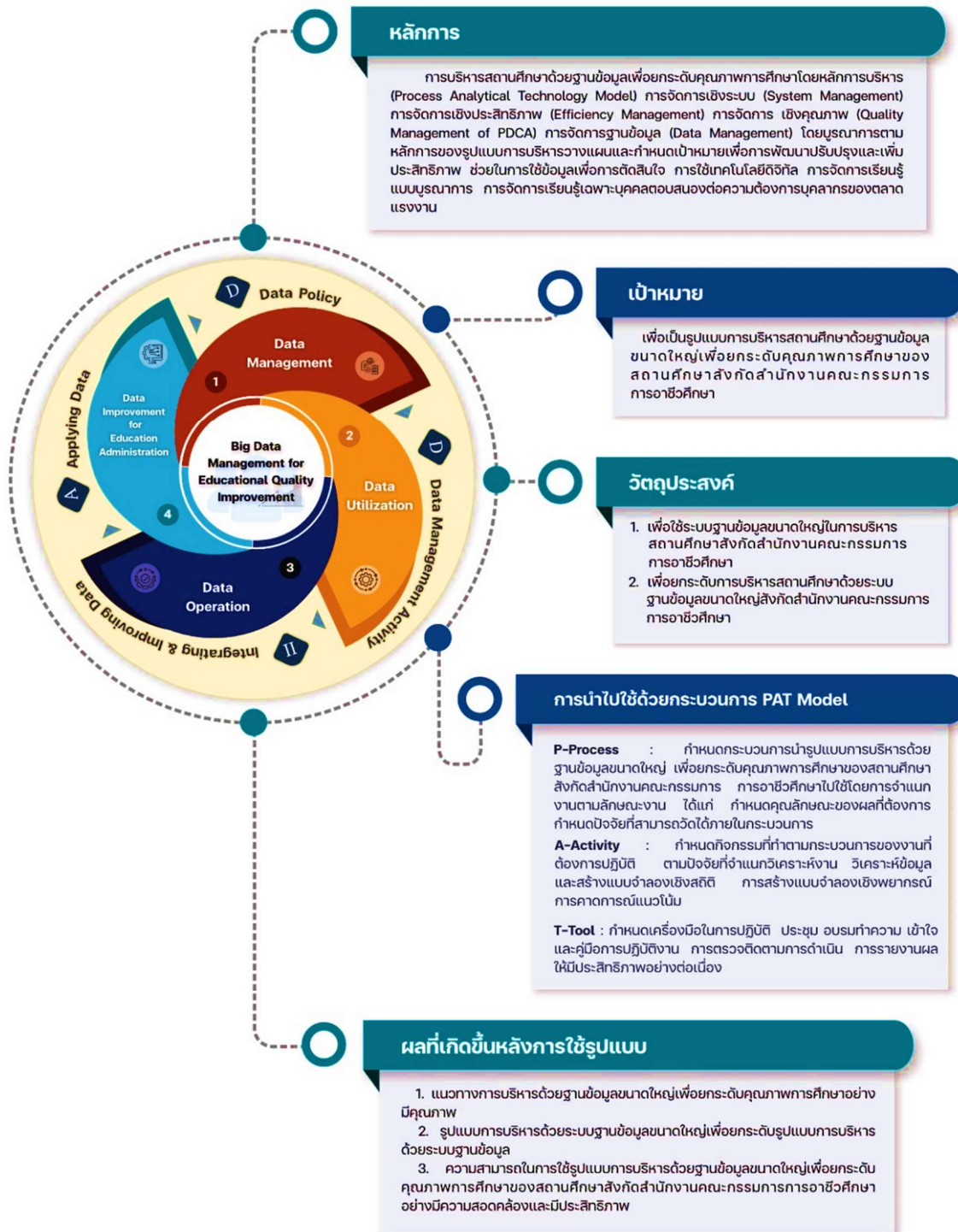
A - Activity: กำหนดกิจกรรมที่ทำตามกระบวนการของงานที่ต้องการปฏิบัติตามปัจจัยที่จำแนก วิเคราะห์งาน วิเคราะห์ข้อมูลและสร้างแบบจำลองเชิงสถิติ การสร้างแบบจำลองเชิงพยากรณ์ การคาดการณ์แนวโน้ม

T - Tool: กำหนดเครื่องมือในการปฏิบัติ ประชุมอบรม ทำความเข้าใจ และคู่มือการปฏิบัติงาน การตรวจติดตามการดำเนินการ รายงานผลให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ผลที่เกิดขึ้นหลังการใช้รูปแบบ

1. แนวทางการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างมีคุณภาพ
2. รูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษาดูด้วยระบบฐานข้อมูล
3. ความสามารถในการใช้รูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอย่างมีความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ ดังภาพที่ 4

รูปแบบการบริหารฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ภาพที่ 4 รูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 องค์ประกอบของการจัดระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดระบบการฐานข้อมูลของสถานศึกษา 2) การใช้ระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา 3) การดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษา 4) การปรับปรุงการยกระดับคุณภาพการศึกษา

6.2 รูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา (DDIIA Model) ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบายการใช้ฐานข้อมูล (D: Data Policy) 2) การจัดฐานข้อมูล (D: Data Management Activity) 3) การรวบรวมข้อมูล (I: Integrating Data) 4) การปรับปรุงฐานข้อมูล (I: Improving Data) และ 5) การใช้ฐานข้อมูล (A: Applying Data)

6.3 การประเมินรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา มีความถูกต้องเหมาะสมเป็นประโยชน์ และเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 องค์ประกอบของจัดระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการพัฒนาแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถสรุปได้ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดระบบการฐานข้อมูลของสถานศึกษา 2) การใช้ระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา 3) การดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ และ 4) การปรับปรุงการใช้รูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากความสอดคล้องเชิงทฤษฎี การบริหารเชิงระบบ (System management) ที่มีขั้นตอนกระบวนการ (PDCA) 1. การวางแผน (Plan) กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน วิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุ วางแผนวิธีการดำเนินงาน กำหนดทรัพยากรที่จำเป็น 2. การปฏิบัติ (Do) ลงมือปฏิบัติตามแผน การบันทึก การใช้ข้อมูลระหว่างการดำเนินงาน 3. การตรวจสอบ (Check) ตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ เปรียบเทียบผลลัพธ์กับเป้าหมาย วิเคราะห์ว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ 4. การปรับปรุง (Act) หาข้อผิดพลาดและสาเหตุ ปรับปรุงแผนและวิธีการนำไปสู่

การปฏิบัติใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัย อีรพงศ์ เตชะติ (2562) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสำหรับการติดตามและจัดการข้อมูลของนักเรียน กล่าวถึงองค์ประกอบในการพัฒนาระบบไว้ 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันเพื่อออกแบบระบบ 2) การจัดทำระบบโดยใช้วงจรคุณภาพเดมิง 4 ขั้นตอน ก่อนนำโปรแกรมทดลองใช้ และ 3) การติดตามประเมินผลการใช้โปรแกรม ทนงศักดิ์ พรหมแพง และ ชวนชัย เชื้อสาธุชน (2556) การพัฒนาระบบฐานจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 กล่าวสรุปขั้นตอนการพัฒนาระบบ ดังนี้ 1) การศึกษาความต้องการของการใช้งานระบบตัวชี้วัด 2) การจัดการระบบโดยการจัดหาโปรแกรมที่เหมาะสมกับการใช้งานระบบอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ 3) การประเมินผลการใช้ระบบ ความพึงพอใจและคู่มือการใช้งาน นอกจากนี้ Jie, et al. (2017) ได้ระบุถึงการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ในการศึกษาพฤติกรรมการศึกษาของนักเรียนที่มีการวิเคราะห์ติดตาม นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพ กลยุทธ์การสอน และการพัฒนาหลักสูตรบนแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้พัฒนา ในด้านประโยชน์ในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา สอดคล้องกับ Schelen, et al. (2015) ได้ระบุถึงการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบการพัฒนาและใช้ข้อมูลขนาดใหญ่เป็นทิศทางการวิจัยเพื่อการศึกษาของ University of Technology ประเทศสวีเดน โดยนำเสนอแนวทางการจัดการชุดข้อมูลขนาดใหญ่ในองค์กร การประมวลผลข้อมูลในระบบดังกล่าว รวมถึงการสร้าง เรียกค้น การจัดเก็บการวิเคราะห์และการนำเสนอ และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า การใช้ระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ารายองค์ประกอบอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีการใช้ระบบฐานข้อมูลเป็นพื้นฐานในสถานศึกษาอยู่เดิมแล้ว โดยมีค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบอื่น ๆ ในลำดับถัดลงมา Matsebula and Mnkandla (2016) แนะนำว่า ข้อมูลขนาดใหญ่เป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากข้อมูลขนาดใหญ่สามารถให้ข้อมูลที่มีความหลากหลายและเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานการณ์การศึกษาในประเทศแอฟริกาใต้ได้อย่างเต็มที่ โดยที่การมีข้อมูลที่เป็นรายละเอียดและมากมายจะช่วยให้ผู้บริหารและผู้ตัดสินใจในด้านการศึกษามีการวิเคราะห์และตัดสินใจในการวางแผนและดำเนินการให้เหมาะสมมากขึ้น นอกจากนี้ การใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ยังช่วยในการสร้างมาตรการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมาก

ยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมที่มีการศึกษาที่เจริญก้าวหน้าในประเทศแอฟริกาใต้ได้มาตรฐานสูงขึ้น โดยเน้นการใช้ข้อมูลเพื่อให้เกิดตัดสินใจมีความมั่นคงและเชื่อถือได้ในการสร้างผลลัพธ์ที่ดีในการพัฒนาการศึกษาในระยะยาวในประเทศแอฟริกาใต้ และ Riffai, et al. (2016) ได้ใช้ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ศึกษาข้อมูลเชิงลึกของผู้เรียนซึ่งมีความสำคัญต่อการกำหนดทิศทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาประเทศโอมาน ข้อมูลเหล่านี้สามารถช่วยให้นโยบายและแนวทางการพัฒนาการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและตลาดงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการใช้งานของระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปัจจุบันมีการใช้งานระบบฐานข้อมูลหลากหลายระบบ เช่น ระบบ ศธ02 , ระบบ กยศ. , ระบบการประเมินการทดสอบทางการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและผู้เรียน (RMS) เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ แต่ในการทำงานระบบฐานข้อมูลที่ใช้กันนั้น ข้อมูลบางส่วนไม่สามารถทำงานร่วมกันได้ ต้องแยกส่วนในการทำงานของแต่ละระบบทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดความล่าช้า และอาจเกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน ดังนั้นการใช้งานระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษาที่ต้องมีกระบวนการจัดระบบฐานข้อมูล วางแผนการดำเนินการยกระดับ และการปรับปรุงการใช้และกำหนดนโยบายการปฏิบัติให้ชัดเจน มีคุณภาพ สอดคล้องกับรายงานทางการศึกษาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาและจัดทำฐานข้อมูล และสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษา และการตัดสินใจเชิงนโยบาย ของหน่วยงานส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ได้สรุประบบสารสนเทศที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาใช้ในปัจจุบันไว้ ดังนี้ 1) ระบบ RMS 2012 เป็นการเก็บข้อมูลทั้งหมดของ บุคลากร และนักเรียน เช่น ประวัติผลงาน ตัดเกรด คะแนน เป็นต้น แต่ไม่สามารถส่งต่อไปยังข้อมูลในส่วนกลางได้แบบ Realtime ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มข้อมูลของการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา 2) ระบบ DCOP.NET เป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับกำลังคน เช่นจำนวนนักเรียนที่จบ ทักษะความถนัดของนักเรียน โดย link ข้อมูลไปที่สถานประกอบการ นายจ้างที่ทำสัญญาร่วมกับสถานศึกษา อาชีวศึกษาจัดอยู่ในกลุ่มข้อมูลของการบริหารจัดการร่วมกันทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 3) ระบบ ศธ.02 เป็นระบบข้อมูลนักเรียนจัดส่งให้ส่วนกลางเพื่อรับการจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัว ซึ่งโปรแกรมที่กล่าวถึงนี้เป็นตัวอย่างของการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลสถานศึกษา ดังนั้นการใช้งาน

ระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบคุณภาพการศึกษาได้ ควรสามารถใช้ฐานข้อมูลเดียวกันได้ ไม่ทำงานซ้ำซ้อน และสามารถดึงข้อมูลร่วมกัน และใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกับรายงานวิจัยและพัฒนาระบบฐานข้อมูลสำหรับการประเมินผลการจัดการศึกษาของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) โดยอ้างอิงการศึกษาระบบเครือข่ายสารสนเทศทางการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าการจะทำให้ระบบฐานข้อมูลสำหรับการประเมินผลการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์แบบ จำเป็นต้องมีระบบโครงข่ายและการนำเข้าข้อมูลอย่างเป็นระบบระเบียบ ครอบคลุมถูกต้องจากระดับหน่วยงานย่อยหรือหน่วยงานภายในสถานศึกษาขึ้นมาตามระดับ ซึ่งในประเทศไทยจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านนโยบายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบจำเป็นต้องมีการสร้างและพัฒนาเครือข่ายระบบฐานข้อมูลขององค์กรทางการศึกษา ทั้งระดับชาติและเครือข่ายระดับพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาด้วย

7.2 พัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งรูปแบบประกอบด้วยหลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กระบวนการ การนำไปใช้ และผลที่เกิดขึ้นหลังการใช้รูปแบบ โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงองค์ประกอบ (CFA) ทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดระบบการฐานข้อมูลของสถานศึกษา 2) การใช้ระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา 3) การดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษา 4) การปรับปรุงการยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่ามีค่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) D: Data Policy กำหนดนโยบายการใช้ 2) D: Data Management Activity การจัดฐานข้อมูล 3) I: Integrating Data การรวบรวมข้อมูล 4) I: Improving Data การปรับปรุงฐานข้อมูล 5) A: Applying Data การใช้ฐานข้อมูล และองค์ประกอบเชิงเงื่อนไขการนำไปใช้ ได้แก่ การนำไปใช้และผลที่เกิดขึ้น ในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสมความเป็นได้ และการใช้ประโยชน์ พบว่าเชี่ยวชาญด้านการทุกท่าน มีความเห็นว่า รูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งในภาพรวมและทุกรายละเอียด ทั้งนี้หลักการของรูปแบบสำหรับกร

บริหารสถานศึกษาด้วยฐานข้อมูล เพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษา ได้ใช้หลักการบริหารแบบ PIE Model การจัดการเชิงระบบ (System management) การจัดการเชิงประสิทธิภาพ (Efficiency Management) การจัดการเชิงคุณภาพ (Quality Management) การจัดการฐานข้อมูล (Data Management) นอกจากนี้ผ่าน กระบวนการการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อปรับปรุงรูปแบบการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ เพื่อการนำไปใช้ในการจัดการศึกษาที่มี ประสิทธิภาพ และคุณภาพต่อไป การพัฒนาระบบ ฐานข้อมูลกระทรวงศึกษาธิการของได้หวัน (MoE) ได้ เริ่มดำเนินการวางระบบ Education cloud (Edu Cloud) โดยใช้การวิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในแบบดิจิทัล ครอบคลุม โดยใช้ เครือข่ายในมหาวิทยาลัย ซึ่งวางเป้าหมายให้นักเรียนเป็น ศูนย์กลางโดยใช้การเรียนรู้บนระบบออนไลน์ด้วยอุปกรณ์ ดิจิตอลที่หลากหลายตลอดเวลา ผ่านช่องทางการเรียนรู้ บนอุปกรณ์ระบบคลาวด์ โดยครูสามารถกำหนดกลยุทธ์ การสอนที่ทันสมัยด้วยการประยุกต์ใช้ระบบดิจิทัล เพื่อ ปรับการเรียนการสอน ให้เข้ากับการศึกษาของนักเรียน แต่ละคนในทุกระดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Hordri, et al. (2017) ใช้หลักการวิเคราะห์ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ในการสร้างความเข้าใจให้ระบบคอมพิวเตอร์สามารถ เรียนรู้ข้อมูลและกระบวนการทางการศึกษา (Machine learning : ML) เพื่อช่วยพัฒนาผลลัพธ์ทางการศึกษา การวางแผนอาชีพ และความสามารถในการวิเคราะห์ ข้อมูลการเรียนรู้ ส่งผลให้เราสามารถพัฒนาผลลัพธ์ ทางการศึกษา ได้โดยการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับความต้องการ และรูปแบบการเรียนของแต่ละ บุคคลมากยิ่งขึ้น และ AbuKhousa and Atif (2014) ได้การวิเคราะห์การเรียนรู้ (LA) โดยใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการกำหนดทิศทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่าน ชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) สอดคล้องกับ Dietrich, et al. (2015) ได้เสนอวงจรการวิเคราะห์ข้อมูล มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสำรวจ 2) ขั้นเตรียมข้อมูล 3) ขั้นวางแผนโมเดล 4) ขั้นหาผลลัพธ์ และ 5) ขั้นปฏิบัติการ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

8.1.1 ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาใช้การ สร้างนโยบายและแนวทางการดำเนินการพัฒนาสำหรับ

การบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา

8.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการ วิจัยเป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา หรือกลยุทธ์ในการใช้ระบบรูปแบบการบริหารด้วยฐาน ข้อมูลขนาดใหญ่ตามบริบทที่เหมาะสมกับสถานศึกษา ตนเอง ควรแยกย่อยงานตามบริบทการปฏิบัติงานของ สถานศึกษา จะทำให้การกำหนดหน้าที่และคุณสมบัติ ของแต่ละงาน มีความละเอียดมากขึ้นเพื่อพัฒนาระบบ รูปแบบในการดำเนินการบริหารสถานศึกษาต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 การศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบ ของการบริหารด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของสถานศึกษา การใช้ระบบฐานข้อมูล

8.2.2 ศึกษาเรื่องความต้องการและปัญหาที่มีอยู่ ในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีต่อระบบการบริหาร จัดการด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในภาพรวมทุกด้าน รวมถึงการสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการสถานศึกษาใน ปัจจุบันในภาพรวมทุกด้านเพื่อสามารถใช้ประโยชน์จาก รูปแบบได้เต็มที่ทั้งระบบในการบริหารจัดการสถานศึกษา

9. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงแล้วได้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.นภาเดช บุญเชิดชู ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ ชนะสิทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณ ยอดสิน รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา นิยมภา และท่าน อาจารย์สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่ไม่ได้เอ่ยนามทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำช่วย ให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ท่านว่าที่ร้อยตรี ดร.ชนะคมศร คงยืน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ที่ได้ให้การสนับสนุนและให้ข้อคิดในการทำงานวิจัย ท่านผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาทุกท่าน ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ทำวิจัย และเก็บข้อมูล รวมทั้งท่านที่มีส่วนช่วยเหลือและมีได้เอ่ย นามอันได้แก่มิตรสหาย และครอบครัวที่ได้ให้กำลังใจ ตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

10. เอกสารอ้างอิง

- ทองคำดี พรหมแพง และ ชวนชัย เชื้อสาธุชน. (2556, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนาระบบฐานจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต1. **วิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี**, 2, (2), หน้า 27-35.
- ธีรพงศ์ เตชาติ, สำเนา หมิ่นแจ่ม, และ หนูม้วน ร่มแก้ว. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนาระบบติดตามผลการเรียนนักศึกษา คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. **มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง**, 8, (2), หน้า 46-59.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2564). **แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2563-2565**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)**. ค้นเมื่อ มกราคม 7, 2565, จาก <https://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2017/20170313-Education-Development-Plan-12.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **รายงานวิจัยและพัฒนาระบบฐานข้อมูลสำหรับการประเมินผลการจัดการศึกษาของประเทศ (ฉบับสรุป)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Abukhousa, E., & Atif, Y. (2014). **Big learning data analytics support for engineering career readiness**. In 2014 International Conference on Interactive Collaborative Learning (ICL) (3-6 December). Dubai: United Arab Emirates.
- Dietrich, D., Heller, B., & Yang, B. (2015). **Data Science & Big Data Analytics: Discovering, Analyzing, Visualizing and Presenting Data**. Indianapolis, IN: John Wiley & Sons, Inc.
- Hair, J.F., Black, W., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). **Multivariate Data Analysis: A Global Perspective**. New Jersey: Pearson Prentice-Hall.
- Hordri, N. F., Samar, A., Yuhaziz, S., & Shamsuddin, S. M. (2017). **A Systematic Literature Review on Features of Deep Learning in Big Data Analytics**. **International Journal of Advances in Soft Computing and its Applications**, 9, (1), pp 32-49.
- Jie, W., Hai-yan, L., Biao, C., & Yuan, Z. (2017). **Application of educational data mining on analysis of students' online learning behavior**. In 2017 2nd International Conference on Image, Vision and Computing (ICIVC) (2-4 June). Chengdu: China.
- Knight, G. A., & Cavusgil, S. T. (2004). **Innovation, Organizational Capabilities, and the Born-Global Firm**. **Journal of International Business Studies**, 35, (2), pp. 124-141.
- Matsebula, F., & Mnkandla, E. (2016). **Information systems innovation adoption in higher education: Big data and analytics**. In 2016 International Conference on Advances in Computing and Communication Engineering (ICACCE) (28-29 November). Durban: South Africa.
- Riffai, M. M. M. A., Duncan, P., Edgar, D., & Al-Bulushi, A. H. (2016). **The potential for big data to enhance the higher education sector in Oman**. In 3rd MEC International Conference on Big Data and Smart City-Muscat, Oman (15-16 March pp. 79-84). Oman: Institute of Electrical and Electronics Engineers Inc.
- Schelen, O., Elragal, A., & Haddara, M. (2015). **A roadmap for big-data research and education**. Retrieved January 7, 2022, from <https://ltu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A997368&dsid=453>

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา The Factors Influencing Vocational Education Students' Argumentative Skills

นรนิติ พรหมพิน^{1*}, ชาคริต สุริยะฉาย², ปราโมทย์ กล้าหาญ³,
จักรินทร์ ดำรักษ์⁴, และชัยวิชิต เชียรชนะ⁵

Noranit Prompoun^{1*}, Chakrit Suriyachay², Pramote Klahan³,
Jakarin Damrak⁴ and Chaiwichit Chianchana⁵

^{*1,2,3,4,5} สาขาวิชาบริหารอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร 10800

^{*1,2,3,4,5} Vocational and Technical Education Management Program, Department of Technical Education
Management, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok,
Bangkok, 10800

Received : March 14, 2024 Revised : December 6, 2024 Accepted : December 10, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา เครื่องมือที่ใช้สำหรับงานวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญคัดเลือกแบบเจาะจง คือนักเรียนที่ยังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรง และทำการตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านข้อมูล โดยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา มี 7 ปัจจัย คือ รุนพี่ การเดินทางจากบ้านถึงสถาบัน ศักดิ์ศรีสถาบัน ครอบครัว ปัญหาส่วนตัว เพื่อน และสารเสพติด

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาท, นักเรียนอาชีวศึกษา

Abstract

The study on the factors influencing conflicts among vocational students is qualitative research aimed at identifying the factors contributing conflicts among these students. The study utilized semi - structured and in - depth interviews as research tools. Key informants were purposively selected, specifically, students currently enrolled in vocational institutions under the jurisdiction of the Office of the Vocational Education Commission in Bangkok who have been involved in violent incidents. The data was verified using triangulation, revealing seven factors contributing to conflicts among vocational students: senior students, the commute from home to the institution, institutional pride, family, personal issues, friends, and substance abuse.

Keywords : Factors Influencing Interpersonal Conflicts, Vocational Students

*นรนิติ พรหมพิน

E-mail : plam.noranit@gmail.com

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยกระทรวงศึกษาธิการในฐานะดูแลเรื่องการจัดการศึกษา ได้นำนโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบ และการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกันเพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม โดยส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน คือ พัฒนาแรงงานของภาคอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีวิสัยทัศน์คือ ยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และลดความเหลื่อมล้ำอย่างทั่วถึง เน้นผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับ ความต้องการและรองรับการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

การพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง จำเป็นต้องเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพทั้งในระบบการศึกษา และโครงสร้างของสังคม เพื่อให้สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต โดยหัวใจของการพัฒนาประเทศ คือ การศึกษา ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางสติปัญญา โดยสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านโอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค ความปลอดภัย และมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก เนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การขยายตัวของวัฒนธรรมตะวันตก รวมถึงสภาพการณ์บีบรัดตัวทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ผู้ปกครองหมดเวลาไปกับการประกอบอาชีพนอกบ้าน ทำให้มีเวลาใกล้ชิดและอบรมดูแลบุตร

หลานของตนเองน้อยลง ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและการดำรงอยู่ร่วมกันของคนไทยในยุคปัจจุบันนำไปสู่ปัญหาทางด้านความประพฤติที่กระทบต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมของเยาวชนที่เพิ่มมากขึ้น (กฤตพร ชุมสุวรรณ, 2559)

ปัญหาสำคัญที่ทำให้เยาวชนไทยไม่เลือกศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษามากเท่าที่ควร คือปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา ที่มักจะปรากฏให้เห็นตามหน้าสื่ออยู่บ่อย ๆ ทั้งในสถานศึกษาและต่างสถานศึกษา โดยเหตุทะเลาะวิวาทแต่ละครั้งส่งผลให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิต นอกจากนี้ยังมีประชาชนบางส่วนที่ได้รับผลกระทบจากการทะเลาะวิวาทในครั้งนั้น ๆ ด้วยเมื่อเป็นเช่นนี้บ่อยครั้ง ก็ทำให้ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้ลูกหลานศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษา แม้จะทราบดีว่าเมื่อจบการศึกษาก็มีงานรองรับแน่นอน และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่สูงมากนัก (ฐาปนัส เรืองรัตนพงศ์ และ ศศิภัทรา ศิริวาโท, 2563)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology)

3.2 ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ และวิธีการคัดเลือก

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informants) คือ นักเรียนที่ยังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรง ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญออกเป็น 4 กลุ่มดังต่อไปนี้

3.2.1 นักเรียนที่รับรุ่น คือ นักเรียนที่ถูกบังคับหรือถูกข่มขู่ หรือมีเจตนาเข้ามาศึกษาต่อเพียงเพราะต้องการรับรุ่น หรือยินดีเข้าร่วมกลุ่มตามการเชิญชวนของ

3.2.2 นักเรียนที่ออกจากกรุ่น คือ นักเรียนที่เคยรับรุ่น แต่ปัจจุบันออกจากการรับรุ่น โดยปฏิเสธไม่เข้าร่วมกิจกรรมตามที่รุ่นที่กำหนดหรือขึ้น และยังคงศึกษาอยู่ที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งเดิม

3.2.3 นักเรียนที่ไม่เคยรับรุ่น คือ นักเรียนที่ปฏิเสธการรับรุ่นตามการเชิญชวน บังคับ ช่มชู้ ของรุ่นที่อยู่ในกิจกรรมที่รุ่นที่กำหนดหรือขึ้น และยังคงศึกษาอยู่ที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งเดิม

3.2.4 นักเรียนที่อยากออกจากกรุ่น คือ นักเรียนที่รับรุ่นแต่ปัจจุบันมีความต้องการออกจากการรับรุ่นแต่ยังไม่สามารถปฏิเสธการเข้าร่วมกิจกรรมตามที่รุ่นที่กำหนดหรือขึ้นได้ และยังคงศึกษาอยู่ที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งเดิม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ คือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และคำถามในการวิจัยเป็นคำถามที่ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีประเด็นคำถามดังนี้

- 1) เหตุใดนักเรียนจึงก่อเหตุทะเลาะวิวาท
 - 2) นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดนักเรียนจึงเลือกใช้ความรุนแรงในการยุติปัญหา
 - 3) นักเรียนคิดว่าวิธีการเลี้ยงดูในครอบครัว มีผลต่อการใช้ความรุนแรงหรือไม่ อย่างไร
 - 4) รุ่นที่เป็นคนทีกระตุนให้เกิดความคึกคะนองและทำให้ออกเหตุทะเลาะวิวาทหรือไม่ อย่างไร
 - 5) นักเรียนคิดว่ารุ่นพี่หรือเพื่อนของนักเรียนมีการปลุกฝังค่านิยมในการทะเลาะเบาะแว้งกับสถาบันอื่นหรือไม่ อย่างไร
 - 6) ในความคิดของนักเรียน ศักดิ์ศรีของสถาบันเป็นเหตุที่ทำให้นักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - 7) การที่สถาบันการศึกษาอยู่ใกล้กัน หรือเป็นทางผ่านในการเดินทาง เป็นเหตุของการทะเลาะวิวาทหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - 8) ที่สังคมมองว่าการที่นักเรียนอาชีวศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทเพื่อต้องการเรียกร้องความสนใจ นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดนี้อย่างไร
 - 9) นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับการทะเลาะวิวาท
- การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ และปรับปรุง

แก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น เพื่อให้แบบสัมภาษณ์สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน และได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เมื่อทำการตรวจสอบแล้วผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไข และตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปเก็บข้อมูลในภาคสนามจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเป็นคนรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

3.4.1 การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยวิทยานิพนธ์ เอกสาร หนังสือ วารสาร บทความวิชาการ บทความวิจัย เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทะเลาะวิวาทของนักเรียนในสถาบันการศึกษาของไทย และต่างประเทศ เพื่อนำมาใช้ประกอบการศึกษาวิจัยให้สมบูรณ์ และนำข้อมูลดังกล่าวที่ได้มากำหนดขอบเขต และทิศทางในการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์

3.4.2 การศึกษาภาคสนาม (Field Research) ผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่ในการวิจัยโดยผู้วิจัยเน้นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่มีประวัติการทะเลาะวิวาท ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยศึกษาจากกรณีศึกษา (Case Study) ที่เกิดขึ้นจริงและใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) อย่างละเอียดเพื่อนำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองจากนักเรียนที่ยังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงโดยแจ้งวัตถุประสงค์ในการศึกษา คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ และอธิบายเกี่ยวกับการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ความเข้าใจตรงกันก่อนสัมภาษณ์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้นำมารวบรวมข้อมูลของแต่ละบุคคลเพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ตรงกันกับความเป็นจริงมากที่สุด ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าในการวิจัย เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพมีความยืดหยุ่นสูง ผู้วิจัยจึงต้องใช้วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยเลือกการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Method) คือ การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลในด้านบุคคล เพื่อพิจารณาว่าถ้าผู้ให้ข้อมูลต่างตัวบุคคลจะยังได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้ผลการวิจัยออกมาครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด

3.6 จริยธรรมในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับจริยธรรมในการวิจัยโดยดำเนินการดังนี้

3.6.1 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้มีการแจ้งวัตถุประสงค์ ในการวิจัยให้แก่ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ โดยข้อมูลการวิจัยจะต้องมีความละเอียดและชัดเจน

3.6.2 ในการขอความร่วมมือของผู้วิจัยต่อผู้ให้ข้อมูลนั้น ได้รับความยินยอมและสมัครใจในการให้ข้อมูล ซึ่งถ้าหากผู้ให้ข้อมูลไม่ยินยอมผู้วิจัยจะไม่บังคับ ช่มชู้เพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูล

3.6.3 ในการสัมภาษณ์และการรับข้อมูล ผู้วิจัยจะไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลสู่สาธารณะ โดยเก็บรักษาให้เป็นความลับ

3.6.4 การนำเสนอผลงานการวิจัยจะดำเนินการวิจัยโดยปราศจากอคติ และนำเสนอผลการวิจัยแบบตรงไปตรงมา ตามข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม และจะไม่ปรากฏชื่อของผู้ให้ข้อมูลในการนำเสนอผลงานวิจัย

4. ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) การศึกษาจากกรณีศึกษา (Case Study) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จากนักเรียนที่ยังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรง ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 การจัดหมวดหมู่จำแนกประเภทปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา

หมวดหมู่	ดัชนีในหมวดหมู่
รุ่นพี่	“รุ่นพี่ปลุกฝังให้เอาคืน” “ระบบรุ่นพี่” “ระบบ” “เป็นพี่น้อง”
การเดินทางจากบ้านถึงสถาบัน	“เกรงว่าถ้าไม่ทำเขา เขาก็จะทำเรา” “มันเป็นสถานการณ์ซึ่งหน้า รอไม่ได้จึงลงมือ” “เวลากลับจะเจอกันได้ อาจกลับสายเดียวกัน” “ همین ชื่นหน้ากันอยู่แล้ว”
ศักดิ์ศรีสถาบัน	“ถือว่าเป็นพี่น้องโรงเรียนเดียวกัน” “เอาคืนกับความแค้นของอดีต นั่นคือสถาบัน” “ศักดิ์ศรีสถาบัน” “เราเคยผ่านพวกใหญ่ ๆ มาแล้ว เรามีพาวเวอร์”
ครอบครัว	“พ่อทำร้ายแม่ ทำให้เห็นความรุนแรงจนชิน” “ถูกปลุกฝังให้ไม่ยอมคน” “พ่อกับแม่มีการทะเลาะกัน มีการใช้ความรุนแรงให้เห็น” “คนแถวบ้านมีตบตีกัน”
ปัญหาส่วนตัว	“สถาบันไม่มีส่วนเพราะโตแล้วจะเป็นปัญหาส่วนตัวมากกว่าจะเจอกันข้างนอก” “ همین ชื่นหน้ากันอยู่แล้ว”
เพื่อน	“รักเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนถูกทำร้าย”
สารเสพติด	“มีการใช้สารเสพติด”

ตารางที่ 2 ร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา

หมวดหมู่	ความถี่	ร้อยละ
รุ่นพี่	12	38.710
การเดินทางจากบ้านถึงสถาบัน	6	19.355
ศักดิ์ศรีสถาบัน	5	16.129
ครอบครัว	4	12.903
ปัญหาส่วนตัว	2	6.452
เพื่อน	1	3.226
สารเสพติด	1	3.226

“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษามี 7 ปัจจัย คือ รุ่นพี่ การเดินทางจากบ้านถึงสถาบัน ศักดิ์ศรีสถาบัน ครอบครัว ปัญหาส่วนตัว เพื่อน และสารเสพติด” ดังข้อคิดเห็นต่อไปนี้

4.1 ปัจจัยด้านรุ่นพี่ ที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

“...เพราะความแค้นในอดีต ถูกรุ่นพี่ปลุกฝังให้เอาคืน แม้จะไม่ได้ทะเลาะกันมาก่อนก็ตาม...” (St_2 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...เพราะเด็กวัยรุ่นช่วง ปวช. 1 – 3 มีอารมณ์ร้อน คือ มีความคิดคะนองประเภอกับระบบรุ่นพี่บังคับกดดันมีทั้งรุ่นพี่ที่อยู่ในโรงเรียนและที่จบไปแล้ว...” (St_3 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...มีแต่เขาห้ามไม่ให้เราหาเรื่องใครก่อน แต่ถ้าเรื่องมาหาต้องลงมือ รุ่นพี่สอนว่าให้เราต้องป้องกันตัวอย่างไรก็ได้เพื่อให้ออกไปหาพ่อแม่ให้ได้...” (St_1 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...รุ่นพี่ปลุกฝังให้เอาคืนกับสถาบันที่เคยมีความแค้นกันในอดีต รุ่นพี่จะมีการเช็คระบบโดยใช้ความรุนแรงลงโทษถ้าทำกิจกรรมที่เขากำหนดไม่ได้ ไม่เป็นที่พอใจ เช่น กิจกรรมกินเหล้าด้วยกัน ทุกคนจะต้องกินเหล้าจนหมดถึงจะสามารถเลิกจากกันได้ซึ่งเราต้องช่วยกันกินทุกคนแม้จะหมดแล้วก็รับหามาเพิ่มเรื่อย ๆ ไม่ยอมให้หมดได้ ถ้าทำไม่ได้ก็จะลงโทษด้วยการเตะ คือทำอะไรต้องทำด้วยกันร่วมกันทำรุ่นพี่ถึงจะพอใจ...” (St_2 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...มีส่วนทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท เพราะระบบจะกดดัน และความรุนแรงในตัวระบบเอง แม้ในสถาบันเดียวกันแต่ในระบบกับเด็กนอกระบบยังมีการทะเลาะวิวาทกัน...” (St_3 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...รุ่นพี่ปลุกฝังให้ระวังตัว ใครมาทำร้ายเราเราต้องสู้ มันมาแล้วอย่าถอยอย่างกลัวอะไร...” (St_4 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...อาจจะมีส่วน เพราะถ้าเขารู้ว่าคนเรียนที่นี่แล้วเคยทำคนอื่นเสียชีวิต เขาอาจจะเอาคืน เพราะถือว่าเป็นพี่น้องโรงเรียนเดียวกัน...” (St_1 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...รุ่นพี่จะปลุกฝังให้เราเอาคืนกับความแค้นของอดีต นั่นคือสถาบัน เพราะบุคคลจบออกไปแล้ว...” (St_1 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...มีส่วน แม้แต่ในวิทยาลัยเดียวกัน ในระบบกับนอกระบบยังทะเลาะวิวาทกัน...” (St_3 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...สอนให้เรารู้จักป้องกันตัว และระวังภัยอย่าให้ตัวเองเป็นอันตรายได้...” (St_4 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...มีการจับคู่สถาบันคู่อริในอดีตสืบทอดกันมาก่อนนั้น มีหลายสถาบัน แต่ที่เหลือปัจจุบันคือ A1 A2 เดิมเขาไม่ยุ่ง แต่เรายุ่งเขาก่อน

รุ่นพี่กดดันให้เล่นเขา...” (St_2 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

4.2 ปัจจัยด้านการเดินทางจากบ้านถึงสถาบันที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

“...เกรงว่าถ้าไม่ทำเขา เขาก็จะทำเราและเหตุการณ์อาจจะหนักกว่านั้นได้...” (St_1 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...ในเวลานั้นไม่มีใครช่วยเราได้ มันเป็นสถานการณ์ซึ่งหน้า รอไม่ได้จึงลงมือ...” (St_4 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...เวลากลับจะเจอกันได้ อาจกลับสายเดียวกัน...” (St_1 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...สถาบันใกล้กันเป็นเหตุ การเดินทางไปเจอกันก็เป็นเหตุ...” (St_2 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...มีส่วนเพราะ همینซี้หน้ากันอยู่แล้ว...” (St_4 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...อาจมีส่วนในการทำให้เกิดการก่อเหตุทะเลาะวิวาท...” (St_3 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

4.3 ปัจจัยด้านศักดิ์ศรีสถาบัน ที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

“...อาจจะมีส่วน เพราะถ้าเขารู้ว่าคนเรียนที่นี่แล้วเคยทำคนอื่นเสียชีวิต เขาอาจจะเอาคืน เพราะถือว่าเป็นพี่น้องโรงเรียนเดียวกัน...” (St_1 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...มีส่วนปลุกฝัง รุ่นพี่จะปลุกฝังให้เราเอาคืนกับความแค้นของอดีต นั่นคือสถาบัน เพราะบุคคลจบออกไปแล้ว...” (St_1 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...ศักดิ์ศรีสถาบันมีนับเป็นเหตุหนึ่ง มีการประกาศศักดิ์ศรี ความเป็นอาณาจักรพื้นที่เฉพาะของแต่ละสถาบัน ย่านนั้นเป็นของ

สถาบันหนึ่ง อีกย่านหนึ่งเป็นของอีกสถาบันจะ
ล้ำแดน ล้ำพื้นที่กันไม่ได้ มีการพ่นทำ
เครื่องหมายเชิงสัญลักษณ์ของแต่ละสถาบัน
อย่างชัดเจน...” (St_2 สัมภาษณ์เมื่อวันที่
2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...ศักดิ์ศรีสถาบันเป็นเหตุได้ เพราะมีการ
จับคู่สถาบันคู่อริในอดีตสืบต่อกันมา ก่อนนั้นมี
หลายสถาบัน แต่ที่เหลือปัจจุบันคือ A1 A2
เดิมเขาไม่ยุ่งแต่เรายุ่งเขาก่อน รุ่นพี่กดดัน
ให้เล่นเขา...” (St_2 สัมภาษณ์เมื่อวันที่
2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...เป็นการเรียกร้องความสนใจว่าเราเคย
ผ่านพวกใหญ่ ๆ มาแล้ว เรามีพาวเวอร์...”
(St_2 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

4.4 ปัจจัยด้านครอบครัว ที่ส่งผลต่อการทะเลาะ
วิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

“...พ่อกับแม่มีการทะเลาะกัน มีการใช้
ความรุนแรงให้เห็นจนเกิดการซึมซับพฤติกรรม
ความรุนแรง ก้าวร้าว เป็นคนอารมณ์ร้อน
ควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ได้...” (St_1 สัมภาษณ์
เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...คนแถวบ้านมีตบตีกัน ทำให้เห็นเป็น
เรื่องปกติ...” (St_2 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2
กุมภาพันธ์ 2567)

“...ถูกปลุกฝังให้ไม่ยอมคน ถ้าเขาจะทำ
เราก่อน...” (St_3 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2
กุมภาพันธ์ 2567)

“...เพราะครอบครัวมีการใช้ความรุนแรง
คือพ่อทำร้ายแม่ ทำให้เห็นความรุนแรงจน
ชิน...” (St_4 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์
2567)

4.5 ปัจจัยด้านปัญหาส่วนตัว ที่ส่งผลต่อการทะเลาะ
วิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

“...สถาบันไม่มีส่วนเพราะโตแล้วจะเป็น
ปัญหาส่วนตัวมากกว่าจะเจอกันข้างนอก...”
(St_4 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

“...มีส่วนเพราะ همین ชี้น้ำกันอยู่แล้ว...”

(St_4 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

4.6 ปัจจัยด้านเพื่อน ที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาท
ของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

“...รักเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนถูกทำร้าย มัน
เป็นเหตุซึ่งหน้าถือเป็นการป้องกันตัวถ้าไม่ทำ
เขาเขาก็จะทำร้ายเรา เห็นเขามีอาวุธที่
เหนือกว่าและมีกำลังคนมากกว่า...” (St_1
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

4.7 ปัจจัยด้านสารเสพติด ที่ส่งผลต่อการทะเลาะ
วิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

“...มีการใช้สารเสพติดทำให้คึก และเรา
ต้องเอาคืนถ้ามีใครมาทำยอมไม่ได้ คือทำร้าย
ร่างกาย แต่ถ้าแค่พูดไม่เอาคืน ไม่หาเรื่องใคร
ก่อนเสี่ยงการประทะ เราต้องลงมือทำเอง
เพราะไม่ใช้กฎหมายตัดสิน เพราะคิดว่าลงโทษ
ไม่ยุติธรรมเดี๋ยวก็หลุดออกไป ควรมีการลงโทษ
ให้รับโทษที่สาสมกับการกระทำ...” (St_4
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาท
ของนักเรียนอาชีวศึกษา : กรณีศึกษาสถานศึกษา
อาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา
มี 7 ปัจจัย คือ รุ่นพี่ การเดินทางจากบ้านถึงสถาบัน
ศักดิ์ศรีสถาบัน ครอบครัว ปัญหาส่วนตัว เพื่อน และ
สารเสพติด

ภาพที่ 1 ภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของ
นักเรียนอาชีวศึกษา

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา : กรณีศึกษาสถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษามี 7 ปัจจัย คือ รุ้นพี่ การเดินทางจากบ้านถึงสถาบัน ศักดิ์ศรีสถาบัน ครอบครัว ปัญหาส่วนตัว เพื่อน และสารเสพติด” ดังนี้

6.1 รุ้นพี่ คือ นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นที่สูงกว่าหรือนักเรียนที่จบไปแล้ว โดยเข้ามามีบทบาทในการแนะนำให้คำปรึกษา หรือส่งเสริมพัฒนาการในนักเรียนรุ่นน้องเพื่อขึ้นำ และส่งเสริมความเข้าใจในทางการเรียนรู้ และการปรับตัวในสถานศึกษา อีกทั้งรุ้นพี่มีส่วนส่งผลกระทบในทางวัฒนธรรมและสังคมภายในสถาบันการศึกษาด้วย รุ้นพี่ที่ส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาได้ทั้งทางบวกและทางลบ ขึ้นอยู่กับบทบาท พฤติกรรม และอิทธิพลที่มีต่อนักเรียนในสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษา โดยสอดคล้องกับ กฤตพร ชุมสุวรรณ (2559); อิสเรศวร์ ลักษณะิพิเชษฐ์ (2561); สุณีย์ กัลป์ยะจิตร, และคณะ (2561); พระครูกิตติวราทร, และคณะ (2561); ฐานัส เรืองรัตนพงศ์ และ ศศิภัทรา ศิริวาโท (2563) คือ รุ้นพี่ในสถาบันปลูกฝังความเชื่อ ความศรัทธา และค่านิยมผิด ๆ ให้รักษาศักดิ์ศรีของสถาบันตนเอง ประกอบกับความกดดันจากรุ้นพี่ สอนว่าสถาบันของตนเองเป็นสถาบันที่ดีและเก่ง ประกอบกับรุ้นพี่ยุ่ง รวมถึงรุ้นพี่ที่ออกจากสถาบันไปแล้วบอกให้รุ่นน้องเดินตามรอยของรุ้นพี่ ซึ่งรุ่นน้องทุกคนจะต้องปฏิบัติตามเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นสถาบันเดียวกัน และเป็นการประกาศศักดาให้สถาบันอื่นรับรู้ รวมทั้งเมื่อมีการถูกกระทำด้วยความรุนแรงกับนักเรียนของสถาบันตนเอง จะต้องมีการแก้แค้นเพื่อเป็นการรักษาศักดิ์ศรี และการแก้แค้นให้แก่สถาบันตนเองอีกด้วย

6.2 การเดินทางจากบ้านถึงสถาบัน อาจทำให้เจอนักเรียนต่างสถาบันที่ถูกรุ้นพี่ปลูกฝังทัศนคติไม่ดี หรือนักเรียนต่างสถาบันที่มีปัญหาส่วนตัว ทำให้เกิดการเผชิญหน้ากัน โดยสอดคล้องกับ กฤตพร ชุมสุวรรณ (2559) คือ ที่ตั้งของวิทยาลัย เช่น สถานศึกษาอยู่ใกล้กัน จึงทำให้ต้องเดินทางมาเส้นเดียวกัน นั่งรถเมล์สายเดียวกัน จะมีการประกาศศักดาว่าใครเป็นเจ้าถิ่น

6.3 ศักดิ์ศรีสถาบัน คือ วัฒนธรรม และมารยาทของสถาบันที่รุ้นพี่ทำการปลูกฝัง ซึ่งมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียน โดยสอดคล้องกับ กฤตพร ชุมสุวรรณ (2559); สุณีย์ กัลป์ยะจิตร, และคณะ (2561); ฐานัส เรืองรัตนพงศ์ และ ศศิภัทรา ศิริวาโท (2563) คือ ปลูกฝังให้รักษาศักดิ์ศรีของสถาบันตนเอง ซึ่งรุ่นน้องทุกคน

จะต้องปฏิบัติตามเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นสถาบันเดียวกัน และเป็นการประกาศศักดาให้สถาบันอื่นรับรู้ รวมทั้งเมื่อมีการถูกกระทำด้วยความรุนแรงกับนักเรียนของสถาบันตนเอง จะต้องมีการแก้แค้น เพื่อเป็นการรักษาศักดิ์ศรี และการแก้แค้นให้แก่สถาบันตนเอง

6.4 ครอบครัว เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่อาจมีผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยการแสดงออกทางพฤติกรรมที่รุนแรงของบุคคลในครอบครัว สภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์หรือมีปัญหาต่าง ๆ จึงส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและความรู้สึกของนักเรียน โดยสอดคล้องกับ ฐานัส เรืองรัตนพงศ์ และ ศศิภัทรา ศิริวาโท (2563) คือ การอบรมเลี้ยงดู และสภาพครอบครัวที่ไม่ดี ซึ่งครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นสาเหตุของการใช้ความรุนแรง ครอบครัวไม่มีเวลาดูแล ขาดความสัมพันธ์ใกล้ชิดพ่อแม่แยกทางกัน การเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีลักษณะเผด็จการ ก้าวร้าว และขาดความอบอุ่น ผู้ปกครองไม่มีเวลาและเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน นอกจากนั้นบุคคลอื่นในครอบครัวมีผลต่อการใช้ความรุนแรงเช่นเดียวกัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง ตลอดจนคุณภาพชีวิตของแต่ละครอบครัวที่แตกต่างกัน

6.5 ปัญหาส่วนตัว คือพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น ปัญหาทางจิตเวช ปัญหาสุขภาพ หรือปัญหาส่วนตัวอื่น ๆ อาจทำให้นักเรียนมีความเครียด หรือไม่พร้อมที่จะจัดการกับสถานการณ์บางอย่าง จึงส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ โดยสอดคล้องกับ ฐานัส เรืองรัตนพงศ์ และ ศศิภัทรา ศิริวาโท (2563) คือ “วัยรุ่น วัยรุ่น วัยวิกฤต วัยหัวเลี้ยวหัวต่อ หรือวัยพายุบูแคม” ซึ่งมีความผันผวนทางอารมณ์ ไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีอารมณ์ที่รุนแรง เกิดความตึงเครียดตามธรรมชาติ และถูกยั่วได้ง่าย เป็นวัยที่ต้องการสร้างเอกลักษณ์ของตนเองขึ้นมา ต้องการการยอมรับจากสังคม ต้องการการนับถือจากเพื่อน รุ่นน้อง หรือรุ้นพี่

6.6 เพื่อน ความสัมพันธ์กับเพื่อนส่วนใหญ่มีผลมากที่สุดต่อการทะเลาะวิวาท การรวมกลุ่ม ความขัดแย้งหรือการมีความเห็นต่าง และอยากที่จะได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน อาจเป็นที่มาของพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง โดยสอดคล้องกับ กฤตพร ชุมสุวรรณ (2559); อิสเรศวร์ ลักษณะิพิเชษฐ์ (2561); ฐานัส เรืองรัตนพงศ์ และ ศศิภัทรา ศิริวาโท (2563) คือ การรักพวกพ้องและการคบเพื่อนของนักเรียนอาชีวศึกษาเมื่ออยู่รวมกันเป็นกลุ่มจะทำให้เกิดความตึงเครียด มีการยั่วภายในกลุ่มทำให้เกิด

แรงกระตุ้นความรู้สึกที่ทำให้ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ เมื่อเห็นนักเรียนต่างสถาบันที่เคยทำร้ายตนเองหรือเพื่อน และต้องการได้รับการยอมรับจาก กลุ่มเพื่อน จึงทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท

6.7 สารเสพติด การที่นักเรียนใช้สารเสพติดอาจทำให้เกิดพฤติกรรมในทางที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการขาดสมดุลในการปรับตัวและควบคุมอารมณ์ ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของนักเรียนให้มีสถานะจิตอารมณ์ไม่ปกติ และสารเสพติดทำให้การตัดสินใจ และการปฏิสัมพันธ์ลดลง โดยสอดคล้องกับ ฐานันท์ เรืองรัตนพงศ์ และ ศศิภัทรา ศิริวาโท (2563) คือ มีปัญหาด้านยาเสพติด เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานำปัจจัยที่ส่งผลการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาที่ทราบในงานวิจัยนี้ ไปกำหนดนโยบายเพื่อไม่ให้นักเรียนอาชีวศึกษาเกิดการทะเลาะวิวาท

7.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นำปัจจัยที่ส่งผลการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาที่ทราบในงานวิจัยนี้ ไปกำหนดแนวปฏิบัติการบริหารงานเชิงรุกควบคู่กับนโยบาย เพื่อไม่ให้นักเรียนอาชีวศึกษาเกิดการทะเลาะวิวาท

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ในการศึกษาครั้งต่อไปควรใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านอื่น ๆ ประกอบการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7.2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาหลายสถานศึกษา เพื่อให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

กฤตพร ชุมสุวรรณ. (2559). การศึกษาแนวทางเพื่อจัดการปัญหาการทะเลาะวิวาท ของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ฐานันท์ เรืองรัตนพงศ์ และ ศศิภัทรา ศิริวาโท. (2563).

ปัจจัยที่มีผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา: กรณีศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา ในพื้นที่อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. ใน เอกสารสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2563 (1 พฤษภาคม หน้า 911-1,000). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.

ณัฐฐานณ์ โสภณทัต. (2557). พฤติกรรมการใช้ความรุนแรง กรณีศึกษาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชีววิทยาและงานยุติธรรม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พระครูกิตติวรารท, และคณะ. (2562). การพัฒนารูปแบบการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยพุทธวิธี (รายงานการวิจัย). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สุณีย์ กัลยาจิตร, อนุสรณ์ พยัคฆาคม, และ มนต์รี ยิ้มแย้ม. (2561, มกราคม-มิถุนายน). รูปแบบและแนวทางการป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน/นักศึกษาในกรุงเทพมหานคร. สหศาสตร์, 18, (1), หน้า 167-192.

อิสเรศวร์ ลักษณะพิเชษฐ์. (2561). มาตรการป้องกันปัญหาความรุนแรงในนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาอาชีววิทยาและงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีพลัสไซส์ The Design of Women's Clothes Plus Size

จิตาภา สาระชู^{1*} และจารัตพิมพ์ วังเย็น²

Jidapa Sarachue^{1*} and Jaratpim Wangyen²

^{*1} สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

² สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

^{*1} Home Economics, Faculty of Home Economics Technology,

Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Bangkok 10300

² Fashion and Textile Design, Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design,

Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Bangkok 10300

Received : February 17, 2024 Revised : December 7, 2024 Accepted : December 10, 2024

บทคัดย่อ

การออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีพลัสไซส์มีวัตถุประสงค์
1) เพื่อออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีพลัสไซส์ และ 2) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์ ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสรีระรูปร่าง จิตวิทยาของสตรีพลัสไซส์ การออกแบบเสื้อผ้า และ แนวโน้มแฟชั่นปี 2024 แล้วนำมาวิเคราะห์ออกแบบเป็น เสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์เป็น 3 คอลเลกชัน คอลเลกชันละ 6 ชุด แล้วจัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบเป็น 1 คอลเลกชัน จำนวน 6 ชุด ซึ่งใช้เรื่องราวของ Oceana มาเป็น แรงบันดาลใจในการออกแบบรูปแบบเสื้อผ้าพลัสไซส์ เดคส์ ชนิดของผ้า เทคนิคการตกแต่งเสื้อผ้า จากนั้น ศึกษาความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่างโดยกลุ่มเป้าหมาย คือ สตรีพลัสไซส์มีอายุ 25-40 ปี จำนวน 50 คน ใช้ วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลจากการศึกษาพบว่า พนักงานบริษัท และมีรายได้ ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท ซึ่งโดยรวมให้ระดับ สตรีพลัสไซส์ส่วนใหญ่มีอายุ 25-29 ปี ระดับการศึกษา ปริญญาตรี อาชีพความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.49 โดยชุดแบบที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.70 รองลงมา คือ ชุดแบบที่ 3 และชุดแบบที่ 5 ค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.60 ชุดแบบที่ 4

คำสำคัญ : พลัสไซส์, สตรีพลัสไซส์

*จิตาภา สาระชู

E-mail : jidapa-sar@rmutp.ac.th

Abstract

Clothing design for plus size women. The objectives are 1) to design clothing for plus size women and 2) to study satisfaction with the styles of plus size women's clothing. This research has studied information related to the body's shape. Psychology of plus size women clothing design and fashion trends in 2024, then analyzed to design 3 collections of plus size women's clothing, 6 sets each, and then create prototype products into 1 collection, 6 sets, Which Use Oceana's story as inspiration for designing plus size clothing styles, color shades, fabric types, and clothing decoration techniques. Satisfaction was studied from a sample of 50 plus-size women aged 25-40 years using purposive sampling method, analyzing data using statistics, percentages, averages, and standard deviations. The results of the study showed that most plus-size women are aged 25-29 years old, have a bachelor's degree, a company employee occupation, and have a monthly income of 15,001-20,000 baht. This is followed by type 3 and type 5 with the same average of 4.60, type 4 with an average of 4.53, type 2 with an average of

4.30, and type 1 with an average of 4.18, respectively.

Keywords : Plus Size, Plus Size Women

1. บทนำ

รูปแบบการแต่งกายเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตและเป็นสิ่งแรกที่ผู้คนจะตัดสินจากภาพลักษณ์การแต่งกาย โดยรูปแบบของการแต่งกายบ่งบอกถึงความชอบเอกลักษณ์ของผู้สวมใส่ ซึ่งในปัจจุบันรูปแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์ส่วนใหญ่มีโครงร่างรูปแบบเสื้อผ้าที่เรียบง่าย ไม่มีความซับซ้อน แต่อาจจะไม่สอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น หรืออาจมีรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น แต่จะมีรายละเอียดบางส่วนที่ถูกลดทอนลงเพื่อให้สามารถสวมใส่ได้โดยการใช้โครงร่างตัวหลวมไม่เข้ารูปเพื่อต้องการพรางรูปร่าง (Tohch, 2560) ซึ่งปัญหาสำคัญของเสื้อผ้าแฟชั่นสำหรับสตรีพลัสไซส์มีรูปแบบที่หลากหลายไม่มากพอและไม่สามารถตอบโจทย์ความหลากหลายของสรีระรูปร่าง และยังขาดรูปแบบเสื้อผ้าตามกระแสแฟชั่นเพื่อส่งเสริมความมั่นใจและสอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิต (พิชญาน์พัศ คงสมพงษ์, 2564) และเพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับในสังคมโดยใช้รูปแบบเสื้อผ้าการแต่งกายเป็นสื่อกลางเพื่อเสริมความมั่นใจที่เปิดเผยรูปร่างของสตรีพลัสไซส์ จึงเป็นก้าวสำคัญของวงการแฟชั่นที่จะเปลี่ยนแปลง และค้นหาความเป็นไปได้ในตลาดแฟชั่นสำหรับสตรีพลัสไซส์ และผลักดันให้เกิดการยอมรับในความหลากหลายในสรีระของสตรีโดยไม่ตีกรอบความสวยงามเพื่อการกระตุ้นตลาดแฟชั่นของไทยให้มีการเปิดกว้างมากขึ้น (นันทพร ศรีธนาสาร, 2561; พิชญาน์พัศ คงสมพงษ์, 2564)

การวิจัยนี้ผู้วิจัยมีแนวคิดออกแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์จากการศึกษาทฤษฎีการออกแบบ แนวโน้มแฟชั่นแนวคิดทัศนคติของสตรีพลัสไซส์ที่มีต่อการแต่งกาย เพื่อต้องการออกแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น ช่วยส่งเสริมให้สตรีพลัสไซส์มีความมั่นใจและความกล้าในการแต่งกายโดยไม่ตีกรอบความงามของรูปร่าง และเป็นทางเลือกให้กับผู้ประกอบการหรือผู้ที่มีความสนใจเรื่องเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์สามารถนำไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อออกแบบรูปแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีพลัสไซส์

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ศึกษาข้อมูลทฤษฎี หลักการออกแบบเสื้อผ้า แนวโน้มแฟชั่นปี 2024 Oceana และศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีพลัสไซส์

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน

3.1.2 สตรีพลัสไซส์ อายุ 25-40 ปี ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 เครื่องมืองานวิจัย

3.2.1 เครื่องมือในการสำรวจ

3.2.1.1 แบบสอบถามความคิดเห็นการออกแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน

3.2.1.2 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์จากสตรีพลัสไซส์ อายุ 25-40 ปี จำนวน 50 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ในโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อนำผลวิเคราะห์และอภิปราย แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมในการเลือกซื้อเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

3.2.2 เครื่องมือในการออกแบบ

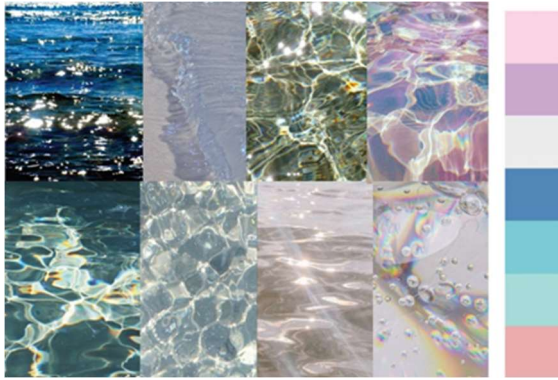
1) แบบร่างการออกแบบเสื้อผ้าสตรีสำหรับพลัสไซส์เป็นคอลเลคชั่น จำนวน 3 คอลเลคชั่น คอลเลคชั่นละ 6 ชุด

2) การทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีพลัสไซส์เป็นคอลเลคชั่น จำนวน 1 คอลเลคชั่น

3.3 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

3.3.1 การศึกษาข้อมูลทฤษฎีหลักการออกแบบเสื้อผ้าแนวโน้มแฟชั่นปี 2024 Oceana และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเสื้อผ้า

3.3.2 การออกแบบแบบร่างเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์จากทฤษฎีหลักการออกแบบ การออกแบบรูปแบบเสื้อผ้าได้รับแรงบันดาลใจจาก Oceana เรื่องราวการออกแบบของ Spring Summer 2024 คือ ทะเลในฤดูร้อนที่มีการสะท้อนของเงาและเฉดสีของน้ำทะเล ที่มีสีสันเป็นสีรุ้ง ระบายเรียบเมื่อโดยแสงส่อง แสดงถึงความลึกของมหาสมุทร และความงดงามที่ไม่สามารถสัมผัสได้มาออกแบบให้เข้ากับความสะดวกสบายของสตรีทุกคนไม่ว่าจะรูปร่างแบบไหน ก็มีความงดงามที่ไม่สามารถประเมินได้

ภาพที่ 1 ผิวน้ำทะเลที่มีแสงสะท้อน

ภาพที่ 2 Lifestyle

3.3.3 การคัดเลือกแบบร่างคอลเลกชันเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเลือก 1 คอลเลกชัน เพื่อนำจัดทำเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

3.3.4 การสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์ 1 คอลเลกชัน จำนวน 6 ชุด

3.3.5 การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์จากกลุ่มเป้าหมาย สตรีพลัสไซส์ อายุ 25-40 ปี จำนวน 50 คน โดยวิเคราะห์หาจำนวนค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย

เกณฑ์การแปลความหมายของระดับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลจากการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีพลัสไซส์

4.1.1 การออกแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์จากข้อมูลทฤษฎีหลักการออกแบบ รูปแบบการออกแบบเสื้อผ้า โทนสี จากเรื่องราว Oceana แนวโน้มแฟชั่นปี 2024 จำนวน 3 คอลเลกชัน คอลเลกชันละ 6 ชุด

4.1.1.1 แบบร่างคอลเลกชันที่ 1 รูปแบบชุดเป็นชั้นบนและชั้นล่าง ในแต่ละชุดจะมีลักษณะเด่นในการออกแบบ และการตกแต่งที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) แบบที่ 1 เสื้อคอปกคอกว้าง ด้านหลังเป็นผูกสาย แขนยาวตกแต่งด้วยการแบ่งเป็น 2 ชั้น โดยผ้าโปรงที่พลิ้วไหว กางเกงขาสั้นตกแต่งด้วยการตัดต่อผ้าสีขาวที่ชายกางเกง แทรกด้วยการเย็บระบายโดยใช้ผ้าโปรงตามเส้นตัดต่อของกางเกง

2) แบบที่ 2 เสื้อคอปกคอกว้าง ตกแต่งโดยใช้ผ้าโปรงตัดเป็นระบายวงกลมเรียงเป็นเส้นไล่ระดับความยาว แขนสั้นตกแต่งด้วยการแทรกผ้าโปรงเรียง เป็นชั้นบริเวณไหล่ กางเกงขายาวผ่าด้านข้างและเย็บกระดุมแบ่งเป็นระยะ

3) แบบที่ 3 เสื้อคอปกเกาะอก ตกแต่งโดยใช้ผ้าโปรง 2 สี สีฟ้าอ่อนและสีฟ้า โดยตัดผ้าเป็นระบายวงกลม และวางตำแหน่งสลับความสั้นยาวของผ้า ด้านหลังมีสายผูก กางเกงขายาว

4) แบบที่ 4 เสื้อคอปกคอกว้าง ด้านหน้าตกแต่งด้วยกระดุม การเย็บระบายบริเวณข้างรักขุม ผ่าด้านหลังและผูกสายเพื่อปรับขนาด ปกเสื้อผ้า ตกแต่งด้วยผ้าโปรง กางเกงขายาวผ่ากลางด้านหน้า ตกแต่งด้วยการเย็บระบาย

5) แบบที่ 5 เสื้อคอปกมีกระดุม มุกด้านหน้า ด้านหลังใช้การเย็บสม็อค ตกแต่งด้วยตัดต่อโดยใช้ผ้าโปรงตัดเป็นระบายวงกลม วางตำแหน่งใต้อกและเรียงเส้นเป็นไล่ระดับความยาวของเส้น แขนยาวเย็บ ยางยืดบริเวณข้อศอก กางเกงขาสั้นด้านในตกแต่งด้วยการใช้ผ้าโปรงคลุมด้านนอกเป็นกางเกงขายาว

6) แบบที่ 6 เสื้อเกาะอกผูกสาย ด้านหลังมีสายพาดไหล่สามารถถอดออกได้ ปกอกแขน ใช้ผ้าโปรงเย็บยางยืดหัวแขนและปลายแขน กางเกงด้านในเป็นขาสั้น กางเกงด้านนอกใช้ผ้าโปรงไล่สี ด้านหลังเป็นยางยืดมีผ้าผูก

ภาพที่ 3 คอลเลคชั่นที่ 1

4.1.1.2 แบบร่างคอลเลคชั่นที่ 2 รูปแบบชุดเป็นชิ้นบนและชิ้นล่าง ในแต่ละชุดจะมีลักษณะเด่นในการออกแบบ และการตกแต่งที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) แบบที่ 1 เสื้อเกาะอกด้านหน้าเป็นกระดุมมุก มีปก แขนยาวเย็บหัวแขนและปลายแขน ตกแต่งด้วยระบายหัวไหล่และชายเสื้อ กางเกงขาสั้น ตกแต่งด้วยการทำชั้นระบาย

2) แบบที่ 2 เสื้อคอกว้างทรงคางคาวปลายแขนเสื้อมีสายผูก ด้านหลังเป็นแบบสายผูก กางเกงขาสั้นใช้ผ้าเกรนเกลี้ยงเพื่อให้เกิดความพลิ้ว

3) แบบที่ 3 เสื้อเกาะอกปิดไหล่ตกแต่งด้วยการจับจีบผ้า กางเกงขาสั้นด้านในตกแต่งผ้าโปร่งยาว และการตัดผ้าระบายวงกลมเรียงด้านหน้าและด้านข้าง

4) แบบที่ 4 เสื้อคอปกคอกว้าง ตกแต่งด้วยกันไ้ระดับชั้นทั้งสี่และรูปแบบของตัวเสื้อ แขนสั้นใช้เกรนเกลี้ยง กางเกงผ่าด้านข้างและไ้ระดับความยาว

5) แบบที่ 5 เสื้อคอปกคอกว้าง มีปกระบายต่อถึงด้านหลัง ระบายบริเวณชายเสื้อ ด้านหลังเป็นแบบผูกสาย แขนยาวตกแต่งด้วยระบายบริเวณหัวไหล่และตามแนวยาวของแขน ปลายแขนมีผูกสาย กางเกงผ่าด้านข้างสามารถร้อยสายระบายปรับขนาดตามต้องการ

6) แบบที่ 6 เสื้อคอปกคอวีมีกระดุมด้านหน้าแทรกผ้าระบายบริเวณเส้นตัดต่อ กางเกงขายาวตกแต่งด้วยสายผูกด้านข้างสามารถปรับขนาดได้ และผ้าพลีทด้านข้าง

ภาพที่ 4 คอลเลคชั่นที่ 2

4.1.1.3 แบบร่างคอลเลคชั่นที่ 3 รูปแบบชุดเป็นชิ้นบนและชิ้นล่าง ในแต่ละชุดจะมีลักษณะเด่นในการออกแบบ และการตกแต่งที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) แบบที่ 1 เสื้อคอกว้างสานสายด้านหน้าตกแต่งด้วยแทรกผ้าระบายตามเส้นตัดต่อทั้งด้านหน้าและด้านหลัง แขนยาวถึงข้อศอกตกแต่งด้วยการแทรกระบาย กางเกงขาสั้นใช้ผ้าเกรนเกลี้ยงเพื่อให้เกิดความพลิ้วตกแต่งด้สนการแทรกระบาย

2) แบบที่ 2 เสื้อคอปกคอกว้าง ตกแต่งโดยใช้ผ้าโปร่งตัดเป็นระบายวงกลมเรียงเป็นเส้นไ้ระดับความยาว แขนสั้น กางเกงขายาวผ่าด้านข้างและเย็บกระดุมมุกแบ่งเป็นระยะ

3) แบบที่ 3 เสื้อคอปกคอกว้าง ผูกโบผ่าด้านหลัง แขนสั้นตกแต่งด้วยผ้าโปร่งยาวไ้สี กางเกงขายาวตกแต่งด้วยระบายขอบเอวด้านซ้าย

4) แบบที่ 4 เสื้อคอปกคอวี มีปกผ่าและมีโบผูกด้านหลัง กางเกงผ่าด้านข้างสามารถร้อยสายระบายปรับขนาดตามต้องการ

5) แบบที่ 5 เสื้อคอปกคอกว้าง มีปกระบายต่อถึงด้านหลัง ด้านหลังเป็นแบบผูกสาย แขนยาวผ่าด้านใต้ท้องแขนผูกสายบริเวณข้อมือ กางเกงขายาวตัดต่อด้วยการใช้สีของผ้า

6) แบบที่ 6 เสื้อคอวีมีกระดุมมุกตกแต่งด้วยระบายรอบคอเสื้อและการแบ่งชั้นของผ้าไ้สีและผ้าโปร่งสีขาว ผ้าไหล่สีเพิ่มระบายที่บริเวณชายเสื้อ ชิ้นบน แขนยาวปลายแขนตกแต่งด้วยระบาย 2 ชั้น กางเกงผ่าด้านข้างและไ้ระดับความยาว

ภาพที่ 5 คอลเลคชั่นที่ 3

4.1.2 การคัดเลือกแบบร่างคอลเลคชั่นเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ โดยเลือกจากสีเนด การจัดวางชนิดผ้า รูปแบบเสื้อผ้าสอดคล้องกับแรงบันดาลใจในการออกแบบ

ตารางที่ 1 ผลการคัดเลือกคอลเลคชั่นเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์จากผู้เชี่ยวชาญ

คอลเลคชั่น	ผู้เชี่ยวชาญ			
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม
คอลเลคชั่นที่ 1	✓	✓	✓	3
คอลเลคชั่นที่ 2				0
คอลเลคชั่นที่ 3				0

จากตารางที่ 1 ผลการคัดเลือกคอลเลคชั่นเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์จากผู้เชี่ยวชาญพบว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คนเลือกคอลเลคชั่นที่ 1 โดยให้เหตุผลว่า รูปแบบชุดตรงกับแนวคิดในการออกแบบและวัตถุประสงค์มากที่สุด การเลือกเนดสี รูปแบบเสื้อผ้าที่มีความแปลกใหม่การวางสัดส่วนรูปแบบเสื้อผ้า การเลือกใช้ชนิดผ้าที่เหมาะสม

4.1.3 การสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์ 1 คอลเลคชั่น จำนวน 6 ชุด โดยแต่ละชุดมีลักษณะการตกแต่งที่แตกต่างกัน เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและความแปลกใหม่

ภาพที่ 6 ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

4.2 ผลจากการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์

การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์จากกลุ่มตัวอย่าง สตรีพลัสไซส์ อายุ 25-40 ปี จำนวน 50 คน โดยวิเคราะห์หาจำนวนค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 25-29 ปี ร้อยละ 82.00 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 90.00 อาชีพพนักงานบริษัท ร้อยละ 44.00 รายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท ร้อยละ 34.00

4.2.2 พฤติกรรมในการเลือกซื้อเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์

4.2.2.1 ท่านเลือกสวมใส่เสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์เพื่อใช้ในโอกาสใด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกคือ ท่องเที่ยวจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00

4.2.2.2 ราคาของเสื้อผ้าที่ท่านเลือกซื้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกคือ ต่ำกว่า 500 บาท/ตัว จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00

4.2.2.3 รูปแบบของเสื้อผ้าของท่านเป็นแบบใด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกคือ รูปแบบ รูปทรง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

4.2.2.4 ทักษะในการแต่งกาย พบว่า สามารถแบ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้เป็น 2 กลุ่ม 1) ผู้ที่ต้องการให้เสื้อผ้าช่วยเสริมความมั่นใจโดยการพรางรูปร่าง 2) ผู้ที่มีความมั่นใจในรูปร่างและการแต่งกายของตนเอง

ถึงแม้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม อาจมีรูปแบบหรือหลักการในการแต่งกายที่แตกต่างกัน แต่มีจุดประสงค์ที่เหมือนกันเพื่อต้องการให้ตนเองดูดี สวยงามในรูปแบบของตนเอง โดยขึ้นอยู่กับมุมมอง แนวความคิด ความชอบ ความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งการแต่งกายสามารถช่วยส่งเสริมความกล้า ความมั่นใจให้ผู้สวมใส่ โดยไม่จำเป็นจะต้องมีกฎเกณฑ์มากำหนดว่าควรเลือกสวมใส่เสื้อผ้าแบบใด แต่เลือกในสิ่งที่ตนเองชอบ ต้องการและดูดีในรูปแบบของตนเอง โดยที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

4.2.2.5 ทักษะคิดที่มีต่อประโยคที่ว่า “ความสวยไม่จำเป็นที่ต้องมีรูปร่างผอม” พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับประโยคนี้มีความเห็นตรงกันว่าความสวยสามารถสร้างได้จากความมั่นใจ ความกล้าในตนเอง สร้างความเป็นเอกลักษณ์บุคลิกลักษณะของตนเอง และให้ความสำคัญในความคิดความรู้สึกของตนเอง ถึงแม้รูปร่างผอมจะเป็นมาตรฐานความสวยงามของคนส่วนใหญ่ แต่ความสวยงามก็เป็นค่านิยมที่ขึ้นอยู่กับมุมมอง ความคิด ความพึงพอใจของแต่ละบุคคล จึงไม่สามารถนำความคิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากำหนดเกณฑ์ความสวยงามได้ และไม่ว่ารูปร่างแบบไหนก็ต้องการให้ตนเองดูดี ดูสวย ในรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง

4.2.3 ความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซซ์

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซซ์ จำนวนทั้งหมด 6 ชุด

(n=50)

เสื้อผ้าสตรีพลัสไซซ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ชุดแบบที่ 1	4.18	0.91	มาก
ชุดแบบที่ 2	4.30	0.87	มาก
ชุดแบบที่ 3	4.60	0.60	มากที่สุด
ชุดแบบที่ 4	4.53	0.69	มากที่สุด
ชุดแบบที่ 5	4.60	0.75	มากที่สุด
ชุดแบบที่ 6	4.70	0.59	มากที่สุด
รวม	4.49	0.74	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อเสื้อผ้าสตรีพลัสไซซ์ จำนวนทั้งหมด 6 ชุด ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามระดับความพึงพอใจ ชุดแบบที่ 6 ค่าเฉลี่ย 4.70 ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือ ชุดแบบที่ 3 และชุดแบบที่ 5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.60, ชุดแบบที่ 4 ค่าเฉลี่ย 4.53 ระดับความพึงพอใจมากที่สุด, ชุดแบบ

ที่ 2 ค่าเฉลี่ย 4.30 ระดับความพึงพอใจมาก และน้อยที่สุดคือ ชุดแบบที่ 1 ค่าเฉลี่ย 4.18 ระดับความพึงพอใจมาก

4.2.4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมพบว่า กลุ่มสตรีพลัสไซซ์ให้ความสำคัญกับความประณีตและความเรียบร้อยในการตัดเย็บไปพร้อมกับแนวคิดในการแต่งกายและรูปแบบในการออกแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซซ์มีความสนใจในรูปแบบของชุด ความทันสมัย ความแปลกใหม่ สามารถสวมใส่ได้จริง และเลือกสวมใส่ได้หลายรูปแบบ ซึ่งสามารถแบ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) สตรีพลัสไซซ์ที่ต้องการให้เสื้อผ้าช่วยเสริมความมั่นใจโดยการพรางรูปร่าง ต้องการให้รูปแบบมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สะดวกในการใช้ชีวิตมากขึ้น 2) สตรีพลัสไซซ์ที่มีความมั่นใจในรูปร่างและการแต่งกายของตนเอง ต้องการให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความหลากหลายสามารถเลือกสวมใส่ได้หลายรูปแบบ จากการสำรวจความพึงพอใจทั้งหมด 6 ชุด โดยรวมให้ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีพลัสไซซ์

การออกแบบเสื้อผ้าโดยใช้ทฤษฎีหลักการออกแบบเสื้อผ้า รูปโครงสร้างของเสื้อผ้า และนำแนวโน้มแฟชั่นปี 2024 โดยใช้เรื่องราวของ Oceana มาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบรูปแบบเสื้อผ้าพลัสไซซ์ โดยออกแบบเป็น 3 คอลเลคชั่น ซึ่งจะใช้เฉดสีของน้ำทะเลที่มีความเข้มและอ่อนมาผสมผสานกัน การตกแต่งโดยใช้ระบายของผ้า การเลือกใช้เนื้อผ้าโปร่งที่มีความพลิ้วไหวและระยิบระยับเมื่อแสงตกกระทบ เพื่อให้เกิดเป็นเสื้อผ้ารูปแบบใหม่ที่สามารถเลือกสวมใส่ได้ ซึ่งคอลเลคชั่นที่ได้รับการคัดเลือกคือ คอลเลคชั่นที่ 1 เป็นรูปแบบเสื้อผ้าที่ได้รับความนิยมมากที่สุด โดยเป็นรูปแบบเสื้อและกางเกงที่สามารถเลือกสวมใส่ได้เลือกหลากหลายรูปแบบและสะดวกต่อการใช้งานในการดำรงชีวิตการตกแต่งโดยใช้ทำระบาย การเลือกใช้ผ้าที่มีความโปร่งและพลิ้วไหว สะท้อนเมื่อแสงตกกระทบ การใช้เฉดสีที่มีความสดใสและเฉดสีที่มีความเข้มผสมผสานกัน เพื่อให้ภาพรวมของชุดมีความโดดเด่น ให้เกิดความแปลกใหม่และทันสมัย

5.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซซ์

กลุ่มสตรีพลัสไซซ์ส่วนใหญ่มีอายุ 25 - 29 ปี ร้อยละ 82.00 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 90.00 อาชีพพนักงานบริษัท ร้อยละ 44.00 รายได้ต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท ร้อยละ 34.00 ซึ่งจาก

การสำรวจความพึงพอใจทั้งหมด 6 ชุด โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.49 ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ชุดที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดคือ ชุดแบบที่ 6 รองลงมาคือ ชุดแบบที่ 3 ชุดแบบที่ 5 ชุดแบบที่ 4 ส่วนชุดแบบที่ 2 และชุดแบบที่ 1 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีพลัสไซส์

การออกแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์ให้มีความหลากหลายเป็นเรื่องที่สำคัญมากไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของเสื้อผ้า การตกแต่ง โทนสี หรือเนื้อสัมผัสของผ้า ซึ่งการออกแบบอาจต้องใช้ทฤษฎีหลักการออกแบบ แนวโน้มแฟชั่น การออกแบบโดยได้รับแรงบันดาลใจจากสิ่งรอบตัว หรือประสบการณ์ของนักออกแบบ มาออกแบบเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของนักออกแบบผ่านผลงานสู่ผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับ เกชา ลาวงษา และคณะ (2565) ปัจจัยในการออกแบบ 1) เส้นกรอบนอกมีบทบาทสำคัญในการออกแบบเสื้อผ้าเพราะนอกจากเป็นตัวกำหนดโครงร่างภายนอกของเสื้อผ้าแล้ว ทำให้เกิดความประทับใจเมื่อพบเห็นครั้งแรก เส้นกรอบนอกของเสื้อผ้าจะสะท้อนถึงส่วนต่าง ๆ ของเสื้อผ้าและรูปร่างได้ 2) การใช้สีส่วนใหญ่มนุษย์เรียนรู้หรือรู้จักสีต่าง ๆ จากการมองเห็นสีมีผลทางอารมณ์และความรู้สึกได้ การที่ได้เห็นสีจากสายตา จะส่งความรู้สึกไปยังสมองทำให้เกิดความรู้สึกตามอิทธิพลของสี มนุษย์เกี่ยวข้องกับสีต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาเพราะรอบตัวนั้นล้วนมีแต่สีที่แตกต่างกัน

6.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์

การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์โดยรวมสตรีพลัสไซส์มีความพึงพอใจในการออกแบบรูปแบบของเสื้อผ้าอยู่ในระดับมาก แต่ละชุดมีระดับความพึงพอใจที่ใกล้เคียงกันขึ้นอยู่กับมุมมองความชอบส่วนบุคคล รูปแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์ควรมีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อตอบสนองไลฟ์สไตล์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ที่เชื่อว่าเมื่อมีความมั่นใจในตนเองแล้วก็สามารถเลือกสวมใส่ในสิ่งที่ชอบได้ อาจเกิดจากประสบการณ์หรืออิทธิพลของสังคมทำให้มีความคิดและทัศนคติที่ช่วยส่งเสริมความมั่นใจ ซึ่งสอดคล้องกับ พิษณุพันธุ์ คงสมพงษ์ (2564) ความมั่นใจในการแต่งตัวของสตรีพลัสไซส์มีอิทธิพลจากกลุ่มสตรีพลัสไซส์ที่มีอิทธิพลในสังคมมาเป็นต้นแบบหรือแรงบันดาลใจในการแต่งตัวและมีส่วนในการช่วยกระตุ้นให้ผู้หญิงพลัสไซส์เกิดความมั่นใจ และกล้าที่จะแต่งตัวในแบบที่ตนเองต้องการอยากที่จะดูดีหรือแต่งตัวแบบนั้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรแยกกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เที่ยงตรง และสามารถต่อยอดสู่การผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

7.2 การจัดทำแบบสอบถามที่ครอบคลุมและตัวเลือกให้มากขึ้น

7.3 ควรออกแบบและพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์ให้มีหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและโอกาสในการใช้งาน

7.4 ควรศึกษาความต้องการและพฤติกรรมในการเลือกซื้อเสื้อผ้าของสตรีพลัสไซส์ในแต่ละช่วงอายุ

7.5 การศึกษาทัศนคติของสตรีพลัสไซส์ที่มีความมั่นใจในตนเอง

7.6 การศึกษาพัฒนาวางแผนกลยุทธ์ในเชิงธุรกิจเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์ เป็นแนวทางในการปรับตัวเพื่อดึงดูดกลุ่มลูกค้าใหม่ และเพิ่มทางเลือกให้กับผู้ประกอบการในการต่อยอดทางธุรกิจในกลุ่มเสื้อผ้าสตรีพลัสไซส์

8. เอกสารอ้างอิง

- เกชา ลาวงษา, ญัฐชยา เปี้ยแก้ว, ไตรธิกา พิชิตเดช, พิรุณ สือเคย, วัชรารณ ชะเสริมพร, และ หทัยวรรณ ศิริชัยพาณิชย์. (2565, มกราคม-มิถุนายน). การออกแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปด้วยวิธีการตกแต่งรีบบิ้นผ้าแก้ว. **เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร**, 4, (1), หน้า 40-53.
- นันทพร ศรีธนาสาร. (2561). **ลักษณะพฤติกรรมและปัจจัยต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าออนไลน์ของผู้หญิงพลัสไซส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิษณุพันธุ์ คงสมพงษ์. (2564). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแต่งกายและการซื้อเสื้อผ้าของผู้หญิงพลัสไซส์ (Plus size)**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Tohch, N. (2560). **เทรนด์ Plus-Size และการฝึกกฎเกณฑ์ภาพลักษณ์ความงามแบบเดิม ๆ**. ค้นเมื่อ ธันวาคม 23, 2565, จาก <https://thestandard.co/culture-fashion-trend-plus-size>

การพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน
สาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา
Development of Learning Management Strategies
to Enhance Learners' Competencies Mechanical Engineering Program,
Vocational Education Institutions

ชุมพล คำเทียน^{1*} และธนาศักดิ์ กู้สุจริต²

Chumphol Khamthien^{1*} and Thanusak Kusuchart²

^{*1} วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ราชบุรี 70000

² สาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ราชบุรี 70000

^{*1} Ratchaburi Technical College, Ratchaburi 70000

² Department of Mechanical Engineering, Ratchaburi Technical College, Ratchaburi 70000

Received : November 25, 2024 Revised : December 22, 2024 Accepted : December 24, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา 2) เพื่อรับรองกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษาการวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 พัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู หัวหน้าสาขาวิชา และสถานประกอบการ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู หัวหน้าสาขาวิชา และสถานประกอบการ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน จำนวน 480 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม โดยใช้ตัวแบบ 2S4M และ PEST และการวิเคราะห์ทาวน์เมตริกซ์ ระยะที่ 2 รับรองกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร

การศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนการนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่พัฒนาขึ้นไปปฏิบัติในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจำนวน 1 สถานศึกษา ที่พิจารณาคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นเวลา 3 เดือน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู หัวหน้าสาขาวิชา และสถานประกอบการ จำนวน 9 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก ประกอบด้วย 1) พัฒนาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ 2) ยกระดับการพัฒนาสื่อเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนรู้อย่างทันสมัย ร่วมกับสถานประกอบการ 3) พัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี 4) จัดการเรียนรู้อย่างจริงจังในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้เรียนร่วมกับสถานประกอบการ และ 5) จัดระบบการวิจัยและนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน สาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล

2. รับรองกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และนำไปใช้ได้จริง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับผลการนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่พัฒนาขึ้นไปปฏิบัติพบว่า กลยุทธ์ที่ 1 มีการเร่งยกระดับหลักสูตรระดับ

*ชุมพล คำเทียน

E-mail : chumpol141971@gmail.com

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงอิงมาตรฐานอาชีพร่วมกับสถานประกอบการมากที่สุด กลยุทธ์ที่ 2 มีการนำสื่อเทคโนโลยีมาจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล กลยุทธ์ที่ 3 มีการสนับสนุนด้านการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล กลยุทธ์ที่ 4 เกิดความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยกับสถานประกอบการในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันในระบบ ทวิภาคี และกลยุทธ์ที่ 5 มีการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยและนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ

คำสำคัญ : กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้, สมรรถนะผู้เรียน, สถานศึกษาอาชีวศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) develop a learning management strategy to enhance the competence of students in the field of mechanical technology in vocational education institutions, and 2) approve the learning management strategy to enhance the competence of students in the field of mechanical technology in vocational education institutions. This research was a mixed-methods research, divided into 2 phases as follows: Phase 1 : Develop a learning management strategy to enhance the competence of students in the field of mechanical technology in vocational education institutions. The main informants were school administrators, teachers, department heads, and workplaces, who were selected purposively, totaling 10 people. Data were collected using an interview form. Data were analyzed by content analysis. The sample group for the questionnaires was school administrators, teachers, department heads, and workplaces, who were selected by stratified random sampling, totaling 480 people. Data were collected using a questionnaire. Data were analyzed by finding frequency, percentage, mean, standard deviation, analysis of the need index, analysis of strengths, weaknesses, opportunities, and threats, using the 2S4M and PEST models, and Towne matrix analysis. Phase 2 : Approve the learning management strategy to enhance the competence of students in the field of mechanical technology in vocational

education institutions. The informants were school administrators and experts in educational administration. Obtained through specific selection of 12 people. Data were collected through expert group seminars. Data were analyzed through content analysis. As for the implementation of the developed academic administration strategy in 1 vocational educational institution that was considered for selection according to the specified criteria for 3 months, the informants included school administrators, teachers, heads of subject areas, and business establishments, totaling 9 people. Data were collected through group discussions and analyzed through content analysis.

The results of this research were shown as follows:

1. Learning management strategies to enhance the competence of students in the field of mechanical technology, vocational education institutions consist of 5 main strategies : 1) Develop a higher vocational certificate curriculum that meets the needs of the business. 2) Raise the level of development of media and technology in modern learning management in collaboration with the business. 3) Develop teachers to have competence to keep up with changes in technology. 4) Organize active learning to develop the professional competence of students in collaboration with the business. 5) Organize a research and learning innovation system to enhance the competence of students in the field of mechanical technology.

2. Verify that the learning management strategies to enhance the competence of students in the field of mechanical technology, vocational education institutions are correct, appropriate, feasible, and practically applicable, and are at the highest level. For the results of implementing the developed academic management strategies, it was found that Strategy 1 accelerated the elevation of the higher vocational certificate curriculum based on professional standards in collaboration with the business. Strategy 2 used media technology to manage learning in the field of mechanical

technology. Strategy 3 supported the development of teachers to have competence in managing learning in the digital age. Strategy 4 created cooperation between colleges and business establishments in managing learning together in a dual system. And the 5th strategy is to promote teachers to conduct research and use innovation in learning management, respectively.

Keywords : Learning Management Strategies, Student Competencies, Vocational Educational Institutions

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งศตวรรษที่ 21 นั้น การศึกษาถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ และได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมในสังคม และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันมากขึ้น ผู้คนจำนวนมากหลากหลาย เชื้อชาติ ย้ายข้ามประเทศ ข้ามภาษา และข้ามวัฒนธรรมมาอาศัยอยู่รวมกันและทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมโลก การทำงานปรับเปลี่ยนจากการทำงานที่ใช้บุคคลที่มีองค์ความรู้เดียวกัน ทักษะ เดียวกัน และทำงานในสายงานเดียวกัน จำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลก ที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2558, น. 1)

ในการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลก ที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนั้นเป็นภารกิจและนโยบายที่สำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาเป็นการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สมรรถนะ

ตามที่สถานประกอบการต้องการ แต่ขณะนี้ปัญหาที่การผลิตกำลังคนอาชีวศึกษากำลังเผชิญอยู่ คือ ผลิตไม่ตรงกับความต้องการของภาคเอกชน และผลิตมาแล้วก็คุณภาพไม่ถึง สถานประกอบการต้องมาสร้างคนเอง หรือต้องมาฝึกซ้ำจึงใช้งานได้ ทำให้เสียเวลาเพิ่มต้นทุนการผลิต และผู้เรียนอาชีวศึกษาดำเนินการสร้างงานสร้างอาชีพ ขาดทักษะการสื่อสาร ทั้งด้านภาษา ไอที การคิดวิเคราะห์ ขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการทำงานเป็นทีม ความตรงต่อเวลา ความอดทน ความรักดีต่อองค์กร สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านี้ เกิดจากปัจจัยการผลิตที่ขาดแคลนและขาดการประสานงานอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะหน่วยงาน การผลิตกำลังคน (supply side) กับหน่วยความต้องการกำลังคน (demand side) ไม่ได้ประสานงานกันมากนักจึงมีคำพูดว่าผลิตไม่ตรงกับความต้องการของภาคเอกชน ขณะที่รัฐบาลให้ความสนใจในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษามากแนวทางหนึ่งที่จะนำมาใช้ ในการพัฒนาการอาชีวศึกษาเพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลคือ การสร้างเครือข่ายพันธมิตรที่ผู้ใช้และผู้ผลิตต้องรับผิดชอบร่วมกันอย่างมี ยุทธศาสตร์ชัดเจนทุกระบบ โดยร่วมกันแก้ไขสิ่งที่ เป็นปัญหาและสร้างสิ่งใหม่ที่ดีกว่าอย่างจริงจังซึ่งสิ่งที่มีคุณค่า และสร้างแนวคิดเครือข่ายด้วยการ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมนำ ร่วมเปลี่ยน ร่วมเรียน ร่วมรู้ ร่วมสู่อุปสรรค” เพราะอาชีวศึกษาเป็นฝ่ายผลิตกำลังคนที่มีทักษะฝีมือ สถานประกอบการเป็นผู้ใช้กำลังคนที่มีทักษะฝีมือ จึงต้องหันหน้ามาคุยกัน ขณะที่ในส่วนของอาชีวศึกษาก็ต้องเร่งพลิกโฉมด้านคุณภาพให้มากขึ้นและทำแบบทันทีทันใด เพื่อให้ทันเวลากับการเข้าสู่อาเซียน ต้องสร้างศิษย์อาชีวศึกษาใหม่ มีคุณธรรมนำอาชีพ มีการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาที่หลากหลายแบบ Tailor Made เพื่อยึดโยงกับการจ้างงานเป็นสอนให้ผู้เรียนเก่งปฏิบัติบนมาตรฐานวิชาชีพ ยุคใหม่ประสานทำ Social Shop กับภาคีเครือข่ายด้วยระบบทวิภาคีที่เข้มแข็ง สนับสนุนให้นักศึกษาสร้างสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่ตอบโจทย์สังคมและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งหมดนี้คือการพลิกโฉมคุณภาพอาชีวศึกษาใหม่ ซึ่งจะสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่ 21 ของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558, ออนไลน์)

สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สถาบันอาชีวศึกษามีเป็นจำนวนมากเปิดสอนในสาขาที่สถานประกอบการไม่ต้องการ โดยมีการเปิดสอนสาขาใดก็ได้ โดยไม่ต้องพิจารณาความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งแสดงว่ายังจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในแนว Supply Side หากประเทศไทยต้องการขับเคลื่อนการผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาเพื่อ

พัฒนาประเทศไปสู่ศตวรรษที่ 21 และรองรับตลาดแรงงาน ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จะต้อง ปรับรื้อ (reengineering) ทิศทางการจัดการอาชีวศึกษา โดย Demand Side Approach ให้จริงจังโดยเน้นการ สู่ปฏิบัติ (สุรัชย์ เทียนขาว, 2562, ออนไลน์)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำงาน วิจัยการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษา อาชีวศึกษา ซึ่งกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษา อาชีวศึกษา จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญให้กับผู้บริหาร สถานศึกษาอาชีวศึกษา ครู หัวหน้าสาขาวิชา รวมถึง สถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษา พัฒนา คุณภาพกำลังคนอาชีวศึกษา และเพิ่มทักษะแรงงานใน ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมในโลกของการเปลี่ยนแปลง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษา อาชีวศึกษา

2.2 เพื่อรับรองกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษา อาชีวศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

พัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ระยะที่ 1 พัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา ดำเนินการใน 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมี รวมจำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถาบัน การอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของพัฒนากลยุทธ์การ จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชา เทคนิคเครื่องกลสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยใช้สอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์กลุ่มตัวอย่างในการ ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู หัวหน้า สาขาวิชา และสถานประกอบการ ได้มาโดยการสุ่มแบบ

แบ่งชั้นตามสัดส่วน จำนวน 480 คน ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในพัฒนากลยุทธ์การจัดการ เรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิค เครื่องกลสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยนำผลการสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ความ ต้องการความจำเป็นในการพัฒนา โดยใช้วิธี Priority Need Index Modified (PNImodified) วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลดัชนีของความ ต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร $PNImodified = (I-D)/D$ ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะ คุกคามในพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษา อาชีวศึกษาโดยนำผลการวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็น มาจัดทำตารางวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix เป็นรายคู่ ขั้นตอนที่ 5 ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา

3.2 ระยะที่ 2 รับรองกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยดำเนินการประเมินความ ถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และนำไปใช้ได้ จริง ของพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษา อาชีวศึกษา ใน 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การ ประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และนำไปใช้ได้จริงของพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ขั้นตอนที่ 2 การนำกลยุทธ์จากการวิจัย ไปปฏิบัติโดยการทดลองนำกลยุทธ์พัฒนากลยุทธ์การจัดการ เรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิค เครื่องกลสถานศึกษาอาชีวศึกษาไปทดลองใช้กับสถานศึกษา อาชีวศึกษา จำนวน 1 สถานศึกษา ระยะเวลา 3 เดือน และประเมินผล การทดลองใช้กลยุทธ์โดยใช้แบบบันทึก กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน หัวหน้าสาขาวิชา เทคนิคเครื่องกล สถานประกอบการ และวิเคราะห์ ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

4. ผลการวิจัย

4.1 กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก ประกอบด้วย

4.1.1 กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ

4.1.2 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับการพัฒนาสื่อเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนรู้อย่างทันสมัยร่วมกับสถานประกอบการ

4.1.3 กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

4.1.4 กลยุทธ์ที่ 4 จัดการเรียนรู้เชิงรุกในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้เรียนร่วมกับสถานประกอบการ

4.1.5 กลยุทธ์ที่ 5 จัดระบบการวิจัยและนวัตกรรม การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา

ภาพที่ 1 ภาพกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา

4.2 กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และนำไปใช้ได้จริง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับผลการนำกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปปฏิบัติ พบว่า กลยุทธ์ที่ 1 มีการเร่งยกระดับหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงอิงมาตรฐานอาชีพร่วมกับสถานประกอบการมากที่สุด กลยุทธ์ที่ 2 มีการนำสื่อเทคโนโลยีมาจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเทคนิคอุตสาหกรรม กลยุทธ์ที่ 3 มีการสนับสนุนด้านการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล กลยุทธ์ที่ 4 เกิดความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยกับสถานประกอบการในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันในระบบทวิภาคี และกลยุทธ์ที่ 5 มีการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยและนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา ได้กลยุทธ์หลัก 5 กลยุทธ์ ประกอบด้วย

5.1.1 พัฒนาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ และมีกลยุทธ์รองรับในการดำเนินการ ดังนี้

5.1.1.1 พัฒนากลไกในกระบวนการสร้างหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ และกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

5.1.1.2 พัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร ครู ในการสร้างหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

5.1.2 ยกระดับการพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างทันสมัยร่วมกับสถานประกอบการ และมีกลยุทธ์รองรับในการดำเนินการ ดังนี้

5.1.2.1 ยกระดับความร่วมมือกับสถานประกอบการในการสนับสนุนใช้สื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

5.1.3 พัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และมีกลยุทธ์รองรับในการดำเนินการ ดังนี้

5.1.3.1 พัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ

5.1.3.2 พัฒนาครูผู้สอนให้มีประสบการณ์ด้านวิชาชีพทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

5.1.3.3 พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถเชิงลึกในการแก้ปัญหา มีทักษะการคิดแบบมีวิจารณญาณ

5.1.4 จัดการเรียนรู้เชิงรุกในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้เรียนร่วมกับสถานประกอบการ และมีกลยุทธ์รองรับในการดำเนินการ ดังนี้

5.1.4.1 เพิ่มประสิทธิภาพการนำเทคโนโลยี นวัตกรรม สื่อการเรียนรู้มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้

5.1.4.2 พัฒนาความร่วมมือในการมีส่วนร่วมการจัดการเรียนรู้

5.1.5 จัดระบบการวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน และมีกลยุทธ์รองรับในการดำเนินการ ดังนี้

5.1.5.1 พัฒนาศักยภาพอาจารย์ในการทำวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้

5.1.5.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำวิจัยและพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้

5.2 ผลการรับรองกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษา

5.2.1 ผลการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากแบบประเมินเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบ การประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และการนำไปใช้ได้จริงของกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษาในภาพรวม มีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และการนำไปใช้ได้จริงอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ทรงคุณวุฒิได้มีฉันทามติและข้อสรุปให้กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความถูกต้องมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ได้จริง

5.2.2 ผลจากการนำกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษาจากการวิจัยไปปฏิบัติ กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้ง 5 กลยุทธ์มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งมีกลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ ที่ต้องใช้กรอบเวลาในการพัฒนาและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สถานศึกษาอาชีวศึกษาประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก 5 กลยุทธ์ กลยุทธ์รอง 12 กลยุทธ์ ซึ่งได้นำมาอภิปราย ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาเป็นการนำมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะ ไปพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ ในรูปของกรอบคุณวุฒิ การศึกษาวิชาชีพแล้วพัฒนาเป็นหลักสูตรการอาชีวศึกษา และจากการที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการอาชีวศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานในการกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือ สายปฏิบัติการ ให้สถาบันการอาชีวศึกษาใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียน การสอน และการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาประกอบด้วย

คุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โดยคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับ คุณวุฒิต้องครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และ 3) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ สอดคล้องกับบทความวิจัยของนิรุฒ บุตรานันต์ (2565 น. 4) กล่าวไว้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนดิจิทัล โดยปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาแนวใหม่ให้สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงความต้องการกำลังคน อาชีพ ธุรกิจ และอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่น เชื่อมโยงการสำเร็จการศึกษา และการมีงานทำ

กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับการพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างทันสมัยร่วมกับสถานประกอบการ เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนากำลังคนระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีในทุกสาขาวิชาชีพให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สามารถสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ รวมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะสูงทางวิชาการ และวิชาชีพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ เพราะฉะนั้นจะต้องนำเอาสื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้สนับสนุนในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะสอดคล้องกับบทความวิจัยของนิรุฒ บุตรานันต์ (2565, น. 8) กล่าวไว้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเปิดรับโอกาสและแนวคิดในการยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นดิจิทัล (digital transformation) มุ่งเน้นการพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษา ให้เป็นกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านอาชีวศึกษาในทุกมิติของกระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นดิจิทัล

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เนื่องจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีส่วนสำคัญในความสำเร็จของเศรษฐกิจ หากทักษะของคนงานไม่สอดคล้องกับความต้องการของ

อุตสาหกรรม อาจทำให้เศรษฐกิจไม่สามารถบรรลุศักยภาพได้ การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ที่ส่งผลกระทบต่องานและทักษะในการทำงานของผู้คน จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ทุกคนจะต้องทำความเข้าใจการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้มีความสามารถด้านดิจิทัลที่ทันสมัย จึงถือเป็นประเด็นสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านวิทยาการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผันจากหลายปัจจัย เช่น ภาวะชะงักงันทางเศรษฐกิจที่เกิดจากผลกระทบการระบาดของ COVID-19 และการคาดการณ์ภาพรวมการปรับใช้เทคโนโลยีในงานและทักษะต่าง ๆ ในอีก 5 ปีข้างหน้า ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาที่ต้องสร้างทรัพยากรมนุษย์ ให้มีทักษะและความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นองค์กรหลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนที่เป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศ จำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนและพัฒนาทางด้านกำลังคนให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และมีความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งในปัจจุบันจะทำให้การจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ คือครูต้องปรับเปลี่ยนตนเองไปตามหลักสูตรและยุคสมัย ผ่านการฝึกอบรมทักษะทางเทคโนโลยีเพิ่มเติม เสริมความรู้เรื่องผู้ประกอบการ เพื่อให้ครูสามารถปรับตัวตามกระแสไปด้วยกันกับผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 4 จัดการเรียนรู้เชิงรุกในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้เรียนร่วมกับสถานประกอบการ เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของประเทศการพัฒนาประเทศให้มีเจริญก้าวหน้า พร้อมทั้งจะแข่งขันกับนานาประเทศได้ การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงยกระดับทักษะฝีมือและเตรียมความพร้อมแก่กลุ่มเป้าหมายให้มีสมรรถนะที่ได้มาตรฐานสากล สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและการผลิตสินค้าและบริการที่มีการแข่งขันทั้งด้านคุณภาพ ปริมาณและระยะเวลาในการผลิต โดยพัฒนาระบบการจัดการอาชีวศึกษาตามแรงขับเคลื่อนจากผู้ใช้ “Demand Driven” ภายใต้ความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ ซึ่งเป็นหน่วยที่ใช้ผลผลิตของอาชีวศึกษา เพื่อผลิตกำลังคนตามความต้องการของตลาดแรงงาน ให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ สอดคล้องกับบทความวิจัยของ

สมพร ปานดำ (2564, น. 12-14) กล่าวว่า เด็กไทย 4.0 ซึ่งอนาคตจะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมไทยให้พัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนด้วยความสามารถในการสร้างนวัตกรรมที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพและมาตรฐานคุณภาพชีวิตของคนไทยได้นั้น จำเป็นต้องมีการสร้างระบบการศึกษาที่จะต้องช่วยพัฒนาทักษะต่างที่สำคัญที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ประกอบด้วย 1) ทักษะความสามารถทางด้านการสร้างนวัตกรรม 2) ทักษะในการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ทักษะการเป็นผู้ประกอบการจากแนวคิดสำคัญของศตวรรษที่ 21 (21st Themes) ของกลุ่ม P21 4) ความสามารถปรับตัวได้ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเด็กไทย 4.0 จึงต้องมีทักษะในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ตลอด และ 5) มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

กลยุทธ์ที่ 5 จัดระบบการวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีให้มีคุณภาพ และมีมาตรฐานสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีตอบสนองต่อความต้องการ ของตลาดแรงงาน และการประกอบอาชีพอิสระ ตลอดจนให้บริการทางวิชาการ เผยแพร่ นวัตกรรมและเทคโนโลยีแก่ชุมชน เพราะฉะนั้นสถานศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องให้ส่งเสริมและให้ความสำคัญในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่เป็นสิ่งที่จำเป็นกับการจัดการอาชีวศึกษาในปัจจุบันโดยเฉพาะหลักสูตรระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ซึ่งจะสอดคล้องกับจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2564, น. 3) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับผู้เรียน ครูและผู้บริหาร นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์การเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

7.1.1 การการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน สาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล และสาขาวิชาอื่นให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

7.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ควรนำผลการวิจัยและข้อค้นพบจากการวิจัยไปพัฒนาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี จัดการเรียนรู้เชิงรุกในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้เรียนร่วมกับสถานประกอบการ และจัดระบบการวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน

7.1.3 ครูควรนำผลการวิจัยและข้อค้นพบไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษามีทักษะและสมรรถนะตามที่สถานประกอบการต้องการ

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการศึกษาการวิจัยร่วมกับสถานประกอบการในการกำหนดทักษะและสมรรถนะ ของนักศึกษาตามสาขาวิชา

8. เอกสารอ้างอิง

- จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ : บทเรียนออนไลน์. *วิจัยและพัฒนาหลักสูตร*, 11, (2), หน้า 1-7.
- นิรุทธ์ บุตรแสนลี. (2565, มกราคม-มิถุนายน). การเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา: การผลิตกำลังคนสมรรถนะสูงแห่งศตวรรษที่ 21. *วิจัยและนวัตกรรม สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร*, 5, (1), หน้า B-J.
- สมพร ปานดำ. (2564). การจัดการอาชีวศึกษาที่ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต. *วิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้* 1. 6, (1), หน้า 9-22.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). *วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ การพัฒนาการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีศึกษา ในศตวรรษ ที่ 21*. ค้นเมื่อ พฤษภาคม 28, 2564, จาก <https://www.vec.go.th/ข่าว/บริหารจัดการข่าว/รายละเอียดข่าว/tabid/103/ArticleId/3594/language/th-TH/-21.aspx>
- สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2558). *แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ 21 ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุรัชย์ เทียนขาว. (2562). การผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศต้อง Demand Side. ค้นเมื่อ สิงหาคม 20, 2564, จาก https://www.matichon.co.th/article/news_1585348

แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ Approaches to Promoting Competency of Nursing Students in Rajabhat University

ธนัชฐา สมัย^{1*} และมัทนา วังถนอมศักดิ์²

Thanistha Samai^{1*} and Mattana Wangthanomsak²

^{*1} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม 73000

^{*1} Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University, Nakhon Pathom 73000

Received : November 18, 2024 Revised : December 17, 2024 Accepted : December 19, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารคณะพยาบาล ผู้ที่เป็นผู้นำที่เกี่ยวข้องกับองค์การวิชาชีพและการจัดการศึกษาระดับนโยบาย ผู้ใช้บัณฑิตและนักวิชาการระดับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ (Ethnographic futures research - EFR)

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มี 9 ประเด็น คือ (1) ด้านหลักสูตร (2) ด้านการจัดการเรียนการสอน (3) ด้านการวัดและประเมินผล (4) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (5) ด้านการพัฒนาอาจารย์ (6) ด้านการพัฒนาการบริการ (7) ด้านการพัฒนาการวิจัย (8) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ (9) ด้านการใช้เทคโนโลยี

1) ด้านหลักสูตรดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ควรบูรณาการความรู้ทางการแพทย์ จริยธรรม การจัดการ และทักษะการสื่อสาร ผสมผสานทฤษฎีและปฏิบัติ พัฒนาทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี และการวิจัย เพื่อผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพและสามารถตอบสนองต่อความท้าทายในวงการสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ด้านการจัดการเรียนการสอนดังนี้ หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรใช้เทคโนโลยีการสอนทันสมัย ผสมผสานทฤษฎีและปฏิบัติผ่านการฝึกงาน มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา ส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม การจัดการความขัดแย้ง และคุณธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมนักศึกษาในการทำงานอย่างมืออาชีพ

3) ด้านการวัดและประเมินผลดังนี้ การวัดและประเมินผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรใช้แบบทดสอบทฤษฎี

และปฏิบัติการจำลองสถานการณ์ และแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อประเมินและพัฒนาทักษะนักศึกษาให้ข้อมูลตอบกลับชัดเจน เพื่อปรับปรุงตนเองและหลักสูตร

4) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ดังนี้ การสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาพยาบาลควรมีการฝึกอบรม การศึกษาดูงานใช้เทคโนโลยีทันสมัย พัฒนาทักษะดิจิทัล สร้างชุมชนการเรียนรู้ และใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

5) ด้านการพัฒนาอาจารย์ดังนี้ การพัฒนาอาจารย์ควรเน้นฝึกอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยี สร้างจรรยาบรรณ และส่งเสริมการวิจัย เพื่อให้อาจารย์เป็นตัวอย่างที่ดี และนักศึกษาได้รับการเรียนรู้ที่ทันสมัย ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในวิชาชีพได้

6) ด้านการพัฒนาการบริการดังนี้ การพัฒนาบริการสำหรับนักศึกษาพยาบาลควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริงในสถานพยาบาล การวิจัยการพัฒนาทักษะด้านวัฒนธรรม การวิเคราะห์เชิงตัวเลข และการใช้สถิติ เพื่อเสริมทักษะและความพร้อมในการทำงานร่วมกับสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม

7) ด้านการพัฒนาการวิจัยดังนี้ การพัฒนาการวิจัยในพยาบาลควรเน้นเสริมทักษะการวิจัยในสถานพยาบาล การใช้สถิติ จริยธรรมและการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการดูแลผู้ป่วย นักศึกษาจะได้รับประสบการณ์ตรงและความเชี่ยวชาญเพิ่มขึ้น

8) ด้านการพัฒนาวิชาชีพดังนี้ การพัฒนาวิชาชีพพยาบาลเน้นการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยจากวัฒนธรรมหลากหลายผ่านการฝึกอบรม ประสบการณ์จริง และการอบรมจรรยาบรรณ พร้อมพัฒนาทักษะการทำงานในระดับสากลเพื่อเพิ่มคุณภาพการบริการสุขภาพ

9) ด้านการใช้เทคโนโลยีดังนี้ การใช้เทคโนโลยีในการศึกษาพยาบาลเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ผ่านคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต การจำลองสถานการณ์ แอปพลิเคชัน แพลตฟอร์มดิจิทัล และการอบรม ช่วยให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ และปรับตัวต่อนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ดีขึ้น

*ธนัชฐา สมัย

E-mail : nokmeng2017@gmail.com

คำสำคัญ : แนวทางการส่งเสริม, สมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล, มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Abstract

This research aims to identify approaches to promoting competency of nursing students in Rajabhat University. The key informants consist of 19 experts, including nursing faculty administrators, leaders from professional organizations and educational policy management, employers of graduates, and academic faculty members involved in nursing education. The data collection tool used was an unstructured interview based on the Ethnographic Futures Research (EFR) technique.

The research finding were as follows: Approaches to promoting competency of nursing students in Rajabhat University is 9 issues: (1) Curriculum (2) Teaching management (3) Measurement and Evaluation (4) Learning Support (5) Instructors development (6) Service development (7) Research development (8) Professional development (9) Technology Utilization as follows:

1) Curriculum Development: Integrating medical knowledge, ethics, management, communication skills, theory and practice, life skills, technology use, and research to produce high - quality nurses capable of effectively responding to healthcare challenges.

2) Teaching Management: Utilizing modern teaching technologies, integrating theory and practice through internships, providing expert consultations, promoting teamwork skills, conflict management, and ethics to prepare students for professional work.

3) Assessment and Evaluation: Employing theoretical and practical tests, simulation scenarios, and online platforms to evaluate and develop students' skills, providing clear feedback for self-improvement and curriculum enhancement.

4) Learning Support: Providing training, study tours, modern technology use, digital skill

development, creating learning communities, and using online resources to enhance teaching and learning effectiveness.

5) Instructors development: Focusing on training, knowledge exchange, technology use, ethical standards, and research promotion to ensure faculty members serve as good role models and provide up-to-date education that adapts to professional changes.

6) Service Development: Emphasizing practical training in healthcare settings, research, cultural skills development, numerical analysis, and statistical use to improve skills and readiness to work effectively and equitably in society.

7) Research Development: Enhancing research skills in healthcare settings, statistical use, ethics, and innovation creation to improve patient care, providing students with direct experience and increased expertise.

8) Professional Development: Preparing nursing students to care for patients from diverse cultures through training, real-world experience, and ethical education, developing skills for global healthcare service improvement.

9) Technology Utilization: Enhancing learning efficiency using computers, tablets, simulation, applications, digital platforms, and training, allowing students to gain experience and adapt to new innovations effectively.

Keywords : Promoting Competency, Nursing Students, Rajabhat University

1. บทนำ

หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่ 1.หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะ และทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ 2.หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพ เป็นหลักสูตรสำหรับผู้เรียน ที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะทางวิชาชีพ โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว ให้รองรับศักยภาพของ

ผู้เรียน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษา บางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ทำวิจัยที่ลุ่มลึก โดยต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต และหลักสูตรต้องมีเนื้อหาหรือสาระวิชา ดังนี้ 1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้ความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรมพร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 2) หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพและกลุ่มวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และมีคุณธรรมจริยธรรม จำแนกได้ ดังนี้ 2.1 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ คือ รายวิชาบังคับพื้นฐานเฉพาะรายวิชา ที่สัมพันธ์กับวิชาชีพและรายวิชาทางวิทยาศาสตร์สุขภาพที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระ อาทิ ชีวเคมี ชีววิทยา กายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา ปรสติวิทยา จุลชีววิทยา พยาธิวิทยา เภสัชวิทยา ชีวสถิติ จิตวิทยาพัฒนาการ โภชนศาสตร์ ระบาดวิทยา 2.2 กลุ่มวิชาชีพ คือ รายวิชาเฉพาะสาขาวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ทั้งภาคทฤษฎีการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการและภาคปฏิบัติทางการพยาบาล โดยมีเนื้อหาสาระครอบคลุมที่ทำให้เกิดสมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ที่ปฏิบัติต่อมนุษย์ทุกวัย ทั้งภาวะสุขภาพปกติและเจ็บป่วย ตลอดจนวาระท้ายของชีวิต โดยใช้ศาสตร์การพยาบาล การผดุงครรภ์ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง 3) หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง รายวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัด หรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยในกลุ่มราชภัฏ ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา อันจะนำไปสู่ความเป็นหลักประกันถึงความสำเร็จในการจัดการการศึกษาและเป็นไปตามความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถาบัน

อุดมศึกษาตามกลุ่มสถาบันที่มีปรัชญา วัตถุประสงค์และพันธกิจในการจัดตั้งที่แตกต่างกัน และเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่าง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นไปตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565 โดยเป้าหมายของกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 เมื่อสิ้นสุดแผนในปี พ.ศ. 2565 คือ การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต พัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาไทยในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐานและเครือข่ายอุดมศึกษา บนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลายและเอกภาพเชิงระบบ แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ตั้งเป้าหมายการผลิตบัณฑิต ในปีการศึกษา 2559 โดยมีสัดส่วนการรับนักศึกษาในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : วิทยาศาสตร์สุขภาพ : มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็น 40 : 10 : 50 เท่ากับ 235,412 : 58,853 : 294,266 คน ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) สำหรับแนวทางการนำแผนสู่การปฏิบัติ ต้องมีคณะกรรมการประกอบด้วยตัวแทนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่วางระบบและกลไกตั้งแต่กระบวนการนำยุทธศาสตร์ดังกล่าวไปเผยแพร่ให้กับทุกสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการ รวมทั้งมีระบบกำกับติดตามประเมินผลทุก 1 ปี เพื่อนำผลมาทบทวนและปรับปรุงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เช่น พยาบาลศาสตร์ ซึ่งมีสัดส่วนการรับนักศึกษาในกลุ่มนี้ที่สูงขึ้นตามความต้องการของตลาดแรงงาน (ผลิตา หนุดหละ, และคณะ 2565; สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2566)

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา วิชาชีพการพยาบาลเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการ โดยเฉพาะในช่วงปี 2563-2566 ที่เกิดการระบาดของโควิด - 19 ทำให้รูปแบบการเจ็บป่วยและการดูแลผู้ป่วยเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เช่น การเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยโรคอุบัติใหม่ การดูแลผู้ป่วยระยะยาว (Long COVID) และความต้องการการดูแลสุขภาพจิตที่เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ ยัง

พบการเปลี่ยนแปลงสำคัญในระบบสุขภาพ เช่น การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ทำให้มีความต้องการการดูแลระยะยาวเพิ่มขึ้น การพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์และการพยาบาลที่ซับซ้อนมากขึ้น ความคาดหวังของผู้รับบริการต่อคุณภาพการพยาบาลที่สูงขึ้น การเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ขณะที่การจัดการศึกษาพยาบาลในปัจจุบันยังพบช่องว่าง (Gap) ที่สำคัญหลายประการ เช่น หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนยังไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบสุขภาพได้ทันทั่วถึง นักศึกษาพยาบาลขาดทักษะสำคัญสำหรับศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะดิจิทัล การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน การฝึกภาคปฏิบัติมีข้อจำกัดจากสถานการณ์โควิด - 19 ทำให้นักศึกษาขาดประสบการณ์ตรง และระบบการเรียนรู้อย่างไม่สามารถพัฒนาสมรรถนะด้านการดูแลผู้ป่วยที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การพัฒนาสมรรถนะพยาบาลต้องใช้เวลายาวนาน 5-10 ปี ในการสร้างความเชี่ยวชาญ ดังนั้น การวางแผนพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาพยาบาลจึงควรมองไปข้างหน้าอย่างน้อย 10 ปี (พ.ศ.2567-2576) เพื่อให้สามารถผลิตพยาบาลที่มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการในอนาคต

การศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏด้วยเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต (EFR) เนื่องจากต้องการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของสมรรถนะพยาบาลในอีก 10 ปี ข้างหน้า ต้องการระบุแนวทางการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้จริง ต้องการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและต้องการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ยิ่งไปกว่านั้น ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาพยาบาลในระยะยาว และการเตรียมความพร้อมของสถาบันการศึกษาในการผลิตพยาบาลที่มีสมรรถนะตอบสนองต่อความต้องการของระบบสุขภาพในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

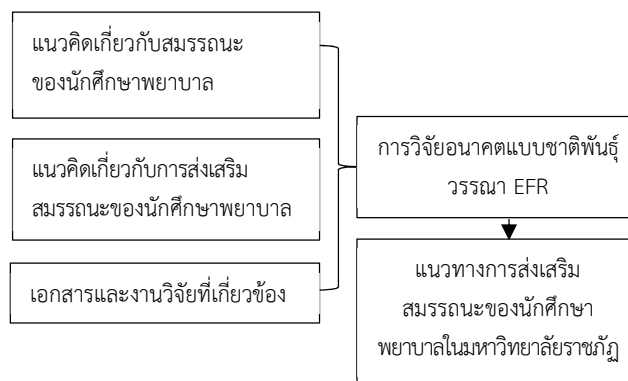
2.1 เพื่อทราบแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นพหุวิธีการ

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล นำมาสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การจัดเตรียมโครงการวิจัย 2) การดำเนินการวิจัย 3) การรายงานผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งรวบรวมจากเอกสาร หนังสือ ตำรา บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ วารสารและเว็บไซต์ต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศจากนั้นนำผลที่ได้จากการศึกษามาจัดทำโครงร่างวิจัย แกะไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ และเสนออนุมัติโครงร่างงานวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์

5.2 ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือนำไปทดลองใช้ ปรับปรุงคุณภาพ นำเครื่องมือที่พัฒนาแล้วไปเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงอนาคตแบบชาติพันธุ์

วรรณ (EFR: Ethnographic Futures Research) ซึ่งมีรายละเอียดของขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

5.2.1 ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน ซึ่งมีความเพียงพอต่อการสรุปภาพรวมด้วยเหตุผลดังนี้ 1) ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักทุกกลุ่มในระบบการศึกษาพยาบาล 2) ผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ตรงและความเชี่ยวชาญสูง 3) เกิดการอิ่มตัวของข้อมูล (Data Saturation) ในการสัมภาษณ์ และ 4) สอดคล้องกับแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นความลึกของข้อมูลมากกว่าจำนวนผู้ให้ข้อมูลในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้วยวิธีคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ แบบเจาะจง (purposive sampling) โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม โดยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้กำหนดภาพอนาคตด้วยตนเอง (Personal Scenario Building) ผ่านการตั้งคำถามปลายเปิดใน 3 แนวโน้มอันได้แก่ แนวโน้มทางบวก (Optimistic - Realistic Scenario) สิ่งที่ดีคาดว่าจะเกิดขึ้นในทางที่ดีที่สุด แนวโน้มทางลบ (Pessimistic - Realistic Scenario) สิ่งที่ดีคาดว่าจะเกิดขึ้นในทางที่แย่ที่สุด และแนวโน้มที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด (Most - Probable Scenario) สิ่งที่ดีคาดว่าจะเกิดขึ้นมากที่สุดซึ่งผู้วิจัยทำหน้าที่เพียงกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงมุมมองอย่างอิสระ โดยไม่ชี้นำหรือกำหนดกรอบความคิดดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารคณะพยาบาลหรือสาขาวิชาที่เปิดสอนวิชาพยาบาล จำนวน 6 คนมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) วุฒิกศศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป
- 2) ผู้บริหารได้รับรางวัลบริหารระดับดีเด่นระดับจังหวัดหรือระดับประเทศ

3) เป็นสถาบันที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับคณะหรือระดับหลักสูตรในระดับดีขึ้นไป

กลุ่มที่ 2 ผู้ที่เป็นผู้นำที่เกี่ยวข้องกับองค์กรวิชาชีพและการจัดการศึกษาระดับนโยบาย จำนวน 4 คน มีคุณสมบัติดังนี้

- 1) ผู้บริหารสภาพยาบาลหรือผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายในสภาพยาบาล
- 2) วุฒิกศศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป
- 3) มีผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพและมีการเผยแพร่

4) ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
กลุ่มที่ 3 ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติดังนี้

- 1) วุฒิกศศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป
- 2) มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมสมรรถนะการพยาบาลวิชาชีพ
- 3) มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าวอร์ด หัวหน้าแผนก หัวหน้าฝ่ายในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขหรือสถานประกอบการด้านสุขภาพ

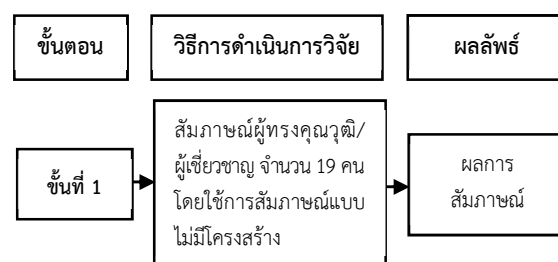
กลุ่มที่ 4 นักวิชาการระดับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล จำนวน 6 คน มีคุณสมบัติดังนี้

- 1) อาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์ในการสอนด้านการพยาบาล
- 2) วุฒิกศศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป
- 3) มีผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพและมีการเผยแพร่ในระดับประเทศหรือในระดับต่างประเทศ
- 4) ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป โดยผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (interactive interview)

5.2.2 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ และนำมาสังเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจำแนกประเด็นความคิดเห็นที่เหมือนกันแตกต่างกัน และรวบรวมเนื้อหาที่ใกล้เคียงไว้ในข้อเดียวกัน โดยยังคงความหมายตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญให้มากที่สุด

5.2.3 สรุปผลงานวิจัยจากการบูรณาการสารัตถะที่สังเคราะห์ได้จากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญในขั้นที่ 2

จากการขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังกล่าวสามารถเขียนเป็นแผนภาพที่แสดงการดำเนินการวิจัยเชิงอนาคตแบบชาติพันธุ์วรรณ (EFR: Ethnographic Futures Research) ได้ดังรายละเอียดในแผนภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

5.3 ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมผลการวิจัย ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะมาจัดทำรายงานการวิจัย นำเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง ตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จากนั้นจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

เพื่อเสนอคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ เพื่อขออนุมัติสำเร็จ การศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหาร การการศึกษาต่อไป

5.4 ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบ วิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วยแบบแผนการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญตัวแปรที่จะศึกษา การสร้างเครื่องมือ การเก็บ รวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยตามรายละเอียด ดังนี้

5.4.1 แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีวิจัยเชิงอนาคต โดยใช้เทคนิค การวิจัยแบบ EFR ที่มีการศึกษาวิจัยแบบผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญเดียว โดยศึกษาจากเอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญศึกษาสภาวะการณ์ โดยไม่มีการทดลอง (The One-Shot, Non-Experimental Case Study) ซึ่งเขียนแผนภาพที่ 3 (Diagram) ได้ดังนี้

ภาพที่ 3 แผนผังของแผนแบบการวิจัย

เมื่อ S หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้จากการ เลือกตามเกณฑ์

X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา

O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ

5.4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปร พื้นฐานและตัวแปรที่ ศึกษาซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพ ส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาลในมหาวิทยาลัย ราชภัฏที่ได้จากการสรุปผลความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต (EFR: Ethnographic Futures Research)

5.4.3 เครื่องมือในการศึกษาวิจัย

การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) โดยผู้วิจัยประมวลสาระสำคัญของความรู้ที่ได้จาก งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการ สัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (interactive interview)

5.4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ดำเนินการ เก็บข้อมูลโดย การสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์ ผ่านทางโปรแกรม zoom จากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน

5.4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ได้จาก ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ 19 ท่าน มาวิเคราะห์ และ สังเคราะห์ใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต EFR การวิเคราะห์ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ โดยการ สัมภาษณ์

6. ผลการวิจัย

6.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษา “แนวทางการส่งเสริม สมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ” ดังนี้

6.1.1 แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษา พยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 9 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล 4) ด้านสิ่งสนับสนุนการ เรียนรู้ 5) ด้านการพัฒนาอาจารย์ 6) ด้านการพัฒนาการ บริการ 7) ด้านการพัฒนาการวิจัย 8) ด้านการพัฒนา วิชาชีพ และ 9) ด้านการใช้เทคโนโลยี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) **ด้านหลักสูตร** มีแนวทางส่งเสริมดังนี้ หลักสูตร พยาบาลศาสตร์ควรสนับสนุนให้บูรณาการความรู้ทางการ แพทย์ จริยธรรม การจัดการ และทักษะการสื่อสารเพื่อ ผลิตพยาบาลคุณภาพที่มีความพร้อมสำหรับอนาคตการ ดูแลสุขภาพ โดยให้ความรู้ที่ครอบคลุมทุกโรคในหอง ปฏิบัติการเพื่อให้การจัดการความรู้ที่เป็นระบบและสามารถ จัดทำแผนป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสารที่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ เสีย เช่น ผู้ป่วย ครอบครัว และทีมแพทย์สาธารณสุข โดยให้ความสำคัญกับจริยธรรมในการปฏิบัติงานทางการ พยาบาล

2) **ด้านการจัดการเรียนการสอน** มีแนวทางส่งเสริม ดังนี้ หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรสนับสนุนการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องและการพัฒนาทักษะที่ทันสมัยเป็นพื้นฐาน

สำคัญในการฝึกนักศึกษาพยาบาลให้เข้าสู่การสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย ส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่ทันสมัย สร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การสัมมนา การฝึกอบรม การเสวนาทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

3) ด้านการวัดและประเมินผล มีแนวทางส่งเสริมดังนี้ หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรส่งเสริมความสามารถและความเที่ยงตรงในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่หลากหลาย เช่น การใช้แบบทดสอบที่หลากหลายทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ การใช้แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจและทักษะทางการสื่อสาร และการจำลองสถานการณ์โรคต่าง ๆ ให้ครอบคลุมเพื่อประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง

4) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีแนวทางส่งเสริมดังนี้ มหาวิทยาลัยและหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรส่งเสริมให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ซึ่งรวมถึงห้องเรียนที่มีเทคโนโลยีสื่อสารที่ทันสมัย อุปกรณ์/เครื่องมือทางการแพทย์ที่ครอบคลุมและพร้อมใช้งาน รวมถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีที่มีในห้องเรียน และการพัฒนาพื้นที่/ช่องทางการเรียนรู้ออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา

5) ด้านการพัฒนาอาจารย์ มีแนวทางส่งเสริมดังนี้ หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรสนับสนุนอาจารย์ให้เข้ารับการฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะและความรู้ในการสอนเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนและเพิ่มพูนความรู้ให้กับนักศึกษาในสาขาพยาบาลเพื่อให้พร้อมที่จะเข้าสู่การทำงานในวิชาชีพพยาบาล โดยการจัดทำโครงการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะและความรู้เฉพาะทางที่สอดคล้องกับความต้องการของอาจารย์ในการสอนในสาขาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดอบรมเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการสอน การออกแบบและการจัดการการเรียนรู้ในรูปแบบที่ทันสมัยตามความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง

6) ด้านการพัฒนาบริการ มีแนวทางส่งเสริมดังนี้ หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาบริการสำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความพร้อมในการทำงานในสถานพยาบาลและชุมชนผ่านกิจกรรมการบริการสุขภาพในชุมชนและการวิจัยเพื่อเตรียมความพร้อมในอนาคต โดยจัดกิจกรรมเพื่อชุมชน เช่น การตรวจคัดกรองโรคประจำตัว การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การจัดโครงการรณรงค์เพื่อป้องกันสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการทางการแพทย์ในชุมชน

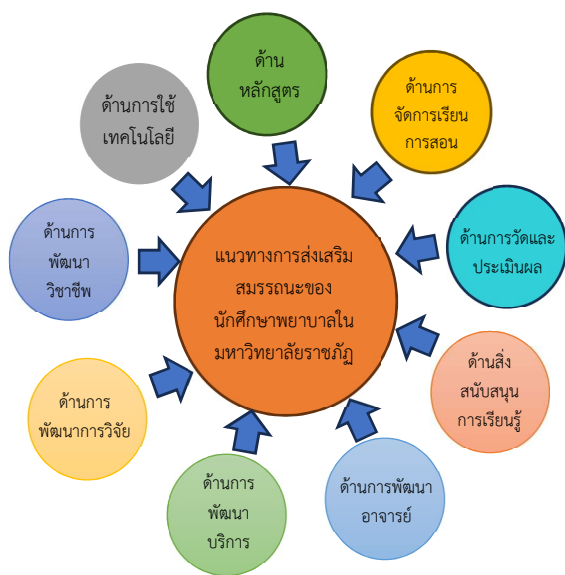
โดยปรับปรุงคุณภาพร่วมกันกับทีมสหวิทยาการทางการแพทย์ในการบริการและดูแลผู้ป่วย

7) ด้านการพัฒนาการวิจัย มีแนวทางส่งเสริมดังนี้ หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรส่งเสริมการออกแบบและดำเนินโครงการวิจัยในสถานพยาบาลเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญและการประยุกต์ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการดูแลผู้ป่วยโดยสนับสนุนการเข้าร่วมของนักศึกษาพยาบาลในกระบวนการวิจัยตั้งแต่กระบวนการสร้างเครื่องมือวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลการวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการนำผลการวิจัยมาปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการพยาบาลอย่างเหมาะสม

8) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ มีแนวทางส่งเสริมดังนี้ หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรสนับสนุนในการฝึกทักษะเชิงวัฒนธรรมเพื่อการดูแลผู้ป่วยที่มาจากวัฒนธรรมที่หลากหลายโดยจัดให้มีรายวิชาศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและความเชื่อของกลุ่มชายขอบ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจด้านพหุวัฒนธรรม เช่น การสร้างแบบเรียนจำลองสถานการณ์ในการดูแลผู้ป่วยจากวัฒนธรรมต่าง ๆ การเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมเพื่อสามารถปรับตัวอย่างเหมาะสมในการปฏิบัติการด้านการพยาบาลให้มีประสิทธิภาพ

9) ด้านการใช้เทคโนโลยี มีแนวทางส่งเสริมดังนี้ หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาพยาบาลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติของนักศึกษา โดยส่งเสริมการใช้เครื่องมือและแอปพลิเคชันทางการแพทย์ เช่น แอปพลิเคชันสำหรับการจำลองอาการคนป่วย เพื่อพัฒนาทักษะในทางคลินิก และส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์และคลังความรู้ทางการแพทย์ที่ได้รับการรับรอง เพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้และทบทวนความรู้ที่เกี่ยวข้องได้ตลอดเวลา

จากผลการศึกษาวิจัยสามารถสรุปแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 9 ด้าน ได้ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แนวทางการส่งเสริมสมรรถะของนักศึกษาพยาบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

7. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมสมรรถะของนักศึกษาพยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Future Research : EFR) ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบแนวทางการส่งเสริมสมรรถะของนักศึกษาพยาบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมสมรรถะของนักศึกษาพยาบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 9 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาอาจารย์ ด้านการพัฒนาบริการ ด้านการพัฒนาการวิจัย ด้านการพัฒนาวิชาชีพ และด้านการใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้เนื่องเพราะการส่งเสริมสมรรถะการพยาบาลและการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักศึกษาในทุกด้านนี้สามารถประสบความสำเร็จได้ด้วยการรับรู้และปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การพัฒนาด้านนี้ยังคงต้องใช้การศึกษาและการวิจัยเป็นพื้นฐาน รวมถึงการนำเสนอแนวทางการส่งเสริมสมรรถะในสาขาพยาบาลให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพอย่างสูง ดังนั้น การส่งเสริมสมรรถะของนักศึกษาจะช่วยให้ นักศึกษามีความเข้าใจและความพร้อมในการเรียนรู้และประกอบวิชาชีพในอุตสาหกรรมพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสังคม

อย่างเหมาะสมและเพื่อให้การศึกษาและการเรียนรู้ของนักศึกษามีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฟาโรซาเดียนและคณะ Farokhzadian, et al. (2022) ที่พบว่า การส่งเสริมสมรรถะของนักศึกษาพยาบาลจะต้องผสมผสานและมุ่งเน้นในการพัฒนาวัฒนธรรมการดูแลคนป่วยที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีความเกี่ยวพันกันทางวัฒนธรรมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น การส่งเสริมสมรรถะของนักศึกษาพยาบาลจึงต้องมีความเข้มข้นทั้งในรูปแบบของทฤษฎีและแบบจำลอง เพื่อสร้างมุมมองการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมการพยาบาลได้ดีขึ้น ทั้งยังเป็นการช่วยเตรียมพยาบาลในอนาคตให้ได้รับการดูแลที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมแก่ผู้ป่วยที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรสนับสนุนให้บูรณาการความรู้ทางการแพทย์ จริยธรรม การจัดการ และทักษะการสื่อสาร เพื่อผลิตพยาบาลคุณภาพที่มีความพร้อมสำหรับอนาคตการดูแลสุขภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การผสมผสานความรู้และทักษะที่ทันสมัยในการดูแลผู้ป่วยเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมด้านการดูแลสุขภาพได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วูและคณะ Wu, et al. (2020) ที่ว่า การส่งเสริมสมรรถะของนักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนรู้แบบผสมผสานให้ประโยชน์ด้านการสอนแก่นักศึกษาพยาบาล เพื่อเพิ่มความสามารถและการรับรู้ในความสามารถของตนเองการเรียนรู้แบบผสมผสานจึงเป็นที่ยอมรับในระดับสากล เนื่องจากเป็นพื้นฐานของการให้คำปรึกษาทางคลินิกที่ดี เพื่อเพิ่มผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในการปฏิบัติทางคลินิกได้ดีขึ้น วิธีการเรียนรู้แบบผสมผสานยังเกิดประโยชน์จากการเพิ่มทักษะในการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพนอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฟาโรซาเดียนและคณะ Farokhzadian, et al. (2022) ที่พบว่า การบูรณาการสามารถสร้างประสบการณ์และมุมมองให้กับนักศึกษาพยาบาลได้เข้าใจเนื้อหาการเรียนอย่างละเอียดขึ้นอันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้ดี ยิ่งไปกว่านั้นยังช่วย นักการศึกษาพยาบาลในการออกแบบการฝึกอบรมและการศึกษาด้านการดูแลสุขภาพวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ

ด้านจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการพัฒนาทักษะที่ทันสมัยเป็นพื้นฐานสำคัญในการฝึกนักศึกษาพยาบาลให้เข้าสู่การดูแลสุขภาพที่เปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการพัฒนาทักษะที่ทันสมัยเป็นสิ่งสำคัญในการฝึกนักศึกษาพยาบาล เนื่องจากวงการสุขภาพเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรทำให้นักศึกษา มีความเข้าใจในการพยาบาล อาทิ การใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ในการดูแลผู้ป่วย การปรับปรุงกระบวนการการพยาบาล หรือการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ทางสุขภาพ ดังนั้น การฝึกนักศึกษาให้มีทักษะที่ทันสมัยยังควรเน้นการพัฒนาทักษะที่เป็นพื้นฐาน เช่น ทักษะการสื่อสารที่ดีกับผู้ป่วยและทีมการแพทย์ การเลือกใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และปฏิบัติการพยาบาล การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อให้พร้อมที่จะทำงานในสถานการณ์ทางสุขภาพที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาริสัน เจน และคณะ Anema and Macoy (2010) ที่พบว่า การส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล หมายถึง การสนับสนุนและกระตุ้นให้นักศึกษาพัฒนาทักษะทางคลินิกและทักษะการทำงานในสถานการณ์จริง โดยการให้โอกาสในการฝึกฝนและปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่เลียนแบบสถานการณ์จริงในการทำงานของพยาบาล นอกจากนี้ยังเน้นการส่งเสริมการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสามารถในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงของระบบการดูแลสุขภาพ

ด้านการวัดและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า การประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลนั้น เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ทีมงานทางการศึกษาได้ทราบ ถึงความก้าวหน้าและปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษา และสามารถปรับปรุงการสอนได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผลการเรียนรู้ของนักศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้แบบทดสอบทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ และการใช้แบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและทักษะทางการสื่อสารเป็นวิธีที่ดี เพื่อวัดระดับความรู้และทักษะของนักศึกษา ในขณะที่การจำลองสถานการณ์ทางคลินิกเพื่อประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง ช่วยให้นักศึกษามีโอกาสฝึกฝนทักษะและความเชี่ยวชาญในการดำเนินการในสถานการณ์ที่จริงยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญมาศ คำธนะ, และคณะ (2563) ที่พบว่า การใช้ประเมินผลที่ดีย่อมส่งผลต่อการนำผลการปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้

ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญตา บุญวาศ, และคณะ (2559) ที่พบว่า การประเมินย่อมได้ผลสะท้อนถึงระดับการสะท้อนคิด การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรงบวกแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยและหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ควรส่งเสริมให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ซึ่งรวมถึงห้องเรียนที่มีเทคโนโลยีสื่อสารที่ทันสมัย อุปกรณ์/เครื่องมือทางการแพทย์ที่ครอบคลุมและพร้อมใช้งาน รวมถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีที่มีในห้องเรียน และการพัฒนาพื้นที่/ช่องทางการเรียนรู้ออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้จากกิจกรรมแบบนี้ช่วยให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริงและฝึกฝนทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานพยาบาลในอนาคต และการฝึกอบรมในหน่วยงานสาธารณสุขยังจะช่วยเพิ่มความเข้าใจและความถนัดในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในหน่วยงานสาธารณสุขได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นโยบายต่อการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาในการเข้าสู่หน่วยงานสาธารณสุขได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จามจุรี แซ่หลู่, และคณะ (2565) ที่พบว่า สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

ด้านการพัฒนาอาจารย์ ผลการศึกษาพบว่า สนับสนุนอาจารย์ให้เข้ารับการฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะและความรู้ในการสอน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนและเพิ่มพูนความรู้ให้กับนักศึกษาในสาขาพยาบาลเพื่อให้พร้อมที่จะเข้าสู่การทำงานในวิชาชีพพยาบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสนับสนุนอาจารย์ให้เข้ารับการฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะและความรู้ในการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนและเพิ่มพูนความรู้ให้กับนักศึกษาในสาขาพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้พร้อมที่จะเข้าสู่การทำงานในวิชาชีพพยาบาลได้อย่างมั่นใจและความเชี่ยวชาญมากขึ้น นอกจากนี้ การฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะและความรู้ในการสอนนั้น และยังสามารช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษาและสอนอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยให้อาจารย์สามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม โดยมุ่งเน้นการสร้างสรรควิธีการสอนที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างเข้ากันได้ การฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะและความรู้ในการสอนนี้จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสนับสนุนอาจารย์ในการเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการสอน เพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงใน

วงการการศึกษาและด้านวิชาชีพพยาบาลที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญตา บุญวาศ, และคณะ (2559) ที่พบว่า การพัฒนาอาจารย์ในการจัดการเรียนรู้จะสามารถสะท้อนคิดได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ 2) เนื้อหา 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4) การประเมินผลโดยปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการอบรมอาจารย์และสร้างแผนงาน นโยบายและแผนงานชัดเจน การเตรียมความพร้อมด้านผู้สอนและผู้เรียน การใช้เทคนิคการตั้งคำถาม การประเมินระดับการสะท้อนคิด การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรงบวกแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาอาจารย์ให้เป็นผู้มีทักษะสูงในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักศึกษาพยาบาล

ด้านพัฒนาการบริการ ผลการวิจัยพบว่า ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการบริการสำหรับนักศึกษาพยาบาลควรเน้นให้พัฒนาความพร้อมในการทำงานในสถานพยาบาล และชุมชนผ่านกิจกรรมการบริการสุขภาพในชุมชนและการวิจัยเพื่อเตรียมความพร้อมในอนาคต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เนื่องจากการทำงานในสถานพยาบาลและชุมชนเป็นสำคัญที่นักศึกษาพยาบาลควรได้รับประสบการณ์จริง และได้ฝึกฝนทักษะการทำงานร่วมกับผู้ป่วยและสังคม การให้บริการสุขภาพในชุมชนเป็นโอกาสที่ดีในการฝึกฝนทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกับทีม และการประยุกต์ใช้ความรู้ทางทฤษฎีในสถานการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิสากร กรุงไกรเพชร, และคณะ (2560) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมสมรรถนะพยาบาลจะต้องมีหลักสูตรที่สอดรับทุกระดับของการบริการสุขภาพ โดยจัดให้มีหลักสูตรหรือแนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่ชัดเจน เพื่อให้การพยาบาลสามารถตอบสนองต่อผู้ป่วยที่มารับบริการในทุกมิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิสากร กรุงไกรเพชร, และคณะ (2560) กล่าวว่า ระดับการบริการสุขภาพมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะด้านการบริหารจัดการในการส่งเสริมสุขภาพ องค์การวิชาชีพการพยาบาลควรพัฒนาศักยภาพพยาบาลในทุกระดับการบริการสุขภาพ ให้มีและแสดงสมรรถนะการส่งเสริมสุขภาพของพยาบาลทุกด้าน โดยมีหลักสูตรหรือแนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เลตวันิเออ และคณะ Létourneau, et al. (2021) กล่าวว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการส่งเสริมสมรรถนะเน้นการดูแลอย่างเห็นอกเห็นใจในการปฏิบัติการพยาบาลอาจจะต้องใช้เวลาหลายปีในการฝึกการดูแลอย่างเห็นอกเห็นใจก่อนที่จะสามารถนำแนว

ทางการดูแลที่เห็นอกเห็นใจในการปฏิบัติการพยาบาลได้ เป็นไปได้ว่าการสร้างความสัมพันธ์ที่แท้จริงและใกล้ชิดมีความสำคัญมากกว่าการใช้การจำลองความเที่ยงตรงสูงในการพัฒนาการดูแลเอาใจใส่อย่างเห็นอกเห็นใจ และ การใช้การเรียนรู้การบริการในโปรแกรมเพื่อเพิ่มความเต็มใจของนักเรียนในการเป็นอาสาสมัครแทนที่จะบังคับ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า แนวทางส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาและการบริการอย่างเห็นอกเห็นใจ

ด้านพัฒนาการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ส่งเสริมการออกแบบและดำเนินโครงการวิจัยในสถานพยาบาล เพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญและการประยุกต์ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการดูแลผู้ป่วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาความรู้และความเข้าใจในด้านการดูแลผู้ป่วยที่มีคุณภาพ การเสนอโครงการวิจัยที่พิจารณาอย่างเข้มงวด และสอดคล้องกับความต้องการจริงของสถานพยาบาล ช่วยเพิ่มความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านการพยาบาล และส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการดูแลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม การพัฒนาโครงการวิจัยในสถานพยาบาลช่วยเสริมสร้างความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านการพยาบาลด้วยการฝึกฝนในการวิเคราะห์และอธิบายผลการวิจัยอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม การนำเสนอผลลัพธ์ของโครงการวิจัยให้กับทีมงานช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความรับผิดชอบในการดำเนินงานต่อไป นอกจากนี้การฝึกฝนในการนำเสนอและสื่อสารซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สหทัยา รัตนจรณะ (2566) ที่กล่าวว่า นักศึกษามีความรู้เรื่องการวิจัยน้อยเมื่อเริ่มทำโครงการ และมีความรู้เรื่องการวิจัยระดับมาก ภายหลังทำโครงการ (ร้อยละ 55.17 และ 56.90 ตามลำดับ) มุมของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการพัฒนา มีประเด็นหลัก 2 ประเด็น คือ 1) การพัฒนาสมรรถนะวิจัย ประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้ในการวิจัย สมรรถนะด้านทักษะการวิจัย สมรรถนะด้านจิตวิสัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีณย์พร ศรีเบ็ญจา และ สำราญ กำจัดภัย (2560) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนจะต้องมีสมรรถนะด้านวิชาการและการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อิศริย์ พันธุ์เหนือ, และคณะ (2562) ที่กล่าวว่า สมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 1.ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย 2.ทักษะเกี่ยวกับการวิจัย 3.เจตคติเกี่ยวกับการทำวิจัย 4.จรรยาบรรณนักวิจัย 5.การรับรู้อุปสรรคเกี่ยวกับการวิจัย

ด้านพัฒนาวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า สนับสนุนในการฝึกทักษะเชิงวัฒนธรรมเพื่อการดูแลผู้ป่วยที่มาจากวัฒนธรรมหลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสนับสนุนในการฝึกทักษะเชิงวัฒนธรรมเพื่อการดูแลผู้ป่วยที่มาจากวัฒนธรรมหลากหลายเป็นส่วนสำคัญเนื่องจากการบริการด้านการพยาบาลต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการและความเชื่อมั่นของผู้รับบริการได้อย่างเหมาะสม ทักษะเชิงวัฒนธรรมช่วยให้บุคลากรด้านการพยาบาลเข้าใจและเคารพประเพณี ศาสนา และมารยาทของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ การฝึกทักษะเชิงวัฒนธรรมยังช่วยให้บุคลากรด้านการพยาบาลเข้าใจและสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้ป่วยและบุคลากรทางการแพทย์ทำให้การให้บริการด้านการพยาบาลเป็นไปอย่างเท่าเทียมและเหมาะสมที่สุดต่อทุกกลุ่มที่มีลักษณะและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรียา แก้วพิล (2563) ที่กล่าวว่า นักศึกษาที่ผ่านการขึ้นฝึกประสบการณ์บนหอผู้ป่วยในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ที่มีประสบการณ์พยาบาลข้ามวัฒนธรรมและสมัครใจให้ข้อมูลว่า นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมในการดูแลผู้รับบริการ คือ การตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม การมีองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม การมีทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรม ความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม และการมีความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการพยาบาลผดุงครรภ์และการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนานวัตกรรมสื่อสารในการดูแลผู้รับบริการผดุงครรภ์ สำหรับนักศึกษาพยาบาลและการพัฒนารูปแบบการสอนด้วยสถานการณ์ในประเด็นความอ่อนไหวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม

ด้านการใช้เทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาพยาบาลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเทคโนโลยีทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างทันสมัยและสะดวกสบายมากขึ้น นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลและเนื้อหาการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ ทั้งนี้ช่วยให้สามารถศึกษาได้ตามระยะเวลาที่สะดวก และสามารถเรียนรู้ได้ในรูปแบบที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลได้อย่างเฉพาะบุคคลการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยียังสามารถเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อีกด้วย นักศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมการเรียนรู้ ทั้งนี้ช่วยสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เปิดกว้างและเติบโตเป็นทีมได้ ซึ่งสอดคล้อง

กับผลการวิจัยของ สุตศิริ หิรัญขุนทด และคณะ (2564) ที่กล่าวว่า ระดับสมรรถนะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญขึ้นปี 1 - 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 4.1, SD = .41$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ($M = 4.4, SD = .49$) รองลงมา ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ($M = 4.3, SD = .52$) ส่วนด้านการสร้างนวัตกรรม ($M = 3.2, SD = .74$) มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ 1) การออกแบบการสอนของอาจารย์ผู้สอน 2) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 3) ความกระตือรือร้นและตั้งใจของนักศึกษา 4) กำลังใจจากคนรอบข้าง 5) การเป็นแบบอย่างของอาจารย์ผู้สอน 6) ความสามารถอ่านและเข้าใจภาษาอังกฤษ และ 7) พัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเป็นระบบส่วนอุปสรรคต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ความเหนื่อยล้าและการจัดการกับเวลา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สหทัย รัตยจรณะ (2566) กล่าวว่า การพัฒนาสมรรถนะวิจัยและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน จะต้องมิตักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1 ผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลควรนำภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (Optimistic - Realistic Scenario) ที่ได้จากการวิจัยไปกำหนดเป็นวิสัยทัศน์และเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาพยาบาล

8.1.2 ควรนำแนวโน้มที่อาจเป็นปัญหาหรืออุปสรรค (Pessimistic - Realistic Scenario) ที่ค้นพบมาวางแผนป้องกันและเตรียมมาตรการรองรับ เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

8.1.3 ควรใช้แนวโน้มที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด (Most - Probable Scenario) เป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนพัฒนาระยะ 5-10 ปีที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงอนาคตในประเด็นเฉพาะด้านที่สำคัญ เช่น อนาคตภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัย หรือการพัฒนาสมรรถนะด้านวัฒนธรรม เป็นต้น

8.2.2 ควรทำการวิจัยเชิงอนาคตแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่น ๆ เช่น นักศึกษา ผู้ป่วย และชุมชน ได้ร่วมกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์

8.2.3 ควรมีการติดตามประเมินผลการนำผลการวิจัยไปใช้ในระยะยาว และทำการวิจัยซ้ำในอีก 5-10 ปี ข้างหน้า เพื่อปรับปรุงภาพอนาคตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

8.2.4 ควรขยายขอบเขตการวิจัยให้ครอบคลุมสถาบันการศึกษาพยาบาลประเภทอื่น ๆ เพื่อให้ได้ภาพอนาคตที่ครอบคลุมระบบการศึกษาพยาบาลทั้งประเทศ

9. เอกสารอ้างอิง

- ขวัญตา บุญวาศ, ลำเจียก กำธร, และ จิณัฐตา ศุภศิริ. (2559, กันยายน-ธันวาคม). การพัฒนาอาจารย์ในการจัดการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดของวิทยาลัยพยาบาลและวิทยาลัยการสาธารณสุขเครือข่ายภาคใต้ สถาบันพระบรมราชชนก. *Nursing Journal of The Ministry of Public Health*, 26, (3), หน้า 130-143.
- จามจุรี แสงหลู่, อรุณรัตน์ โยธินวัฒน์บำรุง, นันทน์ภัส สารมาศ, จิรกันต์ พันธฤทธิธำ, และ กนกรัตน์ จิตรา. (2565, ธันวาคม). การพัฒนารอบสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาลที่จำเป็นต้องพัฒนาด้วยการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองเสมือนจริงของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก. *Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology*, 7, (12), หน้า 466-485.
- นิสากร กรุโณเพชร, สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ, สมสมัย รัตนกริชากุล, ตติรัตน์ เตชะศักดิ์ศรี, ศิริยุพา สนั่นเรืองศักดิ์, ชรัญญากร วิริยะ, ตระกูลวงศ์ ภาชา, อริสรา ฤทธิงาม, และ เจนจิรา เจริญการไกร. (2560, กรกฎาคม-กันยายน). สมรรถนะการส่งเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพภาคตะวันออก. *คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 25, (3), หน้า 30-40.
- ปรียา แก้วพิมล. (2563, มกราคม-เมษายน). ประสบการณ์นักศึกษาพยาบาลในการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ในรายวิชา ปฏิบัติการผดุงครรภ์. *วิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 31, (1), หน้า 180-196.
- ผลิดา หนูดลละ, กาญจน์สุนัษ บาลทิพย์, และ พิมพ์พนิต ภาศิริ. (2565, มกราคม-เมษายน). การรับรู้เป้าหมายชีวิตของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4. *พยาบาลสงขลานครินทร์*, 42, (1), หน้า 1-10.
- เพ็ญจมาศ คำธนะ, นงนุช วงศ์สว่าง, กมลพร แพทย์ชีพ, และ ปริญญารัตน์ ณะบุญปวง. (2563, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาหลักสูตรการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนวัตกรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ราชบุรี. *สิทธิธรรม*, 21, (1), หน้า 103-117.
- ศรัณย์พร ศรีเบญจา และ สำราญ กำจัดภัย. (2560, ตุลาคม-ธันวาคม). ยุทธศาสตร์การส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนาเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. *บัณฑิตศึกษา*, 14, (67), หน้า 29-40.
- สหทยา รัตนจรณะ. (2566, เมษายน-มิถุนายน). มุมมองของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะวิจัยและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน. *คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 31, (2), หน้า 90-100.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566). *แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564 – 2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 – 2570*. ค้นเมื่อ ธันวาคม 1, 2567, จาก <https://www.mhesi.go.th/index.php/news-and-announcement/pr/announcement-news/8464-2564-2570-2566-2570.html>
- สุดศิริ หิรัญขุนหะ, สุกานดา บุญคง, และ ศศิธร พุ่มดวง. (2564, ตุลาคม-ธันวาคม). สมรรถนะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ปัจจัยส่งเสริมและอุปสรรคต่อการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ตลอดชีวิต. *Songklanagarind Journal of Nursing*, 41, (4), หน้า 38-49.
- อิสริยา พันธเหนือ, สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล, และ สุวรรณ บุญยะสิทธิ์. (2562, มกราคม-มีนาคม). สมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน. *การพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 37, (1), หน้า 80-87.
- Anema, M. G., & Macoy, J. (2010). *Competency-Based Nursing Education: Guide to Achieving Outstanding Learner Outcomes*. New York: Springer.
- Farokhzadian, J., Nematollahi, M., Dehghan Nayeri, N., & Faramarzpour, M. (2022). Using a model to design, implement, and evaluate a training program for improving cultural competence among undergraduate nursing students: A mixed methods study. *BMC Nursing*, 21, (1), pp. 49-57.

Létourneau, D., Goudreau, J., & Cara, C. (2021). Nursing students and nurses' recommendations aiming at improving the development of the humanistic caring competency. **Canadian Journal of Nursing Research**, 54, (3), pp. 292–303.

Wu, X.V., Chi, Y., Selvam, U.P., Devi, M.K., Wang, W., Chan, Y.S., Wee, F.C., Zhao, S., Sehgal, V., & Ang, N.K.E. (2020). A clinical teaching blended learning program to enhance registered nursepreceptors' teaching competencies: Pretest and posttest study. **Journal of Medical Internet Research**, 22, (4), pp 1-13.

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการวิทยาลัยพณิชยการบางนา ตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน

The Priority Needs of Developing Academic Management of Bangna Commercial College Based on the Concept of Transferable Skills

ชลธิชา บุญสอง^{1*} และธีรภัทร กุโลภาส²

Chonthicha Boonsong^{1*} and Dhirapat Kulophas²

^{*1,2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330

^{*1,2} Department of Educational Management, Faculty of Education, Chulalongkorn University,
Bangkok 10330

Received : November 13, 2024 Revised : December 21, 2024 Accepted : December 23, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยพณิชยการบางนาตามแนวคิด ทักษะข้ามสายงาน มีประชากรคือผู้บริหารและครูผู้สอน วิทยาลัยพณิชยการบางนา โดยมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 80 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอนจำนวน 75 คน โดยการเลือกแบบวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพณิชยการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน ประกอบด้วย ทักษะด้านสติปัญญา ทักษะภายในตัวบุคคล ทักษะระหว่างบุคคล ทักษะความเป็นพลเมืองโลก ทักษะทางการบริหาร และทักษะความฉลาดรู้ทางดิจิทัล มีสภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{Modified} = 0.350$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{Modified} = 0.343$) ด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{Modified} = 0.338$) และด้านการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($PNI_{Modified} = 0.299$) ตามลำดับ จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหาร

*ชลธิชา บุญสอง

E-mail : chonthicha.boon@bncc.ac.th

วิชาการเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะข้ามสายงาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ และสามารถนำทักษะดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันของโลกในยุคปัจจุบันได้

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น, การพัฒนาการบริหาร วิชาการ, ทักษะข้ามสายงาน

Abstract

The purpose of this research was to study the priority needs of developing academic management of Bangna Commercial College based on the concept of transferable skills. The population are 80 administrators and teachers of Bangna Commercial College. The informants, purposively selected, consisted of 5 administrators and simple random, selected, consisted of 75 teachers of Bangna Commercial College. The research instrument in this study was a 5-point rating scale questionnaire on the present and the desirable states. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$).

The results showed that overall, the current state was at a moderately level,

while the desired state was at the highest level. Furthermore, the highest priority needs index was learning management ($PNI_{Modified} = 0.350$). The second priority needs index was curriculum development ($PNI_{Modified} = 0.343$). The third priority needs index was assessment and evaluation ($PNI_{Modified} = 0.338$). And the forth priority needs index was management of dual vocational education ($PNI_{Modified} = 0.299$). The research results show the priority needs about academic administration development for enhance students to have transferable skills. These skills are useful in disruptive world which students can apply in their careers and in their daily life.

Keywords : Priority Needs, Developing Academic Management, Transferable Skills

1. บทนำ

ความท้าทายของการพัฒนาประเทศที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างของตลาดแรงงานโดยเฉพาะปัญหาด้านคุณภาพของแรงงานที่ยังมีช่องว่างทางทักษะ (Skills Gap) ระหว่างทักษะซึ่งเป็นที่ต้องการกับความรู้ความสามารถของแรงงาน ขณะที่สถานการณ์การระบาดของ COVID - 19 ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานไทยที่มีข้อจำกัดอยู่เดิมให้ยิ่งเปราะบางมากขึ้น โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทวีความรุนแรงขึ้นจากการที่แรงงานจำนวนมากกลายเป็นผู้ว่างงานและต้องย้ายกลับสู่ภูมิลำเนาและส่วนใหญ่ย้ายกลับไปทำงานในภาคเกษตรที่มีผลผลิตทางการผลิตและรายได้ต่ำกว่าเดิม อีกทั้งในระยะต่อไป ปัญหาเชิงโครงสร้างของตลาดแรงงานอาจยิ่งเลวร้ายลงเพราะสถานการณ์การมีแนวโน้มที่จะนำระบบอัตโนมัติ (Automation) มาทดแทนการใช้แรงงานคนมากขึ้น รวมถึงต้องการแรงงานที่มีทักษะใหม่เพื่อมาทดแทนแรงงานที่มีทักษะเดิม และเพื่อเตรียมรับมือกับกระแสการพัฒนาของเทคโนโลยีในระยะต่อไป (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2564)

จากรายงานเรื่อง Thailand Labor Market Restructuring : แนวทางการปรับโครงสร้างตลาดแรงงานเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ของธนาคารแห่งประเทศไทย (2564) สรุปปัญหาเชิงโครงสร้างของตลาดแรงงานที่สำคัญไว้ 2 ประเด็น คือ 1) ระดับการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (Qualification

Mismatch) และ 2) ปัญหาทักษะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (Skills Mismatch) สะท้อนจากตัวเลขผู้ว่างงานและการขาดแคลนแรงงาน โดยพบว่าผู้ว่างงานจำนวน 4.0 แสนคน ในปี 2561 เป็นผู้จบการศึกษาปริญญาตรีเกือบร้อยละ 43 ซึ่งอาจเกิดขึ้นเพราะความรู้ที่สูงเกินความต้องการของตลาดหรือสาขาที่เรียนไม่เป็นที่ต้องการของตลาด ขณะเดียวกันภาคเอกชนยังเผชิญปัญหาขาดแคลนแรงงานทักษะสูง โดยเฉพาะผู้ที่มีองค์ความรู้ด้าน STEM รวมถึงขาดแรงงานที่มีทักษะนอกตำราที่จะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับรายงานของกระทรวงแรงงาน พ.ศ. 2560 (กระทรวงแรงงาน อ้างถึงใน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2564) ที่ชี้ว่าแรงงานราวร้อยละ 30 ในแต่ละสาขาอาชีพขาดความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและองค์กร การใช้ภาษาและการสื่อสาร การจัดการปัญหา และการใฝ่รู้ เป็นต้น

สถาบันเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการและบุคลากรแห่งอนาคต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะแรงงานในอนาคตของไทย (Skill Set for Future workforce in Thailand) โดยเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผู้บริหาร และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ทั้งปัจจัยด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านกฎหมาย โดยศึกษาชุดทักษะแรงงานในอนาคตของไทย (Future Workforce) ผ่านช่วงเวลา (Timeline) ใน 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงพัฒนา AI (2020 - 2029) ช่วงทำงานร่วมกับ AI (2030 - 2049) และช่วงอยู่กับ AI (2050 - 2060) เพื่อหาคำตอบว่าการทำงานของแรงงานไทยในอนาคตจะต้องมี Skill Set อะไรบ้าง ผลการศึกษาเบื้องต้นระบุว่า แม้ว่าการศึกษาศึกษาจากต่างประเทศจะมีการคาดการณ์ทักษะในอนาคตไปยาวไกลถึง 50 ปีข้างหน้า แต่ผู้เชี่ยวชาญที่ทึมนักวิจัยไปสัมภาษณ์ต่างมีความเห็นว่าเป็นการคาดการณ์ที่ไกลเกินไป ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงสั้นมาก ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทักษะในอนาคต จึงเห็นว่า ณ ปัจจุบันไปจนถึงช่วงปี 2029 (ช่วงที่ 1 ในการศึกษา) และยังพบว่าทักษะที่จำเป็นในอนาคตสำหรับแรงงานในประเทศไทยประกอบด้วย Creativity, Digital skills, Quantitative analytical, Statistical skill and People Management Skill เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นทักษะด้าน Soft Skills ทั้งสิ้น สอดคล้องกับ กิริยา กุลกลการ (2564) ที่กล่าวถึงทักษะสำคัญของแรงงานยุคใหม่ว่าประกอบด้วย 1) ทักษะการรู้คิดขั้นสูง (higher cognitive skills) หรือความสามารถในการคิด และเรียนรู้ เช่น ทักษะใน

การคิดวิเคราะห์ (critical thinking) และทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ (creativity) 2) ทักษะทางสังคมและอารมณ์ (social & emotional skills) เช่น ความเข้าอกเข้าใจ การเจรจาต่อรอง ความเป็นผู้นำ การริเริ่มและตัดสินใจ และ 3) ทักษะด้านเทคโนโลยี (technical skills) เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมดิจิทัล อุตสาหกรรมขั้นสูง การพัฒนาและวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ที่สำคัญแรงงานจำเป็นต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะเทคโนโลยีสามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO Office Bangkok and Regional Bureau for Education in Asia and the Pacific, 2015) รายงานแนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาทั่วโลกและให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะแห่งอนาคตในศตวรรษที่ 21 ระบุถึงความสำคัญของทักษะข้ามสายงาน (Transferable Skills) ว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับผู้เรียนทุกคน ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการยกระดับการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะข้ามสายงาน และเสนอแนะให้ภาครัฐให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยพณิชยการบางนา สังกัดอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาในด้านวิชาชีพเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับฝีมือ (ปวช.) ระดับเทคนิค (ปวส.) และระดับเทคโนโลยี (ปริญญาเทคโนโลยี หรือ สายปฏิบัติการ) หนึ่งในพันธกิจที่สำคัญของสถานศึกษา คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามความต้องการของตลาดแรงงานซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ตามแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579 คือผลิตและพัฒนาผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาให้มีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และด้านสมรรถนะวิชาชีพในปีการศึกษา 2562 วิทยาลัยพณิชยการบางนาได้ทำการสำรวจความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อผู้เรียนระบบทวิภาคี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการสำรวจไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการ โดยแบ่งประเด็นการสำรวจความพึงพอใจออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้

ความสามารถทางวิชาการ ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่าความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อผู้เรียนระบบทวิภาคีทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ และด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ตามลำดับ และสถานประกอบการได้ให้ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน เช่น ทักษะด้านการสื่อสาร การมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ การเรียนรู้และปรับตัวให้ทัน กับเทคโนโลยี การพัฒนาตนเองอยู่เสมอ การปลูกฝังทัศนคติ และหน้าที่ของพลเมืองที่ดี

ด้วยความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพณิชยการบางนา ตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษาให้มีทักษะในการทำงานที่ครอบคลุมทั้งทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และทักษะด้านคนและสังคม (Soft Skills) เป็นฝีมือชน นักคิด นักปฏิบัติที่เชี่ยวชาญสายวิชาชีพ เป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และสามารถนำทักษะดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน (Disruptive Change) ของโลกในยุคปัจจุบันได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพณิชยการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน

2.2 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพณิชยการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

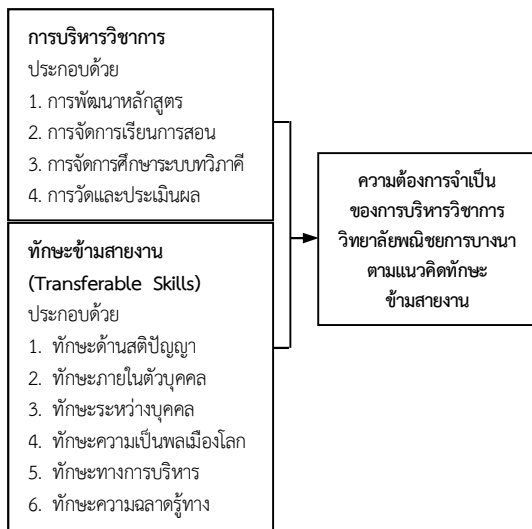
3.1 แนวคิดการบริหารวิชาการ ผู้วิจัยสังเคราะห์โดยใช้แนวคิดการบริหารวิชาการของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (2550); สำนักงานคณะกรรมการ

การอาชีวศึกษา (2552); ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553); พรธชา จุฑาบุตร (2558); อดุลย์ ทวีกาญจน์ และ สจิวรรณ ทรพรพสุ (2558); อภิรติ จริยารังษีโรจน์ (2562); รัชตรา สุวรรณษา และ สาคร อัฒจักร (2563) นำมาเป็นกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการวิทยาลัยพณิชยการบางนา ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระเพื่อพัฒนาทักษะข้ามสายงานของผู้เรียน 2) การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ ตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และมีความพร้อมในการทำงานและการประกอบอาชีพ 3) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดการศึกษาวิชาชีพระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการในการจัดทำแผนการฝึกอาชีพ และการฝึกอาชีพในสถานประกอบการเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การปฏิบัติที่จำเป็นในการทำงานและการประกอบอาชีพ 4) การวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและการนำผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะข้ามสายงานของผู้เรียน

3.2 แนวคิดทักษะข้ามสายงาน (Transferable Skills) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากแนวคิดของ UNESCO Office Bangkok and Regional Bureau for Education in Asia and the Pacific (2015); The Organisation for Economic Co-operation and Development (2020); United Nations Children's Fund (UNICEF) 2022 (2022) นำมาเป็นองค์ประกอบของทักษะข้ามสายงาน ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านสติปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูล เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เพื่อหาข้อสรุปและตัดสินใจที่ถูกต้อง เหมาะสม สามารถแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาต่อยอดหรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ที่มีคุณค่า และมีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม 2) ทักษะภายในตัวบุคคล (Intrapersonal Skills) หมายถึง การรู้จักและเข้าใจบุคลิกภาพและคุณสมบัติภายในตนเอง รู้เท่าทันอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง สามารถจัดการอารมณ์เพื่อแสดงออกทางพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมมีความขยันหมั่นเพียรมีวินัยสร้างแรงจูงใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ด้วยตนเองมีความยืดหยุ่นในการทำงาน ประยุกต์ใช้และ

ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงานได้อย่างเหมาะสม 3) ทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ ความคิด เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ในการทำงาน นำเสนอเพื่อสื่อสารข้อมูลและความคิดเห็นด้วยสื่อและช่องทางที่หลากหลาย เป็นส่วนหนึ่งของทีมโดยทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความตั้งใจตลอดจนสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับสมาชิกในทีม เข้าใจโครงสร้างองค์กร และงานในองค์กรสามารถปรับตัวเข้ากับองค์กรที่เป็นสมาชิกได้ 4) ทักษะความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) หมายถึง การมีใจเปิดกว้าง ยอมรับและชื่นชมความแตกต่างระหว่างบุคคล เข้าใจและเคารพความแตกต่างหลากหลายทางความคิด สังคม และวัฒนธรรม ไม่แบ่งแยกชาติ ศาสนา เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) ทักษะทางการบริหาร (Management Skills) หมายถึง ความสามารถในการจัดองค์กร การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ทักษะเครื่องมือ และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อใช้ในการวางแผน ออกแบบขั้นตอน วิธีการทำงาน ตรวจสอบ ควบคุม การดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6) ทักษะความฉลาดรู้ทางดิจิทัล (Digital Literacy Skills) หมายถึง ความสามารถในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสารและการปฏิบัติงาน สามารถค้นหาและเข้าถึงข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ เลือกแหล่งข้อมูลและเนื้อหาจากสื่อต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถวิเคราะห์ ประเมินและนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน และแสดงออกทางความคิดผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน วิทยาลัยพัฒนวิชาการบางนา จำนวน 101 คน และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 80 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และครูผู้สอน จำนวน 75 คน โดยเลือกแบบวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ $\pm 5\%$

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ วิทยาลัยพัฒนวิชาการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน โดยได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ดังนี้

4.2.1 ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกและมีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน

4.2.2 ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาพิเศษที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกและมีความเชี่ยวชาญด้านทักษะข้ามสายงาน จำนวน 1 คน

ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับองค์ประกอบ ซึ่งใช้เทคนิค IOC (Index of

Objective Congruence) ได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67 จำนวน 6 ข้อคำถาม และ 1.00 จำนวน 52 ข้อคำถาม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพัฒนวิชาการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended Questions)

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง หากการตอบไม่สมบูรณ์จะนำไปให้ผู้ตอบตอบแบบสอบถามให้สมบูรณ์อีกครั้ง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 80 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพัฒนวิชาการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน ด้วยดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นหรือ Modified Priority Need Index: PNI Modified = $(I - D/D)$ ของสุวิมล ว่องวานิช (2558)

5. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 และเพศชาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 ซึ่งส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 วุฒิการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ตำแหน่งปัจจุบันส่วนใหญ่คือข้าราชการครู จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบันอยู่ระหว่าง 1-4 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 และส่วนใหญ่ยังไม่มีวิทยฐานะจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 73.75 โดยมีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึง

ประสงค์ และลำดับ ความต้องการจำเป็นของการบริหาร
วิชาการวิทยาลัยพัฒนการบางนาตามแนวคิดทักษะ

ข้ามสายงาน โดยภาพรวมของขอบข่ายการบริหารวิชาการ
ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพัฒนการ
บางนา ตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน โดยภาพรวมของขอบข่ายการบริหารวิชาการ

การพัฒนา การบริหารวิชาการ ตามแนวคิด ทักษะข้ามสายงาน	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			PNI Modified	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การพัฒนาหลักสูตร	3.481	0.168	ปานกลาง	4.675	0.168	มากที่สุด	0.343	2
1.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.565	0.259	มาก	4.671	0.217	มากที่สุด	0.310	2
1.2 การนำหลักสูตรไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระ	3.398	0.232	ปานกลาง	4.679	0.210	มากที่สุด	0.377	1
2. การจัดการเรียนการสอน	3.360	0.161	ปานกลาง	4.535	0.186	มากที่สุด	0.350	1
2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร	3.523	0.232	มาก	4.602	0.203	มากที่สุด	0.306	2
2.2 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.198	0.172	ปานกลาง	4.469	0.234	มาก	0.397	1
3. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.533	0.230	มาก	4.591	0.253	มากที่สุด	0.299	4
3.1 การจัดทำแผนการฝึกอาชีพ	3.465	0.266	ปานกลาง	4.496	0.274	มาก	0.298	2
3.2 การจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	3.602	0.320	มาก	4.685	0.309	มากที่สุด	0.301	1
4. การวัดและประเมินผล	3.394	0.169	ปานกลาง	4.542	0.218	มากที่สุด	0.338	3
4.1 การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.356	0.234	ปานกลาง	4.587	0.270	มากที่สุด	0.367	1
4.2 การนำผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้	3.431	0.228	ปานกลาง	4.496	0.237	มาก	0.310	2
รวม	3.442	0.117	ปานกลาง	4.586	0.161	มากที่สุด	0.332	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพัฒนการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน ในภาพรวมของขอบข่ายการบริหารวิชาการอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.442$, S.D. = 0.117) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.533$, S.D. = 0.230) รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.481$, S.D. = 0.168) การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.394$, S.D. = 0.169) ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.360$, S.D. = 0.161)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยพัฒนการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน ในภาพรวมของขอบข่ายการบริหารวิชาการ พบว่า อยู่ใน

ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.586$, S.D. = 0.161) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.675$, S.D. = 0.168) รองลงมา คือ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 4.591$, S.D. = 0.253) การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.542$, S.D. = 0.218) ทั้งนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.535$, S.D. = 0.186)

ดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพัฒนการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงานเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอน (PNI_{Modified} = 0.350) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตร (PNI_{Modified} = 0.343) การวัดและประเมินผล (PNI_{Modified} = 0.338)

ทั้งนี้ ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีลำดับความต้องการ
จำเป็นต่ำที่สุด คือ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
(PNI Modified = 0.299)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการ
จำเป็นของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพณิชยการบางนา
ตามแนวคิดทักษะข้ามสายงานโดยภาพรวมขององค์ประกอบ
แนวคิดทักษะข้ามสายงาน มีผลการวิจัยดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพณิชยการ
บางนา ตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน โดยภาพรวมขององค์ประกอบแนวคิดทักษะข้ามสายงาน

แนวคิด ทักษะข้ามสายงาน	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			PNI Modified	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ทักษะด้านสติปัญญา	3.574	0.154	มาก	4.753	0.103	มากที่สุด	0.330	3
2. ทักษะภายในตัวบุคคล	3.383	0.232	ปานกลาง	4.483	0.246	มาก	0.325	5
3. ทักษะระหว่างบุคคล	3.444	0.208	ปานกลาง	4.706	0.087	มากที่สุด	0.366	1
4. ทักษะความเป็นพลเมืองโลก	3.433	0.128	ปานกลาง	4.486	0.183	มาก	0.307	6
5. ทักษะทางการบริหาร	3.503	0.146	มาก	4.649	0.161	มากที่สุด	0.327	4
6. ทักษะความฉลาดรู้ทางดิจิทัล	3.317	0.172	ปานกลาง	4.438	0.167	มาก	0.338	2
รวม	3.442	0.129	ปานกลาง	4.586	0.089	มากที่สุด	0.332	

จากตารางที่ 2 พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหาร
วิชาการวิทยาลัยพณิชยการบางนาตามแนวคิดทักษะ
ข้ามสายงานในภาพรวมขององค์ประกอบแนวคิดทักษะ
ข้ามสายงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.442$, S.D. =
0.129) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
คือ ทักษะด้านสติปัญญา ($\bar{X} = 3.574$, S.D. = 0.154)
รองลงมา คือ ทักษะทางการบริหาร $\bar{X} = 3.503$, S.D.
= 0.146) ทักษะระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 3.444$, S.D. =
0.208) ทักษะความเป็นพลเมืองโลก ($\bar{X} = 3.433$, S.D.
= 0.128) ทักษะภายในตัวบุคคล ($\bar{X} = 3.383$, S.D. =
0.232) และทักษะความฉลาดรู้ทางดิจิทัล ($\bar{X} = 3.317$,
S.D. = 0.172)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของ
วิทยาลัยพณิชยการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน
ในภาพรวมขององค์ประกอบแนวคิดข้ามสายงาน ($\bar{X} =$
4.586, S.D. = 0.089) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านสติปัญญา ($\bar{X} = 4.753$,
S.D. = 0.103) รองลงมา คือ ทักษะระหว่างบุคคล ($\bar{X}$
= 4.706, S.D. = 0.087) ทักษะทางการบริหาร ($\bar{X} =$
4.649, S.D. = 0.161) ทักษะความเป็นพลเมืองโลก ($\bar{X}$
= 4.486, S.D. = 0.183) ทักษะภายในตัวบุคคล ($\bar{X} =$
4.483, S.D. = 0.246) และทักษะความฉลาดรู้ทางดิจิทัล
มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.438$, S.D. = 0.167)

ดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการ
วิทยาลัยพณิชยการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน
ในภาพรวมขององค์ประกอบแนวคิดทักษะข้ามสายงาน
คือ 0.332 (PNI Modified = 0.332) โดยองค์ประกอบย่อย
ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ทักษะระหว่าง
บุคคล (PNI Modified = 0.366) รองลงมาคือ ทักษะความ
ฉลาดรู้ทางดิจิทัล (PNI Modified = 0.338) ทักษะด้าน
สติปัญญา (PNI Modified = 0.330) ทักษะทางการบริหาร
(PNI Modified = 0.327) ทักษะภายในตัวบุคคล (PNI
Modified = 0.325) และองค์ประกอบย่อยที่มีลำดับความ
ต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ทักษะความเป็นพลเมืองโลก
(PNI Modified = 0.307)

สรุปความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการ
วิทยาลัยพณิชยการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน
โดยภาพรวม มีผลการวิจัยดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพัฒนการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงานโดยภาพรวม

การบริหารวิชาการ		ทักษะข้ามสายงาน						(PNI Modified)	ลำดับความต้องการจำเป็น
		ทักษะด้านสติปัญญา	ทักษะภายในตัวบุคคล	ทักษะระหว่างบุคคล	ทักษะความเป็นพลเมืองโลก	ทักษะทางการบริหาร	ทักษะความฉลาดรู้ทางดิจิทัล		
1. การพัฒนาหลักสูตร	D	3.644	3.507	3.375	3.482	3.469	3.413	0.343	2
	I	4.819	4.638	4.700	4.532	4.738	4.626		
	PNI Modified	0.322	0.323	0.393	0.302	0.366	0.355		
	ลำดับ	(5)	(4)	(1)	(6)	(2)	(3)		
1.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	D	3.663	3.525	3.550	3.538	3.588	3.525	0.310	2
	I	4.863	4.600	4.750	4.525	4.700	4.588		
	PNI Modified	0.328	0.305	0.338	0.279	0.310	0.301		
	ลำดับ	(2)	(4)	(1)	(6)	(3)	(5)		
1.2 การนำหลักสูตรไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระ	D	3.625	3.488	3.200	3.425	3.350	3.300	0.377	1
	I	4.775	4.675	4.650	4.538	4.775	4.663		
	PNI Modified	0.317	0.341	0.453	0.325	0.425	0.413		
	ลำดับ	(6)	(4)	(1)	(5)	(2)	(3)		
2. การจัดการเรียนการสอน	D	3.469	3.344	3.401	3.319	3.432	3.201	0.350	1
	I	4.819	4.426	4.800	4.338	4.519	4.313		
	PNI Modified	0.389	0.323	0.412	0.307	0.317	0.348		
	ลำดับ	(2)	(4)	(1)	(6)	(5)	(3)		
2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร	D	3.725	3.575	3.663	3.188	3.650	3.338	0.306	2
	I	4.888	4.663	4.825	4.113	4.763	4.363		
	PNI Modified	0.312	0.304	0.317	0.290	0.305	0.307		
	ลำดับ	(2)	(5)	(1)	(6)	(4)	(3)		
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมหลักสูตร	D	3.213	3.113	3.138	3.450	3.213	3.063	0.397	1
	I	4.750	4.188	4.775	4.563	4.275	4.263		
	PNI Modified	0.479	0.345	0.522	0.322	0.331	0.392		
	ลำดับ	(2)	(4)	(1)	(6)	(5)	(3)		
3. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	D	3.576	3.482	3.625	3.538	3.551	3.432	0.299	4
	I	4.607	4.488	4.700	4.613	4.638	4.500		
	PNI Modified	0.288	0.289	0.297	0.304	0.306	0.311		
	ลำดับ	(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
3.1 การจัดทำแผนการฝึกอาชีพ	D	3.563	3.238	3.625	3.525	3.538	3.300	0.298	2
	I	4.613	4.150	4.650	4.613	4.600	4.350		
	PNI Modified	0.125	0.282	0.283	0.309	0.300	0.318		
	ลำดับ	(6)	(5)	(4)	(2)	(3)	(1)		
3.2 การจัดการให้ผู้เรียนได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	D	3.588	3.725	3.625	3.550	3.563	3.563	0.301	1
	I	4.600	4.825	4.750	4.613	4.675	4.650		
	PNI Modified	0.282	0.295	0.310	0.299	0.312	0.305		
	ลำดับ	(6)	(5)	(2)	(4)	(1)	(3)		

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพณิชยการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงานโดยภาพรวม (ต่อ)

การบริหารวิชาการ		ทักษะข้ามสายงาน						(PNI Modified)	ลำดับความต้องการจำเป็น
		ทักษะด้านสติปัญญา	ทักษะภายในตัวบุคคล	ทักษะระหว่างบุคคล	ทักษะความเป็นพลเมืองโลก	ทักษะทางบริหาร	ทักษะความฉลาดรู้ทางดิจิทัล		
4. การวัดและประเมินผล	D	3.607	3.200	3.376	3.394	3.563	3.225	0.338	3
	I	4.769	4.382	4.625	4.463	4.701	4.313		
	PNI Modified	0.322	0.369	0.370	0.315	0.319	0.337		
	ลำดับ	(4)	(2)	(1)	(6)	(5)	(3)		
4.1 การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	D	3.613	3.075	3.288	3.488	3.550	3.125	0.367	1
	I	4.763	4.425	4.700	4.625	4.738	4.275		
	PNI Modified	0.318	0.439	0.430	0.326	0.335	0.368		
	ลำดับ	(6)	(1)	(2)	(5)	(4)	(3)		
4.2 การนำผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้	D	3.600	3.325	3.463	3.300	3.575	3.325	0.310	2
	I	4.775	4.338	4.550	4.300	4.663	4.350		
	PNI Modified	0.326	0.305	0.314	0.303	0.304	0.308		
	ลำดับ	(1)	(4)	(2)	(6)	(5)	(3)		

จากตารางที่ 3 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพณิชยการบางนาตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน 4 ด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI Modified = 0.350) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของทักษะข้ามสายงาน พบว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะระหว่างบุคคลมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI Modified = 0.412) และการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความเป็นพลเมืองโลกมีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI Modified = 0.307) เมื่อพิจารณารายข้อย่อยขององค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมหลักสูตรมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI Modified = 0.397) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของทักษะข้ามสายงาน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะระหว่างบุคคลมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI Modified = 0.522) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความเป็นพลเมืองโลกมีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI Modified

= 0.322) รายข้อย่อยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรมีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI Modified = 0.306) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของทักษะข้ามสายงาน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะระหว่างบุคคลมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI Modified = 0.317) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความเป็นพลเมืองโลกมีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI Modified = 0.290)

2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีดัชนีความต้องการจำเป็นรองลงมา (PNI Modified = 0.343) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของทักษะข้ามสายงาน พบว่า การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะระหว่างบุคคลมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI Modified = 0.393) และการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความเป็นพลเมืองโลกมีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI Modified = 0.302) เมื่อพิจารณารายข้อย่อยขององค์ประกอบการพัฒนาหลักสูตร พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระมีดัชนี ความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI Modified = 0.377) เมื่อพิจารณาตาม

องค์ประกอบของทักษะข้ามสายงาน พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะระหว่างบุคคลมีดัชนี ความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.453$) และการนำหลักสูตรไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะด้านสติปัญญามีดัชนี ความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.317$) รายชื่อย่อยการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.310$) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของทักษะข้ามสายงาน พบว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะระหว่างบุคคลมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.338$) และการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความเป็นพลเมืองโลกมีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.279$)

3) การวัดและประเมินผลมีดัชนีความต้องการจำเป็น รองลงมาเป็นลำดับที่สาม ($PNI_{Modified} = 0.338$) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของทักษะข้ามสายงาน พบว่า การวัดและประเมินผลเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะ ระหว่างบุคคลมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.370$) และการวัดและประเมินผลเพื่อส่งเสริม ให้มีผู้มีทักษะความเป็นพลเมืองโลกมีดัชนี ความต้องการ จำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.315$) เมื่อพิจารณาราย ข้อย่อยขององค์ประกอบการวัดและประเมินผล พบว่า การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.367$) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของทักษะข้าม สายงาน พบว่า การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะ ภายในตัวบุคคลมีดัชนี ความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.439$) และการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ทักษะด้านสติปัญญามีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.613$) รายข้อย่อยการนำผลการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำ ที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.310$) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบ ของทักษะข้ามสายงาน พบว่า การนำผลการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะ ด้านสติปัญญามีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.326$) และการนำผลการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ไปใช้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความเป็น พลเมืองโลก มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.303$)

4) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI_{Modified} = 0.299) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของทักษะข้ามสายงาน พบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้ทางดิจิทัลมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI_{Modified} = 0.311) และการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อส่งเสริมให้ผู้มีทักษะ ด้านสติปัญญามีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI_{Modified} = 0.288) เมื่อพิจารณารายข้อย่อยขององค์ประกอบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า การจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI_{Modified} = 0.301) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของทักษะข้ามสายงาน พบว่า การจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะทางการบริหารมีดัชนี ความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI_{Modified} = 0.312) และการจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะด้านสติปัญญามีดัชนี ความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI_{Modified} = 0.282) รายข้อย่อยการจัดทำแผนการฝึกอาชีพมีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI_{Modified} = 0.298) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของทักษะข้ามสายงาน พบว่า การจัดทำแผนการฝึกอาชีพเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้ทางดิจิทัลมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI_{Modified} = 0.318) และการจัดทำแผนการฝึกอาชีพเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะด้านสติปัญญา มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI_{Modified} = 0.125)

6. สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหาร
วิชาการวิทยาลัยพัฒนการบางนาตามแนวคิดทักษะข้าม
สายงาน เมื่อพิจารณาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการ
พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีความต้องการ
จำเป็นสูงสุด รองลงมาคือด้านการพัฒนาหลักสูตรการ
วัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการจัดการอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคีมีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด เมื่อพิจารณา
รายองค์ประกอบตามแนวคิดทักษะข้ามสายงานร่วมกับ
การพิจารณาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการ พบว่า
ทักษะระหว่างบุคคลมีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุดใน
ทุกขอบข่ายการบริหารวิชาการ จึงมีประเด็นสำคัญที่
ควรนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

6.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน รายข้อย่อยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน พบว่าทักษะระหว่างบุคคลมีความต้องการ

จำเป็นสูงสุด จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารและครูเห็นความจำเป็นของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาทักษะระหว่างบุคคลของผู้เรียน สถานศึกษาจึงควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาการใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร นำเสนอข้อมูล ความคิดเห็น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้โดยปราศจากความขัดแย้ง ปรับปรุงสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการ พื้นที่ในการทำกิจกรรม ตลอดจนสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความทันสมัย เอื้อต่อการทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยการระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ชุมชน หน่วยงานและสถานประกอบการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ที่กล่าวว่า การจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสมเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้เป็นระบบวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล มีการควบคุมกำกับและติดตามประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และความต้องการของครู ในฐานะผู้อำนวยการเรียนการสอนสมควรให้เกิดการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับ สมพร หลิมเจริญ (2552) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนว่าจะต้องจัดบรรยากาศให้ผู้เรียน มีอิสระในการคิด มีอิสระในการลงมือปฏิบัติงาน และมีอิสระในการเรียนรู้ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจ โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก

จะเห็นได้ว่าสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะระหว่างบุคคลของผู้เรียน ผู้บริหารและครูจึงต้องให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ โดยนำทรัพยากรการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการทำงานและการประกอบอาชีพ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติมา วรรณศรี (2564) ที่กล่าวว่า สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา ก่อให้

เกิดการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ อย่างรอบด้าน พัฒนาต่อยอดความรู้อย่างต่อเนื่อง

6.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรรายช้อย่อย การนำหลักสูตรไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน พบว่า ทักษะระหว่างบุคคลมีความต้องการจำเป็นสูงสุด จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูเห็นถึงความจำเป็นของการนำหลักสูตรไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการทำงาน สถานศึกษา จึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาทักษะข้ามสายงานของผู้เรียน โดยการกำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระ สื่อ การจัดเรียนการสอนด้วยกิจกรรมและประสบการณ์ที่หลากหลาย เพื่อเป็นการส่งเสริมการคิด การแก้ปัญหา พัฒนาทักษะและกระบวนการทำงานให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับ Lazendic-Galloway (2016) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นแนวทางที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะข้ามสายงานของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และ Smith and Reid (2018) ที่กล่าวถึงการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานการทำงาน (Work Integrated Learning) ว่าเป็นการออกแบบการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการจ้างงาน ซึ่งคือการพัฒนาทักษะข้ามสายงาน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้เข้ากับการปฏิบัติงานและพัฒนาทักษะข้ามสายงาน และยังช่วยเพิ่มประสบการณ์รวมทั้งพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและทักษะหลักของสาขาวิชา ที่เมื่อรวมกับทักษะข้ามสายงานแล้ว จะช่วยให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถเรียนรู้และปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับการทำงานที่หลากหลาย โดยการพัฒนาทักษะที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับโอกาสในการฝึกฝนทักษะที่ได้รับ การสนับสนุนและการให้คำแนะนำเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร (Drummond และคณะอ้างถึงใน Deesha, 2015)

นอกจากนี้สถานศึกษาควรต้องให้ความสำคัญต่อการประเมินผลและการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมทักษะข้ามสายงานให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ Pilz (2017) ที่ศึกษาเกี่ยวกับทักษะข้ามสายงานระดับอาชีวศึกษาในประเทศไทย และได้เสนอแนะให้สถาบันการศึกษาพัฒนากลไกการประเมินผลเพื่อนำ

ผลการประเมินไป ปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรและควรยกเลิกการสอนที่เน้นการบรรยายและการเรียนรู้แบบท่องจำ เปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงมากขึ้น โดยมุ่งหวังให้ผู้สอนนำวิธีการสอนมาใช้และออกแบบกิจกรรมในห้องเรียนที่ส่งเสริมการคิด การแก้ปัญหา และกระบวนการทำงาน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำหรับผู้เรียน ในการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงาน นอกจากนี้ควรมีการติดตามประเมินผล และปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ เจตฤติ ชินเวโรจน์ อ้างถึงใน อภิรติ จริยารังสีโรจน์ (2562) ที่กล่าวไว้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีความสำคัญที่จะต้องมีการมีระยะเวลาที่สั้น หรือจะต้องมีการทบทวนความเหมาะสมของหลักสูตรกับบริบท หรือความต้องการจากภาคอุตสาหกรรมในทุก ๆ 1 ปี เป็นต้น ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องมีลักษณะที่ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็ว การพัฒนาหลักสูตรจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ เน้นบูรณาการภาคทฤษฎีควบคู่กับการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ สมรรถนะ ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน

6.3 ด้านการวัดและประเมินผลรายช้อย่อย การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน พบว่าทักษะภายในตัวบุคคลมีความต้องการจำเป็นสูงสุด จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า วิทยาลัยพณิชยการบางนา มีความต้องการในการพัฒนาการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัย ขององค์การยูเนสโก United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization 7 (2016) ที่ทำการวิจัย เรื่องการประเมินสมรรถนะข้ามสายงาน (Assessment of Transversal Competencies) การวิจัยดังกล่าว ให้ความสำคัญในการวางแผนนโยบายและวิสัยทัศน์ เพื่อพัฒนาสมรรถนะข้ามสายงาน โดยเน้นเพื่อการพัฒนา การวัดและประเมินผล การเรียนรู้สำคัญเท่ากับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยวิทยาลัยพณิชยการบางนายังขาดความชัดเจนในการกำหนดหลักเกณฑ์ การปฏิบัติการ พัฒนาตัวชี้วัด ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลที่สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาทักษะภายใน ตัวบุคคลของผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารจึงควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนออกแบบหลักเกณฑ์และวิธีการวัด และประเมินผลการเรียนรู้รายวิชา ด้วยเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพ การแสดงออกทางพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการวัด ซึ่งวิธีการวัด อาจจะเป็นการประเมินตนเอง แบบทดสอบสมรรถนะ

การสัมภาษณ์ การประเมินโดยกลุ่ม การใช้แบบสอบถาม การเล่นเกมธุรกิจจำลอง และการตรวจประเมินที่จะช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียน โดยการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน รวมถึงการประเมินโดยผู้ปกครอง สถานประกอบการ ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะภายในตัวบุคคลที่เหมาะสมและจำเป็นในการทำงานและการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับ อลิศรา ชูชาติ (2546) ที่กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่แท้จริงให้กับผู้เรียนให้โอกาสผู้เรียน ได้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาความสามารถ ทักษะ เจตคติที่เหมาะสมตาม ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร รวมทั้ง สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาและเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ และเจตคติที่ได้รับในการพัฒนาไปใช้ในชีวิตจริงทั้งในปัจจุบันและอนาคต และ ยังสอดคล้องกับ จินตวิทย์ แป้นแก้ว, และคณะ (2562) ที่กล่าวถึงการประเมินตามสภาพจริงว่าเป็นการประเมินที่สามารถค้นหาศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียนเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้และการพัฒนาของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนนำทักษะความรู้ที่เกี่ยวข้องไปใช้ในสภาพการณ์ที่เป็นจริงในชีวิต

นอกจากนี้ผู้บริหารควรจัดหาเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัยในการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์การมีทักษะภายในตัวบุคคลของผู้เรียน และเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วรรณดี แสงประทีปทอง (2561) ที่กล่าวถึงแนวทางการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่าควรเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยบูรณาการอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ทั้งวิธีการและเครื่องมือที่เป็นทางการ (Formal Assessment) และไม่เป็นทางการ (Informal Assessment) ให้เหมาะสมกับสิ่งที่ประเมิน ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถในการปฏิบัติในโลกแห่งความเป็นจริง และมีการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งของตนเองได้ นอกจากนี้ควรนำเทคโนโลยี มาใช้ในการประเมินเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น วิธีการและเครื่องมือที่อาจนำมาใช้ได้แก่ แบบทดสอบ การวัดทักษะปฏิบัติ การนำเสนองาน

การสังเกต การปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์พูดคุย การประเมินจากผลงาน การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อน ผู้ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้องประเมิน เป็นต้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ตลอดจนการพัฒนาสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ที่ในการทำกิจกรรม สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะข้ามสายงานของผู้เรียน เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน รายชื่อย่อยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด

7.1.2 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะระหว่างบุคคลของผู้เรียน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร รายชื่อย่อยการนำหลักสูตรไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระมีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อเรียงลำดับรายการประกอบตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน พบว่า ทักษะระหว่างบุคคลมีความต้องการจำเป็นสูงสุด

7.1.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผลลัพธ์การเรียนรู้ของการมีทักษะภายในตัวบุคคลเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติและพัฒนาตัวชี้วัด การประเมินผลที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การมีทักษะภายในตัวบุคคลของผู้เรียน เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลรายชื่อย่อยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อเรียงลำดับรายการประกอบตามแนวคิดทักษะข้ามสายงาน พบว่า ทักษะภายในตัวบุคคลมีความต้องการจำเป็นสูงสุด

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล การวิจัยในอนาคตอาจออกแบบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี โดยศึกษาด้วยวิธีการเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพื่อนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาขยายผลการศึกษาเชิงปริมาณให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

7.2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาทักษะระหว่างบุคคลที่จำเป็นต่อการทำงานและการประกอบอาชีพของผู้เรียนในระดับ

อาชีวศึกษา เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ทักษะระหว่างบุคคลเป็นรายชื่อย่อยของแนวคิดทักษะข้ามสายงานที่มีค่าความต้องการจำเป็นในภาพรวมสูงที่สุด

7.2.3 ควรมีการวิจัยแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของผู้เรียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาต่าง ๆ ในสังกัดอาชีวศึกษากรุงเทพมหานครเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความครอบคลุมและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยจากประชากรในวิทยาลัย พณิชยการบางนา เท่านั้น

7.2.4 ควรมีการวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดทักษะข้ามสายงานที่มีความหลากหลายตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน

8. เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. (2550, 16 พฤษภาคม). **ราชกิจจานุเบกษา** (เล่มที่ 124 ตอนที่ 24ก, หน้า 29-36).
- กิริยา กุลกลกร. (2564). **การพัฒนาทักษะแรงงานไทยเพื่อรองรับการทำงานในอนาคต**. ค้นเมื่อ เมษายน 19, 2565, จาก <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine/Phrasiam-64-2/inspiration-64-2-1.html>
- จิตติมา วรณศรี. (2564). การพัฒนาครูโดยใช้การจัดการความรู้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน. **สันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**, 9, (3), หน้า 924-936.
- จินตวิทย์ แป้นแก้ว, บุษยา สังขชาติ, นวพร คำแสงสวัสดิ์, และ เทิดศักดิ์ น้าเจริญ. (2562, มกราคม-เมษายน). การประเมินตามสภาพจริง. **ศึกษาศาสตร์**, 30, (1), หน้า 22-33.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564). **Thailand Labor Market Restructuring: แนวทางการปรับโครงสร้างตลาดแรงงานเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย**. ค้นเมื่อ เมษายน 19, 2565, จาก <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/research-and-publications/research/discussion-paper-and-policy-paper/ThailandLaborMarketRestructuring.pdf>

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พรรษา จุฑาบุตร. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาศรีราชา สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัชตรา สุวรรณษา และ สาคร อัมจักร. (2563, พฤษภาคม-มิถุนายน). การพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. *มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 39, (3), หน้า 9-19.
- รุ่งชัชดาพร เวทะชาติ. (2550). การบริหารวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2561, มกราคม-มิถุนายน). แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี*, 7, (1), หน้า 1-9.
- สถาบันเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการและบุคลากรแห่งอนาคต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. (2562). *วิเคราะห์บทบาท AI ปัญญาประดิษฐ์ ต่อสถานการณ์แรงงานไทยในอนาคต*. ค้นเมื่อ เมษายน 19, 2565, จาก <https://ibusiness.co/detail/9620000097095>
- สมพร หลิมเจริญ. (2552). การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). *ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- อดุลย์ ทวีกาญจน์ และ สจิวรรณ ทรรพวุฒ. (2558, กรกฎาคม-ธันวาคม). รูปแบบการบริหารงานวิชาการการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. *บริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร*, 6, (1), หน้า 235-247.
- อภิรดี จิรยารังสีโรจน์. (2562). กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรมในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อลิศรา ชูชาติ. (2546). การประเมินผลเพื่อการพัฒนา. ใน *สุวัฒนา เอี่ยมมอพรรณ, พิมพ์พรรณ เดชะคุปต์, กมลพร บัณฑิตยานนท์. แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับครูเพื่อรองรับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Deesha, C. (2015). *A Curriculum Model for Transferable Skills Development*. Retrieved April 19, 2022, from <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.11120/ened.2006.01010019>
- Lazendic-Galloway, J. (2016). *Teaching Transferable Skills*. Retrieved April 19, 2022, from <https://typeset.io/pdf/teaching-transferable-skills-43vezc8l4c.pdf>
- Pilz, M. (2017). *Vocational Education and Training in Times of Economic Crisis: Lessons from Around the World*. Retrieved April 19, 2022, from https://www.researchgate.net/publication/321540139_Vocational_Education_and_Training_in_Times_of_Economic_Crisis_Lessons_from_Around_the_World
- Smith, E., & Reid, J. (2018). *Using Curriculum Mapping to Articulate Transferable Skill Development in Science Courses: A Pilot Study*. Retrieved April 19, 2022, from <https://typeset.io/papers/using-curriculum-mapping-to-articulate-transferable-skill-27evm2917i>
- The Organisation for Economic Co-operation and Development. (2020). *What skills do employers seek in graduates? Using online job posting data to support policy and practice in higher education*. OECD Education Working Paper (231).

Retrieve April 19, 2022, from
https://www.oecd.org/en/publications/what-skills-do-employers-look-for-in-graduates_bf533d35-en.html

UNESCO Office Bangkok and Regional Bureau for Education in Asia and the Pacific. (2015).

Transversal skills in TVET: policy implications. Retrieved April 19, 2022, from
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000234738>

United Nations Children's Fund (UNICEF) 2022.

(2022). **The 12 Transferable Skills from UNICEF's Conceptual and Programmatic Framework.** Retrieved April 19, 2022, from
<https://www.unicef.org/lac/media/31591/file/The%2012%20Transferable%20Skills.pdf>

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization 7. (2016).

Assessment of Transversal Competencies : Policy and Practice in the Asia – Pacific region. Retrieved April 19, 2022, from
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000246590/PDF/246590eng.pdf.multi>

การติดตามการแนะแนว ประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษาและการค้นหา นักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

Follow Up on Guidance Publicizing Grants and Seeking for Students to Get the High Vocational Innovation Scholarships

อัศครัตน์ พูลกระจาง¹, รินรดี ปาปะโน^{2*}, วณิชย์ อ่วมศรี³ และปานเพชร ชินินทร⁴
Akkarat Poolkrajang^{1*}, Rinradee Papanai², Wanich Uamsri³ and Panpetch Chininthorn⁴

^{1,2*} สาขาวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปทุมธานี 12110

³ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 เชียงใหม่ 50120

⁴ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) กรุงเทพฯ 10400

^{1,2*} Research and Development of Learning in Vocational Education, Faculty of Technical Education,
Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani 12110

³ Institute of Vocational Education : Northern Region 1, Chiangmai 50120

⁴ Equitable Education Fund (EEF), Bangkok 10400

Received : November 12, 2024 Revised : December 24, 2024 Accepted : December 25, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ติดตามการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการค้นหา นักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง 2) ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษาและการค้นหา นักเรียนรับทุนฯ โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูสาขาที่ได้รับทุน และครูแนะแนว จำนวน 180 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงาน ร้อยละ 66.67 และไม่ปฏิบัติตามแผน ร้อยละ 33.33 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัญหา อุปสรรคในการทำงาน พบว่า ผู้ปกครองไม่เข้าใจเกี่ยวกับทุน ไม่ต้องการให้ศึกษาต่อ สถานศึกษาคู่แข่งค่อนข้างมาก ทำให้ผู้สมัครส่วนหนึ่งสละสิทธิ์ ไม่มั่นใจว่าจะได้รับทุน ระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์น้อย สำหรับข้อเสนอแนะจากการติดตามพบว่า ควรมีระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการมากขึ้น การสร้างเครือข่ายครูแนะแนวในพื้นที่จังหวัด การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ถึงอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาใช้รูปแบบกิจกรรมรุ่นพี่ชวนน้องมาเรียน ดำเนินการคัดกรองเบื้องต้น

จากครูแนะแนวแต่ละโรงเรียนก่อนลงพื้นที่ค้นหา นักเรียนทุน จะส่งผลการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการค้นหา นักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงมี ประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีโมเดลการทำงาน เกิดขึ้นเป็นแนวปฏิบัติที่ดี เช่น โมเดลทีมงาน UDON Model เป็นต้น

คำสำคัญ : การแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุน, การค้นหา นักเรียน, ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

Abstract

This study aims to: 1) follow up on the guidance publicizing grants and seeking for students to get the high vocational innovation scholarships. 2) Investigating the difficulties, challenges, and recommendations in the guidance publicizing grants. Using a mixed method of research, the questionnaire tool was utilized. Statistics such as percentages, averages, and content analysis. The sample group consisted of administrators, grant teachers, and guidance teachers, totaling 180, who were randomly selected. According to the research, the institute followed its work plan 66.67 percent, and it did not

*รินรดี ปาปะโน

E-mail : rinradee_p@rmutt.ac.th

adhere to the plan 33.33 percent. The overall quality is at the highest level. The job difficulties revealed that most parents don't understand scholarships. They did not have to continue the students' education. The institute was fairly competitive. There is less time for follow-up. The recommendations from the study determined that more time should be allocated to the project. Creating a network of provincial counseling teachers. Providing postgraduate career media is more effective. There are also good practice models, such as the BEE worker model and the UDON Model.

Keywords : Guidance Publicizing Grants, Seeking for Students, The High Vocational Innovation Scholarships

1. บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความสามารถในการแข่งขันเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต เพื่อให้ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ในปัจจุบันจึงให้ความสำคัญของการศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงมุ่งวางนโยบายการบริหารการศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความทันสมัย และสามารถแข่งขันกับสถาบันการศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคล การเรียนการสอน หลักสูตร สาขาวิชา และจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความยั่งยืน โดยกำหนดเป้าหมายเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาและการลงทุนในทุนมนุษย์ ตั้งแต่ปฐมวัยถึงระดับอุดมศึกษาอย่างเสมอภาค มุ่งบรรลุเป้าหมายดังกล่าวให้สำเร็จภายในปี 2573 ซึ่งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) จัดตั้งขึ้นตามข้อเสนอของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา โดยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 และพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู และภารกิจหลักด้านหนึ่งของกองทุนเพื่อความเสมอภาค

ทางการศึกษา คือ การช่วยเหลือเยาวชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้มีโอกาสศึกษาต่อเติมศักยภาพด้วยงบประมาณจำกัดมีการคิดค้นวิธีการลงทุนเพื่อพัฒนา เรื่องนี้ให้ถูกจุดเริ่มต้นจากโจทย์ที่ว่า การเรียนรู้แบบไหนที่สร้างโอกาสให้กับเยาวชนกลุ่มนี้มากที่สุด และยังตอบโจทย์ทางเศรษฐกิจของประเทศควบคู่กันไปด้วย

การสนับสนุนทุนให้นักเรียนที่มีศักยภาพสูงเรียนต่อสายอาชีพภายใต้โครงการ “ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง : สร้างคน สร้างโอกาส สร้างงาน” มีเป้าหมาย คือ 1) เยาวชนขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการศึกษาต่อในสายอาชีพชั้นสูง 2) สร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาความสามารถและคุณภาพชีวิตของเยาวชน 3) สนับสนุนการผลิตบุคลากรสายอาชีพชั้นสูงที่มีศักยภาพ เพื่อรองรับแผนยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 และ 4) เสนอแนะมาตรการเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย โดยขั้นแรกมีการคัดเลือกสถาบันการศึกษาที่สนใจและมีแผนดำเนินงานที่ดีที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สร้างกำลังคนสายอาชีพให้มีสมรรถนะและทักษะอาชีพการทำงานตาม 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาล รวมถึงความต้องการตลาดแรงงานในท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่มีคุณภาพสูง เน้นการเรียนรู้โดยลงมือปฏิบัติงานจริง จากนั้นสถาบันจะดำเนินการรับสมัครและคัดเลือกนักศึกษา โดยสถาบันดำเนินการคัดกรองนักเรียนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ คือ มีฐานะยากจน เรียนดีหรือมีทักษะฝีมือหรือความสามารถพิเศษเพื่อรับทุน สาขาที่สนับสนุนทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง มีกระบวนการคัดเลือกที่เปิดกว้างต่อสถาบันการศึกษาสายอาชีพทุกสังกัดที่มีการจัดการเรียนการสอนในสาขาเป้าหมายหลักในการพัฒนาประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ (First - Curve) อุตสาหกรรมอนาคต (New S - Curve) และสาขาที่ขาดแคลนในจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดที่สถาบันการศึกษาตั้งอยู่ สาขาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและเทคโนโลยีดิจิทัล (STEM)

โครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง มุ่งส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้ได้รับโอกาสในการศึกษาต่อในสายอาชีพชั้นสูง ควบคู่ไปกับการพัฒนาสถาบันที่มีการสอนสายอาชีพชั้นสูงที่มุ่งยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องไปกับการสร้างสมรรถนะและคุณภาพชีวิตของเยาวชนที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยยึดยุทธศาสตร์การพัฒนา

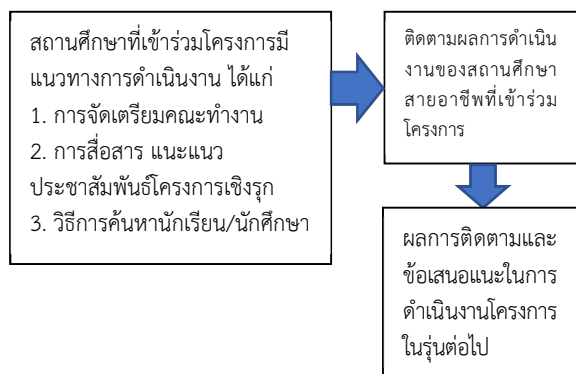
และเสริมสร้างศักยภาพคนเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนประเทศ รวมถึงการสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม และการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้น โครงการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา การค้นหานักเรียน ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงจึงเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาสายอาชีพที่เข้าร่วมโครงการให้สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์จำเป็นต้องมีการติดตามโครงการ เนื่องจากโครงการจะต้องจัดทำตามกรอบระยะเวลา ผลผลิต และผลลัพธ์ตามเป้าหมายของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา และใช้เป็นข้อมูลสำคัญนำไปสู่การปรับปรุง และพัฒนาโครงการให้มีความเหมาะสม บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อติดตามการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการค้นหา นักเรียน ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

2.2 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการค้นหา นักเรียน ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

3. กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ สำหรับสถานศึกษาสายอาชีพที่ผ่านการคัดเลือกให้ได้รับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ปี 2565 โดยมีวิธีการวิจัยดังนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูในสาขาที่ได้รับทุน และครูแนะแนวที่เข้าร่วมโครงการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการค้นหา นักเรียน ทุนนวัตกรรม

สายอาชีพชั้นสูง โดยมีสถานศึกษา จำนวน 61 แห่ง ที่เข้าร่วมโครงการ ปีการศึกษา 2565

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูในสาขาที่ได้รับทุน และครูแนะแนวที่เข้าร่วมโครงการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการค้นหา นักเรียน ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 61 แห่ง โดยกำหนดผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 180 คน ใช้การสุ่มอย่างง่ายจากจำนวนประชากรไม่แน่นอน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ แนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการค้นหา นักเรียน ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale) คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือในการวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญ

3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของประเด็นการประเมินตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และประเมินความสอดคล้องของรายการประเมินแต่ละข้อเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Object Congruence; IOC) (พิศิษฐ์ ตัณฑวนิช และพนา จินดาศรี, 2561) พบว่า ทุกประเด็นการประเมินมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่องทางออนไลน์ ในรูปแบบของ Google form โดยรอข้อมูลส่งกลับอย่างน้อย 2 สัปดาห์ โดยส่งแบบสอบถามถึงสถานศึกษา จำนวน 61 แห่ง มีจำนวน 180 ชุด และเก็บกลับคืนมาได้จำนวน 135 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา

5. ผลการวิจัย

จากการติดตามการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการค้นหานักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง มีผลการวิจัย ดังนี้

5.1 การดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงาน

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงาน

การดำเนินกิจกรรม	จำนวนการตอบกลับ (ฉบับ)	คิดเป็นร้อยละ
เป็นไปตามแผน	90	66.67
ไม่เป็นไปตามแผน	45	33.33
รวม	135	100

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงาน พบว่า เป็นไปตามแผน ร้อยละ 66.67 ไม่เป็นไปตามแผน ร้อยละ 33.33 โดยมีเหตุผลดังนี้

1. มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการค้นหา เนื่องจากสถานการณ์ COVID – 19 การเข้าคัดกรองในพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงและปรับรูปแบบอยู่ตลอดเวลา
2. กิจกรรมการจัดค่ายเพื่อคัดเลือกสาขางาน และการสอบวัดความถนัด การสัมภาษณ์ ไม่สามารถจัดออนไลน์ได้ การแนะแนวส่วนใหญ่โรงเรียนต่าง ๆ สอนออนไลน์ จึงไม่สามารถเข้าแนะแนวในโรงเรียนได้
3. การตั้งงบประมาณน้ำมันเชื้อเพลิงสูงไปทำให้งบเหลือจำนวนมาก เพราะบางท่านไม่ทำเรื่องเบิก

5.2 คณะทำงานมีความเข้าใจในโครงการทุนเสริมสนับสนุนวิชาการ ติดตามและประเมินการทำงานของ กสศ.

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคณะทำงานมีความเข้าใจในโครงการทุนเสริมสนับสนุนวิชาการติดตามและประเมินการทำงานของ กสศ.

คณะทำงานมีความเข้าใจในโครงการ	คิดเป็นร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	สรุปความคิดเห็น
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด	75.75	4.57	มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มาก	12.13		
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม ปานกลาง	6.06		
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม น้อย	6.06		
รวม	100		

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคณะทำงานมีความเข้าใจในโครงการทุนเสริมสนับสนุนวิชาการ ภาพรวม มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสมมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.57 พิจารณารายประเด็น ระดับมากที่สุด ร้อยละ 75.75 ระดับมาก ร้อยละ 12.13 ระดับปานกลาง ร้อยละ 6.06 ระดับน้อย ร้อยละ 6.06

5.3 คณะทำงานมีการประชุมทำความเข้าใจให้ตรงกันในการดำเนินกิจกรรมแนะแนวประชาสัมพันธ์ และการค้นหานักเรียนทุน

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคณะทำงานมีการประชุมทำความเข้าใจให้ตรงกันในการดำเนินการแนะแนวประชาสัมพันธ์และการค้นหานักเรียนทุน

การประชุมทำความเข้าใจตรงกัน	คิดเป็นร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	สรุปความคิดเห็น
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด	78.78	4.72	มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มาก	15.16		
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม ปานกลาง	6.06		
รวม	100		

จากตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคณะทำงานมีการประชุมทำความเข้าใจให้ตรงกันในการดำเนินกิจกรรมแนะแนวประชาสัมพันธ์ และการค้นหานักเรียนทุนภาพรวม มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.72 พิจารณารายประเด็น ระดับมากที่สุด ร้อยละ 78.78 ระดับมาก ร้อยละ 15.16 มีระดับปานกลาง ร้อยละ 6.06

5.4 จำนวนทีมและการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดจำนวนทีมและการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

การแบ่งบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงาน	คิดเป็นร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	สรุปความคิดเห็น
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด	100	5.00	มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด
รวม	100		

จากตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดจำนวน ทีมและการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานในภาพรวมมีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 5.00 คิดเป็นร้อยละ 100

5.5 คณะทำงานมีความกระตือรือร้น และทุ่มเทในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคณะทำงานที่มีความกระตือรือร้น และทุ่มเทในการปฏิบัติงาน

คณะทำงานมีความกระตือรือร้น	คิดเป็นร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	สรุปความคิดเห็น
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด	81.81	4.81	มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มาก	18.19		
รวม	100		

จากตารางที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคณะทำงานที่มีความกระตือรือร้น และทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ภาพรวมมีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.81 พิจารณารายประเด็น ระดับมากที่สุด ร้อยละ 81.81 ระดับมากร้อยละ 18.19

5.6 งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนในการแนะแนวประชาสัมพันธ์ และการค้นหา

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนในการแนะแนวประชาสัมพันธ์ และการค้นหา

งบประมาณที่ได้จากการสนับสนุน	คิดเป็นร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	สรุปความคิดเห็น
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด	72.72	4.63	มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสมมากที่สุด
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มาก	18.19		
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม ปานกลาง	9.09		
รวม	100		

จากตารางที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนในการแนะแนวประชาสัมพันธ์ และการค้นหา ภาพรวมมีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.63 พิจารณารายประเด็น ระดับมากที่สุด ร้อยละ 72.72 ระดับมาก ร้อยละ 18.19 ระดับปานกลาง ร้อยละ 9.09

5.7 การเบิกจ่ายงบประมาณจากสถานศึกษามีความสะดวก รวดเร็ว

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณจากสถานศึกษามีความสะดวก รวดเร็ว

การเบิกจ่ายงบประมาณจากสถานศึกษามีความสะดวก	คิดเป็นร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	สรุปความคิดเห็น
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด	54.54	4.30	มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มาก
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มาก	30.30		
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม ปานกลาง	6.07		
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม น้อย	9.09		
รวม	100		

จากตารางที่ 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณจากสถานศึกษามีความสะดวก รวดเร็ว ภาพรวม มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย 4.30 พิจารณารายประเด็น ระดับมากที่สุด ร้อยละ 54.54 ระดับมาก ร้อยละ 30.30 ระดับปานกลาง ร้อยละ 6.07 ระดับน้อย ร้อยละ 9.09

5.8 ผลการดำเนินกิจกรรมการแนะแนวประชาสัมพันธ์ และการค้นหานักเรียนรับทุนของสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมาย

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการแนะแนว ประชาสัมพันธ์ และการค้นหานักเรียนรับทุนของสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมาย

ผลการดำเนินการแนะแนว ประชาสัมพันธ์ และการค้นหา	คิดเป็นร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	สรุปความคิดเห็น
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด	48.49	4.18	มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มาก
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มาก	33.33		
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม ปานกลาง	12.12		
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม น้อยที่สุด	6.06		
รวม	100		

จากตารางที่ 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม การแนะแนว ประชาสัมพันธ์ และการคั่นหานักเรียน รับทุนของสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมาย ภาพรวมมี ประสิทธิภาพ/ความเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย 4.18 พิจารณารายประเด็น ระดับมากที่สุด ร้อยละ 48.49 ระดับมาก ร้อยละ 33.33 ระดับปานกลางร้อยละ 12.12 ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 9.09

5.9 ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนิน กิจกรรม

ระยะเวลาในการดำเนิน มีความเหมาะสม	คิดเป็นร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	สรุปความคิดเห็น
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มากที่สุด	30.30	4.09	มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสมมาก
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม มาก	51.51		
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม ปานกลาง	15.16		
มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสม น้อย	3.03		
รวม	100		

จากตารางที่ 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม ภาพรวม มีประสิทธิภาพ/ความเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09 พิจารณารายประเด็น ระดับมากที่สุด ร้อยละ 30.30 ระดับมาก ร้อยละ 51.51 ระดับปานกลาง ร้อยละ 15.16 ระดับน้อย ร้อยละ 3.03

5.10 การประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

1. ผู้บริหาร หรือหัวหน้าคณะทำงานเอาใจใส่ดูแล และสนับสนุนการดำเนินโครงการอย่างเต็มที่ จากการสำรวจการตอบแบบสอบถามผลปรากฏว่า มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพและความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 5.00

2. ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะทำงานอย่างชัดเจน จากการสำรวจการตอบแบบสอบถามผลปรากฏว่า มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพและความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 5.00

จากการประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ทำให้ผู้วิจัยคัดเลือกสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการคั่นหานักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ 1) วิทยาลัยเทคนิคอำนาจเจริญ 2) วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ 3) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น 4) วิทยาลัยการอาชีพอุดรธานี

5) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

6) คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีทั้ง 6 แห่ง มีการถอดบทเรียนการทำงานที่ผ่านมา ทำให้มีวิธีการดำเนินงานที่เป็นระบบ การบริหารจัดการที่คล่องตัวใช้กลยุทธ์แบ่งสายกระจายกำลัง โดยมีสมาชิกทีม ได้แก่ (1) ครูประจำสาขา (2) ครูแนะแนว (3) ครูโรงเรียนเดิม และ (4) คนขับขานาญทาง มีการสื่อสารภายในทีมอย่างรวดเร็ว มีแนวทางการประชาสัมพันธ์ โดยยึดการสร้างความรู้ความเข้าใจเชิงรุกเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษา และสร้างแรงบันดาลใจในการเข้าศึกษาตามหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนให้กับสถานศึกษาที่มีนักเรียนมัธยมต้น หรือมัธยมปลาย หรือ ปวช. หรือเทียบเท่า ในเขตพื้นที่และนอกพื้นที่ เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม และมีเครือข่ายสถานศึกษาเดิมของนักเรียนทุนที่เข้มแข็ง มีประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการดำเนินงาน สมาคมศิษย์เก่า ชมรมครูและผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่ผู้นำชุมชน มีโมเดลการทำงาน เช่น

โมเดลผึ้งงาน (Bee Worker Model) โครงการแนะแนวจีนถิ่น และโครงการน้อยถิ่นชวนน้องบินสู่ กสศ. โดยเน้นการทำงานเป็นทีม เปรียบเสมือนผึ้งงานหลายตัว (คณะครู) ช่วยกันออกหาน้ำหวาน (นักเรียน นักศึกษากลุ่มเป้าหมายด้วยรูปแบบวิธีต่าง ๆ)

UDON Model จัดงานการแถลงข่าวประกาศรับสมัครทุนฯ โดยเชิญ ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เข้ารับฟังเพื่อสร้างความเข้าใจในกองทุน และหารือเรื่องความร่วมมือในการค้นหาผู้มีความสามารถที่เหมาะสมที่สุดที่จะรับทุน จัดทีมวิทยาลัยที่เลี้ยงวิทยาลัยหน้าใหม่ เพื่อออกทำงาน ค้นหา คัดกรองร่วมกัน แชร่ประสบการณ์ เทคนิควิธีการ และเครือข่ายกลุ่มเป้าหมายร่วมกัน เสนอทางเลือกให้กับผู้สนใจสมัครทุนในสาขาใดวิทยาลัยใดก็ได้ที่สนใจ แชร่เป้าหมายกัน มีการตั้งกลุ่ม Line เพื่อสื่อสารซึ่งกันและกัน แชร่เทคนิควิธีการต่าง ๆ และมีการประชุมร่วมกันที่ อสจ. โดยมีประธาน อสจ. เป็นผู้สนับสนุน เป็นต้น

5.11 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการคั่นหานักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

1) ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ

1. ผู้ปกครองไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนยังสับสนระหว่าง กยศ. กับ กสศ.

2. ผู้ปกครองไม่ต้องการให้ศึกษาต่อ

3. คู่แข่งทางการศึกษาค่อนข้างเยอะมีทั้งวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ทั้งรัฐบาลและเอกชน

4. ผู้สมัครส่วนหนึ่งสละสิทธิ์ระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์น้อย เนื่องจากเกิดความไม่มั่นใจว่าจะได้รับทุนการศึกษา

5. ผู้รับผิดชอบงานแนะแนวเป็นครูทำให้ต้องมีภาระงานสอนและงานอื่น ๆ ทำให้ไม่มีเวลาลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์และคั่นหานักเรียนทุน

6. ครูและเจ้าหน้าที่ ที่ออกแนะแนวประชาสัมพันธ์ ขาดความเข้าใจในเรื่องเกณฑ์ของกองทุน กสศ.

7. การแนะแนวประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่ให้กับนักเรียนภายในสถานศึกษา ไม่เข้าประชาสัมพันธ์โรงเรียนระดับมัธยม และไม่ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนมัธยมในจังหวัดเท่าที่ควร

8. พื้นที่ที่คั่นหานักเรียนมีระยะทางไกล

2) ข้อเสนอแนะการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการคั่นหานักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

1. ระยะเวลาการแนะแนว ประชาสัมพันธ์ค่อนข้างจำกัด ดังนั้นในรุ่นต่อไปสถานศึกษาต้องมีการวางแผนการแนะแนว ประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า เพื่อให้ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับทุน ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจของนักเรียน

2. ขยายเครือข่ายความร่วมมือโดยเฉพาะเครือข่ายที่เป็น Connector ควรมีเพิ่มขึ้น และควรเพิ่มกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

3. ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตร และการทำงานหลังสำเร็จการศึกษาของผู้รับทุน โดยทำเป็นสื่อออนไลน์ (Clip Q&A หลักสูตร, tiktok, Clinic ไขข้อสงสัย Clip ความสำเร็จรุ่นพี่ เป็นต้น)

4. ดำรงพันธมิตรของเครือข่ายเดิม เพื่อเตรียมนักเรียนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ในการสมัครรับทุนการศึกษา

5. จัดกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาที่ได้รับทุนในรุ่นปัจจุบัน ร่วมประชาสัมพันธ์ไปยังสถาบันเดิม เป็นการชักชวนน้องมาเรียน หรือเรียกว่า พี่ชวนน้องมาเรียน

6. ดำเนินการคัดกรองเบื้องต้นจากครูแนะแนวแต่ละโรงเรียนก่อนลงพื้นที่คั่นหานักเรียนทุน

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 การติดตามโครงการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการคั่นหานักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง พบว่า สถานศึกษาการดำเนินกิจกรรม

ตามแผนปฏิบัติงาน ร้อยละ 66.67 และสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแล และสนับสนุนการดำเนินโครงการอย่างเต็มที่ และมีการแต่งตั้งคณะทำงานอย่างชัดเจน คณะทำงานมีความเข้าใจในโครงการและมีการประชุมทำความเข้าใจให้ตรงกันในการดำเนินกิจกรรมแนะแนวประชาสัมพันธ์ และการคั่นหานักเรียนทุน มีการจัดจำนวนทีมและการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน มีความกระตือรือร้น พยายามในการปฏิบัติงาน และใช้งบประมาณที่ได้การสนับสนุนในการแนะแนวประชาสัมพันธ์ และการค้นหาอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมโครงการ นอกจากนี้ ยังมีโมเดลการทำงานเกิดขึ้นเป็นแนวปฏิบัติที่ดี เช่น โมเดลผิงงาน UDON Model เป็นต้น

6.2 สภาพปัญหา อุปสรรคการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการคั่นหานักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง พบว่า ผู้ปกครองไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน ยังสับสนระหว่าง กยศ. กับ กสศ. และไม่ต้องการให้นักเรียนศึกษาต่อ สถานศึกษาคู่แข่งทางการศึกษาค่อนข้างเยอะมีทั้งวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยทั้งรัฐบาลและเอกชน ทำให้ผู้สมัครส่วนหนึ่งสละสิทธิ์ระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์เนื่องจากเกิดความไม่มั่นใจว่าจะได้รับทุนการศึกษา ครูและเจ้าหน้าที่ที่ออกแนะแนวประชาสัมพันธ์ ขาดความเข้าใจในเรื่องเกณฑ์ของกองทุน กสศ. และมีภาระงานสอน และงานอื่น ๆ ทำให้ไม่มีเวลาลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์และคั่นหานักเรียนทุน และการแนะแนวประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่ให้กับนักเรียนภายในสถานศึกษาไม่ออกไปหาสถานศึกษาและไม่ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนมัธยมในจังหวัด

6.3 ข้อเสนอแนะในการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการคั่นหานักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง พบว่า ควรมีระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการมากขึ้น การสร้างเครือข่ายครูแนะแนวในพื้นที่จังหวัด การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ถึงอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา ใช้รูปแบบกิจกรรมรุ่นพี่ชวนน้องมาเรียน ดำเนินการคัดกรองเบื้องต้นจากครูแนะแนวแต่ละโรงเรียนก่อนลงพื้นที่คั่นหานักเรียนทุน

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 การติดตามโครงการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการคั่นหานักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพ

ชั้นสูง สถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงานและยังมีสถานศึกษาที่ปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน แต่ในภาพรวมยังอยู่ในระดับดีมาก เนื่องมาจากสถานศึกษาที่ได้รับทุนนวัตกรรมสายอาชีพมีความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงาน และมีทีมหนุนเสริมจากมหาวิทยาลัยเป็นพี่เลี้ยงในการทำงานช่วยประสานงานกับกองทุนความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) นอกจากนี้ กองทุนความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ยังมีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาเพื่อกระตุ้นให้สถานศึกษาคิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการค่านักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงให้ดียิ่งขึ้นต่อไป จึงส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมาก สอดคล้องกับ พงศกร กาวิชัย, และคณะ (2567) ที่กล่าวว่ากระบวนการหนุนเสริมเป็นทำงานร่วมกับพี่เลี้ยงและการเข้าไปหนุนเสริมเชิงวิชาการ ติดตามให้กำลังใจประเด็นการหนุนเสริมทักษะความรู้ต่าง ๆ การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ ทักษะคิด และการเปิดใจรับฟังซึ่งกันระหว่างทีมพี่เลี้ยง เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุผล สำเร็จ สอดคล้องกับสการรัตน์ ไกรมาก, และคณะ (2567) ที่กล่าวว่า ทีมหนุนเสริมสร้างแรงจูงใจให้กับครูและสถานศึกษาในการเข้าร่วมโครงการโดยช่วยให้สถานศึกษาได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับพัชรินทร์ พันธุ์แน่น, และคณะ (2564) ที่พบว่า การหนุนเสริมมีการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปสู่การจัดทำกิจกรรมโครงการเสร็จตามกรอบเวลาที่กำหนด

7.2 สภาพปัญหา อุปสรรคการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการค่านักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง พบว่า การดำเนินโครงการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการค่านักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงที่สถานศึกษาดำเนินการมีแนวโน้มทางบวก เนื่องจากสถานศึกษาที่ได้รับทุนการทำงานเชิงรุกมากขึ้น มีความเข้าใจถึงอุปสรรคในการดำเนินงานว่าต้องเจอกับสิ่งใดบ้าง สถานศึกษามีวิธีการป้องกันการเกิดอุปสรรคเป็นอย่างดี โดยสถานศึกษาพยายามเข้าถึงบ้านผู้ปกครองทำความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน และการเรียนสายอาชีพเพื่อให้ผู้ปกครองไม่กังวลใจที่จะส่งนักเรียนเข้าเรียนสายอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับภักขุดา เสรีรัตน์ (2560) กล่าวว่าต้องให้การสนับสนุนให้ความคาดหวังของผู้ปกครองให้มั่นใจว่าการศึกษาดิฉันอาวุธเพื่อการมีงานทำเพื่อช่วยเหลือครอบครัวได้ในอนาคต สอดคล้องกับนิชานันท์ ปักกระนา และ ทศน์ศิริพันธ์ สว่างบุญ (2563) ที่กล่าวว่า ครอบครัวของนักเรียนเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งในการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมกับ

ผู้เรียน ในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ จะเลือกอาชีพตามบิดา มารดา และสภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน สอดคล้องกับภมล ศรีสุวรรณ, และคณะ (2563) กล่าวว่า การสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองเป็นปัจจัยจูงใจในการเลือกสถานศึกษาเพื่อศึกษาต่ออาชีพ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของโครงการเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนากิจกรรมการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการค่านักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

8.2 ควรประเมินโครงการและผลที่ได้รับนักเรียนทุนเข้าศึกษาต่อในสายอาชีพในมิติเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงความสำเร็จของโครงการ

8.3 ควรนำผลการติดตามในครั้งต่อไปพัฒนาคู่มือแนะนำสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการในครั้งต่อไป ได้มีความเข้าใจในกระบวนการการแนะแนวประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา และการค่านักเรียนรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

9. เอกสารอ้างอิง

- ภมล ศรีสุวรรณ, จรินทร์ ธรรมรักษ์, และ รุอาณี หมินยะลา. (2563). ปัจจัยการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ในเขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. **ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**, 4, (1), หน้า 60-74.
- นิชานันท์ ปักกระนา และ ทศน์ศิริพันธ์ สว่างบุญ. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษาและแนวทางส่งเสริมภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษา: การวิจัยแบบผสมวิธี. **การพัฒนาศาสตร์การศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 26, (2), หน้า 146-160.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยา.
- พงศกร กาวิชัย, สมคิด แก้วทิพย์, สิทธิชัย ธรรมขัน, และ กาญจนพร สายวงศ์พันธ์. (2567, มกราคม-มิถุนายน). การจัดการความรู้และบทเรียนหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาสภายใต้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. **สังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย**, 5, (1), หน้า 87-101.

พัสรินทร์ พันธุ์แน่น, เพ็ญประภา ภัทรานุกรม, และดาวพระ
ศุกร์ ทองกลิ่น. (2564). กระบวนการหนุนเสริมเพื่อ
ขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่ชุมชนเมือง
กรุงเทพมหานคร. **พัฒนาลังคมและยุทธศาสตร์
การบริหาร**, 23, (2), หน้า 21-41.

พิศิษฐ์ ดัชนีทวนิช และ พนา จินดาศรี. (2561, ธันวาคม).
ความหมายที่แท้จริงของค่า IOC. **การวัดผลการ
ศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 24, (2), หน้า 3-12.

ภาคชุดา เสรีรัตน์. (2560). **ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษา
ต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนในกลุ่มจังหวัด
ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
สกวรัตน์ ไกรมาก, ศุภโชค ปิยะสันต์, ศัชรินทร์ มหาวงศ์,
และ นรินธน์ นนทมาลย์. (2567, มกราคม-เมษายน).
การศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีในการหนุนเสริมด้วย S.A.V.E.
Model สำหรับโรงเรียนในโครงการครูรักถิ่น.
ครูสภาวิทยจารย์, 5, (1), หน้า 141-157.

ผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

The Effect of Cognitive Behavioral Group Counseling on Work Determination Behavior of 8th Grade Students

มนีรัตน์ เจริญศรี^{1*}, ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์² และสุรีพร อนุศาสนนันท์³

Maneerat Charoensri^{1*}, Doldao Wongtheerathorn² and Sureeporn Anusasananan³

^{*123} สาขาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี 20131

^{*123} Counseling Psychology, Faculty of Education, Burapha University, Chonburi 20131

Received : November 6, 2024 Revised : December 18, 2024 Accepted : December 21, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อศึกษาผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในระดับปานกลางถึงต่ำ (ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00 – 3.49) จำนวน 16 คน โดยดำเนินการแบ่งกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีจับคู่ (Matching) ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แบบวัดพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน จำนวน 29 ข้อ มาตราวัด 5 ระดับ ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 2) โปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที สำหรับกลุ่มทดลอง และมีระยะการเก็บข้อมูล 3 ระยะ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำสองทางและทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีบอนเฟอโรนี

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญามีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญามีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในระยะหลังการทดลอง

และระยะติดตามผลสูงกว่าในระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา, พฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน, กลุ่มทดลอง, กลุ่มควบคุม, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

Abstract

This research is a quasi-experimental study aimed at examining the effects of group counseling based on cognitive-behavioral theory on the work commitment behavior of 8th grade students at Phothisamphan Pittayakarn School, Bang Lamung District, Chonburi Province. The researcher selected a sample group with average work commitment behavior scores ranging from moderate to low (average scores between 1.00 – 3.49) consisting of 16 students. The sample was divided into two groups using the matching method: 8 students in the experimental group and 8 students in the control group. The instruments used were: A 29-item work commitment behavior scale with a 5-level rating and a Cronbach's alpha coefficient of 0.94 for overall reliability. A group counseling program based on cognitive-behavioral theory conducted 12 times, 90 minutes each session, for the experimental group, with data collected at three intervals. The statistical

*มนีรัตน์ เจริญศรี

E-mail : maneerat.char@gmail.com

methods used for data analysis included mean, standard deviation, and two-way repeated measures ANOVA and post-hoc tests using Bonferroni method.

The findings were: 1) The 8th grade students who received cognitive behavioral group counseling had significantly higher average work determination behavior scores than those who did not receive the counseling, at a significance level of 0.05 2) The 8th grade students who received cognitive behavioral group counseling had significantly higher average work determination behavior scores in the post-test and follow-up phases compared to the pre-test phase, at a significance level of 0.05

Keywords : Cognitive Behavioral Group Counseling, Work Determination Behavior, Experimental Group, Control Group, 8th Grade Students

1. บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาประชาชนชาวไทย จึงมีการจัดการศึกษาโดยยึดหลัก “ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้” มีการกำหนดหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุงแก้ไขพุทธศักราช 2566 กำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงเรียนรู้และปฏิบัติได้ไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) และระบุเกณฑ์ที่ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินอย่างครอบคลุมรวมถึงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554) ประกอบด้วย 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ โดยที่พฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานถือเป็นส่วนสำคัญข้อหนึ่ง ในคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบและตั้งใจในการทำหน้าที่การทำงานด้วยความเพียรพยายามอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย มีการทุ่มเทกำลังกายกำลังใจในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามที่ได้กำหนดด้วยความรับผิดชอบและมีความภาคภูมิใจในผลงาน เมธีนิวงศ์วานิช รัมภกาภรณ์ และ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (2560) ที่ได้ศึกษาและพบว่า คุณลักษณะและพฤติกรรมการ

แสดงออกถึง ความมุ่งมั่นในการทำงานของนิสิตสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้อธิบายไว้และแบ่งด้านการแสดงออกของพฤติกรรม ประกอบด้วยด้านความตั้งใจและความรับผิดชอบต่อการทำงานด้านความเพียรพยายามและความอดทนในการทำงานด้านการทุ่มเทและไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคในการทำงานและด้านการเห็นคุณค่าในการพัฒนาและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ดังนั้นเมื่อนักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมย่อมกลายเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มุ่งมั่นในการทำงาน สามารถเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข

การปลูกฝังความมุ่งมั่นในการทำงานให้แก่ นักเรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญประการหนึ่ง นที ศิริจรยาพงษ์ (2560) ได้ศึกษาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภายใต้แนวคิดความมุ่งมั่นในตนเอง Self-determination theory (SDT) ของ Deci และ Ryan พบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน ได้แก่ การได้รับแรงสนับสนุนจากโรงเรียน กลุ่มเพื่อน ครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก และการควบคุมตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน โดยที่ปัจจัยภายนอกอย่างการสนับสนุนจากโรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นที่จะหล่อหลอมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาไปสู่ปัจจัยภายใน อย่างการควบคุมตนเองและกลายเป็นพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในที่สุด สอดคล้องกับสุมาลี มูลคำ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียน การตั้งเป้าหมาย อัตมโนทัศน์ ความเชื่อมั่นในตนเอง การอบรมเลี้ยงดู และการสนับสนุนทางสังคม การศึกษาของทั้งสองท่านสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยภายนอก โดยเฉพาะการสนับสนุนทางสังคม ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นสถานที่อันดับต้น ๆ ในการมีส่วนร่วมพัฒนาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานให้แก่ นักเรียน

การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา (CBT) เป็นรูปแบบการปรึกษาที่ผ่านการทดลองและพัฒนา มาอย่างมีระบบ พื้นฐานของแนวคิดมองว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ความรู้ ความเข้าใจ และอารมณ์ส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้และสามารถแก้ไขได้ด้วยการเรียนรู้ใหม่ การปรึกษาในรูปแบบกลุ่มการปรึกษาจะช่วยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ใหม่นี้ให้แก่สมาชิกกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม จะได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ได้รับการสอนวิธีการพัฒนามุมมองและลองใช้พฤติกรรมที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มในสถานการณ์จริง รวมถึงการรับรู้

อารมณ์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยที่สมาชิกกลุ่มสามารถได้รับทักษะการเผชิญปัญหาด้วยการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ประสบการณ์ไปพร้อมกับกลุ่ม (Corey, 2016) ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้มีการทำการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการนำเอาแนวคิด เทคนิค วิธีการของพฤติกรรมทางปัญญา (CBT) มาใช้กับเด็กและเยาวชนวัยเรียนในหลายประเด็น มะลิสางามศรี (2555) ที่ศึกษาแล้วพบว่า โปรแกรมการบำบัดความคิดและพฤติกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถลดภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่นในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนกลุ่มทดลองได้ทั้งระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผล (หลังสิ้นสุดการทดลอง 4 สัปดาห์) ส่วนงานวิจัยของ Kurniawan, Japar, and Sutoyo (2019) ที่ได้นำการปรึกษากลุ่มตามพฤติกรรมทางปัญญา ด้วยเทคนิคการปรับโครงสร้างการรู้คิดและการสอนตนเองมาใช้เพื่อลดความวิตกกังวลทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่าการปรึกษากลุ่มตามพฤติกรรมทางปัญญาสามารถลดความวิตกกังวลในการเข้าสังคมได้ โดยการใช้เทคนิคทั้งสองร่วมกันมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้เพียงเทคนิคการปรับโครงสร้างการรู้คิดหรือการสอนตนเองอย่างใดอย่างหนึ่ง ในส่วนของประเด็นการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็น การศึกษาของ กองคำ สุระเสียง, และคณะ (2554) ที่ศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าด้วยการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ในกลุ่มเด็กกำพร้าตอนต้นอายุ 12-16 ปี ของมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพญา พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญามีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล แตกต่างจากกลุ่มควบคุมขณะที่ Chandra, Wibowo, and Sunawan (2019) ได้นำการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา เทคนิคการปรับโครงสร้างการรู้คิดและการสอนตนเองมาใช้ในการปรับปรุงความมั่นใจในตนเองของนักเรียน พบว่าทั้งสองเทคนิคมีประสิทธิภาพในการเพิ่มความมั่นใจในตนเองของนักเรียน โดยเทคนิคการสั่งการตนเองมีประสิทธิภาพมากกว่าเทคนิคการปรับโครงสร้างความคิดรวมถึงกอบแก้ว บุญบุตร (2563) ศึกษาชุดความคิดเติบโตของนักเรียนวัยรุ่นด้วยโปรแกรมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา ร่วมกับกิจกรรมกลุ่มพัฒนาความคิด พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลการทดลองสูงกว่าในระยะก่อนการทดลอง อธิบายได้ถึงการเปลี่ยนแปลงและความคงทนของพฤติกรรมกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม ผลของ

งานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา (CBT) ในโรงเรียนที่สามารถใช้เพื่อการแก้ไข ป้องกันและพัฒนาทักษะที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นแก่กลุ่มตัวอย่างได้จริง

ด้วยรูปแบบแนวคิดและเทคนิควิธีการของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา (CBT) มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนและสอดคล้องการพัฒนาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน อันเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับเด็กนักเรียนที่สำคัญ กระบวนการของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา (CBT) จะสามารถช่วยจำลองสภาวะการของพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานได้ โดยมีองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยภายนอก คือสมาชิกในกลุ่มและผู้นำกลุ่มที่คอยเป็นตัวแบบให้แก่นักเรียน ช่วยเหลือและให้คำแนะนำกันพร้อมกับคอย ๆ สร้างปัจจัยภายในให้สมาชิกแต่ละคนเกิดความมุ่งมั่นในการทำงานด้วยตนเองอีกด้วย วิธีการวางเป้าหมายของกลุ่มนี้สอดคล้องกับคุณลักษณะความมุ่งมั่นในการทำงานโดยที่สมาชิกกลุ่มจะได้เรียนรู้การรับผิดชอบ ฝึกความอดทนและพยายามที่จะพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ จนเกิดเป็นความรู้สึกภูมิใจในตนเองขึ้นในที่สุด นำไปสู่การพัฒนาอันเป็นประโยชน์ทั้งต่อการทำงาน การเรียน ตลอดจนการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขต่อไป

ดังที่กล่าวข้างต้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษารูปแบบการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญามีผลต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี หรือไม่ อีกทั้งนำผลการวิจัยที่ได้ไปต่อยอดพัฒนาให้แก่ทักษะ หรือความต้องการด้านอื่น ๆ ของนักเรียน โดยมีพื้นฐานจากพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. สมมติฐานของการวิจัย

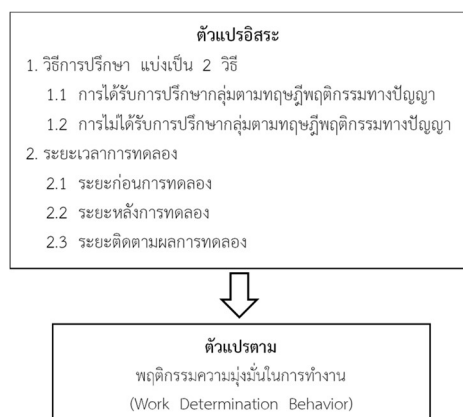
3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญามีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา

3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญามีคะแนน

เฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าในระยะก่อนการทดลอง

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา ของ Aaron T. Beck ในรูปแบบของการปรึกษากลุ่มที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะและให้การสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ นำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 358 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีคะแนนพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในระดับปานกลางถึงต่ำ (ค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00 – 3.49) จำนวน 85 คน เข้าเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power กำหนดค่าสถิติ F-test : ANOVA Repeated measures, within factors ที่มีค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ที่ 0.35 ระดับค่ากำลังทดสอบ (Power) ที่ 0.80 และค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทำให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมในการเข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 16 คน ดำเนินการสุ่มตัวอย่างและสอบถามความสนใจได้กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นดำเนินการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีจับคู่ (Matching) ด้วยคะแนนแบบวัดพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน เพื่อป้องกันการเกิดตัวแปรแทรกซ้อน และควบคุมให้การแบ่งกลุ่ม

มีความเท่าเทียมกัน พิสูจน์ได้ด้วยการนำคะแนนก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาทดสอบ t-test แบบ dependent sample พบว่า ไม่แตกต่าง

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.2.1 แบบวัดพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปในด้านเพศ และสายการเรียน โดยใช้คำถามมีตัวเลือกเพื่อเก็บรวบรวมนำไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ

ส่วนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานที่ผู้วิจัยศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เขียนนิยามศัพท์เฉพาะของพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยยึดกรอบแนวคิดมุ่งมั่นในการทำงานของ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554) และแบบสอบถามการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พัฒนาโดยนที ศิริจรรยาพงษ์ (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยในกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เพื่อนำมาปรับใช้ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีความสอดคล้อง เหมาะสมกับบริบทและเข้าใจได้ง่าย ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ เป็นข้อคำถามด้านบวก 27 ข้อ และข้อคำถามด้านลบ 3 ข้อ เป็นแบบมาตรวัด 5 ระดับ นำแบบวัดเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบเนื้อหาข้อคำถามว่าครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมแล้วนำเสนอแบบวัดแก่ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถิติทางการศึกษาและจิตวิทยา 3 ท่าน เพื่อพิจารณาค่าความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) ผู้วิจัยทำการหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหารายข้อ (Item - level CVI: I - CVI) โดยนำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 30 ข้อ มีค่าเท่ากับ 1 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ จากนั้นทำการทดสอบหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาทั้งฉบับ (Scale-Level CVI: S-CVI) พบว่ามีค่าเท่ากับ 1 ผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยนำแบบวัดพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try Out) เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทดสอบวิเคราะห์ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Corrected Item - Total Correlation) ซึ่งมี 1 ข้อคำถาม มีค่าต่ำกว่า 0.2 ผู้วิจัยจึงทำการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตัดข้อคำถามตามความเหมาะสม เหลือข้อคำถามแบบวัด

พฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน จำนวน 29 ข้อ เป็นข้อคำถามด้านบวก 27 ข้อ และข้อคำถามด้านลบ 2 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อเท่ากับ 0.27 - 0.79 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคทั้งฉบับ (Cronbach's alpha Coefficients) เท่ากับ 0.94

5.2.2 โปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหา ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา (CBT) และพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาให้บุคคลเกิดพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานที่มีวิธีดำเนินการที่เหมาะสม กำหนดโครงสร้างเนื้อหา จุดมุ่งหมายและสร้างโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา ใช้ระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที นำโปรแกรมการปรึกษากลุ่มฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา ส่วนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของโปรแกรมการปรึกษา นำโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาที่ผ่านการปรับปรุงเสนอแก่ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการปรึกษาและจิตวิทยาการแนะแนว จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของโปรแกรมการปรึกษาความสอดคล้องของภาษา กิจกรรมที่นำมาใช้เพื่อความชัดเจนและความครอบคลุมของเนื้อหา ทำการปรับปรุงโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาตามข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาที่ปรับปรุงแล้วไปดำเนินการทดลองใช้ (Try out) จำนวน 12 ครั้ง เพื่อพัฒนาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญากับกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน เพื่อให้ขั้นตอนหรือกระบวนการในการปรึกษากลุ่มครั้งนี้มีกิจกรรมมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา 12 ครั้ง ประกอบด้วย ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ ครั้งที่ 2 เสริมสัมพันธภาพและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ครั้งที่ 3 แนะนำทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา ครั้งที่ 4 การตั้งเป้าหมาย ครั้งที่ 5 กระตุ้นพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน ครั้งที่ 6 เข้าใจความคิดอัตโนมัติ ครั้งที่ 7 ทบทวน

เป้าหมาย ครั้งที่ 8 สำนวญอุปสรรคและลงมือจัดการ ครั้งที่ 9 การผ่อนคลาย ครั้งที่ 10 ตัวแบบของฉันทน์ ครั้งที่ 11 ความภาคภูมิใจ ครั้งที่ 12 การประเมินผลและปัจฉินิเทศ

5.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยเสนอขออนุมัติทำวิทยานิพนธ์ต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยบูรพา และเสนอทำหนังสือเรื่องขออนุญาตทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร

ขั้นดำเนินการ

1. ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยประกาศประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัย ให้ผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัยทำแบบวัดพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน เพื่อเก็บเป็นข้อมูลคะแนนก่อนการทดลอง (Pre - test) จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบวัดที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อคัดสรรกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัยโดยอ้างอิงเกณฑ์ค่าที่กำหนดไว้ แบ่งกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 16 คน และสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มด้วยวิธีจับคู่ได้กลุ่มทดลอง 8 คน ที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา และกลุ่มควบคุม 8 คน ที่ไม่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา

2. ระยะดำเนินการ

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างสอบถามความสมัครใจ แจ้งเงื่อนไขการวิจัยและแจกเอกสารชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย แก่กลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครอง เมื่อตกลงยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ให้กลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองลงนามเอกสารแสดงความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร ทำการนัดหมายนัดหมายวัน เวลา และสถานที่นัดพบต่อไป

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการปรึกษากลุ่มทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญากับกลุ่มทดลอง จำนวน 8 คน ด้วยตนเองเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที สถานที่เก็บข้อมูล คือ ห้องแนะแนว โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร

3. ระยะหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและควบคุมทำแบบวัดพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานอีกครั้ง โดยใช้แบบวัดเดียวกับครั้งแรกเพื่อเก็บเป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post - test) และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไป

4. ระยะติดตามผลการทดลอง

หลังการสิ้นสุดการศึกษาเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ ผู้วิจัยติดต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อทำแบบวัดพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานอีกครั้ง เพื่อเก็บเป็นคะแนนระยะติดตามผลและนำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติหลังจากสิ้นสุดการการศึกษาไปแล้ว

5.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำสองทาง (Two way repeated measures ANOVA) ซึ่งเมื่อพบความต่างจะวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการทดลองแบบบอนเฟอโรนี (Bonferroni method) โดยวิเคราะห์จากโปรแกรมสำเร็จรูป

5.5 การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้นกระบวนการกระทั่งสิ้นสุดงานวิจัย ดังต่อไปนี้ งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ IRB4-003/2567 เมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2567 จากนั้นจัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร และทำการเก็บข้อมูลเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยมีเกณฑ์คัดเลือกและเกณฑ์คัดออกที่ระบุไว้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 16 คน และสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มด้วยวิธีจับคู่ (matching) ได้แก่ กลุ่มทดลอง 8 คน ที่ได้รับการฝึกหัดกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา และกลุ่มควบคุม 8 คน ที่ไม่ได้รับการฝึกหัดกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาซึ่งผู้วิจัยจะเป็นเอกสารความรู้เกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน ผู้วิจัยทำการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการพิทักษ์สิทธิ วัตถุประสงค์ของการวิจัยประโยชน์ที่จะได้รับและอธิบายให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีสิทธิที่จะสามารถถอนตัวออกจากการศึกษาได้ โดยจะไม่มีผลเสียใด ๆ แก่กลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองอย่างละเอียด พร้อมทั้งเซ็นใบยินยอมเข้ารับการฝึกหัด การเสนองานวิจัยจะถูกเสนอในภาพรวม ไม่ระบุตัวตน และข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างจะมีเพียงผู้วิจัยผู้เดียวเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงได้ อีกทั้งข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างจะถูกทำลายภายหลังจากกระบวนการการศึกษาเสร็จสิ้นในระยะเวลา 1 ปี เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยทำการสอบถามความสนใจกลุ่มควบคุมในการเข้ารับโปรแกรม

การฝึกหัดเช่นเดียวกันกับกลุ่มทดลอง หากมีความสนใจในการเข้ารับโปรแกรมการฝึกหัดกลุ่มผู้วิจัยจะนัดหมายเพื่อเข้ารับการฝึกหัดในภายหลังจากเสร็จสิ้นโครงการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

6. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้มาจากการวิเคราะห์สถิติแบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำสองทาง (Two way repeated measures ANOVA) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐาน การทดสอบ การแจกแจงปกติของข้อมูล และการทดสอบการเท่ากันของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม ดังนี้

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะเวลาต่างๆ ของการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ติดตามผล	
	M	SD	M	SD	M	SD
กลุ่มทดลอง (n=8)	2.53	0.39	3.87	0.65	3.93	0.74
กลุ่มควบคุม (n=8)	2.56	0.45	2.63	0.52	2.58	0.45

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในระยะก่อนการทดลองเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 ในระยะหลังการทดลองเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 และในระยะหลังการทดลองเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 และในกลุ่มควบคุมมีคะแนนพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในระยะก่อนการทดลองเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 ในระยะหลังการทดลองเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 และในระยะหลังการทดลองเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45

6.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง

ผู้วิจัยทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการเท่ากันของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมด้วยสถิติ Mauchly's test เป็นการทดสอบคุณสมบัติ Sphericity โดยผลการวิเคราะห์จะต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) พบว่าค่าสถิติ Mauchly's W เท่ากับ 0.46 ค่า Approx. Chi-Square เท่ากับ 10.13 และค่า p เท่ากับ 0.01 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทำให้ไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ดังนั้น การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จึงต้องใช้การประมาณค่าแบบ Greenhouse - Geisser แทนการประมาณค่าแบบ Sphericity Assumed ดังนี้

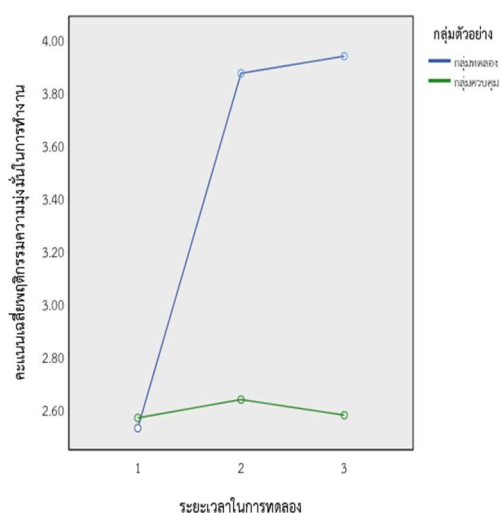
ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการทดลองกับระยะเวลาในการทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม					
วิธีการทดลอง	1.00	8.67	8.67	11.30*	0.01
ความผันแปรในกลุ่ม	14.00	10.74	0.77		
ภายในกลุ่ม					
ระยะเวลาการทดลอง	1.30	5.32	4.10	41.60*	0.00
วิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง	1.30	4.77	3.68	37.29*	0.00
ความผันแปรในกลุ่ม	18.17	1.79	0.10		
รวม	35.77	31.29			

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาในการทดลอง โดยใช้การประมาณค่าแบบ Greenhouse-Geisser พบว่า วิธีการทดลองกับระยะเวลาในการทดลองมีปฏิสัมพันธ์กันที่ส่งผลต่อคะแนนพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดยกลุ่มที่ดำเนินการต่างกันมีพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานแตกต่างกัน แสดงว่ากลุ่มที่ดำเนินการต่างกันมีผลต่อคะแนนพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นอกจากนี้ยังพบว่า เมื่อระยะเวลาในการทดลองต่างกัน คะแนนพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพบว่า ระยะเวลาและวิธีการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา มีปฏิสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจึงนำเสนอกราฟแสดงความสัมพันธ์ ดังนี้

ภาพที่ 2 กราฟเส้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญากับระยะเวลาการทดลองที่มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ในระยะก่อนการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานใกล้เคียงกัน แต่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่าวิธีการทดลองกับระยะเวลาในการทดลอง ส่งผลต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน

6.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม ความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลการทดลอง

ตารางที่ 3 ผลทดสอบย่อยของวิธีการทดลองในระยะ
การทดลอง ระยะหลังการทดลองและ
ระยะติดตามผลการทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F	P
ก่อนการทดลอง					
ระหว่างกลุ่ม	1.00	0.01	0.01	0.03	0.86
ภายในกลุ่ม	14.00	2.46	0.18		
Total	15.00	2.47			
หลังการทดลอง					
ระหว่างกลุ่ม	1.00	6.08	6.08	17.54*	0.00
ภายในกลุ่ม	14.00	4.85	0.35		
Total	15.00	10.93			
ติดตามผล					
ระหว่างกลุ่ม	1.00	7.36	7.36	19.74*	0.00
ภายในกลุ่ม	14.00	5.22	0.37		
Total	15.00	12.57			

*p < 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า

1. ในระยะก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน
2. ในระยะหลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ในระยะติดตามผลการทดลอง คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกลุ่มทดลองในระยะเวลาต่าง ๆ ของการทดลองด้วยการทดสอบแบบบอนเฟอร์โรนี (Bonferroni method)

ระยะเวลาการทดลอง (I)	M	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ติดตามผล
		2.53	3.87	3.93
ก่อนการทดลอง	2.53	-	1.34*	1.40*
หลังการทดลอง	3.87	-	-	0.06
ติดตามผล	3.93	-	-	-

*p < 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง และในระยะติดตามผลการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. สรุปผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์งานวิจัย เพื่อศึกษาผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถสรุปได้ ดังนี้

7.1 ผลการเปรียบเทียบผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา (กลุ่มทดลอง) และกลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา (กลุ่มควบคุม)

ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา (กลุ่มทดลอง) ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา (กลุ่มควบคุม) ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลองไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งสองกลุ่ม พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญามีคะแนนเฉลี่ย

พฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7.2 ผลการเปรียบเทียบผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ผลการเปรียบเทียบผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา พบว่าเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในระยะเวลาทั้ง 3 ช่วง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญามีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าในระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8. อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง ผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามสมมติฐาน ดังนี้

ประเด็นที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญามีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ในข้อที่ 1

อธิบายได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน สูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองให้มีพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานที่ดีขึ้นอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชาพัชร อรรถบพ และ มนัสย์ หัตถศักดิ์ (2560) ที่พบว่าโปรแกรมปรับพฤติกรรมทางปัญญาสามารถพัฒนาให้นักเรียน มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกได้จริง ด้วยการฝึกตามกระบวนการปรับพฤติกรรมทางปัญญานักเรียนยัง ได้แสดงความคิดเห็นว่าภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรม การปรึกษาทำให้ได้เรียนรู้ เข้าใจความหมาย ตระหนัก ถึงความสำคัญของการมีพฤติกรรมกล้าแสดงออก ทั้งนี้เพราะโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรม

ทางปัญญามีการระบุขั้นตอนและการปฏิบัติที่ชัดเจน เน้นการใช้กระบวนการปรึกษา 3 ปัจจัย คือ ความคิด (Thinking) ความรู้สึก (Feeling) และการกระทำ (Doing) อีกทั้งผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมกลุ่มที่เหมาะสมกับปัญหาและนำมาใช้ร่วมกันอย่างกลมกลืน ช่วยให้สมาชิกได้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานผ่านกระบวนการปรึกษากลุ่มที่ได้พัฒนาขึ้น ส่งผลให้กลุ่มทดลองมีการแสดงออกของพฤติกรรมบ่งชี้ที่แสดงถึงพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานที่ชัดเจนมากขึ้น ภายหลังการเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษา ได้แก่ มีการเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทำความเข้าใจรายละเอียดของงานโดยการสอบถามคุณครูจนเข้าใจ และตรวจสอบความเรียบร้อยของงานเมื่อทำเสร็จมีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ สามารถส่งงานตรงตามกำหนดเวลา ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง โดยกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงงานที่ทำให้ออกมามีคุณภาพด้วยความเต็มใจ ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ในการทำงานหรือล้มเลิกการทำงานหรือการบ้านแม้จะเป็นงานที่ยากหรือไม่ถนัด อดทนแม้ต้องแก้ไขงานหลายครั้งเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ โดยมีการวางแผนในการทำงาน เพื่อให้งานออกมามีคุณภาพ เกิดการยอมรับและมั่นใจในผลของงานของตนเอง นำไปสู่ความภูมิใจในผลงานที่ตนทำสำเร็จ มีการให้รางวัลหรือชื่นชมตัวเองต่อความสำเร็จนั้น สอดคล้องกับศักดิ์นาณพัทธ์ศรีเสนากุล และ จิตตินันท์ บุญสิทธิกุล (2558) ที่พบว่า เมื่อนักเรียนเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้นและต้องการนำเสนอผลงานของตนเองให้เพื่อนในห้องได้รู้ พฤติกรรมเหล่านี้เป็นการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาที่ว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ความรู้ความเข้าใจและอารมณ์ส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้และย่อมสามารถแก้ไขได้ด้วยการเรียนรู้ใหม่ (Corey, 2016) ในขณะที่กลุ่มทดลอง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงของการแสดงออกของพฤติกรรมบ่งชี้ที่แสดงถึงพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน ดูได้จากคะแนนพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานที่ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล โดยที่กลุ่มทดลองมีคะแนนในทั้งสองระยะสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างชัดเจนและคะแนนยังเพิ่มขึ้นในระยะติดตามผลด้วยแม้จะผ่านไปถึง 3 สัปดาห์

ประเด็นที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญามี

คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ใน ข้อที่ 2

สามารถอธิบายได้ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในระยะหลังการทดลองกับระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาสามารถพัฒนาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานได้จริง การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญานำมาซึ่งการทำงานร่วมกันเพื่อระบุเป้าหมาย สมาชิกของกลุ่มจะได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ได้รับการสอนวิธีการพัฒนามุมมองใหม่ ได้รับการสนับสนุนให้ลองใช้พฤติกรรมการรับรู้และอารมณ์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สมาชิกกลุ่มสามารถได้รับทักษะการเผชิญปัญหาด้วยการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ประสบการณ์ไปพร้อมกับกลุ่ม (Corey, 2016) ผู้วิจัยพบว่า นอกจากที่โปรแกรมการปรึกษากลุ่มจะส่งเสริมพัฒนาให้พฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของกลุ่มทดลองสูงขึ้นแล้ว สมาชิกกลุ่มยังได้พัฒนาปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มผ่านกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างกันในกลุ่มสมาชิกเกิดความเป็นกันเอง ไว้วางใจและกล้าที่จะเปิดเผยตัวเองมากขึ้นเมื่ออยู่ในกลุ่มการปรึกษา ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มในช่วงแรกค่อนข้างเงียบ ไม่แสดงความคิดเห็นและหลบสายตา มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ และซักถามกันมากขึ้น สอดคล้องกับสมร สามารถ (2560) ที่พบว่า ในช่วงแรกเด็กและเยาวชนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและไม่เปิดเผยความรู้สึกของตนเอง เนื่องจากกลัวผลกระทบที่เกิดขึ้น กลัวการถูกลงโทษ และไม่มั่นใจว่าสิ่งที่เกิดขึ้นหรือทำในกลุ่มจะเป็นความลับเฉพาะในกลุ่มเท่านั้นหรือไม่ ต่อมาเด็กและเยาวชนได้เห็นว่าไม่มีผลกระทบแต่อย่างใด จึงทำให้กล้าที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้น การกล้าเปิดเผยตนเองนี้เกิดขึ้นได้ภายใต้บริบทของความไว้วางใจที่ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดมิตรภาพอันดีแก่กัน ด้วยสมาชิกกลุ่มบางคนก่อนที่จะเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาไม่เคยพูดคุย หรือสนิทสนมกับเพื่อนสมาชิกคนอื่นเลย ถึงแม้จะอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน เมื่อได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มมีการพูดคุยกันมากขึ้น สังเกตได้จากการแสดงออกของกลุ่มทดลอง อาทิ กิจกรรม “สิ่งดี ๆ ในตัวเรา” เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจว่าคนเราทุกคนล้วนมีข้อดี ทั้งที่ตัวเองรู้และคนอื่นรู้ ซึ่งการรับรู้ข้อดีของตนเองจะช่วยให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง สมาชิกกลุ่มมีการเขียนข้อดีของสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม และกล่าวชื่นชม พูดคุยกันมากขึ้นจากช่วงแรกของการ

ปรึกษา หรือในกิจกรรม “ส่งต่อกำลังใจ” เพื่อให้กำลังใจ ชื่นชม หรือบอกความในใจใด ๆ ถึงเพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ รวมถึงตนเอง และให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนได้กล่าวความในใจแก่กลุ่มการปรึกษา ในช่วงเวลานี้ผู้วิจัยพบบทสนทนา เช่น “ไม่ได้ทำกิจกรรมแล้วจะได้คุยกันอีกไหม” “หลังจากนี้มาเล่นกับเราได้นะ” “มีปัญหาอะไรบอกเราให้เราช่วยได้” “เจอกันก็ทักกันบ้างนะ” บทสนทนาเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงมิตรภาพที่เกิดขึ้นกับสมาชิกกลุ่ม สอดคล้องกับหลักการทางพฤติกรรมทางปัญญาที่เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการทำงานร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งช่วยให้สมาชิกรู้สึกว่าเขาไม่ได้อยู่คนเดียวกับปัญหาของพวกเขา การเรียนรู้ร่วมกันและการสำรวจความกังวลส่วนตัวจะผูกมัดสมาชิกในกลุ่มอย่างมีความหมาย (Corey, 2016)

ช่วงเริ่มต้นของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาการกำหนดเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ กระบวนการกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนได้สำรวจตนเอง ฝึกพฤติกรรมใหม่ ๆ สมาชิกกลุ่มจะมีการทบทวนเป้าหมายของกลุ่มและเป้าหมายของตนเองเป็นระยะ เพื่อรักษาทิศทางที่ตั้งใจไว้และประเมินได้ว่าเกิดความก้าวหน้าขึ้นมากเพียงใด ทำให้เห็นระดับความก้าวหน้า ทบทวนสาเหตุและหาแนวทางแก้ไขได้ทันทีที่เมื่อพบว่าขาดความก้าวหน้าตามแผนที่ได้วางไว้ (Corey, 2016) การกำหนดเป้าหมายของกลุ่มการปรึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก สอดคล้องกับเพชรภรณ์ แก้วพรม (2561) ที่กล่าวถึงวิธีการเสริมสร้างให้มีความมุ่งมั่นกับสิ่งที่ทำประการหนึ่งคือ แบ่งการตั้งเป้าหมายเป็นขั้นตอน (Step) แล้วก้าวไปที่ละขั้น ซึ่งทำให้สมาชิกกลุ่มรู้สึกว่ามีเป้าหมายแต่ละระดับนั้นอยู่ไม่ไกลเกินเอื้อม สามารถบรรลุเป้าหมายในระยะเวลาอันสั้น มีผลต่อกำลังใจในการทำงานเพื่อไต่ระดับของความสำเร็จต่อไป

โปรแกรมการปรึกษากลุ่มในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคอันหลากหลายซึ่งตั้งอยู่บนหลักการด้านพฤติกรรมและการเรียนรู้ เช่น การสร้างแบบจำลอง, การบ้าน, ข้อเสนอแนะ, การเสริมแรง, การปรับโครงสร้างทางปัญญา, การบอกอารมณ์ตนเอง, การประเมินระดับอารมณ์, การหาความคิดอัตโนมัติ และความคิดที่บิดเบือน มีขั้นตอนในการประเมินและเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจตลอดกระบวนการกลุ่ม องค์ประกอบทั้งหมดของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญานี้เป็นส่วนผสมผสานให้เกิดการพัฒนาแก่กลุ่มทดลอง การใช้เทคนิคการสร้างแบบจำลองที่ใช้ในโปรแกรมการปรึกษาครั้งที่ 10 กิจกรรม “ต้นแบบของฉัน” สมาชิกกลุ่มได้พิจารณาเลือกบุคคลที่ตนมองว่าเป็นแบบอย่างที่ดีในการมี

พฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน สมาชิกกลุ่มจะได้แลกเปลี่ยนข้อมูลต้นแบบที่ตนเองเลือก สรุปพฤติกรรมที่ต้นตอการพัฒนาตามต้นแบบ เป็นประโยชน์ในการแสดงทักษะเฉพาะที่ต้องการให้เกิดเรียนรู้ มีประโยชน์สำหรับการสอนและฝึกทักษะชีวิต การสร้างแบบจำลองเป็นหนึ่งในเครื่องมือการสอนที่ทรงพลังที่สุดสามารถนำเสนอรูปแบบทางสังคมและบทบาทที่หลากหลายให้สมาชิกกลุ่มได้เลียนแบบ โดยเฉพาะในกลุ่มที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะและกลุ่มการพัฒนาพฤติกรรม (Corey, 2016) ต้นแบบพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานที่สมาชิกกลุ่มการปรึกษาเลือก ประกอบด้วย คุณแม่ พี่ชาย เพื่อนในห้องเรียน เพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ดารา นักแสดง ยูทูบเบอร์ จากต้นแบบของสมาชิกกลุ่มสอดคล้องกับ นที ศิริจรยาพงษ์ (2560) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าการได้รับแรงสนับสนุนจากโรงเรียน การได้รับแรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน การได้รับแรงสนับสนุนจากครอบครัว และการควบคุมตนเองสามารถร่วมทำนวยพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ เมื่อสมาชิกกลุ่มได้รับการกระตุ้นจากต้นแบบที่เลือกเพื่อนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานแล้วนั้น อีกสิ่งสำคัญคือทำให้สมาชิกกลุ่มได้ทบทวนหรือ ฝึกปฏิบัติพฤติกรรมนั้นบ่อย ๆ เทคนิคการบ้านจึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่จะเข้ามาช่วยที่ผู้วิจัยมอบหมายให้สมาชิก กลุ่มการปรึกษาแต่ละครั้งนั้นมุ่งหวังให้สมาชิกกลุ่มได้ทบทวนสิ่งที่เรียนรู้ในกลุ่มการปรึกษาและนำไปฝึกปฏิบัติในชีวิตจริงนอกกลุ่มการปรึกษา เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนา วิธีการเหล่านี้ของโปรแกรมการปรึกษาเทียบได้กับการเสริมสร้างปัจจัยภายนอกให้แก่สมาชิกกลุ่มเพื่อนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในขณะเดียวกันเมื่อสมาชิกกลุ่มแต่ละคนลงมือปฏิบัติกรบ้านที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มก็สะท้อนให้เห็นถึงความคืบหน้าของความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่มอันเป็นองค์ประกอบหนึ่งของพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน สิ่งสำคัญคือเมื่อมีการมอบหมายการบ้านในแต่ละครั้งนั้นจะมีการติดตามการบ้านของสมาชิกกลุ่มโดยผู้วิจัยจะนำมาไว้ในขั้นตอนเริ่มต้นกลุ่มการปรึกษาในครั้งถัดไป เพื่อให้เกิดประเด็นในการแลกเปลี่ยนและให้สมาชิกกลุ่มได้กล่าวชื่นชม ให้กำลังใจเป็นการเสริมแรงกัน การติดตามการบ้านนี้ทำให้ผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มในฐานะกลุ่มทดลองได้ทบทวนถึงพฤติกรรม ความคืบหน้าหรือปัญหาที่พบเจอในการพัฒนาพฤติกรรม การติดตามการบ้านเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสมาชิกในกลุ่ม ทุกคนจะได้รับประโยชน์

จากประสบการณ์การบ้านของกันและกัน ความยากลำบากในการทำการบ้านให้เสร็จจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม (Dattilio, 2002 as cited in Corey, 2016) ตัวอย่างการติดตามการบ้านครั้งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงผลอันเกิดแก่สมาชิกกลุ่มการปรึกษาอย่างชัดเจน เช่น ในโปรแกรมการปรึกษาครั้งที่ 11 ผู้วิจัยมอบหมายการบ้าน คือ ให้สมาชิกกลุ่มพูดคำพูดดี ๆ กล่าวชื่นชมหรือให้กำลังใจตนเอง อย่างน้อยวันละ 3 ครั้ง ผู้วิจัยได้ติดตามการบ้านในช่วงต้นของโปรแกรมการปรึกษา ครั้งที่ 12 สมาชิกกลุ่มท่านหนึ่งกล่าวว่า “หนูไม่เคยชมตัวเองเลยคะ ตอนแรกที่หนูทำหนูรู้สึกเขิน แต่พอทำแล้วมันรู้สึกดีคะ เพราะบางเรื่องหนูรู้ว่าไม่มีใครชมหนูแน่ ๆ” โดยที่สมาชิกกลุ่มท่านนี้อธิบายเพิ่มเติมว่าเป็นเรื่องที่สมาชิกกลุ่มสามารถส่งงานได้ทันเวลาวันสุดท้ายที่ครูกำหนด สิ่งนี้เชื่อมโยงถึงพฤติกรรมบ่งชี้ความมุ่งมั่นในการทำงาน คือ ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ การรู้จักชื่นชมตนเองด้วยความภาคภูมิใจ รู้จักปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง มองเห็นคุณค่าในตนเองและพร้อมจะพัฒนานตนเองอยู่เสมอ (เมธิณี วงศ์วานิช รัชภาภรณ์ และ อภิสหิทธิ์ เวชชาชีวะ, 2560) จากสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลที่กิจกรรมในโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามพฤติกรรมทางปัญญามุ่งต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนกลุ่มทดลอง หากนักเรียนกลุ่มทดลองสามารถกล่าวชื่นชมตนเองในประเด็นเกี่ยวกับการทำงานหรือการเรียนได้บ่อยครั้ง ย่อมกลายเป็นปัจจัยหนึ่งที่นำมาสู่ความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตัวเองได้ในที่สุด

นอกจากการพูดกับตัวเองที่เป็นตัวช่วยปรับความคิดให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเชื่อมั่นมากขึ้นแล้ว การสามารถแก้ไขปัญห โดยนำเทคนิคแก้ไขปัญหไปใช้อย่างเป็นระบบก็เป็นอีกหนึ่งแนวทางของโปรแกรมการปรึกษาที่ช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นว่าตนสามารถทำได้ เช่น กิจกรรม “ทบทวนเป้าหมาย” สมาชิกกลุ่มจะได้ทบทวนเป้าหมายเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของตนเองว่ามีสิ่งใดที่ทำได้ดีแล้ว และมีสิ่งใดที่ยากปรับปรุงให้สมาชิกกลุ่มรู้จักการสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจปัญหา เมื่อได้คำตอบในสิ่งที่อยากปรับปรุงผู้นำกลุ่มจะกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มทบทวนความคิดของตนเองที่มีต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นการให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจความคิดของตนเอง ว่าเกี่ยวข้องกับความคิดอัตโนมัติเชิงลบ (negative automatic thoughts) และข้อผิดพลาดทางความคิดแบบใดหรือไม่ เพื่อลดโอกาสเกิดปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานและการเรียน สมาชิกกลุ่มได้ทำการทบทวนและวางแผนที่จะปรับปรุงแก้ไขสิ่งนี้สอดคล้องประเด็นทบทวนการทำงาน อดทน ไม่ย่อท้อ

ต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานและพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ อันเป็นพฤติกรรมบ่งชี้พฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานเป็นการทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจ อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ไม่เกียจงาน กล้าเผชิญปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน เรียนรู้บทเรียนจากปัญหาและอุปสรรคเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นมาอีก (เมธินี วงศ์วานิช รัชมภาภรณ์ และ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, 2560) พฤติกรรมเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาตนเองไปสู่แนวทางอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับกอบแก้ว บุญบุตร (2563) ที่กล่าวว่า การจะเสริมสร้างชุดความคิดเติบโตให้มีประสิทธิภาพควรเริ่มต้นที่การมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อของตนเองเป็นอันดับแรก จึงจะสามารถต่อยอดไปสู่ความพยายามในการเสริมสร้างชุดความคิดเติบโตได้

ตลอดกระบวนการของโปรแกรมการฝึกหัดจะเห็นว่าทุกขั้นตอนผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเสริมแรงเข้ามาช่วยมากบ้างน้อยบ้างขึ้นอยู่กับบริบท ในการฝึกหัดกลุ่มที่เน้นการพัฒนาพฤติกรรมเสริมแรงเป็นการแทรกแซงที่สำคัญจากผู้ฝึกหัดและสมาชิกคนอื่น ๆ ผ่านการยกย่อง การสนับสนุนและความเอาใจใส่ต่อกันในแต่ละเซสชันของการฝึกหัดผู้วิจัยจะเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้พูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ กัน รวมถึงให้สมาชิกกลุ่มได้ชื่นชมหรือให้กำลังใจกัน เป็นการสร้างแนวโน้มที่สมาชิกกลุ่มจะปฏิบัติซ้ำพฤติกรรมนั้น ๆ สอดคล้องกับ นที ศิริจรยาพงษ์ (2560) และ สุมาลี มูลคำ (2557) ที่ได้นำเสนอปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานทางบวกประการหนึ่ง คือ การสนับสนุนทางสังคม อันเป็นการที่บุคคลได้รับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนในรูปแบบของข้อมูลข่าวสาร ด้านอารมณ์ ด้านสิ่งของหรือรางวัล ซึ่งการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมเหล่านี้ ถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่นักเรียนจะสามารถแสดงพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานได้ดียิ่งขึ้น Corey (2016) กล่าวว่า เป็นความคิดที่ดีที่จะเริ่มต้นแต่ละเซสชันด้วยการให้สมาชิกกลุ่มรายงานถึงความสำเร็จของแต่ละคนมากกว่าความล้มเหลวของพวกเขา สิ่งนี้ ทำให้เกิดเสียงเชิงบวกในกลุ่ม เกิดการสนับสนุนแก่ผู้ที่ทำได้ดีในชีวิตประจำวันและยังเป็นกระตุ้นกลุ่มว่าการเปลี่ยนแปลงสามารถเกิดขึ้นได้ การรายงานความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นเล็กน้อยเพียงใดก็ตามมีความสำคัญอย่างยิ่ง เมื่อสมาชิกกลุ่มมีการปรับปรุงแต่ขาดการยอมรับการเสริมแรงและการสนับสนุนของกลุ่มจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการที่สมาชิกจะคงรักษาพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนั้นไว้ และเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาพฤติกรรม

ความมุ่งมั่นในการทำงานของกลุ่มทดลองได้อย่างชัดเจนและยังมีประสิทธิผลต่อกลุ่มทดลองแม้จะผ่านไป 3 สัปดาห์ ก็ยังมีคะแนนสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง สอดคล้องกับสมร สามารถ (2560) ที่ศึกษาผลการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อการกำกับอารมณ์ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดชลบุรี พบว่า คะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง รวมถึงในระยะติดตามผลกับระยะก่อนการทดลอง โดยอธิบายไว้ว่า กิจกรรมการปรับเปลี่ยนความคิดโดยการฝึกทักษะการยับยั้งความคิด ซึ่งจะทำให้เด็กเยาวชนได้ทบทวนถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลต่ออารมณ์ จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ การฝึกฝนทักษะต่าง ๆ จนสามารถเกิดการเรียนรู้และจดจำและนำไปใช้แม้ระยะเวลาจะผ่านไปก็ยังสามารถจดจำและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การวางแผนการทำงาน การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย การชื่นชมตนเองเมื่อทำงานเสร็จ เป็นต้น

จากผลการศึกษาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน พบว่า มีความสอดคล้องและเหมาะสมอย่างมากของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มกับพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยสมาชิกกลุ่มได้พัฒนาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังส่งผลให้สมาชิกกลุ่มได้มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันที่พัฒนาขึ้นเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง ด้วยรูปแบบของกลุ่มการปรึกษาปลุกฝังความเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สมาชิกกลุ่มตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ หมั่นปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองด้วยความทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ และท้ายที่สุดสมาชิกกลุ่มสามารถแสดงออกหรือมีการชื่นชมผลงานของตนเองด้วยความภาคภูมิใจ ทั้งในช่วงดำเนินการปรึกษากลุ่ม และในชีวิตประจำวัน หลังจบการปรึกษากลุ่มไปแล้ว ผลที่เกิดขึ้นเหล่านี้ไม่เพียงแต่พัฒนาให้เกิดประโยชน์ในด้านการเรียนของสมาชิกกลุ่มเพียงเท่านั้น ยังส่งผลให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ เช่น การรู้จักวางแผนเป้าหมายและวางแผนการทำงานหรือ สิ่งที่ต้องรับผิดชอบ การสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น ตลอดจนสร้างภาคภูมิใจในตนเอง สิ่งเหล่านี้จะกลายเป็นลักษณะพื้นฐานที่ช่วยให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีศักยภาพและมีความสุข

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

9.1.1 แบบวัดพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน ที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นและผ่านเกณฑ์ สามารถนำไปใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หรือใช้กับกลุ่มประชากรที่ใกล้เคียงกันเพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งในการช่วยพัฒนาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานให้แก่ นักเรียน เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมศักยภาพนักเรียนทั้งด้านการเรียนและการทำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ

9.1.2 การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาที่พัฒนาความมุ่งมั่นในการทำงาน สามารถนำไปปรับใช้กับบุคคลที่มีปัญหาคลายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ บุคคลที่ต้องการพัฒนาการวางแผนในการทำงาน บุคคลที่ต้องการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองจากการทำงาน หรือบุคลากรทางการศึกษา ครู หรือผู้ปกครอง ที่ต้องการนำกระบวนการปรึกษาหรือเทคนิคต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียน ด้วยโปรแกรมการปรึกษา ได้ออกแบบมาให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนให้บุคคลได้สำรวจตนเองและทำการตั้งเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาด้วยตนเอง มีการกระตุ้นพฤติกรรมเพื่อให้บุคคลได้คอยทบทวนตัวเองว่าได้ทำตามแผนที่วางไว้หรือเข้าใกล้เป้าหมายมากน้อยเพียงใด ทำให้บุคคลเห็นถึงปัญหาและอุปสรรคที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่ได้ นำไปสู่การจัดการแก้ไขและท้ายที่สุดเกิดเป็นความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง แม้จะเป็นการสำเร็จเป้าหมายเล็ก ๆ ที่วางไว้ก็ตาม

9.1.3 เนื่องจากโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นโปรแกรมการปรึกษากลุ่มเชิงจิตวิทยาที่ต้องมีการศึกษาเชิงลึกทั้งบริบทของกลุ่มตัวอย่าง แนวคิด ทฤษฎี รูปแบบการปรึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งโปรแกรมการปรึกษากลุ่มที่มีประสิทธิภาพต่อกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นผู้ที่สนใจในการนำโปรแกรมการปรึกษานี้ไปปรับใช้ ควรทำความเข้าใจและฝึกฝนให้เกิดความชำนาญหรือมีการปรึกษาที่อยู่ภายใต้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้โปรแกรมเกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาต่อไป

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ดังนั้นจึงไม่ได้มีการควบคุมตัวแปรอื่นอย่างเข้มงวด ดังนั้นในการวิจัย

ครั้งต่อไปผู้วิจัยอาจต้องระวังปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจแทรกซ้อนเข้ามาได้ เช่น ช่วงเวลาในการทดลองที่กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนทำให้ในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้แก่ ช่วงต้นภาคเรียน ช่วงปลายภาคเรียน หรือช่วงปิดภาคเรียน มีปัจจัยหรือข้อแม้บางประการที่แตกต่างกัน อาจส่งผลกระทบต่อผลการวิจัยได้

9.2.2 งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ผลพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานแบบองค์รวม จึงมีประเด็นที่น่าสนใจหากในงานวิจัยครั้งต่อไป อาจมีการวิเคราะห์ในเชิงแยกองค์ประกอบเพิ่มเติมให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะได้สามารถเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งในระยะก่อนการทดลองและระยะหลังการทดลองอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังอาจทำให้เห็นถึงกลไกของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญ่ว่าสามารถขับเคลื่อนองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

9.2.3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการปรึกษากลุ่มในรูปแบบออนไลน์ (Onsite) คือการที่สมาชิกกลุ่มมาเข้าร่วมเพื่อรับการปรึกษาในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน หากในอนาคต มีความต้องการจะศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการปรึกษาอาจพัฒนาในลักษณะของงานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งที่ใช้รูปแบบวิธีการปรึกษาอื่น ๆ เช่น การจัดการปรึกษาในรูปแบบออนไลน์ (Online) เป็นต้น

10. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุงแก้ไข พุทธศักราช 2566**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กองคำ สุระเสียง, ระพีพันธ์ ฉายวิมล, และ เพ็ญญา กุลนาคดล. (2554, ตุลาคม-ธันวาคม). การพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าด้วยการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา. **คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา**, 10, (4), หน้า 49-60.
- กอบแก้ว บุญบุตร. (2563). **การเสริมสร้างชุดความคิดเติบโตของนักเรียนวัยรุ่นด้วยโปรแกรมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา ร่วมกับกิจกรรมกลุ่มพัฒนาความคิด**. คุษภินิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นที ศิริจรรยาพงษ์. (2560). **พฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอนครชัย จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9**. วิทยานิพนธ์

- ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา และการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิชชาพัชร อรรถบพ และ มณีนันท์ หัตถศักดิ์. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). ผลของโปรแกรมปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิเชียรกลิ่นสุคนธ์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 3, (2), หน้า 10-21.
- เพชรภรณ์ แก้วพรม. (2561). *การพัฒนาชุดฝึกทักษะปฏิบัติร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ ความมุ่งมั่นในการทำงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มะลิสางามศรี. (2555). *ผลของโปรแกรมการบำบัดความคิดและพฤติกรรมต่อภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่นในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เมธินี วงศ์วานิช รัชมกภรณ์ และ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ. (2560, พฤษภาคม-สิงหาคม). ผลการฝึกงานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนิสิตในรายวิชาฝึกงาน. *ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 32, (2), หน้า 55-64.
- ศักดิ์นา ฉันทอัครเสนากุล และ จิตตินันท์ บุญสิทธิกุล. (2558, พฤษภาคม-สิงหาคม). ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาวินัยในตนเองและความมุ่งมั่นทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา. *ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 30, (2), หน้า 144-151.
- สมร สามารถ. (2560). *ผลการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อการ*
- กำกับอารมณ์ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุมาลี มูลคำ. (2557). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Corey, G. (2016). *Theory and practice of group counseling*. Boston, Massachusetts, United States: Cengage Learning.
- Kurniawan, E., Japar, M., & Sutoyo, A. (2019). Cognitive behaviour group counseling with cognitive restructuring and self-instruction techniques to reduce the social anxiety of public senior high school 3 Pati. *Jurnal Bimbingan Konseling*, 8, (4), pp. 151-158.
- Chandra, E.K., Wibowo, M.E., & Sunawan, S. (2019, January). Cognitive behaviour group counseling with self-instruction and cognitive restructuring techniques to improve students' self-confidence. *Islamic Guidance and Counseling Journal*, 2, (1), pp. 11-17.

การพัฒนาชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี

Development of Fresh Flower Skill Training Sets with Davies Theory Combined with STAD Learning for Students at the Vocational Certificate Level Department of Home Economics Suphanburi Vocational College

เศวตโชติ บุญจิ้น^{1*}

Sewatachot Boonjeen^{1*}

^{*1} สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี สุพรรณบุรี 72000

^{*1} Field of Study Home Economics, Home Economics, Suphanburi Vocational College,
Suphanburi 72000

Received : November 20, 2024 Revised : December 23, 2024 Accepted : December 25, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อสร้างชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD ให้มีประสิทธิภาพ 75/75 (2) เปรียบเทียบทักษะงานดอกไม้สดก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD กลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชา 20406-2001 งานดอกไม้สด ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD จำนวน 1 ชุด 5 หน่วย แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งเป็น 3 แบบ คือ 1) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานภาคปฏิบัติ 2) แบบประเมินภาคทฤษฎี และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะ งานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t - test แบบ Dependent sample ผลการศึกษาวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎี เดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้

แบบ STAD มีค่าเกณฑ์ประสิทธิภาพเท่ากับ 80.60/81.00 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะงานดอกไม้สดหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD อยู่ในเกณฑ์ความพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ : ชุดฝึกทักษะ, งานดอกไม้สด, ทฤษฎีเดวิสส์, การเรียนรู้แบบ STAD

Abstract

The purposes of this research were to 1) create skill training package of fresh flower arrangement using Dewey's theory combined with STAD learning to contain the efficiency criteria of 75/75 2) compare skill training package of fresh flower arrangement before and after and 3) investigate the vocational certificate students satisfaction toward skill training package of fresh flower arrangement using Dewey's theory combined with STAD learning.

The sample of this research were 5 students of vocational certificate level 2,

*เศวตโชติ บุญจิ้น

E-mail : sewatachot@hotmail.co.th

majoring in Home Economics who are enrolled in course 20406 - 2001, Fresh Flower Festival for the second semester of the academic year 2023 by purposive sampling. The instruments used to collect data: 1) The skill training package of fresh flower arrangement using Dewey's theory combined with STAD learning include 1 package, 5 units 2) The achievement test are divided into the performance assessment form and the theory assessment form and 3) a questionnaire to measure students' satisfaction toward the skill training package of fresh flower arrangement using Dewey's theory combined with STAD learning. The mean, percentage, standard deviation (S.D.) and dependent t - test were used to analyze the data.

The results of this research were as follows :

1) The efficiency of skill training package of fresh flower arrangement using Dewey's theory combined with STAD learning has a performance criterion value of 80.60/81.00, which is higher than the specified criterion of 75/75.

2) The comparison of fresh flower arrangement skills after using skill training package of fresh flower arrangement using Dewey's theory combined with STAD learning were significantly higher than before at 0.05 level.

3) The students' satisfaction toward skill training package of fresh flower arrangement using Dewey's theory combined with STAD learning was at the highest level.

Keywords : Skill Training Package, Fresh Flower Arrangement Skills, Dewey's Theory, STAD Learning

1. บทนำ

การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับฝีมือ (ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ปวช.) ระดับเทคนิค (ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือ ปวส.) และระดับเทคโนโลยี (ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ หรือ ทล.บ.) เป็นการจัดการศึกษาระยะยาว

การฝึกอบรมวิชาชีพ การจัดการศึกษาระยะสั้น เพื่อให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษามีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน ตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ โดยในการจัดการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษานั้นสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานอาชีพ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิมีคุณภาพทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางานที่ศึกษา (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2562) การเรียนรู้ด้านทักษะอาชีวศึกษาที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนสำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยกลุ่มทักษะต่าง ๆ 3 กลุ่ม ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านข้อมูลสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะด้านชีวิตและอาชีพสำหรับอาชีวศึกษาในปัจจุบันมีส่วนสำคัญที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาที่ประกอบด้วยความสามารถในการปฏิบัติดังนี้ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวเข้ากับบทบาทและความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน ทำงานภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนตลอดจนการปรับความแรงตัวตนในการทำงานริเริ่มและการกำกับดูแลตนเอง กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ พัฒนาตนเองเพื่อยกระดับความรู้ความชำนาญ ขยายขอบเขตการเรียนรู้และโอกาสที่จะทำให้เกิดความเชี่ยวชาญ แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะมีกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความรับผิดชอบที่ดีในการทำงาน เช่น การตรงต่อเวลา การทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนดภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์สามารถโน้มน้าวและชี้นำให้งานบรรลุเป้าหมาย กระตุ้นความสามารถของผู้ร่วมงานให้ทำงานตามเป้าหมายและแสดงออกถึงความรับผิดชอบที่มีต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน (ชลัช กลิ่นแก่นจันทร์ และ สโรชา ไพรีพ่ายฤทธิ์, 2558)

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ประเภทวิชาคหกรรม สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ นำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอยู่ร่วมกันมีบุคลิกภาพที่ดีและมีมนุษยสัมพันธ์ เข้าใจและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562)

จากการศึกษาข้อมูลการจัดการอาชีวศึกษาการเรียนรู้ด้านทักษะอาชีพศึกษาที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนสำหรับศตวรรษที่ 21 และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 พบว่า การจัดการเรียนการสอนในอาชีวศึกษา มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพ การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ภาวะผู้นำและหน้าที่รับผิดชอบมีมนุษยสัมพันธ์และชี้แนะให้งานบรรลุเป้าหมาย กระตุ้นความสามารถของผู้ร่วมงานให้ทำงานตามเป้าหมายและแสดงออกถึงความรับผิดชอบที่มีต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตนจากประสบการณ์ของผู้สอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ในรายวิชางานดอกไม้สด พบว่า การจัดการเรียนการสอนในอาชีวศึกษาปัจจุบัน ทักษะความสามารถของผู้เรียนในห้องเรียนมีความแตกต่างกัน เมื่อลงมือปฏิบัติงานทำให้เกิดปัญหาความสำเร็จของชิ้นงานที่ไม่สมบูรณ์แบบตามแบบที่ได้รับมอบหมายหรือตัวอย่างของงานที่มีคุณภาพอาจเป็นเหตุปัจจัยที่หลากหลาย ส่วนใหญ่ความสำเร็จของงานเกิดจากการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ครูสอนสาธิตอธิบาย และลงมือปฏิบัติตาม แต่เมื่อชิ้นงานมีความซับซ้อนขึ้น มีประเภทของงานที่ใช้มากขึ้น ความสำเร็จของชิ้นงานก็จะไม่เป็นไปตามรูปแบบที่เหมาะสมเนื่องจากผู้เรียนมีทักษะความสามารถที่ต่างกัน จึงเกิดการรวมกลุ่มปฏิบัติงาน เพื่อที่จะให้นักเรียนได้ปฏิบัติงานตามความถนัดในชิ้นงานจากส่วนย่อย ๆ ก่อนที่จะเป็นชิ้นงานสำเร็จ เดวิส Davies (1971) ได้เสนอแนวคิด ทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็ว และในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอีกรูปแบบ คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ คละความสามารถกันมีสมาชิกกลุ่มละ 3-5 คน ความสามารถทางการเรียนลักษณะเด่นของการเรียนแบบนี้ จะเน้นความร่วมมือร่วมแรงกันระหว่างสมาชิกทุกคน ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับความร่วมมือและความสามารถของสมาชิกกลุ่มทุกคนร่วมกัน กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือที่พบอยู่มีหลายรูปแบบ จากการศึกษของผู้วิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือที่มีความเหมาะสมกับวิชางานดอกไม้สด คือ กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือรูปแบบ STAD เป็นการจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มคละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 5 คน สมาชิกในกลุ่มได้รับเนื้อหาสาระ และศึกษาสาระนั้นร่วมกัน เนื้อหาสาระนั้น

อาจมีหลายขั้นตอน ซึ่งผู้เรียนอาจต้องทำแบบทดสอบในแต่ละตอนและเก็บคะแนนของตนไว้ให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบครั้งสุดท้าย ซึ่งเป็นการสอบปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่ง สำหรับผู้เรียนที่เรียนในรายวิชาดอกไม้สดที่ต้องมีทักษะงานดอกไม้สด จึงจะส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องศึกษาและพัฒนาสื่อการสอน แบบฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย ของหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติเป็นรูปแบบที่ช่วยพัฒนาความสามารถปฏิบัติของผู้เรียนในด้านการกระทำหรือการแสดงออกต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านนี้ คือ รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติ

จากการศึกษาข้อมูลทางวิชาการข้างต้น ผนวกกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ในรายวิชางานดอกไม้สดที่ต้องฝึกปฏิบัติงานเป็นหลักเพื่อประดิษฐ์พัฒนาชิ้นงานอย่างหลากหลาย พร้อมกับปัญหาด้านกระบวนการเรียนรู้ ทักษะการปฏิบัติงานและสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในสาขาวิชานี้แล้วนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่พัฒนาทักษะการปฏิบัติดอกไม้สดพร้อมกับสื่อการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างสมบูรณ์ ด้วยการพัฒนาชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD ให้มีประสิทธิภาพ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะงานดอกไม้สดก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สด ด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD

3. สมมติฐานของการวิจัย

1. ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. ทักษะปฏิบัติงานดอกไม้สด โดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. นักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชา คหกรรมศาสตร์ มีความพึงพอใจของต่อ ชุดฝึกทักษะ งานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD อยู่ในระดับมาก

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD

ตัวแปรตาม

1. ทักษะปฏิบัติงานดอกไม้สดก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD

2. ความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช.ชั้นปีที่ 2 ประเภทวิชาคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา สุพรรณบุรี จำนวน 41 คน แบ่งออกเป็นสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ จำนวน 36 คน สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ จำนวน 5 คน

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช.ชั้นปีที่ 2 ประเภทวิชาคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา สุพรรณบุรี จำนวน 5 คน สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 20406 - 2001 งานดอกไม้สด ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยเลือกแบบเจาะจง

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบไปด้วย

1. ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD 1 ชุด เรื่อง ศิลปะการจัดพานดอกไม้สด

2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดผลวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศิลปะการจัดพานดอกไม้สดแบ่งเป็น 3 แบบ ดังนี้

1) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานภาคปฏิบัติ เป็นแบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ประกอบไปด้วยทักษะด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานดอกไม้สด

2) แบบประเมินภาคทฤษฎี ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD

5.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD เรื่อง ศิลปะการจัดพานดอกไม้สด จำนวน 25 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สด ศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาคหกรรม สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ประกอบด้วย คำอธิบายรายวิชางานดอกไม้สด จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา การจัดการเรียนรู้หนังสือเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนทฤษฎีรูปแบบการเรียนการสอนของเดวิสส์และการเรียนรู้แบบ STAD ตรวจสอบรูปแบบและเนื้อหา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00

2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และแบบประเมินภาคทฤษฎี สร้างและหาคุณภาพแบบประเมินศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาคหกรรม สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทาง แบบสังเกตเพื่อประเมินทักษะการปฏิบัติงาน ด้านกระบวนการเตรียมงาน กระบวนการปฏิบัติงาน คุณภาพของงาน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (Rubric) และกำหนดน้ำหนักการให้คะแนนเป็น 4 ระดับ คือ 4 3 2 และ 1 ตรวจสอบรูปแบบและเนื้อหา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 แบบประเมินภาคทฤษฎี ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบ สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบปรนัย เรื่องศิลปะการจัดพานดอกไม้สดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด 40 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหา จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชาการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบรูปแบบและเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินและมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน ที่ผ่านการเรียนวิชางานดอกไม้สดมาแล้วในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 ข้อ คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยาก (P) อยู่ในเกณฑ์ 0.20-0.80 ได้คัดเลือก

ข้อสอบที่มีค่าความยาก (P) อยู่ระหว่าง 0.40-0.80 ไว้จำนวน 30 ข้อ และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในเกณฑ์ 0.20-1.00 โดยได้ทำการคัดเลือกค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.33-1.00 ไว้จำนวน 30 ข้อ วิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.89

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จากนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน รวมทั้งหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 5 ระดับ ของ Likert (ลิเคิร์ท) โดยข้อคำถามครอบคลุมในประเด็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD โดยกำหนดให้ตรวจสอบรูปแบบและเนื้อหา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบพื้นฐานความรู้เรื่อง ศิลปะการจัดพานดอกไม้สด ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และดำเนินการสอนนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. 2 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชางานดอกไม้สด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 คน โดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD จำนวน 25 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง เมื่อสิ้นสุดการสอนดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการปฏิบัติงาน และให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD โดยคำนวณหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดข้างต้นด้วย E_1/E_2

2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติการทดสอบสำหรับกลุ่มเป้าหมาย (t-test แบบ Dependent sample)

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนหลังจัดการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลของประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD ให้มีประสิทธิภาพ 75/75 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี ระหว่างเรียนโดยพิจารณาจากคะแนนปฏิบัติงานจำนวน 5 ครั้ง (E1) มีค่าเฉลี่ยคะแนน $\bar{x}$ เท่ากับ 80.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. 2.60 คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.60 และคะแนนทดสอบหลังเรียน (E2) ค่าเฉลี่ยคะแนน $\bar{x}$ เท่ากับ 24.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. 0.83 คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.00 แสดงให้เห็นว่าชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD มีประสิทธิภาพ โดยรวมมีค่าเกณฑ์ประสิทธิภาพเท่ากับ 80.60/81.00

6.2 ผลของการเปรียบเทียบทักษะงานดอกไม้สดก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD ประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ พบว่า ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี นักเรียนมีผลทักษะงานดอกไม้สดโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สด มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะก่อนเรียน $\bar{x}$ เท่ากับ 9.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 1.92 และมีผลทักษะงานดอกไม้สดหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สด มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะหลังเรียน $\bar{x}$ เท่ากับ 24.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.83 แสดงให้เห็นว่าผลทักษะงานดอกไม้สดโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6.3 ผลของความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD ความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี ในภาพรวมนักเรียนมี

ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.93, S.D. = 0.06$)

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี ระหว่างเรียนโดยพิจารณาจากคะแนนปฏิบัติงานจำนวน 5 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยคะแนน $\bar{x}$ เท่ากับ 80.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D. = 2.60$ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 80.60 และคะแนนทดสอบหลังเรียน ค่าเฉลี่ยคะแนน $\bar{x}$ เท่ากับ 24.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D. = 0.83$ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.00 แสดงให้เห็นว่า ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD มีประสิทธิภาพ โดยรวมมีค่าเกณฑ์ประสิทธิภาพเท่ากับ 80.60/81.00

7.2 ผลของการเปรียบเทียบทักษะงานดอกไม้สดก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี นักเรียนมีผลทักษะงานดอกไม้สดโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สด มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะก่อนเรียน $\bar{x}$ เท่ากับ 9.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D. = 1.92$ และมีผลทักษะงานดอกไม้สดหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สด มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะหลังเรียน $\bar{x}$ เท่ากับ 24.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D. = 0.83$ แสดงให้เห็นว่า ผลทักษะงานดอกไม้สดโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7.3 ความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.93, S.D. = 0.06$) และเมื่อพิจารณาตามด้านแล้วนั้นพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด อันดับที่ 1 คือ ด้านทักษะกระบวนการ อันดับที่ 2 ด้านผลงานรองลงมาด้านกระบวนการวัดประเมินผล ด้านการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านเนื้อหา ตามลำดับ

8. อภิปรายผลการวิจัย

8.1 ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี ระหว่างเรียนโดยพิจารณาจากคะแนนปฏิบัติงานจำนวน 5 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยคะแนน $\bar{x}$ เท่ากับ 80.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D.$ เท่ากับ 2.60 คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.60 และคะแนนทดสอบหลังเรียน ค่าเฉลี่ยคะแนน $\bar{x}$ เท่ากับ 24.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D.$ เท่ากับ 0.83 คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.00 แสดงให้เห็นว่าชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD มีประสิทธิภาพ โดยรวมมีค่าเกณฑ์ประสิทธิภาพเท่ากับ 80.60/81.00 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยหลักสูตร คู่มือ ในการจัดสร้างชุดฝึก อีกทั้งเอกสารตำราทางงานคหกรรมศาสตร์ โดยชุดฝึกทักษะที่สร้างขึ้นใช้หลักการคิดค้นตามวิวัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน การใช้วัสดุ - อุปกรณ์ ในท้องถิ่น พัฒนาสร้างชิ้นงานตัวอย่างในแบบรูปภาพประกอบสื่อ เอกสารชุดฝึกได้อย่างชัดเจนทั้งรูปภาพและขั้นตอนในการปฏิบัติงานตามกระบวนการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD รวมไปถึงการใช้เนื้อหาและรูปแบบการจัดทำรูปเล่ม โดยมีการศึกษาการออกแบบรูปเล่มของ (วัฒนลักษณ์ ปัญจภูมิพัฒน์, 2547); (อรอุมา เนตรจินดา, 2551); (อภิรติ โสพศ, 2548) เพื่อให้ นักเรียนสนใจที่จะศึกษาและปฏิบัติงานดอกไม้สด จากกระบวนการทักษะง่าย ๆ ไปจนถึงทักษะที่ยากขึ้นด้วยทฤษฎีเดวิสส์

8.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะงานดอกไม้สดก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนมีผลทักษะงานดอกไม้สดโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สด มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะก่อนเรียน $\bar{x}$ เท่ากับ 9.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D.$ เท่ากับ 1.92 คิดเป็นร้อยละ 32.66 และมีผลทักษะงานดอกไม้สดหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สด มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะหลังเรียน $\bar{x}$ เท่ากับ 24.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D.$ เท่ากับ 0.83 คิดเป็นร้อยละ 80.66 แสดงให้เห็นว่าผลทักษะงานดอกไม้สดโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงมีความสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ของ

ผู้เรียนที่ใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิส ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานคำชี้แจงให้กับผู้เรียนได้ปฏิบัติงานเรียนรู้ด้วยตนเองและสมาชิกในกลุ่มร่วมกันปฏิบัติงาน นั้นแสดงให้เห็นว่า ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สด ด้วยทฤษฎีเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD เป็นสื่อที่สามารถช่วยในการพัฒนาทักษะงานดอกไม้สดของผู้เรียนในสายวิชาชีพได้เป็นอย่างดี เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง สามารถที่จะสร้างสรรค์งานปฏิบัติงานได้ทั้งในกรณีที่ครูสอนอยู่ร่วมชั้นเรียนและการนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคตของผู้เรียนในการปฏิบัติงาน เพื่ออาชีพ

3) ผลของความพึงพอใจของนักเรียน หลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิส ร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD มีค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ เท่ากับ 4.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D เท่ากับ 0.06 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD อยู่ในเกณฑ์ความพึงพอใจมากที่สุด เนื่องจากชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD เป็นการเรียนรู้ตามขั้นตอนวิธีการในชุดฝึกทักษะสามารถพัฒนากระบวนการทำงานของนักเรียนมากขึ้น นักเรียนมีความรู้สึกชื่นชอบและมีความรู้สึกที่จะอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมการจัดพานดอกไม้สด การปฏิบัติงานตามขั้นตอนในชุดฝึกทักษะทำให้นักเรียนปฏิบัติงานได้เข้าใจ มีความรู้ และปฏิบัติงานได้เร็วขึ้นเป็นระเบียบ มีความสุขในการปฏิบัติงานเป็นทีมในการทำงาน การสนทนาซักถาม อภิปราย และการเสนอแนะของครูผู้สอนทำให้ได้ผลงานปฏิบัติที่มีคุณภาพ เนื้อหา รูปภาพ กิจกรรมในชุดฝึกมีความชัดเจน ทำให้เกิดความรู้ และทักษะปฏิบัติได้อย่างชัดเจน การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ทำให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการปฏิบัติงานได้มากขึ้น นำความรู้ด้านทักษะปฏิบัติงานกระบวนการทำงานเป็นทีมใช้กับการปฏิบัติงานรายวิชาอื่น ๆ ได้ และสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้จากชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สด พัฒนาประยุกต์ใช้รูปแบบงานดอกไม้สด ในการประดิษฐ์งานดอกไม้สดรูปแบบอื่น ๆ ได้เพื่อการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ของตนเอง

9. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยการพัฒนาชุดฝึกทักษะงานดอกไม้สดด้วยทฤษฎีเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี การสร้างแบบฝึกทักษะงานดอกไม้สดต้องใช้จำนวนบุคคลที่ใช้ในการประดิษฐ์ชิ้นงานต้นแบบในการสร้างสื่อ งานประดิษฐ์ดอกไม้สดต้องให้มีความสอดคล้องกับวัยของผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แบบทดสอบ ใบงานแบบฝึกทำกิจกรรม ชุดเฉลยต้องแยกออกจากชุดที่นักเรียนใช้เรียนรู้ เพื่อความก้าวหน้าของผู้เรียนหรือเพื่อความแม่นยำและประมวลความรู้ที่แน่นอนของผู้เรียน สามารถนำไปเป็นแนวทางสร้างชุดฝึกในรายวิชาอื่น ๆ ทางงานคหกรรมศาสตร์เพิ่มสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้อื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานของนักเรียนมาประยุกต์ใช้เพิ่มขึ้น สร้างแบบฝึกทักษะนอกเหนือที่เป็นเอกสารประกอบการเรียนรู้พัฒนาเป็นรูปแบบออนไลน์การใช้ Google Classroom หรือรูปแบบอื่น ๆ

10. เอกสารอ้างอิง

- ชลัช กลิ่นแก่นจันทร์ และ สโรชา ไพรีพ่ายฤทธิ์. (2558). **ครูอาชีวศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: แม็คเอดูเคชั่น.
- วัฒนลักษณ์ ปัญจภูมิพัฒน์. (2547). **งานดอกไม้สดในวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: เศรษฐศิลป์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). **หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.
- อรรณวุฒิ เนตรจินดา. (2551). **การจัดดอกไม้ในงานประเพณีไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิรติ โสฬศ. (2548). **ศิลปะการจัดดอกไม้แบบไทย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Davies, I.K. (1971). **Instructional Technique**. New York: McGraw-Hill.

การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Development of Guidelines for Promotion of Internal Quality Assurance in School under the Primary Educational Service Area Office

พัชรา กาจุลศรี^{1*}, ชัญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์² และอรรสา จรุงธรรม³

Patchara Kajunsee^{1*}, Chanchai Wongsirasawat² and Orasa Charoontham³

^{*1,2,3} สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปทุมธานี 13180

^{*1,2,3} Department of Innovation in Educational Administration, Faculty of Education, Valaya Alongkorn
Rajabhat University under the Royal Patronage, Pathum Thani 13180

Received : June 11, 2024 Revised : December 10, 2024 Accepted : December 12, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่น 0.94 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครู 2 คน และนักวิชาการ 2 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.29) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่องาน

ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.24) และปัจจัยที่ส่งผลต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_1) การติดต่อสื่อสาร (X_3) โครงสร้างองค์การ (X_5) ทรัพยากรทางการศึกษา (X_2) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'_y = 0.547Z_1^* + 0.456Z_3^* + 0.204Z_5^* + 0.121Z_2^*$ และ 2) ผลการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา QA by PDCA + LCSR มีจำนวน 48 แนวทาง จำแนกเป็น (1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 6 แนวทาง (2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 9 แนวทาง (3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 8 แนวทาง (4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 7 แนวทาง (5) ติดตามผลการนำผลการประเมินมาปรับปรุง 7 แนวทาง (6) จัดทำรายงานประกันคุณภาพการศึกษาประจำปี 5 แนวทาง (7) พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 6 แนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็น ด้านความถูกต้องในภาพรวม มีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยระหว่าง คือ 4.67 – 5.00 ด้านความเหมาะสมในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.72 – 4.89 ด้านความเป็นไปได้ในภาพรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.67 – 5.00 และด้านความเป็นประโยชน์ในภาพรวม มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยระหว่าง คือ 4.72 – 4.94

*พัชรา กาจุลศรี

E-mail : patchara.ka@vru.ac.th

คำสำคัญ : ปัจจัยการส่งเสริม, งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this mixed-methods study were to development of guidelines for promotion of internal quality assurance in school. The research was conducted in two steps. In the first step, Study the conditions and factors affecting quality assurance work within educational institutions. The sample included 384 teachers. The research elements are questionnaire. With a reliability coefficient of 0.94. Data were analysis using mean, standard deviation. And stepwise multiple regression analysis. In the second step, involved development of guidelines for promotion of internal quality assurance in school were developed. Informants included 9 experts in educational supervision, educational administration, teachers and academics. The tools used in the research were assessment forms. Data was analyzed using mean and standard deviation.

The research findings revealed that: 1) Conditions of quality assurance operations within educational institutions. Overall, it is at a high level ($\bar{X}$ =4.21, S.D.=0.29). The level of factors affecting quality assurance work within educational institutions. Overall, it is at a high level ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.24) and factors affecting quality assurance work within educational institutions include. Leadership (X_1), communication (X_3), organizational structure (X_5), educational resources (X_2). The forecast equation in the form of standard scores is $Z'_y = 0.547Z_1^* + 0.456Z_3^* + 0.204Z_5^* + 0.121Z_2^*$ 2) Results of developing guidelines for promoting quality assurance work within educational institutions. QA_{by}PDCA + LCSR approach is used. In total, there were 48 guidelines. (1) Establish educational standards in 6 guidelines. (2) Create a plan to develop

the education management in 9 guidelines. (3) Carry out work according to the educational development plan in 8 guidelines. (4) Evaluate and inspect the quality of education in 7 guidelines. (5) Follow up on the use of evaluation results for improvement in 7 guidelines. (6) Prepare annual educational quality assurance reports in 5 guidelines. (7) Develop educational institutions to have continuous quality in 6 guidelines. Experts had an opinion that, overall, Accuracy It has the highest level of accuracy ($\bar{X}$ = 4.86, S.D. = 0.29) when considering each aspect. The average is between 4.67 - 5.00. Appropriateness It is appropriate at the highest level ($\bar{X}$ = 4.86, S.D. = 0.33) when considering each aspect. Has an average between 4.72 - 4.89. Feasibility There is a possibility at the highest level ($\bar{X}$ = 4.88, S.D. = 0.27) when considering each aspect. Has an average between 4.67- 5.00. And overall usefulness It is useful at the highest level ($\bar{X}$ = 4.85, S.D. = 0.29) when considering each aspect. The average value is between 4.72 - 4.94.

Keywords : Promotion Factors, Internal Quality Assurance in School, Primary Educational Service Area Office

1. บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้และคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ช่วยให้คนนั้นอยู่รอดในโลกได้ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมส่วนรวม (สมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2545) ดังนั้นคุณภาพการศึกษาจึงสะท้อนถึงคุณภาพคนที่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาในบริบทของสังคมไทยปัจจุบันรูปแบบการศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในระบบ สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษามีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกัน ในด้านงบประมาณ คุณภาพ บุคลากร ปัจจัยด้านผู้เรียนและปัจจัยอื่น ๆ การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้หน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของ

สถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องดำเนินการไปอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียนผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561) และในหมวดที่ 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยที่มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ส่วนระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงในส่วนที่เกี่ยวกับสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 48 ว่าให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นชอบให้คัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมและตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด ตามเจตนารมณ์ของกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่ประกาศไว้ โดยมีรางวัล IQA AWARD แก่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีระบบและกลไกการบริหารจัดการภายในได้บริบทตนเองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ตามองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนด เป้าหมายมาตรฐานคุณภาพ 2) การขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน 3) การประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน 4) การนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่งวงวิชาการและ 5) การเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ และดำเนินการจนเป็นวัฒนธรรมการทำงานส่งผลให้การจัดการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ยอดเยี่ยมอย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้รับการยอมรับจากสถานศึกษาอื่นในสังกัด ให้เป็นผู้นำด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และสามารถเป็นแบบอย่างเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาภายในสังกัดได้ สำหรับสถานศึกษาที่รับ

รางวัล IQA AWARD จะเป็นสถานศึกษาที่มีระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพระดับยอดเยี่ยม ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ. วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎกระทรวงที่ประกาศไว้ ในการดำเนินการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อน นโยบาย จุดเน้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญของการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นเครื่องมือของการบริหารจัดการที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องจากนโยบายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ โดยการติดตามประเมินผลจะช่วยกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกภูมิภาคทั่วประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาขั้น

การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบ เมื่อจัดกลุ่มตามหลักการวงจรคุณภาพ คือ การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การติดตามตรวจสอบ และการพัฒนาปรับปรุง (PDCA) พบว่ามีปัญหาทุกด้านแต่ปัญหาสำคัญที่นำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ คือ การขาดความเข้าใจในวิธีการดำเนินการตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิธีการแก้ปัญหาพบว่าควรเริ่มจากการให้ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากนั้นจึงแก้ปัญหาไปตามลักษณะของปัญหาเป็นข้อ ๆ ส่วนแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ คือ การขจัดปัญหาที่มีอยู่และดำเนินการพัฒนาทุกด้าน โดยเริ่มจากการสร้างความตระหนักในสำคัญของการดำเนินงานนี้ให้กับผู้บริหารและบุคลากร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาด้านอื่น ๆ แต่ละด้านต่อไป มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในไม่ต่อเนื่องมีการเปลี่ยนแปลงด้านบุคลากรทำให้ขาดความชัดเจนในด้านนโยบายการบริหารงาน การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษามีความล่าช้า ขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง บุคลากรทางการศึกษาน้อยแต่มีภาระงานมาก ครูผู้ดูแลเด็กเล็กไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และการดูแลเด็กเล็กไม่มีการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบเป็นหมวดหมู่การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแบบแผนการจัดทำรายงานการดำเนินงาน กระบวนการติดตามประเมินผล

และปัญหาด้านพัฒนาการของผู้เรียน แนวทางพัฒนาการดำเนินงานควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงาน ควรมีการค้นคว้าร่วมวิเคราะห์กำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อเป็นข้อปฏิบัติร่วมกันเพิ่มการอบรมให้ความรู้ของครู ผู้ดูแลเด็กเล็ก และนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา สนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่มาจากนโยบายหลักของผู้บริหารปรับโครงสร้างหน้าที่ในการดำเนินงานให้เหมาะสม และควรมีการติดตามประเมินผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ “ผู้บริหารตระหนักและให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา” เนื่องจากผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย และทิศทางของการบริหารสถานศึกษา และด้วยการประกันคุณภาพการศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้ลุล่วง ด้วยบุคคลเพียงคนเดียว หรือกลุ่มคนที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพเท่านั้น แต่ทุกคนในสถานศึกษามีส่วนสำคัญร่วมกัน ซึ่งผู้บริหารที่สนใจ ใส่ใจ จะสามารถสร้างความตระหนัก และให้ความสำคัญกับงานประกันคุณภาพเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในภาพรวมของสถานศึกษาได้ และปัญหาที่พบคือ ผู้บริหารและบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจใน ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ขาดความตระหนักร่วมกันในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสำหรับสถานศึกษาบางแห่งผู้บริหารกับผู้รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้การผลักดันโครงการหรือแผนงานตามแผนพัฒนาการศึกษาไม่ได้รับการสนับสนุน อีกทั้งยังขาดงบประมาณเพื่อดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัดปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จในระดับมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในการขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดความเข้มแข็งและ เป็นระบบอย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางให้สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปวางแผน เพื่อพัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริม และยกระดับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยวิเคราะห์แผนกลยุทธ์ด้านงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนางานประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบถูกต้อง ขับเคลื่อนสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.2 เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย จำแนกตามขั้นตอนการวิจัย 2 ระยะ โดยแต่ละระยะมีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 384 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน มีค่าความเชื่อมั่น 0.94 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มี 3 ขั้นตอนย่อย มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการสัมภาษณ์ แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ที่ได้รับรางวัลระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพระดับยอดเยี่ยม (IQA AWARD ประจำปีการศึกษา 2564) ได้แก่ 1) โรงเรียนอนุบาลพรหมบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี 2) โรงเรียนบางซวดอนุสรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 3) โรงเรียนวัดโบสถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี 4) โรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์ สำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 5) โรงเรียนอนุบาลชัยนาท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่มุ่งวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้แนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2.2 สร้างแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการสังเคราะห์จากเอกสาร แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารสังเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 1 และสังเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและได้ (ร่าง) แนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อ (ร่าง) แนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.3 ตรวจสอบแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาจำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน ครูจำนวน 2 คน และนักวิชาการจำนวน 2 คน ทั้งหมด จำนวน 9 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาสภาพงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.29) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.37) ด้านจัดทำรายงานประกันคุณภาพการศึกษาประจำปี ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.33) ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.42) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.24) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.37) ด้านทรัพยากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.37) ด้านโครงสร้างองค์กร ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.37) ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยพยากรณ์งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถเขียนสมการพยากรณ์งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในรูปคะแนนดิบ (raw score equation) $Y' = 0.888 + 0.275X_1^{**} + 0.261X_3^{**} + 0.159X_5^{**} + 0.095X_2^{**}$ ส่วนสมการพยากรณ์งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมการคะแนนมาตรฐาน (standardized equation) $Z'_y = 0.547Z_1^* + 0.456Z_3^* + 0.204Z_5^* + 0.121Z_2^*$

4.2 พัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

4.2.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดำเนินการโดยใช้เทคนิควงจรคุณภาพ (Quality cycle techniques, PDCA) บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการโดยผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ต้องให้หลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจรแบบ PDCA คือ 1. ร่วมกันวางแผน (Plan) 2. ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Do) 3. ร่วมกันตรวจสอบ (Check) 4. ร่วมกันปรับปรุง/นำไปใช้ (Action) มีปัจจัยที่ส่งเสริมงานประกันคุณภาพคือ ผู้บริหาร สถานศึกษา และทรัพยากรทางการศึกษา โดยจะเน้นมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน และร่วมรับผิดชอบ มีการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) การกระจายอำนาจ (Decentralization) อันนำไปสู่เป้าหมายของโรงเรียนและผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ

(Best Practice) ขยายผลสู่ชุมชนการเรียนรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (MOU) ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างกัลยาณมิตร และสถานศึกษาแต่ละแห่งมีนวัตกรรม (Innovation) หรือการปฏิบัติที่เป็นเลิศ/แบบอย่างที่ดี (Best Practice) ของสถานศึกษาที่เป็นรูปแบบในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาสะท้อนประสิทธิผลในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน

4.2.2 ผลการ (ร่าง) แนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา QA by PDCA + LCSR สังกะระห์แนวทางที่ส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นรายด้าน โดยด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาจำแนกได้จำนวน 8 ประเด็น ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจำแนกได้จำนวน 7 ประเด็น ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจำแนกได้จำนวน 7 ประเด็น ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจำแนกได้จำนวน 6 ประเด็น ด้านติดตามผลการนำผลการประเมินมาปรับปรุงจำแนกได้จำนวน 6 ประเด็น ด้านจัดทำรายงานประกันคุณภาพการศึกษาประจำปีจำแนกได้จำนวน 6 ประเด็น และด้านพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องจำแนกได้จำนวน 6 ประเด็น รวมทั้งหมด 46 ประเด็น

4.2.3 ผลการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า แนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา QA by PDCA + LCSR มีจำนวน 48 แนวทาง ประกอบด้วย (1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 6 แนวทาง (2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 9 แนวทาง (3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 8 แนวทาง (4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 7 แนวทาง (5) ติดตามผลการนำผลการประเมินมาปรับปรุง 7 แนวทาง (6) จัดทำรายงานประกันคุณภาพการศึกษาประจำปี 5 แนวทาง (7) พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 6 แนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็น ด้านความถูกต้องใน

ภาพรวม มีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยระหว่างคือ 4.67 – 5.00 ด้านความเหมาะสมในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.72 – 4.89 ด้านความเป็นไปได้ในภาพรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.67 – 5.00 และด้านความเป็นประโยชน์ในภาพรวม มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยระหว่างคือ 4.72 – 4.94

ภาพที่ 1 แนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา QA by PDCA + LCSR

ตารางที่ 1 แนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
QA by PDCA + LCSR โดยการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนการดำเนินงาน	แนวทางการส่งเสริมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2. สถานศึกษากำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน 3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และกำหนดค่าเป้าหมายอย่างเป็นขั้นตอน 4. ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันสำรวจข้อมูลสภาพปัญหา สภาพการดำเนินงานที่ผ่านมาวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาชาติ และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องแล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 5. สถานศึกษาจัดทำร่างค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างเป็นทางการเพื่อได้ข้อมูลย้อนกลับอย่างรวดเร็ว 6. สถานศึกษาประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ด้วยความโปร่งใสและเปิดเผยให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกมารับทราบ ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายด้านต่าง ๆ โดยสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2. สถานศึกษากำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน 3. ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายใน และวิเคราะห์โอกาส อุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษา (SWOT) 4. บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันกำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน 5. ครู บุคลากรในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3 - 5 ปี ของสถานศึกษา 6. สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ด้วยการวิเคราะห์ทิศทาง และงบประมาณโครงการกิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้วยความโปร่งใสสามารถเข้าถึงได้ 7. ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการกระจายอำนาจ (Decentralization) และการมีส่วนร่วมของบุคลากรมีการจัดสรรงบประมาณที่มุ่งเน้นเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 8. ผู้บริหารสถานศึกษาตรวจสอบความถูกต้องการแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3-5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี ก่อนประชุมพิจารณา 9. สถานศึกษาร่วมประชุมพิจารณาแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3-5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	1. ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหลักเพื่อดำเนินงานตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายใน 2. สถานศึกษากำหนดปฏิทินดำเนินงาน และการรายงานผลที่ชัดเจน 3. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน และร่วมรับผิดชอบกับการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา

ตารางที่ 1 แนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
QA by PDCA + LCSR โดยการสนทนากลุ่ม (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	แนวทางการส่งเสริมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4. สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนด 5. สถานศึกษาส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย (Teamwork) มีการพัฒนาทีมที่เข้มแข็งในการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ประกอบด้วยทีมสนับสนุน (Support Team) ทีมคุณภาพ (Quality Team) ทีมปฏิบัติ (Practice Team) 6. ครูผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม นำเสนอรายละเอียดของโครงการ/กิจกรรมให้ผู้บริหารอนุมัติก่อนดำเนินการทุกครั้ง 7. สถานศึกษารายละเอียดของโครงการ/กิจกรรมที่สามารถเปิดเผยให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเป็นระบบ เช่น website, Facebook, Line official 8. ผู้บริหารสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลระหว่าง การปฏิบัติแก้ไข ปรับปรุงให้ทันทั่วทั้งที่อยู่เสมอ
4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	1. ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลและตรวจสอบร่วมกันทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา โดยถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม 2. ครูและบุคลากรในสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3. สถานศึกษาดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 4. สถานศึกษาจัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายและเหมาะสมในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดค่าเป้าหมายการประเมินเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่สะท้อนจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาในการดำเนินงาน โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการแบ่งปันแนวคิดเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน 6. สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นฐาน ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน 7. สรุปรายงานผลการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เปิดเผยข้อมูลได้อย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้
5) ติดตามผลการนำผลการประเมินมาปรับปรุง	1. ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการติดตามและดูแลอย่างเป็นระบบต่อเนื่องในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำเครื่องมือในการติดตามผลการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง 3. ผู้บริหารสถานศึกษาติดตาม ตรวจสอบ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ เพื่อการพัฒนางาน และการดำเนินงานที่เป็นเลิศ มีกระบวนการพัฒนางานวิชาชีพ โดยใช้แนวทางของ coaching (การฝึกสอน) และ mentoring (การให้คำปรึกษา) 4. สถานศึกษาประชุมติดตามและรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานตรงเวลาและได้ผลงานที่มีคุณภาพ 5. สถานศึกษามีระบบการนิเทศภายในการจัดการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง พร้อมรับการนิเทศจากบุคคลภายในและภายนอก

ตารางที่ 1 แนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
QA by PDCA + LCSR โดยการสนทนากลุ่ม (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	แนวทางการส่งเสริมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
5) ติดตามผลการนำผลการประเมินมาปรับปรุง	6. ผู้บริหารสถานศึกษาสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกับการสร้างขวัญ กำลังใจ และการเสริมพลัง (Empowerment) แก่บุคลากรทุกคนนำผลการติดตามไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา 7. สถานศึกษาสำรวจความคิดเห็นบุคลากรทั้งภายในและภายนอก มีความพึงพอใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ
6) จัดทำรายงานประกันคุณภาพการศึกษาประจำปี	1. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการกระจายอำนาจและหลักการมีส่วนร่วม มาใช้แต่งตั้งคณะกรรมการการจัดทำรายงานประจำปีเป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน 2. สถานศึกษาดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองอย่างเป็นระบบมีรายละเอียดชัดเจนครอบคลุม 3. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบในรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างเป็นกัลยาณมิตร 4. สถานศึกษาจัดประชุมรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา 5. สถานศึกษาจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ตามระยะเวลาที่กำหนด (A, S)
7) พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	1. สถานศึกษาผู้บริหารส่งเสริมแนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพและเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ความรู้ทักษะ ความรู้และความมั่นใจ ครู บุคลากรในสถานศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาให้ครู และนักเรียนสร้างนวัตกรรมด้านเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถครู และนักเรียนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ ให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างต่อเนื่อง 3. สถานศึกษาส่งเสริมให้ได้นวัตกรรมระดับโรงเรียน ด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนการสอน 4. สถานศึกษาสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (MOU) เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านเครือข่ายความร่วมมือ (MOU) เพื่อให้พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 5. สถานศึกษาสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูผู้สอน พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในและนอกโรงเรียนยกระดับระบบการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 6. สถานศึกษาพัฒนารูปแบบหรือโมเดลการบริหารจัดการศึกษาที่ชัดเจน เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนสู่การมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา QA by PDCA

+ LCSR ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ปรากฏดังตาราง 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา QA by PDCA + LCSR ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมและรายด้าน (n = 9)

ขั้นตอนงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ความเป็น ประโยชน์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.87	0.39	4.87	0.39	4.91	0.28	4.83	0.39
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.86	0.41	4.89	0.33	4.88	0.37	4.88	0.37
3. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.89	0.29	4.88	0.33	4.90	0.29	4.88	0.29
4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.86	0.34	4.87	0.29	5.00	0.00	4.86	0.30
5. ติดตามผลการนำผลการประเมินมาปรับปรุง	4.89	0.33	4.89	0.33	4.89	0.33	4.94	0.13
6. จัดทำรายงานประกันคุณภาพการศึกษาประจำปี	5.00	0.00	4.89	0.33	4.89	0.33	4.84	0.34
7. พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	4.67	0.42	4.72	0.37	4.67	0.42	4.72	0.37
รวมเฉลี่ย	4.86	0.29	4.86	0.33	4.88	0.27	4.85	0.29

จากตาราง 2 แนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา QA by PDCA + LCSR ในภาพรวม ด้านความถูกต้องในภาพรวม มีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.86, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยระหว่าง คือ 4.67 – 5.00 ด้านความเหมาะสมในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.86, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.72 – 4.89 ด้านความเป็นไปได้ในภาพรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.88, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.67 – 5.00 และด้านความเป็นประโยชน์ในภาพรวม มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.85, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยระหว่าง คือ 4.72 – 4.94

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูและผู้บริหารในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ตามระบบและกลไกการบริหารจัดการ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่น จัดทำรายงานประกันคุณภาพการศึกษาประจำปี มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมแนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษากับบุคลากรทุกคน

ในสถานศึกษา สอดคล้องกับที่ เมอร์กาทรอยด์ และมอร์แกน (Murgatroyd & Morgan, 1993) ที่กำหนดหลักสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยยึดหลักว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยที่การประกันคุณภาพต้องประกอบไปด้วย การตรวจสอบและการทบทวน (กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา, 2561) ข้อ 3 กล่าวว่า ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยการกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษาเพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านทรัพยากรทางการศึกษา ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านการติดต่อสื่อสาร ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานช่วยให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษามีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจนและมีการกำหนดความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้รับการสนับสนุนในรูปงบประมาณของและมีการติดต่อสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับภฤชญา การิษฐ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยทางการบริหารระดับผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านภาวะ

ผู้นำ ด้านแรงจูงใจ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการติดต่อสื่อสาร ตามลำดับ ออสเซียนนิลส์สัน และแลนด์เกรน (Ossiannilsson & Landgren, 2011) พบว่า 1) ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญในการบริหารคุณภาพการจัดการเรียนการสอนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ บุคคล การเข้าถึงข้อมูล การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส กระบวนการผลิต ความยืดหยุ่น และการสื่อสารที่ใช้เป็นฐานและเป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนานำไปใช้ในการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในอนาคต และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับสภาพงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาค่อนข้างสูง และมีปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร และปัจจัยด้านทรัพยากรทางการศึกษาที่สามารถพยากรณ์งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถอธิบายความแปรปรวนของงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร้อยละ 75.2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ไม่เพียงให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ รวมสร้างทัศนคติที่ดี และมีความเข้าใจในกระบวนการและมีประสบการณ์การทำงานในด้านนี้ บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนรับรู้และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ รวมถึงมีทัศนคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเพราะมีการกำหนดวัตถุประสงค์และบุคคลตามความเหมาะสมของงาน ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้เกิดความมั่นใจและเข้าใจตรงกัน การติดต่อสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน สอดคล้องกับ โชคชัย พรหมมาก (2561) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 4) ปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านโครงสร้างองค์กร สามารถรวมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 59.13 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา ตามแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดำเนินการโดยใช้เทคนิควงจรคุณภาพ (Quality cycle techniques, PDCA) บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ เนื่องจากมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา โดยจะเน้นมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน และร่วมรับผิดชอบ มีการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) การกระจายอำนาจ (Decentralization) อันนำไปสู่เป้าหมายของโรงเรียนและผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) ขยายผลสู่ชุมชนการแห่งเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (MOU) อย่างกัลยาณมิตร และสถานศึกษามีนวัตกรรม (Innovation) ของสถานศึกษาที่เป็นรูปแบบในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ใช้หลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจรแบบ PDCA ที่เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาสะท้อนประสิทธิภาพในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานรวมถึงแนวทางการพัฒนาคุณภาพการประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งผลการวิจัยในส่วนของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน พบว่า ควรเริ่มจากความเข้าใจทั้งผู้บริหารและบุคลากรให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการประกัน ทั้งนี้แนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา QA_{by}PDCA + LCSR มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากผ่านการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพระดับยอดเยี่ยม (IQA AWARD) ซึ่งองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพ ประกอบด้วย หลักกระบวนการวงจรคุณภาพแบบ PDCA คือ 1. ร่วมกันวางแผน (Plan) 2. ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Do) 3. ร่วมกันตรวจสอบ (Check) 4. ร่วมกันปรับปรุง/

นำไปใช้ (Action) ซึ่งมีปัจจัยสนับสนุนในแต่ละประเด็นประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) การติดต่อสื่อสาร (Communication) โครงสร้างองค์การ (Organizational Structure) ทรัพยากรทางการศึกษา (Educational Resources) ตามขั้นตอนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7 ขั้นตอน เป็นการสะท้อนผลมีทั้งการศึกษาข้อมูลในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ถูกต้องชัดเจน มากำหนดแนวทางการส่งเสริมตามการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ระบบและกลไกการบริหารจัดการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ วงจรคุณภาพเชิงซ้อนและเงื่อนไขความสำเร็จ โดยองค์ประกอบวงจรคุณภาพเชิงซ้อนประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบวงจรคุณภาพ ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การดำเนินงานตามแผนงาน 3) การตรวจสอบการติดตามประเมินผล 4) การปรับปรุงพัฒนา และองค์ประกอบขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานพัฒนาตามแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา 5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และองค์ประกอบเงื่อนไขความสำเร็จ มี 7 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ นโยบายและยุทธศาสตร์ ภาวะผู้นำ การบริหารบุคคลในองค์กร กระบวนการทำงาน ทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงาน และการติดต่อสื่อสาร ทำการศึกษาการบริหารคุณภาพ แบบองค์รวม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ให้ความรู้พื้นฐานในการบริหารคุณภาพโดยรวม 2) ศึกษาแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ความคิดพื้นฐานในการบริหารคุณภาพที่เป็นแรงผลักดันในการปรับปรุงคุณภาพให้มีความต่อเนื่องตามวงจรคุณภาพเดิม (Plan – Do – Check - Act) สำหรับกระบวนการที่จะตอบสนองความต้องการของที่ดีมีมาตรฐานระหว่างประเทศ เช่น ISO 9000 ซึ่งรูปแบบที่จะนำมาใช้ในกระบวนการขึ้นอยู่กับ การเชื่อมต่อระหว่างของลูกค้ายกับลักษณะเครือข่ายผู้ผลิตที่มีคุณภาพ โดย

อาศัยความมุ่งมั่นในการบริหารคุณภาพ ได้แก่ การประชุม เข้าใจถึงความต้องการของลูกค้า การสื่อสาร ข้อความที่มีคุณภาพ และวัฒนธรรมการรับรู้การเปลี่ยนขององค์กร เป็นต้น 2) ส่วนใหญ่เสนอแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานในการสร้างคุณภาพ โดยรวมในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ การเพิ่มคุณภาพการบริหาร สร้างทีมงานอย่างเป็นระบบ สร้างเครื่องมือในการจัดการที่จำเป็น และผู้บริหารควรหลีกเลี่ยงปัญหาซึ่งจะช่วยให้ประสบความสำเร็จบนพื้นฐานความเข้าใจและความรู้การบริหารคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญในองค์กร จากการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบและประเมินแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา QA by PDCA + LCSR ให้คำแนะนำเพื่อเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ และลงความเห็นว่าแนวทางที่สร้างขึ้นมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมและรายด้านมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่กำหนดขึ้นมาจากการศึกษาและการวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาในการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะที่ประโยชน์ในแต่ละขั้นตอน ทั้งนี้ต้องอาศัยปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร และปัจจัยด้านทรัพยากรทางการศึกษา สามารถพยากรณ์งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยจะเน้นมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา นำระบบการประกันคุณภาพไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และเกิดผลดีต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา ตามหลักการแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและอธิบายปรากฏการณ์เชิงเหตุผลได้อย่างชัดเจนนำไปสู่การสร้างความคิดใหม่สอดคล้องกับแนวคิดของ คีฟส์ (Keeves, 1988) ได้กล่าวถึงรูปแบบที่ดีควรมีลักษณะความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างการสร้างรูปแบบเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่จะสร้าง เพื่อนำผลที่ได้มากำหนดกรอบแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างรูปแบบ เนื่องจากมีวิธีการที่หลากหลายก่อให้เกิดความรู้เกิดทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแนวคิดการประเมินรูปแบบของ มาดัส (Madaus, et al., 1983) ที่ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบใน 4 ด้าน คือ ประเมินความถูกต้อง (Accuracy) ความเหมาะสม (Propriety)

ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินรูปแบบโดยผู้บริหารสถานศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 แนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถนำเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามผลการนำผลการประเมินผลการมาปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

6.1.2 สถานศึกษาควรนำแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ไปกำหนดแนวทางการพัฒนางานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

6.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนและส่งเสริมการประเมินผลคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเชิงคุณภาพที่สะท้อนจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา ผสมผสานกับการประเมินเชิงปริมาณควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่อง

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการพัฒนาแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

6.2.2 การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

7. เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา การิฐม. (2554). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โชคชัย พรหมมาก. (2561). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 6. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2553). ประมวลพระราชดำรัสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร. กรุงเทพฯ: สวทศจรดดา.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Keeves, P. L. (1988). **Model and Model Building Education Research Methodology and Measurement: An International Handbook**. Oxford: Pergamon.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sampling Size for Research Activities. **Journal of Education and Psychological Measurement**, 30, (3), pp. 607-610.

Madaus, G. F., Scriven, M., & Stufflebeam, D. L. (1983). **Evaluation Models: Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation**. Netherlands: Springer.

Murgatroyd, S. J., & Morgan, C. (1993). **Total Quality Management and the School**. Maidenhead, Berkshire: Open University Press.

Ossiannilsson, E. & Landgren, L. (2011). Quality in e-learning – a conceptual framework based on experiences from three international benchmarking projects. **Journal of Computer Assisted Learning** (2012), 28, pp. 42–51.

การบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา The Administration of Vocational Education Excellent Center

วุฒิชัย รุกชาติ^{1*}

Wuthichai Rukchad^{1*}

^{*1} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม 73000

^{*1} Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University, Nakhon Pathom 73000

Received : November 4, 2024 Revised : December 16, 2024 Accepted : December 18, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา 2) เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 118 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณค่ากลุ่มตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยผู้ให้ข้อมูลคือ ศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ศูนย์ละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน และหัวหน้าสาขาวิชา 1 คน ในสังกัดวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เป็นศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา รวมทั้งสิ้น 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบพื้นฐานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา 2) ระบบการบริหารจัดการ 3) นโยบายสู่การปฏิบัติ และ 4) วางแผนปฏิบัติ กำกับติดตาม และประเมินผล 2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่า Chi - square = 11594.799 (P = 0.00), (χ^2/df) = 2.265, CFI = 0.852, RMSEA = 0.060, RMR = 0.042 และ TLI = 0.845

*วุฒิชัย รุกชาติ

E-mail : w.rukchad@gmail.com

คำสำคัญ : การบริหาร, ศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to 1) to know the elements of the administration of vocational education excellent center. 2) to know the confirmation results the composition the administration of vocational education excellent center. The sample groups used in this research include Excellent Center under the Office of the Vocational Education Commission, there are 118 places. Sample size was determined using Krejcie and Morgan's sample estimation table. The respondent is Director , Deputy Director and heads of subjects under vocational colleges which is a vocational education excellent center, a total of 354 people. The instruments used to collect data were semi-structured interviews and questionnaires. The statistics for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), content analysis, Exploratory Factor Analysis : EFA, and Confirmatory Factor Analysis : CFA. The findings were as follow : 1. the elements of the administration of vocational education excellent center Consists of 4 components 1) basic components of vocational education excellent center 2) Management system 3) Policy to practice and 4) Planning, implementation, monitoring and evaluation. 2. The results of confirmatory factor analysis of the management

of the administration of vocational education excellent center found that the model is consistent with empirical data is valuable Chi-square = 11594.799 ($P = 0.00$), (χ^2/df) = 2.265, CFI = 0.852, RMSEA = 0.060, RMR = 0.042 and TLI = 0.845

Keywords : Administration, Excellent Center

1. บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอาชีวศึกษาเป็นรากฐานอันสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพราะความเจริญของประเทศขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของการขยายตัวด้านธุรกิจ และอุตสาหกรรม รวมทั้งรู้จักนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ภายใต้ความเป็นโลกาภิวัตน์ การที่ประเทศไทยจะแข่งขันกับประเทศอื่นได้นั้น สังคมการอาชีวศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำประเทศไทยเข้าสู่การแข่งขันในโลกรฐานแห่งความรู้ โดยมีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology) เป็นสื่อสารสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดบทบัญญัติไว้ในหมวดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาไว้ในหมวด 3 เรื่องของระบบการศึกษา มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 34 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบายแผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับที่สอดคล้องกับความต้องการ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) ได้มีเจตนารมณ์พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้จะสร้างโอกาสให้คนไทยทุกคนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ ก้าวทันกับโลกยุคข้อมูลข่าวสารและวิทยาการสมัยใหม่ มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ให้ทุกองค์กรและทุกส่วนในสังคมมีความใฝ่รู้และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ มุ่งให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาเป็นหนึ่งของการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ยิ่งขึ้นไป

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ในส่วนที่เป็นการจัดการอาชีวศึกษา หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 6 กำหนดให้การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ มาตรา 7 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบันตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เป้าหมายการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพว่าต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จัดการอาชีวศึกษาภายใต้พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 โดยแบ่งกลุ่มสายวิชาชีพที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 9 ประเภทวิชา คือ 1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม 2) ประเภทวิชาศิลปกรรม 3) ประเภทวิชาคหกรรม 4) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม 5) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว 6) ประเภทวิชาเกษตรกรรม 7) ประเภทวิชาประมง 8) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ และ 9) ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีตั้งแต่

หลักสูตรระดับฝึกอบรมระยะสั้น ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ไปจนถึงระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ทล.บ.) สำหรับรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาสามารถจัดได้ 3 รูปแบบ คือ 1) การศึกษาในระบบ 2) การศึกษานอกระบบ และ 3) การศึกษาระบบทวิภาคี (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551, 2551)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา

2.2 เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา เป็นพหุองค์ประกอบ

3.2 ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaires) ดังนี้

กรอบแนวคิดการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ประกอบไปด้วย การพัฒนาองค์กรมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วยแนวคิดของลินเดอร์ และ บรูคส์ Linder and Brooks (2004) ได้ระบุไว้ว่าการที่หน่วยงานราชการจะเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง (High Performance Organization : HPO) ได้นั้นจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะหรือแนวทางสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1) การมุ่งเน้นที่ผู้รับบริการ (Client-centered) 2) การมุ่งเน้นที่ผลผลิตและผลลัพธ์ (Outcome-oriented) 3) สามารถชี้แจงและรับผิดชอบ (Accountable) 4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความยืดหยุ่น (Innovative and flexible) 5) พร้อมที่จะทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น (Open and collaborative) และ 6) มีความมุ่งมั่น (Passionate) แนวคิดของแฟรงค์ บายเทินดิจค์ Buytendijk (2006) ระบุว่าองค์กรที่เป็นเลิศประกอบด้วย คุณลักษณะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) ต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายและสามารถที่จะบรรลุเป้าหมายนั้นได้ (Set Ambitious Targets) 2) ต้องมีการแบ่งปันค่านิยมกับบุคลากรที่อยู่ในองค์กร (Shared Values) 3) ต้องมี

การบริหารเชิงกลยุทธ์และเชื่อมโยงกลยุทธ์ทั่วทั้งองค์การ (Focus & Alignment) 4) ต้องมีความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมอย่างรวดเร็ว (Organizational Agility) สามารถปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงที และ 5) ต้องมีการเชื่อมต่อส่วนต่าง ๆ ทั่วทั้งองค์การ (Shared Business Model) แนวคิดของแคปแลน และ นอร์ตตัน Kaplan and Norton (2001) ได้ระบุว่าหลักแนวคิด 5 ประการ ได้แก่ 1) ผู้นำต้องเป็นผู้ทำการขับเคลื่อนและเปลี่ยนแปลงองค์การ (Mobilize change through executive leadership) 2) การแปลงยุทธศาสตร์สู่สิ่งที่สามารถจับต้องได้ (Translate strategy into operational terms) 3) การทำให้ทั้งองค์การสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ (Align the organization to the strategy) 4) การจูงใจเพื่อให้ทุกคนให้ความสำคัญและปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ (Motivate to make strategy everyone's job) และ 5) การดูแลให้การบริหารยุทธศาสตร์เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง (Govern to make strategy a continual process) แนวคิดหลักการบริหาร ตามแนวคิดของคุนท์ Koontz and O'Donnel (1972) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีหรือหลักในการบริหารงานนั้นจะดีหรือมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น ควรคำนึงถึงลักษณะของทฤษฎีในเรื่องต่อไปนี้ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพของงาน 2) การช่วยวิเคราะห์งานเพื่อปรับปรุงพัฒนา 3) การช่วยงานด้านวิจัยขององค์การให้ก้าวหน้า 4) ตรงกับความต้องการของสังคม 5) ทันสมัยกับโลกที่กำลังพัฒนา แนวคิดของ ลูเทอร์ กุลลิค (Luther Gulick) และ ลินดอล เออร์วิค (Lyndall Urwick) Gulick and Urwick (1937) ประกอบด้วย ขั้นตอน การบริหาร 7 ประการ ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การบริหารงานบุคคล (Staffing) 4) การอำนวยการ (Directing) 5) การประสานงาน (Coordinating) 6) การรายงาน (Reporting) และ 7) การงบประมาณ (Budgeting) ขณะที่กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ เฮนรี ฟาโยล Fayol (1949) ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การบังคับการ (Commanding) 4) การประสานงาน (Coordinating) และ 5) การควบคุมงาน (Controlling) หรือรวมเรียกว่า POCCC แนวคิดของเมธี ปิณฑานนท์ (2555) ได้กล่าวถึงหน้าที่หลักของทฤษฎี มี 3 ประการ คือ การพรรณนา (Description) การอธิบาย (Explanation) และการพยากรณ์ (Prediction) แนวคิดของเด่น ชะเนติยง (2553) กล่าวว่า การบริหารจึงเป็นเรื่องสำคัญที่กำหนดการดำเนินการในการแสวงหาความรู้อย่างมีเป้าหมาย ดำเนินงาน

ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย และแนวคิดและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจะนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaires)

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา รายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัย มีดังต่อไปนี้

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 170 แห่ง

5.1.2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 118 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณค่ากำหนดขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการแบ่งชั้นภูมิตามภูมิภาค ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลศูนย์ละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน และหัวหน้าสาขาวิชา 1 คน ในสังกัดวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เป็นศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา รวมทั้งสิ้น 354 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท คือ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) และ 2) แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ซึ่งเป็นการนํานิยามเชิงทฤษฎี และโครงสร้างในการสร้างข้อคำถามมาใช้พิจารณาควบคู่กับแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามตามที่ระบุไว้ในแบบสอบถาม ด้วยการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาข้อกระทงคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไปผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาพบว่า ข้อกระทงคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ที่นำมาสร้างเครื่องมือวิจัยมีจำนวน 105 ข้อ และ

ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยทั้งฉบับด้านความเชื่อมั่นโดยการทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ศูนย์ๆ ละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ผลการทดลองใช้พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.986

5.3 การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตัวเองส่วนข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) มีวิธีการดังนี้ 1) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง 2) เก็บข้อมูลโดยมีผู้ช่วยวิจัย 3) เก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้าสาขาวิชา ในสังกัดวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เป็นศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยตรง

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.4.1 วิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5.4.2 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5.4.3 การวิเคราะห์ระดับการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$), และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์และคานท์ (Best and Kahn)

5.4.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ด้วยวิธีสกัดปัจจัย (Principal Component Analysis : PCA) และหมุนแกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal rotation) ด้วยวิธีแวร์แมกซ์ (Varimax rotation) และกำหนดเกณฑ์องค์ประกอบ โดยพิจารณาจากค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalue) ที่มากกว่า 1 และถือเอาค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor loading) ของตัวแปรแต่ละตัวที่มีค่าตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป

5.4.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสอดคล้องขององค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืนสอดคล้อง

โดยใช้เกณฑ์ของ Bentler (1990) ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน มีดังนี้ 1) ค่าไคสแควร์ สัมพัทธ์ (χ^2/df) < 5.00 2) ค่าไคสแควร์ (Chi-square) (χ^2) ไม่มีนัยสำคัญ หรือ ค่า p-value > 0.05 3) ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษ (Root Mean Residual : RMR) < 0.05 4) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) > 0.80 5) ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (Root Mean Square Error Approximation : RMSEA) < 0.10 และ 6) ค่าดัชนีทักเคอร์ลูอิส (Tucker Lewis Index : TLI) > 0.80

6. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาคำประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ดังนี้

6.1 ผลการสังเคราะห์ตัวแปรการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา จากการศึกษาเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี มีจำนวน 105 ตัวแปร การศึกษาเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีองค์การที่เป็นเลิศ จำนวน 78 ตัวแปร การวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 90 ตัวแปร และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 56 ตัวแปร ผู้วิจัยจึงได้นำมาบูรณาการตัวแปรที่มีความสอดคล้องกันในหลาย ๆ ประเด็นเข้าด้วยกัน และนำมาจัดทำเป็นข้อคำถามได้ 105 ข้อ และได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.6 - 1.0 ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับแก้ไขข้อความบางข้อให้มีความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ได้ตัวแปรจำนวนทั้งสิ้น 105 ข้อ หลังจากนั้นได้นำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.986

6.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 61.02 เพศหญิง จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 38.98 ด้านอายุส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 46 - 55 ปี มีมากที่สุด จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 45.20 รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 36 - 45 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 29.66 ช่วงอายุ

ระหว่าง 26 - 35 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.56 และอายุมากกว่า 55 ปี มีน้อยที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 11.58 ด้านระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีมากที่สุด จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 55.37 รองลงมาคือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 36.44 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก น้อยที่สุดจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.19 ด้านประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่ทำงาน 21 - 30 ปี มีมากที่สุด จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 รองลงมาคือ 11 - 20 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 30.51 1 - 10 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 22.60 และมากกว่า 30 ปี น้อยที่สุดจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 14.69 ด้านตำแหน่งทุกตำแหน่งมีจำนวนเท่ากัน ประกอบด้วยผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้าสาขาวิชา ในสังกัดวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เป็นศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา มีจำนวน 118 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 33.33

6.3 การวิเคราะห์ระดับการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา โดยภาพรวม ตัวแปรทั้ง 105 ข้อ มีค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) อยู่ระหว่าง 3.86 - 4.54 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรโดยเฉลี่ยตั้งแต่ระดับมากถึงระดับมากที่สุด โดยมีตัวแปรที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) มากที่สุด 5 ลำดับแรก คือตัวแปรที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.78 รองลงมาตัวแปรที่ 2 การมอบหมายบุคลากรตามภาระงาน/โครงการ/กิจกรรม มีค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.71 ลำดับต่อมาตัวแปรที่ 61 เบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ มีค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.75 ลำดับต่อมาตัวแปรที่ 42 เพิ่มสมรรถนะที่จำเป็นให้กับครูผู้สอนให้มีความทันสมัยและจำเป็นต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนนักศึกษาตามหลักสูตร มีค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.67 และตัวแปรที่ 7 กำหนดผู้รับผิดชอบและทีมงานวางแผนให้เหมาะกับงาน และตัวแปรที่ 27 มีความร่วมมือมีเครือข่ายมีค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) เท่ากัน คือ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.73 และ 0.68 ตามลำดับ

6.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy		0.964
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-square	44532.20
	Df.	5460
	Sig.	0.000

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่า KMO พบว่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling) มีค่าเท่ากับ 0.964 ซึ่งมีค่าใกล้ 1 แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมในระดับดีมากและข้อมูลเพียงพอสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบได้ และเมื่อทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's Test of Sphericity พบว่าค่า Chi-Square เท่ากับ 44532.20 มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า แมทริกซ์สัมพันธ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นข้อมูลจึงมีความเหมาะสม สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้

6.5 องค์ประกอบ ค่าความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน ขององค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา จากการสกัดองค์ประกอบและหมุนแกนองค์ประกอบ

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าไอเก้น

ตัวแปร (Component)	Initial Eigenvalues		
	ค่าความแปรปรวน (Eigen value)	ค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of variance)	ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (cumulative % of variance)
1	49.101	46.763	46.763
2	8.556	8.149	54.912
3	4.853	4.622	59.533
4	3.765	3.585	63.119
5	2.283	2.175	65.293
6	1.990	1.895	67.189
7	1.794	1.708	68.897
8	1.652	1.573	70.470
9	1.477	1.407	71.877
10	1.314	1.252	73.129
11	1.182	1.125	74.254
12	1.107	1.054	75.308

จากตารางที่ 2 พบว่า องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาที่มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) ตั้งแต่ 1 ขึ้นไป มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of variance) อยู่ระหว่าง 10.834 – 20.660 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative percent of variance) เท่ากับ 63.119 แสดงว่าองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยได้เท่ากับ 63.119% เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalue) ตั้งแต่ 1 ขึ้นไป และถือน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของตัวแปรแต่ละตัวขององค์ประกอบนั้น มีค่าตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป ที่บรรยายด้วยตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป ตามวิธีของไกเซอร์ (Kaiser, 2001) พบว่าองค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาที่เป็นไปตามเกณฑ์ มีทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 105 ตัวแปร

6.6 องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษามี 4 องค์ประกอบ 105 ตัวแปร โดยองค์ประกอบที่ 1 มีตัวแปรบรรยายจำนวน 33 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.469 - 0.805 องค์ประกอบที่ 2 มีตัวแปรบรรยายจำนวน 28 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.597 - 0.757 องค์ประกอบที่ 3 มีตัวแปรบรรยายจำนวน 26 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.522 - 0.753 และองค์ประกอบที่ 4 มีตัวแปรบรรยายจำนวน 18 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.492 - 0.737 องค์ประกอบทั้ง 4 นั้น ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างขององค์ประกอบ

6.6.1 องค์ประกอบที่ 1 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 33 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัย (Factor loading) อยู่ระหว่าง 0.469 - 0.805 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 21.693 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of variance) เท่ากับ 20.660 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative percent of variance) เท่ากับ 20.660 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 33 ตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ร้อยละ 20.660 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่น ๆ แล้ว องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 และเมื่อพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ แล้ว พบว่าเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับระบบปฏิบัติการ ระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต และการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อตัวแปรแฝง หรือองค์ประกอบที่ 1

ว่า “องค์ประกอบพื้นฐานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา” (Structural of Excellent Center)

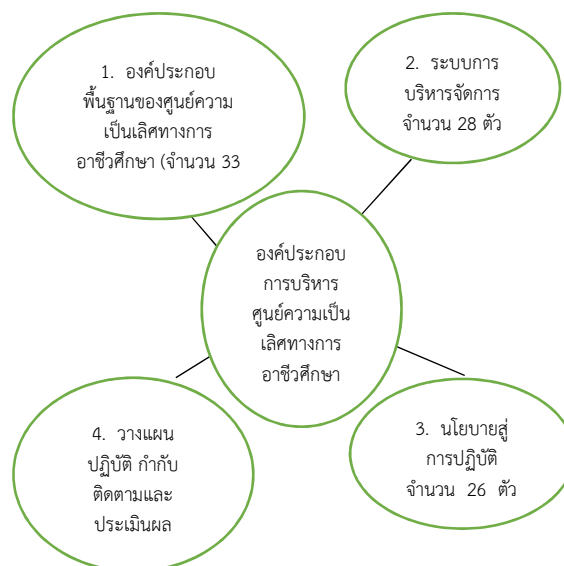
6.6.2 องค์ประกอบที่ 2 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 28 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัย (Factor loading) อยู่ระหว่าง 0.597 - 0.757 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 16.990 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of variance) เท่ากับ 16.181 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative percent of variance) เท่ากับ 36.841 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 28 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ร้อยละ 38.841 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นๆ แล้ว องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 และเมื่อพิจารณาตัวแปรต่างๆ แล้ว พบว่า เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการบริหารศูนย์ การพัฒนาตนเอง และทักษะในงานที่ปฏิบัติของบุคลากร และเพิ่มสมรรถนะที่จำเป็นให้กับครูผู้สอน ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อตัวแปรแฝง หรือ องค์ประกอบที่ 2 ว่า “ระบบการบริหารจัดการ” (Management System)

6.6.3 องค์ประกอบที่ 3 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 26 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัย (Factor loading) อยู่ระหว่าง 0.522 - 0.753 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 16.216 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of variance) เท่ากับ 15.443 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative percent of variance) เท่ากับ 52.285 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 26 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ร้อยละ 52.285 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นๆ แล้ว องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 3 และเมื่อพิจารณาตัวแปรต่างๆ แล้ว พบว่า เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำโครงการต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อตัวแปรแฝง หรือองค์ประกอบที่ 3 ว่า “นโยบายสู่การปฏิบัติ” (Policy to Practice)

6.6.4 องค์ประกอบที่ 4 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 18 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัย (Factor loading) อยู่ระหว่าง 0.492 - 0.737 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 11.376 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of variance) เท่ากับ 10.834 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative percent of variance) เท่ากับ 63.119

แสดงว่าตัวแปรทั้ง 18 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ร้อยละ 63.119 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นๆ แล้ว องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 4 และเมื่อพิจารณาตัวแปรต่างๆ แล้ว พบว่า เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน แผนปฏิบัติการ เป้าหมายในการดำเนินงาน การกำกับติดตาม และการมอบหมายบุคลากรตามภาระงานของศูนย์เป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อตัวแปรแฝง หรือ องค์ประกอบที่ 4 ว่า “วางแผน ปฏิบัติ กำกับติดตาม และประเมินผล” (Process (PDCA))

จากผลการศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงองค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา

6.7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA)

6.7.1 องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบพื้นฐานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 1500.648 ($p = 0.00$) แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) = 3.305 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) = 0.930 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA)

= 0.081 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษ (RMR) = 0.041 และค่าดัชนีทักเคอร์ลูอิส (TLI) = 0.919

6.7.2 องค์ประกอบที่ 2 ระบบการบริหารจัดการ พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 974.691 ($p = 0.00$) แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) = 2.972 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) = 0.926 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) = 0.075 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษ (RMR) = 0.022 และค่าดัชนีทักเคอร์ลูอิส (TLI) = 0.914

6.7.3 องค์ประกอบที่ 3 นโยบายสู่การปฏิบัติ พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 820.273 ($p = 0.00$) แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) = 3.242 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) = 0.949 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) = 0.080 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษ (RMR) = 0.037 และค่าดัชนีทักเคอร์ลูอิส (TLI) = 0.934

6.7.4 องค์ประกอบที่ 4 วางแผน ปฏิบัติ กำกับ ติดตาม และประเมินผล พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 331.335 ($p = 0.00$) แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) = 3.248 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) = 0.945 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) = 0.080 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษ (RMR) = 0.033 และค่าดัชนีทักเคอร์ลูอิส (TLI) = 0.927

6.7.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญนำไปสู่การบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 11594.799 ($p = 0.00$) แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) = 2.265 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) = 0.852 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ย

ความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) = 0.060 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษ (RMR) = 0.042 และค่าดัชนีทักเคอร์ลูอิส (TLI) = 0.845

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบพื้นฐานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา 2) ระบบการบริหารจัดการ 3) นโยบายสู่การปฏิบัติ และ 4) วางแผน ปฏิบัติ กำกับติดตาม และประเมินผล

7.1.1 องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบพื้นฐานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 33 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.469 - 0.805 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigen values) เท่ากับ 21.693 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance) เท่ากับ 20.660 ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance) เท่ากับ 20.660 เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 เนื่องจากองค์ประกอบนี้มีตัวแปรอธิบายจำนวนมาก จำนวน 33 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากเป็น 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) เป็นช่องทางแห่งการเรียนรู้แบบ Digital Platform ให้นักเรียน ครู และผู้บริหารทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ 2) เป็นช่องทางในการอบรมพัฒนาความสามารถแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ 3) เตรียมความพร้อมให้ผู้บริหารก้าวไปสู่การเป็นผู้บริหารระดับ CEO 4) ช่วยให้ศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา สามารถบริหารจัดการการอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) เปิดโอกาสให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา สามารถพัฒนาศักยภาพหรือความเป็นเลิศในแบบฉบับของตนเองได้

7.1.2 องค์ประกอบที่ 2 ระบบการบริหารจัดการ อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 28 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.597 - 0.757 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigen values) เท่ากับ 16.990 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance) เท่ากับ 16.181 ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance) เท่ากับ 36.841 เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 28 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากเป็น 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) สามารถเชื่อมโยง

สมรรถนะอาชีพในการทำงานสู่ระบบคุณวุฒิทางการศึกษา และมีนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2) มีการสื่อสารและมีกิจกรรมเผยแพร่ต่อเนื่อง 3) ผู้นำศูนย์มีศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ขอบความท้าทาย และเป็นผู้นำในการพัฒนา 4) มีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดตั้ง มีวัตถุประสงค์การจัดตั้ง มีการกิจที่ชัดเจนว่า มีหน้าที่อย่างไรบ้าง 5) เชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก มารวมตัวกันเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

7.1.3 องค์ประกอบที่ 3 นโยบายสู่การปฏิบัติ อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 26 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.522 - 0.753 มีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigen values) เท่ากับ 16.216 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance) เท่ากับ 15.443 ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance) เท่ากับ 52.285 เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 3 ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 26 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากเป็น 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) ดำเนินการอบรมพัฒนาภายในศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาให้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย 2) อำนวยความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงานและสถานศึกษาอื่น ๆ ในเขตพื้นที่ สอจ. 3) จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ดูแลระบบเครือข่ายเทคโนโลยีของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) สรุปและรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ในระดับจังหวัด 5) รายงานผลการดำเนินงานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด

7.1.4 องค์ประกอบที่ 4 วางแผน ปฏิบัติ กำกับ ติดตาม และประเมินผล อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 18 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.492 - 0.737 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigen values) เท่ากับ 11.376 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance) เท่ากับ 10.834 ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance) เท่ากับ 63.119 เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 4 ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 18 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากเป็น 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) การติดตามประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุง 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา ก่อนนำมาสู่การวางแผน 3) ให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนา โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน 4) มีการวิเคราะห์ SWOT โดยเน้นการมีส่วนร่วม

ของทั้งภายในและภายนอก มีการสำรวจความต้องการ เพื่อจัดกิจกรรมร่วมกันได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน 5) มีปฏิทินการปฏิบัติงานที่เกิดจากทุกฝ่าย และมีผู้ตรวจสอบการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

7.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

(Confirmatory Factor Analysis : CFA)

7.2.1 ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล องค์ประกอบเชิงยืนยันที่มีส่วนสำคัญนำไปสู่การบริหาร ศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลพบว่า (χ^2) มีค่า 11594.799 ($p = 0.00$) แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.2.2 ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล องค์ประกอบเชิงยืนยันที่มีส่วนสำคัญนำไปสู่ด้านองค์ประกอบ พื้นฐานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 1500.648 ($p = 0.00$) แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.2.3 ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล องค์ประกอบเชิงยืนยันที่มีส่วนสำคัญนำไปสู่ด้านระบบการบริหารจัดการ พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 974.691 ($p = 0.00$) แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.2.4 ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล องค์ประกอบเชิงยืนยันที่มีส่วนสำคัญนำไปสู่ด้านนโยบายสู่การปฏิบัติ พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 820.273 ($p = 0.00$) แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.2.5 ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล องค์ประกอบเชิงยืนยันที่มีส่วนสำคัญนำไปสู่ด้านวางแผน ปฏิบัติ กำกับติดตาม และประเมินผล พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 331.335 ($p = 0.00$) แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

8. อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบจากการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ มารวบรวมอภิปรายกับผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

8.1 ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาเป็นพหุองค์ประกอบ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบที่สำคัญเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ ดังนี้ 1) องค์ประกอบพื้นฐานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา 2) ระบบการบริหารจัดการ 3) นโยบายสู่การปฏิบัติ และ 4) วางแผน ปฏิบัติ กำกับติดตาม และประเมินผล โดยที่องค์ประกอบทั้งหมดนี้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า องค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาเป็นพหุองค์ประกอบ ทั้งนี้องค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ เป็นประเด็นสำคัญในการที่ผู้บริหารจะดำเนินการขับเคลื่อนองค์ประกอบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องมียุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาสู่ความเป็นเลิศชัดเจน มีความมั่นคง ควบคุมคุณภาพการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทให้กับการทำงาน บรรลุเป้าหมาย และบุคลากรมีความรักความผูกพันมีการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง มีการสื่อสาร สร้างความเข้าใจที่ตรงกัน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด และที่สำคัญผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำและมีวิสัยทัศน์ในการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของแฮร์โวลด์ คูนท์ Koontz and O'Donnel (1972) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีหรือหลักในการบริหารงานนั้นจะดีหรือมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น ควรคำนึงถึงลักษณะของทฤษฎีในเรื่องต่อไปนี้ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพของงาน 2) การช่วยวิเคราะห์งานเพื่อปรับปรุงพัฒนา 3) การช่วยงานด้านวิจัยขององค์กรให้ก้าวหน้า 4) ตรงกับความต้องการของสังคม 5) ทันสมัยกับโลกที่กำลังพัฒนาการบริหารในฐานะที่เป็นกระบวนการ หรือกระบวนการบริหาร เช่น โพสคอร์ท (POSDCoRB) เกิดจากแนวคิดของ Gulick and Urwick (1937) ประกอบด้วยขั้นตอนการบริหาร 7 ประการ ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การบริหารงานบุคคล (Staffing) 4) การอำนวยการ (Directing) 5) การประสานงาน (Coordinating) 6) การรายงาน (Reporting) และ 7) การงบประมาณ (Budgeting) ขณะที่กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ เฮนรี ฟาโยล

Fayol (1949) ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การบังคับการ (Commanding) 4) การประสานงาน (Coordinating) และ 5) การควบคุมงาน (Controlling) หรือรวมเรียกว่า (POCCC) และสอดคล้องกับชัยเสฏฐพรหมศรี (2551) ที่ได้กล่าวว่า การบริหารองค์กรมุ่งสู่ความเป็นเลิศ เป็นองค์กรที่ไม่ยึดติดกับหลักการบริหารเดิมและพร้อมจะเปลี่ยนแปลงไปสู่นวัตกรรมที่ดีกว่า ผู้บริหารในองค์กรมุ่งสู่ความเป็นเลิศ จะต้องทั้งการบริหารในความเชื่อเก่า ๆ เกี่ยวกับการทำงานแล้วเพิ่มความคิดความฝัน และริเริ่มใช้การบริหารใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดขององค์กรและเพื่อให้องค์กรมีศักยภาพที่จะแข่งขันกับองค์กรในประเทศที่พัฒนาแล้ว

8.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันของการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถนำมาอธิบายการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาได้ โดยสรุปได้ว่า ศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาเป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นศูนย์ผลิตและพัฒนากำลังคน (Re-skill , Up-skill , New-skill) ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ การบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 หลักการ ดังนี้ 1) หลักการมุ่งเน้นคุณภาพ เน้นการพัฒนากำลังคนที่มีความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ตรง สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน 2) หลักการบูรณาการความร่วมมือ บูรณาการความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันพัฒนากำลังคน 3) หลักการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการ และ 4) หลักการกำกับติดตามและประเมินผล กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนากำลังคนของประเทศ เพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานในภาคอุตสาหกรรมที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของนิภัทรา สูงภีระ, สมศักดิ์ คงเที่ยง และเสวียน เจนเข้ (2565) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21

ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 3) การบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์ 4) การทำงานเป็นทีม 5) การเรียนรู้และการพัฒนาองค์กรร่วมกัน 6) การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของสงบ อินทรมณี (2562) ที่พบว่าประเด็นสำคัญในการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง การจัดการความรู้ในสถานศึกษา ยุคดิจิทัล และการทำงานอย่างเป็นเครือข่ายส่วนการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษา ได้แก่ การยอมรับเทคโนโลยีนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดสมรรถนะสำหรับการเชื่อมโยงความคิดและความรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มคนที่เกิดในยุคดิจิทัล และในขณะที่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาสู่ยุคดิจิทัล ให้บรรลุเป้าหมายสำคัญของการศึกษา คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

9.1.1 ผู้บริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาควรนำรายละเอียดตัวแปรในทอกรค์ประกอบ ไปวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งขององค์กร รวมทั้งโอกาสและอุปสรรคในการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา ที่จะทำให้การบริหารศูนย์นั้นบรรลุผลสำเร็จตามที่วางแผนไว้

9.1.2 ควรมีการนำข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ไปเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทุกระดับได้ทราบ หรือใช้เป็นหัวข้อในการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในศูนย์ฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายในการกำหนดแนวทางการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาต่อไป

9.1.3 ผู้บริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาควรนำกระบวนการบริหารศูนย์ฯ ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางการพัฒนา และปรับปรุงยุคที่ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและกลยุทธ์ของศูนย์ฯ ตลอดจนควรทำความเข้าใจกับบุคลากรถึงสถานะการเปลี่ยนแปลงและผลที่ตามมาจากการบริหารสถานศึกษาศูนย์ฯ เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือไปสู่เป้าหมายการบริหารศูนย์ฯ ให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

9.1.4 ผู้บริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาควรให้ความสำคัญในการจัดตั้งหน่วยงาน สำนักบริหารยุทธศาสตร์ โดยมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนา บุคลากร สร้างสรรค์ กลยุทธ์ เชื่อมโยงพันธกิจ ตั้งแต่นโยบายสู่การปฏิบัติ

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา

9.2.2 ควรมีการวิจัยศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาที่มีผลงานการบริหารโดดเด่นในแต่ละภาค ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการค้นหาข้อค้นพบใหม่ที่เหมาะสมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

9.2.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนา (R&D) ในการนำกระบวนการบริหารศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษาไปใช้ในสถานศึกษาตนเอง

9.2.4 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นเลิศของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา

10. เอกสารอ้างอิง

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2551). **คู่มือองค์การแห่งความเป็นเลิศ**.

กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

เด่น ชะเนติยัง. (2553). **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ:

ม.ป.ท.

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. (2551, 5 มีนาคม). **ราชกิจจานุเบกษา** (เล่มที่ 125 ตอนที่ 43ก, หน้า 1-24).

เมธี ปิลันธนาพันธ์. (2555). **การบริหารการศึกษา**.

กรุงเทพฯ: พัทธอักษร.

สงบ อินทรมณี. (2562, มกราคม-มิถุนายน). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. **วิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น**, 16, (1), หน้า 353-360.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545).

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.

กรุงเทพฯ: พรินทวนกราฟฟิค.

Bentler, P.M. (1990). Comparative fit indexes in structural models. **Psychological Bulletin**, 107, (2), pp. 238-246.

Buytendijk, F. (2006). The five keys to building a high-performance organization. **Business Performance Management Magazine**, 4, (1), pp. 24-47.

- Koontz, H., & O'Donnell, C. (1972). **Principles of Management: An Analysis of Managerial Functions**. New York: McGraw-Hill.
- Fayol, H. (1949). **General and Industrial Management**. London: Sir Isaac Pitman & Sons.
- Kaiser, G.T., & Linda, S.F. (2001). Using Multivariate statistics. New York: Harper & Row.
- Kaplan, R.S. & Norton, D.P. (2001). **The Strategy-Focused Organization: How Balanced Scorecard Companies Thrive in the New Business Environment**. Boston, MA: Harvard Business School Press.
- Linder, J.C., & Brooks, J.D. (2004). Transforming the Public Sector. **Outlook Journal**, 6, (10), pp. 68-76.
- Gulick, L., & Urwick, L. (1937). **Papers on the Science of Administration**. New York: Columbia University.
- Schumacker, R.E., & Lomax, R.G. (2010). **A beginner's guide to structural equation modeling**. (3rd ed.). New York: Routledge Academic.

ใบสมัครสมาชิกวารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว

☐ บุคคลทั่วไป

☐ นักศึกษา

ขอสมัครเป็นสมาชิกวารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง (กำหนดออกปีละ 2 ฉบับ)

☐ สมาชิก 1 ปี อัตราค่าสมาชิก 200 บาท

ที่อยู่ในการจัดส่งวารสาร

ชื่อ.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....E-mail

การชำระค่าสมาชิก

ได้ส่งเงินค่าสมาชิก จำนวนบาท (.....)

โดยชำระเป็น

☐ เงินสด ณ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 (กรณีสมัครด้วยตนเอง)

☐ โอนเข้าบัญชี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 ธนาคารกรุงไทย สาขานครปฐม เลขที่บัญชี 701-6-07795-0

กรุณาส่งใบสมัครพร้อมใบนำฝากธนาคารมาที่ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 เลขที่ 90 ถนนเทศบาล ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000 หรือ E-mail : IVEC4Central@gmail.com

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร

ISSN 3056 – 9176 (Print)

วารสาร ISSN 2985 – 2382 (Online)

การอาชีวศึกษาภาคกลาง

Vocational Education Central Region Journal

สาระสังเขปของวารสาร

วารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง จัดทำโดยสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 - 5 เป็นวารสารวิชาการราย 6 เดือน จัดพิมพ์เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม ตีพิมพ์บทความจากผู้เขียน ทั้งภายในและภายนอกสถาบันฯ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารต้องได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ (Peer Review) ทั้งภายในและภายนอกสถาบันฯ จำนวนไม่น้อยกว่า 3 ท่าน และ บทความต้องได้รับความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิให้ผ่านและเผยแพร่ได้ไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่กลั่นกรอง

วัตถุประสงค์ (Aim and Scope)

วารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง มีนโยบายเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานการศึกษา การวิจัย ด้านการอาชีวศึกษา เทคโนโลยี อุตสาหกรรม สารสนเทศ คหกรรม สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แก่ชุมชนและสังคม ทั้งยังพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัยและผู้ที่สนใจทั่วไป รวมทั้งสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้าให้เกิดการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ และองค์ความรู้ทางวิชาการในวิชาชีพแก่บุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวและเทคนิค

ประเภทของบทความ (Types of articles)

บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Original Article) และบทความพิเศษ (Special articles)

คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ

เกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ

บทความที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง ต้องเป็นผลงานที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่น ๆ มาก่อน ต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ (Peer Review) จำนวนไม่น้อยกว่า 3 ท่าน และจะต้องมีการจัดพิมพ์ถูกต้องตามรูปแบบที่วารสารการอาชีวศึกษาภาคกลางกำหนด จัดพิมพ์ต้นฉบับด้วยตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK 14 pt. จำนวนไม่เกิน 15 หน้า กระดาษ A4 ซึ่งสามารถศึกษาจาก “คำแนะนำการจัดทำบทความสำหรับวารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง” สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์ม (Template) ได้ที่ <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/IVECJournal/Download>

ขั้นตอนการเตรียมต้นฉบับ

1. บทความวิจัย

- 1.1 ชื่อเรื่องให้เขียนชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK 18 pt. หนา)
- 1.2 ชื่อผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ให้ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษหากมีผู้วิจัยหลายคนให้ใช้หมายเลขกำกับ (ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK 16 pt. ปกติ) และระบุรายละเอียดของผู้เขียน หน่วยงานต้นสังกัด และอีเมล (ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK 14 pt. ปกติ)

1.3 บทคัดย่อให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และควรมีคำสำคัญ (Keywords) จำนวน 2 – 5 คำ (ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK 14 pt. ปกติ)

1.4 เนื้อเรื่อง (ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK 14 pt. ปกติ) ประกอบด้วย

1.4.1 บทนำ

1.4.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.4.3 สมมติฐานของการวิจัย (ถ้ามี)

1.4.4 กรอบแนวคิดการวิจัย (ถ้ามี)

1.4.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.4.6 ผลการวิจัย

1.4.7 สรุปผลการวิจัย

1.4.8 อภิปรายผลการวิจัย

1.4.9 ข้อเสนอแนะ

1.4.10 ใช้การอ้างอิงตามแนว เอพีเอ (APA-American Psychological Association edition) ทั้งเอกสารอ้างอิงที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามตัวอย่างดังนี้ (2 คอลัมน์)

ภาษาไทย

ออนไลน์

ทิพวรรณ พัทยานุกูล. (2559). จรรยาบรรณนักวิจัย.

ค้นเมื่อ พฤษภาคม 3, 2548, จาก

http://www.kalathai.com/think/view_hot.php?article_id=9

การประชุม, อบรม, สัมมนา

วันชัย ศิริชนะ. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา

ระดับอุดมศึกษา. ใน รายงานการสัมมนา

เรื่อง ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับประกัน

คุณภาพการศึกษา (2-4 ธันวาคม หน้า 69-74).

เชียงใหม่: กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

วารสาร

วัลลภ สันติประชา และชูศักดิ์ ณรงค์เดช. (2553,

มีนาคม). คุณภาพเมล็ดข้าวเขียวในภาคใต้.

เกษตรศาสตร์, 49, (4), หน้า 1-16.

หนังสือ

กฤษณะ เรืองเดช. (2552). การวิจัยเพื่อพัฒนา

การเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ผนึกไทย.

วิทยานิพนธ์

สมศักดิ์ รักษ์วงศ์. (2528). การศึกษาการใช้ยา

ชนิดต่าง ๆ ในการป้องกันโรคสนิมของ

ถั่วเหลือง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พจนานุกรม

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับ

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ:

นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.

English

Journal

Mckenzil, J.F. & Williams, C.I. (1982, May). Are

you students learning in a safe

environment. *Journal of school*

health, 8, (5), pp. 284-285.

Academic Conference

Hill1, M.J.,Archer, K.A. and Hutchinson, K.J.

(1989). Towards developing a model of

Persistence and production for white

clover. In *Proceedings of the XIII*

International Grassland Congress

(4-11 October pp. 1043-1044). France: Nice.

Book

Lewe, W. (2009). *Orthopedic massage : theory*

and technique. (2nd ed.). Edinburgh:

Mosby Elsevier.

Thesis

Niphawan, S. (2008). **Caregiver role strain and rewards of caregiving: A study of caring for traumatic brain injured patients in eastern Thailand.**

(Doctoral dissertation). Mahidol University, Bangkok.

2. บทความวิชาการ

- 2.1 ชื่อเรื่องให้เขียนชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK 18 pt. หนา)
- 2.2 ชื่อเจ้าของบทความ ให้ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษหากมีผู้วิจัยหลายคนให้ใช้หมายเลขกำกับ (ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK 16 pt. ปกติ) และระบุรายละเอียดของผู้เขียน หน่วยงานต้นสังกัด และอีเมล (ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK 14 pt. ปกติ)
- 2.3 เนื้อหา (ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK 14 pt. ปกติ) ประกอบด้วย
 - 2.3.1 บทคัดย่อ ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และควรมีคำสำคัญ (Keywords) จำนวน 2 – 5 คำ (ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK 14 pt. ปกติ)
 - 2.3.2 เนื้อความ (ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK 14 pt. ปกติ)
 - 2.3.3 เอกสารอ้างอิง (ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK 14 pt. ปกติ)

ISSN 3056 – 9176 (Print)
ISSN 2985 – 2382 (Online)

วารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง

Vocational Education Central Region Journal

สำนักงาน: สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4

90 ถนนเทศบาล ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

โทร. 034-242856 e-mail: ivec4journal@gmail.com